

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ ΕΤΩΝ

1941-1942-1943-1944

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1947

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

---

1. Εὐεργέται	δ'
2. Διοικητικὸν Συμβούλιον	ε'
3. Τακτικοὶ ἑταῖροι	ζ' — θ'
4. Γενικὴ ἔκθεσις τοῦ Γραμματέως περὶ τῶν πεπραγμένων . . .	1— 20
5. Ἀνασκαφὴ ἐν Σαλαμῖνι ὑπὸ Δημητρίου Πάλλα	21— 26
6. Ἀνασκαφαὶ ἐν Αὐλωναρίῳ ὑπὸ Ἰωάννας Κωνσταντίνου καὶ Ἰωάννου Τραυλοῦ	27— 41
7. Ἀνασκαφαὶ ἐν τῷ ἐν Θεσσαλονίκῃ ναῶ τῆς Ἁγίας Σοφίας ὑπὸ Μαρίνου Γ. Καλλιγᾶ	42— 52
8. Ἀνασκαφαὶ φρεάτων ἐν Πάτραις ὑπὸ Ἰωάννου Μηλιάδη . . .	53— 55
9. Ἀνασκαφαὶ Σικυῶνος ὑπὸ Ἀναστασίου Κ. Ὀρλάνδου	56— 60
10. Ἀνασκαφαὶ ἐν θέσει «Τζαμί» τῆς Σικυωνίας ὑπὸ Εὐσταθίου Στίκα	61— 64
11. Ἀνασκαφαὶ ἐν Κυνουρίᾳ ὑπὸ Κωνσταντίνου Ρωμαίου	65
12. Συνέλευσις τῶν Ἑταίρων	66
13. Ἐκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς	67— 70
14. Ἀπολογισμὸς ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἔτους 1941	71— 73
15. Κίνησις τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας	74— 76

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛ. ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ
GEORGES CLEMENCEAU
A. E. H. GOEKOOP
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΩΡΗΤΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

WILLIAM PATON
ΜΙΧΑΗΛ Π. ΒΛΑΣΤΟΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΣΤ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΤΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Σημ.—Οί δι' ἀστερίσκου σημειούμενοι ἑταῖροι εἶναι ἰσόβιοι.

1. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος. 2. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης. 3. * Αἰγινήτης Βασίλειος. 4. Ἀλεξάκης Χαρίλαος. 5. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης. 6. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος. 7. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλκας. 8. Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης. 9. Ἀναγνωστόπουλος Νικήτας Κ. 10. Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος. 11. * Ἀξελὸς Ἰωάννης. 12. * Ἀποστολάκη Ἄννα. 13. Ἀποστολάκης Δημήτριος. 14. Ἀποστολίδης Χρῆστος. 15. * Ἀρβανιτόπουλος Ἀπόστολος. 16. Βαλάσης Θωμᾶς. 17. Βάλληνδας Πέτρος Γ. 18. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ. 19. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ. 20. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος. 21. * Βιζουκίδης Περικλῆς. 22. * Βολονάκης Μιχαήλ. 23. * Βορέας Θεόφιλος. 24. Βουγιούκας Γεώργιος. 25. Γαλανὸς Σπυρίδων. 26. Γεδεὼν Μανουήλ. 27. * Γερογιάννης Κωνσταντῖνος. 28. Γεωργόπουλος Μελέτιος. 29. Γιαννόπουλος Δημήτριος.	30. Δέγλερης Ἀλέξανδρος. 31. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας. 32. Δημητριάδης Δημήτριος. 33. * Δημητριάδης Χρῆστος. 34. Διαμαντοπούλου Ἐγνή. 35. Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας. 36. Διαμαντόπουλος Διονύσιος. 37. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς. 38. Δόσιος Κωνσταντῖνος. 39. Δουκάκη Εὐανθία. 40. Δραγάτσης Ἀθανάσιος Ἰακ. 41. Δραγούμης Φίλιππος Στέφ. 42. Δρόσος Ἰωάννης Ἀντ. 43. * Δυοβουνιώτης Γεώργιος. 44. * Δυοβουνιώτης Κωνσταντῖνος. 45. * Ἐμπεδοκλῆς Γρηγόριος. 46. * Ἐμπειρῖκος Μιχαήλ. 47. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος. 48. Ἐξαρχος Νικόλαος. 49. Εὐαγγελίδης Δημήτριος. 50. Εὐαγγελίδης Τρύφων. 51. Ζαρίφης Γεώργιος. 52. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος. 53. * Ζηλήμων Ἀντώνιος. 54. Ζωγράφος Γεώργιος. 55. Ζωγράφος Κωνσταντῖνος. 56. Ἡλιόπουλος Βασίλειος. 57. Ἡλιόπουλος Παναγιώτης. 58. * Θεοδωράκης Γεώργιος.

59. † Θεόκλητος Καλαβρ.-Αἰγιαλείας. 98. Κρασιώτης Ἰωάννης.
 60. Θεοφανείδης Βασίλειος. 99. * Κρητικὸς Εὐάγγελος.
 61. Θρεψιάδης Ἰωάννης. 100. Κριεζῆς Ἀλέξανδρος.
 62. Ἰγγλέσης Σωτήριος. 101. * Κριεζῆς Ἀνδρέας.
 63. Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ. 102. * Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
 64. * Καβαλλιεράτος Ἄννινος Μιλτ. 103. Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
 65. * Καλαποθάκης Δημήτριος. 104. Κριμπᾶς Βασίλειος.
 66. Καλιτσουνάκης Δημήτριος. 105. Κριμπᾶς Ἡλίας.
 67. Καλιτσουνάκης Ἰωάννης. 106. * Κυπαρίσσης Νικόλαος.
 68. Καλλιγᾶς Μαρίνος. 107. * Κύρης Μιχαήλ.
 69. Καλογερίκου Μαρία. 108. Κυριαζῆς Ἀθανάσιος.
 70. Καλογερόπουλος Διονύσιος. 109. * Κυριαζῆς Σπυρίδων.
 71. Κανελλόπουλος Παναγιώτης. 110. Κυριακὸς Ἰωάννης Π.
 72. Καντᾶς Ἡλίας. 111. Κωνσταντίνου Ἰωάννα.
 73. Καντιάνης Νικόλαος. 112. Κώττα Βενετία.
 74. * Καπερώνης Νικόλαος. 113. Κωττάκης Λεωνίδα.
 75. Καπρουλᾶς Γεώργιος. 114. Λαμπίκης Βασίλειος.
 76. Καραβίας Ἰπποκράτης. 115. Λάππας Γεώργιος.
 77. Καραγιαννόπουλος Γεώργιος. 116. Λιβιεράτος Σπυρίδων.
 78. Καραθανάσης Δημήτριος. 117. * Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
 79. * Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος. 118. Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
 80. * Καρανδρέας Ἀπόστολος. 119. Μαγιάσης Σωτήριος.
 81. Καραγάλιος Θεμιστοκλῆς. 120. Μακαρόνας Χαράλαμπος.
 82. * Καρκούλιας Ἡρακλῆς. 121. Μακκᾶ Ξανθίππη Π.
 83. Καρούζου Σέμνη Παπασπυρίδου. 122. * Μακρῆς Γεράσιμος.
 84. Καρούζος Χρῖστος. 123. * Μακρόπουλος Ἰωάννης.
 85. * Καστόρης Δημήτριος. 124. * Μαλτέζος Κωνσταντῖνος.
 86. * Κάτσανος Νικόλαος. 125. * Μανέτας Ἰωάννης.
 87. Καψάλης Ἰωάννης. * Μαντζούφας Ἀνδρέας.
 88. * Κεραμόπουλλος Ἀντώνιος. 126. Μαντζούφας Γεώργιος.
 89. Κολλιναίτης Ἡλίας. 127. Μαντούδης Μιχαήλ.
 90. Κολλιναίτης Σπυρίδων. 128. * Μαργαρίτης Σπυρίδων.
 91. Κολοκοτσᾶς Εὐάγγελος. 129. Μαριδάκης Γεώργιος.
 92. Κοσμόπουλλος Δημήτριος. 130. Μαρινᾶτος Σπυρίδων.
 93. Κοτζιάς Νικόλαος. 131. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.
 94. * Κουγέας Σωκράτης. 132. Μαυρούλιας Ἰωάννης.
 95. Κούζης Ἀριστοτέλης. 133. Μέγας Γεώργιος.
 96. Κουκουλῆς Φαίδων. 134. Μέρμηγκας Κωνσταντῖνος.
 97. * Κουρουσιώτης Κωνσταντῖνος. 135. * Μεσολωρᾶς Ἰωάννης.

136. Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.
 137. Μηλιάδης Ἰωάννης.
 138. * Μητσόπουλος Χρῖστος.
 139. Μιχαηλίδης Μιχαήλ.
 140. Μπαβαβέας Ἀδαμάντιος.
 141. * Μπαλᾶνος Νικόλαος.
 142. * Μπαχαρίας Στυλιανός.
 143. * Μπενάκης Ἀντώνιος.
 144. * Μπένσης Βλαδίμηρος.
 145. * Μπέρτος Νικόλαος.
 146. Μπουρνιάς Ἀντώνιος.
 147. Μυλωνᾶς Γεώργιος.
 148. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.
 149. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.
 150. Νομικὸς Δημήτριος.
 151. Νομικὸς Μᾶρκος.
 152. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.
 153. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος.
 154. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.
 155. Οἰκονόμος Χρῖστος Π.
 156. Οἰκονόμου Ἄγγελος.
 157. Οἰκονόμου Ἰωάννης.
 158. Οἰκονόμου Μιχαήλ.
 159. * Ὁρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.
 160. * Παλαμᾶς Κωστής.
 161. Πάλλας Δημήτριος.
 162. Παμπούκας Ἀπόστολος.
 163. Παναγιωτόπουλος Μιχαήλ.
 164. Πανταζῆς Παναγιώτης.
 165. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.
 166. Παπαγεωργίου Φιλώτας.
 167. Παπαδάκης Κωνσταντῖνος.
 168. * Παπαδάκης Νικόλαος.
 169. Παπαδημητρίου Ἰωάννης.
 170. Παπαδόπουλος Θωμᾶς.
 171. Παπαηλιού Χαράλαμπος.
 172. Παπαθανασίου Πάνος.
 173. Παπαϊωάννου Γεώργιος.
 174. Παπαϊωάννου Ἰωάννης.
 175. Παπαϊωάννου Κωνσταντῖνος.
 176. Παπαϊωάννου Πάνος.
 177. Παπακωνσταντῖνου Κωνστ. Δ.
 178. Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
 179. Παπανδρέου Πάνος.
 180. Παπαντωνίου Ἀπόστολος.
 181. Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
 182. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
 183. * Παπαστράτος Εὐάγγελος.
 184. * Παπαστράτος Ἰωάννης.
 185. Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
 186. Παπαφλέσσας Ἰωάννης.
 187. Παπαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
 188. * Παπαφράγκος Στάμος.
 189. Πεζόπουλος Ἐμμανουήλ.
 190. * Πελεκίδης Εὐστράτιος.
 191. Πεσματζόγλου Γεώργιος.
 192. Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
 193. * Πετροκόκκινος Δημ.
 194. Πετρόπουλος Ἄγγελος.
 195. Πετρόπουλος Γεώργιος.
 196. Πίστης Νικόλαος.
 197. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
 198. Πολίτης Λῖνος Ν.
 199. * Πολίτης Νικόλαος.
 200. Πολυγένης Ἰωάννης Κ.
 201. Πολυχρονιάδης Κωνσταντῖνος.
 202. Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος.
 203. * Πουλίτσας Παναγιώτης.
 204. Πουλόπουλος Ἀπόστολος.
 205. * Πουρῆς Μιλτιάδης.
 206. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος.
 207. Πρινάρης Κίμων.
 208. * Πώπ Γεώργιος.
 209. * Ράλλης Γεώργιος Δ.
 210. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ.
 211. * Ράλλης Κωνσταντῖνος.
 212. * Ρινόπουλος Μιχαήλ.
 213. * Ροζάκης Σταμάτιος.

214. Ρουμπάνης Γεώργιος.
 215. Ρούνιος Κωνσταντῖνος.
 216. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκάς.
 217. Ρωμαΐδης Ἰωάννης.
 218. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος.
 219. Σαδούκας Χρῖστος.
 220. Σακελλαρίου Γεώργιος.
 221. Σαρσέντης Λυκοῦργος.
 222. Σάρρου Αἰμιλία.
 223. Σεργόπουλος Ἰωάννης.
 224. * Σκάσσης Ἑρρῆκος.
 225. Σκάσσης Θωμάς.
 226. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος.
 227. * Σκοτίδας Εὐάγγελος.
 228. Σούλης Γεώργιος.
 229. Σοφιανόπουλος Ἀθανάσιος.
 230. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς.
 231. Σπυρόπουλος Παναγιώτης.
 232. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης.
 233. * Σταθαῖτος Ἀντώνιος.
 234. * Σταμελλάτος Γεώργιος.
 235. Στάμος Ἰωάννης.
 236. * Σταμούλης Μιλτιάδης.
 237. * Σταυρόπουλος Ἄγγελος.
 238. Σταυρόπουλος Κωνσταντῖνος.
 239. Σταυρόπουλος Σπυρίδων.
 240. Σταυρόπουλος Φοῖβος.
 241. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.
 242. Στίκας Εὐστάθιος.
 243. * Στρέϊτ Γεώργιος.
 244. Σφήκας Δημήτριος.
 245. * Σωτηριάδης Γεώργιος.
 246. * Σωτηρίου Γεώργιος Α.
 247. Τεγοπούλου Ἡλιοῦ Ἀλεξάνδρα.
 248. Τεγόπουλος Στυλιανός.
 249. Τραυλὸς Ἰωάννης.
 250. Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
 251. * Τρικούπης Σπυρίδων Κ.
 252. Τσακαλῶτος Ἀθανάσιος.
 253. Τσακαλῶτος Πολύβιος.
 254. * Τσιπούρας Δημήτριος.
 255. * Fabricius Ernst.
 256. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
 257. * Φίλων Ἀλέξανδρος.
 258. * Φίξ Ἰωάννης Καρόλου.
 259. Φουντούλης Δημήτριος.
 260. * Χαβιαρᾶς Νικήτας.
 261. * Χαριτάκης Γεώργιος.
 262. Χαρίτος Ἰωάννης.
 263. * Χατζάκος Ματθαῖος.
 264. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
 265. * Χατζιδάκις Γεώργιος.
 266. Χόνδρος Δημήτριος.
 267. Χουδαβεροδόγλους Σοφοκλῆς.
 268. Χριστίδης Δημήτριος.
 269. Χριστόπουλος Μιχαήλ.
 270. Χρυσούλης Γκίκας.

μενος πολιτισμὸς ἐθεωρεῖτο κατὰ μέγιστον μέρος ὡς πλάσμα, ἡ ἀκάματος καὶ μεθοδικὴ ἐργασία τοῦ Ἀρθούρου Evans, διαρκέσασα ἐπὶ μίαν περίπου τεσσαρακονταετίαν, συνεπλήρωσε κατὰ τρόπον καταπλήσσοντα τὴν εἰκόνα τῆς προϊστορικῆς ἐν Ἑλλάδι περιόδου διὰ τῆς ἀνακαλύψεως πληθώρας μνημείων μεγάλου πολιτισμοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον καὶ τὸ ὄνομα ἀρρήκτως συνδέεται μετὰ τῆς Κρήτης ὡς φωτεινῆς ἐστίας παγκοσμίου πρὸς τὴν τότε οἰκουμένην σημασίας.

Αἱ ἐν Κρήτῃ ἔρευναι τοῦ Evans καὶ ἰδίᾳ ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ ἐν Κνωσῷ Μινωικοῦ ἀνακτόρου ὡς καὶ ἡ ἀξία τούτου ἐπιστημονικῆ δημοσίευσίς ἐν πολυτίμῳ ἔργῳ, τοῦ ὁποίου ἡ σημασία εἶναι μόνιμος, ὥθησαν τὴν περὶ τῆς προϊστορικῆς Κρήτης γνῶσιν ἡμῶν μέχρι τῶν μέσων περίπου τῆς 4^{ης} π. Χ. χιλιετηρίδος καὶ ἀπετέλεσαν ἀνεκτίμητον ἀπόκτημα τῆς ἐπιστήμης, ὀφειλόμενον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Evans καὶ εἰς τὴν συνεργασίαν τοῦ ἐπιστημονικοῦ αὐτοῦ ἐπιτελείου, τοῦ ὁποίου αὐτὸς κατηύθυνε τὰς μελέτας.

Πρὸς τὴν Κνωσὸν εἶχε στρέψει τὰ βλέμματα αὐτοῦ πρότερον καὶ ὁ Schliemann, ἀλλ' εἰς τὸν Evans ἐπεφύλαξεν ἡ Τύχη τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου τούτου ἐγχειρήματος. Προσελθὼν δὲ εἰς τὸ ἔργον ὁ Evans ἀρτίως ἐπιστημονικῶς ὀπλισμένος καὶ πρὸς τούτοις ἐφωδιασμένος διὰ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ ἀυξηθείσης πείρας καὶ γνώσεως τῶν Ἑλληνικῶν προϊστορικῶν ζητημάτων, ἀπέδειξε διὰ τε τῆς διεξαγωγῆς τῆς ἀνασκαφῆς καὶ διὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων ὅτι ἡ εὐνοία τῆς Τύχης πρὸς αὐτόν, ὑπῆρξε καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμην μέγα κέρδος.

Δὲν ἦτο δὲ ὁ Evans πρωτόπειρος ἀρχαιολόγος ἀναλαμβάνων τὸ μέγα ἔργον τῆς Κρητικῆς ἐρεῦνης, ἀλλ' ἤδη ἐσχηματισμένος ἐπιστήμων εὐστόχως ἀσχολούμενος καὶ περὶ τὴν νομισματικὴν καὶ περὶ τὴν ἱστορίαν καὶ περὶ τὴν ἄλλην κλασσικὴν ἀρχαιολογίαν, διὰ πολλαπλῶν δὲ περιηγήσεων γνωρίσας χώρας τοῦ ἀρχαίου κλασσικοῦ κόσμου καὶ δὴ τὴν Βαλκανικὴν. Ἀλλὰ ἡ Κρήτις ὑπῆρξε τὸ λίκνον τῆς δόξης αὐτοῦ, ἡ δὲ μακροβιότης του ἐμήκυνε καὶ τὸ ἐπιστημονικόν του ἔργον καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτόν, ὅπως συντελέσῃ τὸ

μνημειῶδες σύγγραμμα περὶ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κνωσοῦ καὶ τοῦ Μινωικοῦ πολιτισμοῦ, ἄξιον ἐπιστέγασμα μεγάλου ἔργου μεγάλου ἐπιστήμονος.

Ὁ καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας Hans Dragendorff συνέδεσε πολλαπλῶς τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ζωὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὡς συνεργάτης τοῦ Hiller von Gärtringen ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Θήρας καὶ ὡς Πρόεδρος τοῦ ἐν Βερολίῳ Ἀρχαιολογικοῦ Καθιδρύματος εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀφιερῶσῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας. Θεμελιώδης παραμένει πάντοτε ἡ ἐμβριθεστάτη αὐτοῦ πραγματεία περὶ τῶν Θηραϊκῶν ἀγγείων καὶ περὶ τῶν μεταγενεστέρων Ῥωμαϊκῶν ἀγγείων τοῦ ῥυθμοῦ τῆς terra sigillata, δι' ὧν κατηυθύνθη ἡ προσοχὴ αὐτοῦ πρὸς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἣτις καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς ζωῆς αὐτοῦ περιόδον συνεκέντρωσε τὴν ἐπιστημονικὴν του προσοχὴν διὰ τῆς ἐν τῇ ἐπιτροπῇ τοῦ Limes συνεργασίας.

Εὐγνωμόνως δὲ ἀναμιμνησκόμεθα κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τοῦ μνημοσύνου ἀποχαιρετισμοῦ ὅτι τὴν περὶ τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἀσχολίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐπλαισίωνε καὶ εὐγενεστάτη ἀγάπη πρὸς τὴν νέαν ἡμῶν Πατρίδα.

Ὁ Ἰωσήφ Strzygowski, καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης, εἶχεν ἀποκτήσει παγκόσμιον φήμην διὰ τὰς ῥηξικελεύθους αὐτοῦ ἐρεῦνας ἐν τῷ πεδίῳ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης καὶ διὰ τὴν νέαν ὄθησιν πρὸς εὐρύτεραν θεμελίωσιν τῆς μελέτης αὐτῆς. Τοῦτο δὲ κατώρθωσεν ὁ ἐπιφανὴς Βυζαντινολόγος διὰ τῆς προσαγωγῆς πληθώρας νέων μνημείων, τὰ ὁποῖα ἐγνώρισεν εἰς τὴν σπουδὴν διὰ τῆς ἐπισκέψεως πλειόνων χωρῶν τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς. Καὶ ἡ Μικρὰ Ἀσία καὶ ἡ Ἀρμενία καὶ αἱ Ἰρανικαὶ γῶραι παρέσχον εἰς τὸν Στρυγκόφσκην τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ καὶ ἐκδώσῃ εἰς ὀγκώδεις τόμους τὰ μνημεῖα τῶν χωρῶν τούτων καὶ νὰ χρησιμοποίησῃ καὶ νὰ παρουσιάσῃ ταῦτα ὑπὸ

τὸ πόρισμα τῆς ἱστορικῆς βυζαντινολογικῆς ἐρεῦνης. Καὶ ἂν δὲν συμφωνῇ τις πάντοτε πρὸς τὰ τολμηρὰ συμπεράσματα τοῦ ἀνδρὸς ὡς πρὸς τὴν σχέσιν τῶν χωρῶν τούτων πρὸς τὴν Βυζαντινὴν τέχνην καὶ τὸν σχηματισμὸν ταύτης διὰ τῆς συμβολῆς ἐκείνων, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ Strzygowski ὑπῆρξεν ἕξοχος προβιβάστης τῆς ἐρεῦνης τῶν Βυζαντινῶν μνημείων τέχνης καὶ ἐτόνισεν ὅλως ἰδιαιτέρως τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὸν σχηματισμὸν ὠρισμένων περιοχῶν τῆς Βυζαντινῆς τέχνης ἀποσπάσας τοὺς ἐρευνητὰς ἀπὸ τῆς ἀποκλειστικῆς προσηλώσεως εἰς τὸν Δυτικὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον.

Τὸ περιοδικὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς περιέλαβεν ἐν τῷ τόμῳ τοῦ 1902 ὥραιαν τοῦ Strzygowski πραγματείαν περὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Καισαριανῆς κατὰ μετάφρασιν Σπυρ. Λάμπρου.

Τὸ ὅλον ἔργον τοῦ Strzygowski ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς Βυζαντινῆς ἀρχαιολογίας ἀποτελεῖ σημαντικώτατον σταθμὸν, ὅστις θὰ παραμείνῃ πάντοτε συνδεδεμένος μετὰ τοῦ ὀνόματος ἐκείνου.

Ἡ Κόμισσα Λουίζα de Riencourt θὰ ἀνακαλῇ πάντοτε παρ' ἡμῖν τὴν ἀνάμνησιν ἐξόχου γυναικός, ἡ ὁποία ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα ὡς ἰδίαν αὐτῆς πατρίδα καὶ ἀφωσιώθη εἰς πᾶσαν τῆς χώρας ταύτης ὑπόθεσιν μετὰ παραδειγματικῆς εἰλικρινείας καὶ θερμότητος, ἀξίας καὶ τῆς εὐγενοῦς αὐτῆς οἰκογενείας καὶ τῶν μεγάλων παραδόσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐταίρων ἀπωλέσαμεν τὸν ἐπιφανέστατον γλωσσολόγον ἐπίτιμον Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Γεωργίον Χατζιδάκιν, τοῦ ὁποίου αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐρευναι καὶ ἡ ἴδρυσις τῆς νεοελληνικῆς γλωσσολογίας ἔφερον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνδόξως πέραν τῶν ὁρίων τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ἡ μακρὰ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν καρποφόρος διδασκαλία τοῦ Γεωργίου Χατζιδάκι ἐμόρφωσε πλείονας γενεᾶς Ἑλλήνων φιλολόγων, ἡ δὲ ἴδρυσις τοῦ νῦν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀθηνῶν ἐργαζομένου ἀρχείου τοῦ

Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐπέστεψε τὴν ὄλην ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν τοῦ ἀνδρὸς δι' ἔργου τιμῶντος τὴν Ἑλληνικὴν γλωσσικὴν ἐπιστήμην καὶ διαπιστοῦντος τὴν βαθεῖαν ἐκείνου ἐπίδρασιν πρὸς σχηματισμὸν Νέας Ἑλληνικῆς γλωσσολογικῆς σχολῆς. Τὰ Ἀκαδημεικὰ αὐτοῦ ἀναγνώσματα, αἱ Γλωσσικαὶ ἔρευναι, τὰ Μεσαιωνικὰ καὶ νέα Ἑλληνικά, ἡ γερμανιστὶ ἐκδοθεῖσα Εἰσαγωγή εἰς τὴν Νέαν Ἑλληνικὴν γραμματικὴν, ἡ περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν Μακεδόνων ἐμβριθὴς αὐτοῦ πραγματεία, ἡ ἀποδείξασα ἀκλονήτως τὸ θέμα αὐτῆς, εἶναι μόνιμα κτήματα τῆς ἐπιστήμης καὶ πολύτιμοι τίτλοι τῆς χώρας ἡμῶν.

Εἶθε τὸ παράδειγμα τοῦ ἀνδρὸς νὰ χρησιμεύῃ πάντοτε ὡς ἔναυσμα τῆς ἐπιστημονικῆς φιλοτιμίας τῶν νεωτέρων φιλολογικῶν γενεῶν.

Εἰς τὴν χορείαν τῶν διακεκριμένων ἰατροφιλοσόφων ἀνήκει καὶ ὁ ὑπὸ τῆς ἐνοδίας μοίρας ἀφαρπαγεὶς ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντῖνος Μέρμηγκας, ἀνὴρ οὐχὶ μόνον βαθείας ἰατρικῆς, ἀλλὰ καὶ πολυμερεστάτης ἄλλης μορφώσεως, φιλοσοφικῆς τε καὶ φιλολογικῆς, ἀφιερῶσας τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τε τὴν εὐστοχὸν ἄσκησιν τῆς χειρουργικῆς καὶ εἰς τὴν ὑψηλότεραν θεραπείαν τῆς διανοίας ὡς καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος.

Ὁ ἐπίτιμος Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου Ματθαῖος Χατζάκος ὑπῆρξε νομικὴ κορυφὴ καὶ ὑπέροχος δικαστικὴ προσωπικότης, τῆς ὁποίας τὸ κῦρος παρέμεινεν ἀκέραιον καὶ ἀδιάσειστον μέχρι τέλους τοῦ βίου αὐτοῦ, βίου, ὅστις δύναται νὰ προβληθῆ ὡς πρότυπον εἰς πάντα δικαστικὸν καὶ φιλόνομον πολίτην.

Εἰς τὴν αὐτὴν χορείαν ἀνήκει καὶ ὁ ἄλλοτε Ἐκπαιδευτικὸς Σύμβουλος Χρῆστος Π. Οἰκονόμος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν πολλαπλῶς ὑπηρετήσας τὴν πατρίδα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν πραγμάτων.

Διακεκριμένος ἀνὴρ ὑπῆρξε καὶ ὁ Μιχαὴλ Οἰκονόμου, ἄλλοτε Πρόεδρος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, πολυτιμοτάτας παρασχὼν ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἠλεκτρολογίαν τῆς πατρίδος.

Προώρως ἀπωλέσθη καὶ ὁ μετὰ περισσῆς στοργῆς παρακολου-

θήσας πάντοτε τὸ ἔργον τῆς Ἐταιρείας ἡμῶν καὶ πᾶν καθ' ὅλου ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα γνωστὸς πολιτευτὴς Ἀλέξανδρος Παχνός.

Ὁ θάνατος ἀφήρесе ἀφ' ἡμῶν καὶ τὸν γνωστὸν ἱστοριοδίφην καὶ ἄλλοτε γυμνασιάρχην Τρύφωνα Εὐαγγελίδην, ὅστις ἀκαταπονήτως ἠρεύνησε τὸν ἱστορικὸν Ἑλληνικὸν ἀγρόν, ἐπεστέγασε δὲ τελευταῖον τὸ ὄλον αὐτοῦ ἔργον διὰ τοῦ διτόμου συγγράμματος «Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας» (ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι Καποδιστρίου) 1936, ἔργου ὠφελιμοτάτου διὰ τὴν ἐπιμελῆ συναγωγὴν πλείστων σχετικῶν εἰδήσεων, πολλῶν δὲ τέως ἀγνώστων κατακειμένων εἰς διάφορα ἀρχεῖα.

Τὸ ἔργον εἶναι νῦν μάλιστα πολύτιμον διὰ τὴν γνῶσιν τῆς εὐρείας διαδόσεως τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἀνὰ πάσας τὰς χώρας τῆς Βαλκανικῆς, ἣ ὁποία τὴν ἀφύπνισιν αὐτῆς ὀφείλει εἰς τὸ Ἑλληνικὸν φῶς! Ἡ ἱστορία δὲ αὕτη εἶναι διδακτικὴ καὶ διὰ πάντας ἐκείνους, οἵτινες θὰ εἶχον τὴν διάθεσιν νὰ διαγράψωσιν ὀλοκλήρους περιοχὰς Ἑλληνικωτάτας ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἀπαραγράπτου κληρονομίας.

Ὁ Ἔφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων Μιχαὴλ Πιτιδῆς προῶρος καὶ αὐτὸς ὑπέκυψεν εἰς ἀπηνῆ νόσον, ἣτις ἀνέκοψεν τὴν ὑπηρεσιακὴν του δρασιν ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀργολίδος, Κορινθίας καὶ Ἀρκαδίας.

Μετὰ μακρὰν νόσον ἀπέθανε κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ὁ εὐγενὴς καὶ ἀγαθὸς πρεσβύτης καὶ ἀφωσιωμένος φίλος τοῦ ἔργου ἡμῶν Δημήτριος Πετροκόκκινος.

Μετὰ μεγάλης λύπης ἐστερήθη ἡ Ἐταιρεία καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτῆς Ταμίου Βασιλείου Ἡλιοπούλου, ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὅστις νέος ἀκόμη ὑπέκυψεν εἰς ἀδυσώπητον νόσον.

Τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ 1941 ὑπῆρξε διὰ τε τὴν δυσχέρειαν τῆς κινήσεως καὶ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐξευρέσεως καταλλήλων ἐργατῶν εἰς ὠρισμένας περιοχὰς, κατ' ἀνάγκην περιορισμένον, ἐγένοντο ὅμως ὅπωςδῆποτε ἐργασίαι ἐνδια-

φέρουσαι, οὕτω δὲ δὲν διεκόπη τὸ νῆμα τῆς δράσεως τοῦ ιδρύματος, μολονότι αἱ δαπάναι ἦσαν, θὰ εἶναι δὲ πιθανώτατα καὶ ἐν τῷ προσεχεῖ μέλλοντι, ηὔξημένοι διὰ τὰς γενικὰς συνθήκας τῆς χώρας.

1. Ἐν Σαλαμῖνι παρὰ τὸ χωρίον Μοῦλκι ὁ Ἐπιμελητῆς Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Δημ. Πάλλας ἠρεύνησε Χριστιανικὰ ἐρεῖπια ἐκκλησίας τιμωμένης, ὡς φέρει ἡ παράδοσις, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Ὑπὸ πυκνὴν βλάστησιν σχίνων διεφαίνεται πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς μέρος τῆς ἀψίδος καὶ ἰστάμενοι δύο κίονες. Ἡ ἀνασκαφὴ ἀπεκάλυψε μικρὸν ναῦδριον ἐν σχήματι ἐλευθέρου σταυροῦ, τοῦ ὁποῦ τὴν δεξιὰν κεραιάν καταλαμβάνει πλάγιον κλίτος συνεχιζόμενον πρὸς Δ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον μῆκος τῆς ἐκκλησίας.

Ἡ ἡμικυκλικὴ ἀψὶς ἐφάπτεται τῶν ἐγκαρσίων κεραιῶν τοῦ σταυροῦ, τὸ δὲ πλάγιον κλίτος συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ κυρίου κλίτους διὰ διθήλου, ἔχοντος ἀπέναντι αὐτοῦ κατὰ τὸν μεσημβρινὸν τοῖχον τῆς ἐκκλησίας θύραν εἰσόδου. Ἄλλη εἴσοδος εὐρίσκεται κατὰ τὸ μέσον τοῦ δυτικοῦ τοίχου τῆς ἐκκλησίας. Τὸ μῆκος τῆς μικρᾶς ταύτης ἐκκλησίας εἶναι 6^μ,20, τὸ δὲ πλάτος 7^μ,35.

Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν πλευρὰν τοῦ δυτικοῦ τοίχου καὶ εἰς ἀπόστασιν 1^μ,30 ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς αὐτοῦ γωνίας εὐρέθη ἐντετειχισμένη παραστάς λιθίνη, πλ. 0^μ,55, ἐξέχουσα δὲ περὶ τὰ 0^μ,35, ἣτις ἐχρησίμευεν, ὅπως ὑποβαστάζῃ ἀντερειατικὸν τόξον, τοῦ ὁποῦ τὸ ἄλλο πέρασ ἐστηρίζετο, πιθανῶς, ἐπὶ κίονος, ἐφαπτομένου τοῦ τοίχου.

Τοῦ ἐκκλησιδίου τούτου διακρίνει ὁ ἀνασκάφας δύο περιόδους. Κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν ὑπῆρχε μόνον τὸ σταυρικὸν διάγραμμα ἄνευ τοῦ μεσημβρινοῦ πλαγίου κλίτους. Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον κατεδαφισθείσης τῆς δεξιᾶς κεραιᾶς τοῦ σταυροῦ, προσετέθη τὸ δεξιὸν κλίτος καὶ κατεσκευάσθη τὸ δίλοβον ἄνοιγμα. ἐπεξετάθη δὲ καὶ ὁ ἀνατολικὸς τοῖχος κατὰ 0^μ,60 πρὸς Α καὶ μετὰ τοῦ πλαγίου κλίτους καὶ τοῦ κεντρικοῦ παρενεβλήθη τοῖχος (πάχ. 0,80), ἀπολήγων εἰς παραστάδα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄρχεται τὸ δίλο-

βον ἄνοιγμα (πλάτους 1^μ, 40), στενώτερον τοῦ πλάτους τῆς ἀπέναντι κεραίας τοῦ σταυροῦ.

Τὸ δάπεδον τῆς ἐκκλησίας εὐρέθη κατεστραμμένον, μόνον δὲ ἐν τῷ ἱεροῦ διετηρήθη κατάστρωμα διὰ πλίνθων ὀπτῶν. Τρία ἰωνικὰ κιονόκρανα εὐρέθησαν ἐν τῷ δαπέδῳ ἐπεστρωμένα, ἐν κατὰ τὸ κέντρον τῆς ἀψίδος, ἄλλο κατὰ τὴν ὠραίαν πύλην καὶ τὸ τρίτον παρὰ τὴν παραστάδα τοῦ ἐνισχυτικοῦ τόξου. Ὡσαύτως ἄλλο ἀρχαῖον μάρμαρον ἐχρησιμοποιήθη ἀντὶ κατωφλίου τῆς δυτικῆς θύρας. Καὶ τὸ δάπεδον τῆς ἀψίδος ὑπέστη ἀνύψωσιν ἐν γενομένη διασκευῇ. Κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἐπιχώσεως ταύτης εὐρέθησαν ἕξ τορνήσια, διὰ τῶν ὁποίων χρονολογεῖται εἰς τὸν 13^{ον} αἰῶνα καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ δαπέδου καὶ ἡ εἰς τὴν διασκευὴν ταύτην ἀντιστοιχοῦσα δευτέρα τοιχογράφησις τῆς ἀψίδος. Εἶναι πιθανώτατον ὅτι ἡ μετασκευὴ αὕτη συνδέεται πρὸς τὴν προσθήκην τοῦ πλαγίου κλίτους τοῦ ναυδρίου.

Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀνεκαλύφθησαν πλείονες τάφοι, ἐκ τῶν ὁποίων δύο ἔξω κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν εἶναι σύγχρονοι πρὸς τὴν πρώτην περίοδον τοῦ ναῖσκου πρὸς ταφὴν τῶν κητόρων καὶ ὡς ὀστοφυλάκιον. Τρίτος τάφος εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας περιεῖχε μικρὸν ὀρειχάλκινον σταυρὸν κλειόμενον διὰ θηλυκωτῆρος καὶ προωρισμένον πρὸς φύλαξιν περιάπτου.

Ἐν τὸς τοῦ ἐκκλησιδίου εὐρέθησαν ἕξ τάφοι διαφόρων διαστάσεων καὶ κατασκευῆς, ἄνευ δὲ τινος κτερίσματος.

Τὰ εὐρεθέντα γλυπτὰ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ παλαιοχριστιανικὰ ἐν δευτέρῃ χρήσει. Αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας μαρμαρίνων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εὐρέθησαν μόνον τεμάχια τῶν μικρῶν πεσσῶν τοῦ τέμπλου καὶ τεμάχια πωρίνων ὑαλοστασίων καὶ γεισίποδος, εἰς πώρινος σταυρός, πιθανῶς τοῦ τρουύλλου. Τὰ τεμάχια τοῦ τέμπλου ἀνήκουσιν εἰς τὰς δύο περιόδους τοῦ ναυδρίου.

Ἐν τῇ δημοσιευθησομένῃ ἐκθέσει τοῦ ἀνασκάψαντος ὑπάρχει λεπτομερεστέρα περιγραφὴ πάντων τῶν εἰρημένων τεμαχίων.

Πάντα τὰ κινητὰ εὐρήματα συνεκεντρώθησαν καὶ ἀπετέθησαν εἰς τινα εὐγενῶς παραχωρηθεῖσαν αἴθουσαν τοῦ Κοινοτικοῦ Κατα-

στήματος Σαλαμίνοσ. συνετάχθη δὲ τούτων καὶ κατάλογος ὑπὸ τοῦ κ. Πάλλα.

Ἐάν, ὅπως εἶναι πιθανόν, κατὰ τὸν τόπον τοῦτον ἦτο ἡ μεσαιωνικὴ Σαλαμίς, τότε ἡ μικρὰ αὕτη ἀνασκαφικὴ ἀπαρχὴ δύναται συνεχιζομένη νὰ ἀποδώσῃ πλείονα τεκμήρια τῆς γνώμης τοῦ ἀνασκάψαντος περὶ τῆς σημασίας τοῦ τόπου καὶ νὰ διαπιστώσῃ σαφέστερον τὴν ἔκτασιν τῆς μεσαιωνικῆς ταύτης πόλεως, ἣτις ἐπὶ τινα χρόνον ἀπετέλει καὶ ἐπισκοπὴν.

2. Παρὰ τὸ Ἀὐλωνάριον τῆς Εὐβοίας ἐγένοντο ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι διὰ τῆς Ἐπιμελητρίας ἀρχαιοτήτων Δ^{δος} Ἰωάννας Κωνσταντίνου καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ἰωάννου Τραυλοῦ.

Ἡ ἔρευνα αὕτη ἐν θέσει Ἰτέα προεκλήθη ἐκ τῆς ἀθρόας παρουσίας ἀρχαίων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν ἔν τινι ἰδιωτικῷ κτήματι, κατέστη δὲ αὕτη ἐπείγουσα ἕνεκά τῆς προϊούσης καταστροφῆς τῶν ἀρχαίων λειψάνων, ἡ ὁποία διεπιστώθη κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, διὰ τοῦτο δὲ ἐπεξετάθη ἡ σκαφὴ καὶ εἰς γειτονικὰ κτήματα.

Πολλὰ τῶν ἀνευρεθέντων ἀρχαίων δὲν ἦσαν κατὰ χώραν, ἀλλ' εἶχον μετακομισθῆ ἄλλοθεν, ἐν τῷ κτήματι ὅμως Κουτσούκου ἀνεκαλύφθη εὐρὺ τετράγωνον διαμέρισμα ἐξωτερικῶν διαστάσεων 10,20 × 12,65.

Ἡ ἐπίχωσις κατὰ μὲν τὸ ἀνώτερον στρώμα εἶναι τεταραγμένη μέχρι βάθους 1^μ,40, ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως τούτου μέχρι βάθους 2^μ,30 ἐντὸς τῆς ἀμμώδους ἐπιχώσεως εὐρέθησαν τεμάχια μελαμβαφῶν ἀγγείων τῆς γεωμετρικῆς περιόδου καὶ τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Βαθύτερον ὑπάρχει στερεὸν ἔδαφος. Οἱ τοῖχοι τοῦ οἰκοδομήματος περιέχουσι παντοῖον ὕλικὸν ἀρχαίων οἰκοδομημάτων ἥτοι ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἐκ πώρου καὶ ἐκ μαρμάρου, ὡς συνδετικὴ δὲ ὕλη ἐχρησιμοποιήθη παχύτατον κονίαμα ἀσβέστου. Ἐπειδὴ δὲ παρόμοιον ὕλικὸν καὶ δὴ τεμάχια τῶν αὐτῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εὐρέθησαν ἐγκατεσπαρμένα εἰς διάφορα κτήματα, εἶναι προφανὲς ὅτι ὅλον τὸ ὕλικὸν τοῦτο προέρχεται ἐκ συγκροτήματος κτισμάτων κτισθέντων κατὰ τὸν 6^{ον} π. Χ. αἰῶνα. Οἱ οἰκοδομηθέντες διὰ τῶν

ἀρχαίων ἀρχιτ. μελῶν καὶ λίθων νεώτεροι τοῖχοι ὡς καὶ τὸ ἀποκαλυφθὲν τετράγωνον οἰκοδόμημα εἰκάζεται ὅτι ἐγένετο κατὰ τὸν 5^{ον} ἢ 6^{ον} μετὰ Χρ. αἰῶνα, ὅτε πιθανῶς ἀνηγέρθη ἐνταῦθα παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ μετὰ προσκτισμάτων, τῶν ὁποίων λείψανα εἶναι οἱ ἀνευρεθέντες τοῖχοι. Τοῦτο δὲ ἐνισχύει ἡ πληροφορία τῶν ἐπιχωρίων ὅτι ἐσώζοντο ἐρείπια ἐκκλησίας ἐν τῷ ἐκεῖ ἀμπελῶνι τοῦ Εὐαγγελίου Σταμούλη.

Τὰ ἀνευρεθέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, περὶ τὰ 70, ἀνήκουσιν εἰς ἓνα τοῦλάχιστον ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν ναὸν καὶ διάφορα ἄλλα οἰκοδομήματα, τῶν χρόνων ἀπὸ τοῦ 4^{ου} π. Χ. μέχρι τοῦ 2^{ου} μ. Χ. αἰῶνος, ὀφείλουσι δὲ τὰ ἄλλα αὐτῶν λείψανα νὰ ἀναζητηθῶσιν ἐν τῇ γειτονικῇ περιοχῇ.

Τὰ διάφορα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη περιγράφονται λεπτομερῶς ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἀνασκαψάντων, εἶναι δὲ πάντα πολύτιμοι ἐνδείξεις περὶ τῶν ἀναζητητέων ἀρχαίων οἰκοδομημάτων καὶ τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

Δευτέρᾳ ἔρευνα ἐγένετο ἐπὶ τοῦ λόφου Παλαιοκαστρὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Αὐλωναρίου, ὅπου ὁ Ulrich εἶχεν εἰκάσει τὴν ἀρχαίαν Οἰχαλίαν. Καὶ τὸ μὲν τεῖχος τὸ σφρζόμενον ἐπὶ Ulrich καὶ ἐπὶ τινὰ χρόνον μετέπειτα μέχρι τοῦ 1902, δὲν διατηρεῖται πλέον σήμερον εἰς τὴν αὐτὴν καλὴν κατάστασιν, θυσιασθὲν εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ἀνάγκας τῶν περιοίκων. Ἄλλ' ἢ ὅλη διαμόρφωσις τοῦ Παλαιοκαστροῦ καθιστᾷ πιθανωτάτην τὴν ἐκεῖ τοποθέτησιν τῆς αἰπεινῆς καὶ ὑψηλοῦ Οἰχαλίας.

Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ λόφου ἐγένοντο δύο ἐντομαὶ ἐντὸς τύμβου τεχνητοῦ, ὅπου ἄλλοτε εἶχον τυχαίως εὑρεθῆ περὶ τὰ 150 ἀγγεῖα συσσωρευμένα.

Κατὰ τὴν νέαν ἔρευναν ἀνευρέθη ἐπιπολῆς πάλιν σωρεῖα τεμαχίων ἀγγείων μετὰ μέλανος γανώματος, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λαβαὶ καὶ βάσεις κυλίκων, ἀλλὰ καὶ τεμάχια ἡβδωτῶν ἀγγείων ἀναγομένων πάντων πιθανώτατα εἰς τὴν Ἑλληνιστικὴν περίοδον.

ἴσως δὲ καὶ εἰς τὸν 4^{ον} π. Χ. αἰῶνα. Ἐκ τῆς ἐνδείξεως ταύτης ἐκφράζεται ἡ εἰκασία περὶ ὑπάρξεως ἀκμάζοντος ἱεροῦ ἐκεῖ που ἀπὸ τοῦ 4^{ου} τοῦλάχιστον π. Χ. αἰῶνος.

Ἄλλ' αἱ δύο τάφροι, αἱ σκαφεῖσαι ἐντὸς τοῦ τύμβου εἰσχωρήσασαι εἰς βάθος 3 μέτρων ἐντὸς τοῦ τύμβου διεπίστωσαν τὴν ὑπαρξιν τεμαχίων ὀψιανοῦ καὶ χειροποιήτων προϊστορικῶν ἀγγείων ἰδίᾳ ἐν τῷ ἀδιαταράκτῳ στρώματι βαθύτερον τοῦ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου ἀπὸ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ τύμβου. Εὐρέθησαν ὡσαύτως καὶ τινὰ τεμάχια ἀγγείων μετὰ γανώματος ἐρυθροῦ ἀνήκοντα κατὰ τὴν ἀνασκάπτουσαν εἰς τὴν πρωτοελλαδικὴν περιόδον.

Πάντα ταῦτα εἶναι σημαντικὴ ἔνδειξις περὶ τοῦ τόπου καὶ καλὸς οἰωνὸς περὶ τῆς μελλούσης ἐκεῖ ἀνασκαφικῆς ἐρεῦνης, ἣτις εἶναι πιθανὸν νὰ διδάξῃ πολλὰ περὶ τῆς προϊστορικῆς Οἰχαλίας, καὶ νὰ κυρώσῃ τὴν εἰκασίαν τοῦ Ulrich.

Καθ' ὅλου δέ, ὡς καὶ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων τυχαίων εὐρημάτων ἐμφαίνεται, ὀλόκληρος ἡ περὶ τὸ Αὐλωνάριον χώρα εἶναι ἐκδήλως ἀρχαιολογικὴ, μακροτάτης δὲ διαρκείας ἥτοι ἀπὸ τῶν πρώτων Ἑλλαδικῶν χρόνων μέχρι τοῦ 12^{ου} καὶ 13^{ου} μ. Χ. αἰῶνος, ἐπιβάλλεται ἄρα ἡ συστηματικὴ ἐξερεύνησις τοῦ τόπου.

3. Ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐξηκολούθησαν αἱ ἐρευναι ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας διὰ τοῦ κ. Μαρίνου Καλλιγᾶ, ὅστις ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀφωσιώθη εἰς τὴν διευκρίνησιν πολλῶν ζητημάτων συνδεομένων μετὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἱστορίας τοῦ περιπέστου τούτου Βυζαντινοῦ μνημείου.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ ἔνεκα τοῦ γενομένου βομβαρδισμοῦ προελθοῦσα πῶσις τοῦ κονιάματος τῆς προόψεως τοῦ ναοῦ προεκάλεσε τὴν διάνοξιν κλεισθεισῶν διὰ τοίχου ὑπὸ τῶν Τούρκων θυρῶν καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἄλλης νεωτέρας Τουρκικῆς τοιχοποιίας, οὕτω δὲ ἀπεκαλύφθησαν πλείονες ἐνδιαφέρουσαι Βυζαντιναὶ τοιχογραφίαι, ὑπολείπονται δὲ καὶ ἄλλαι πρὸς ἀποκάλυψιν.

Κατὰ τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ καὶ ἐν τῇ προεκτάσει τοῦ προπέρουσιν ἀνευρεθέντος τοίχου ἀπεκαλύφθη ἡ συνέχεια τοῦ τοίχου

ἐκείνου παρὰ τὸ βόρειον ἄκρον τοῦ προαυλίου εἰς μῆκος 13 μ. Ὁ τοῖχος οὗτος εἶχε πύλην, τῆς ὁποίας διεσώθη τὸ μαρμαρίνον κατώφλιον καὶ κατὰ τὴν βορείαν πλευρὰν μικρὸν τμήμα ὀρθομαρμαρώσεως. Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων τμημάτων μαρμαρίνου περιζώματος, βαίνοντος ἐπὶ ἀκοσμήτου ψηφιδωτοῦ δαπέδου ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου, διαπιστοῦται τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἀρχαίου προαυλίου, κείμενον 1^μ,50 χαμηλότερον τοῦ σημερινοῦ. Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ ἀπομακρυνθῆ ἢ νεωτέρα αὕτη ἐπίχωσις καὶ νὰ ἀποκατασταθῆ ἢ ἀρχικὴ μορφή τῆς στέγης τοῦ γυναικωνίτου, τότε θὰ ἀνεδεικνύετο ῥαδιώτερος ὁ περίφημος οὗτος ναός. Ὑπολείπεται ἀκόμη νὰ ἀνασκαφῆ καὶ τὸ κεντρικὸν τμήμα τοῦ τοίχου, ὅπου θὰ εὑρεθῆ πιθανῶς καὶ ἡ κεντρικὴ πύλη. Κατὰ τὸ βόρειον ἄκρον εὑρέθη ἢ βάσις παραστάδος καὶ μέρος τοῦ πλακοστρώτου δαπέδου, ἐνδείξεις τῆς μεγάλης ἐπιμελείας, μεθ' ἧς εἶχε διαμορφωθῆ ὁ περὶ τὸν ναὸν χώρος.

Αἱ ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ Τουρκικοῦ κονιάματος ἀποκαλυφθεῖσαι δύο πύλαι τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ, εἶχον ἀποφραχθῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀφαιρεθείσης δὲ τῆς τοιχοποιίας ταύτης εὑρέθη τὸ κοῖλον αὐτῶν ἔχον καλῶς διατηρουμένας τοιχογραφίας. Τῆς Τουρκικῆς ἀποφράξεως διακρίνονται δύο περίοδοι, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη συμπίπτει, πιθανῶς, πρὸς τοὺς χρόνους τῆς παραδόσεως τοῦ ναοῦ εἰς τὴν μουσουλμανικὴν λατρείαν, ἢ δὲ δευτέρα ἀνήκει εἰς τὰς ἐπισκευὰς τοῦ 1907. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τοιχογραφίαι φθάνουσι μέχρι τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τῆς δυτ. πλευρᾶς καθίσταται πιθανὴ ἢ εἰκασία ὅτι ὁ ναὸς εἶχε κατὰ μῆκος τῆς δυτ. πλευρᾶς προστῶον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰς Τουρκικὰς μεταρρυθμίσεις ἀντικατεστάθη διὰ νεωτέρου. Τὸ Βυζαντινὸν προστῶον ἦτο πάντως χαμηλότερον συμφώνως πρὸς τὸ κατώφλιον τῶν πυλῶν. Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ κοίλου τῶν πυλῶν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ ἄνω τόξου καὶ κατέρχεται ἀντιθέτως πρὸς τὰ πλάγια τοῦ κοίλου. Κατὰ τὸ ἀνώτερον τμήμα αἱ εἰκόνες διατάσσονται κατὰ ζεύγη ὁσίων, παριστανομένων κατ' ἐνώπιον, κατὰ δὲ τὸ κατώτερον τμήμα ὑπάρχουσι δίσκοι ἢ μέταλλα καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐπὶ κυανοῦ ἐδάφους προτομαὶ ἁγίων.

Καὶ τὴν μὲν δεξιὰν πύλην κοσμοῦσι ἀνδρικαὶ μορφαί, τὴν δὲ ἀριστερὰν γυναικεῖαι.

Ἡ μέχρι τοῦδε ἐξέτασις τάσσει τὰς εἰκόνας ταύτας εἰς δύο περιόδους. Ἡ πρώτη περίοδος περιλαμβάνει τὰς ἐντὸς τοῦ τόξου ὀρθογωνίους εἰκόνας καὶ ἀνήκει, πιθανῶς, εἰς τὸ τέλος τοῦ 12^{ου} αἰῶνος, ἡ δὲ δευτέρα περίοδος περιλαμβάνει τὰς κυκλωτερεῖς καὶ εἶναι κατὰ ἓνα, πιθανῶς, αἰῶνα νεωτέρα.

Ἄλλαι ἔρευναι ἐγένοντο ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ναοῦ καὶ διεπιστάθη ὅτι ἡ στέγη τοῦ γυναικωνίτου ἦτο ἐπικλινῆς καὶ χαμηλότερα τῆς σημερινῆς, ὅτι δέ, διὰ τοῦτο, καὶ τὸ ἀνώτερον τμήμα τοῦ τοίχου, τὸ ἔχον δίλοβα καὶ τρίλοβα παράθυρα, εἶναι προσθήκη μεταγενεστέρων Βυζαντινῶν χρόνων. Καὶ δι' ἄλλων παρατηρήσεων συνάγονται πολύτιμα συμπεράσματα περὶ διαφόρων οἰκοδομικῶν περιόδων καὶ προσθηκῶν τῶν Βυζαντινῶν χρόνων ὡς καὶ Τουρκικῶν μεταρρυθμίσεων, σαφῶς διακρινομένων καὶ ἐκ τοῦ οἰκοδομικοῦ τρόπου καὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς ἀπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ σχεδίου. Ἡ συνέχεια τῶν ἐπιμόνων τούτων ἐρευνῶν καὶ παρατηρήσεων θὰ παράσχη ἀσφαλῶς πληρεστέραν εἰκόνα τοῦ πραγματικοῦ σχεδίου τῶν Βυζαντινῶν χρόνων.

Παρατηρήσεις γενόμεναι ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἄ. Ευγγούπουλου ἐπὶ τοῦ ψηφιδωτοῦ τῆς κόγχης τῆς ἀψίδος ἀπεκάλυψαν ὅτι ὁ σημερινὸς Χριστός, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας, ἔχει ἀντικαταστήσει παλαιότερον, τοῦ ὁποίου τὰ ἴχνη τῶν μηρῶν καὶ τῶν ποδῶν διακρίνονται καλῶς μεταξὺ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας καὶ ἀποδεικνύουσιν αὐτὸν καθήμενον πλαγίως. Ἡ μεταρρυθμισίς αὕτη φαίνεται ὅτι ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ψηφοθετήσεως τοῦ τρούλλου καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν τεχνιτῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ὡσαύτως ἔτος ὁ κ. Καλλιγᾶς ἐπωφελοῦμενος ἐκ τῆς ὑπάρξεως τῶν ἰκριωμάτων κάτωθεν τοῦ τρούλλου ἠδυνήθη νὰ λάβῃ λεπτομερεῖς φωτογραφίας τῶν ψηφιδωτῶν τῆς Ἀναλήψεως τοῦ τρούλλου ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ καταμετρήσῃ τοῦτον ἀκριβῶς, νὰ μελετήσῃ δὲ ἐν ἀνέσει τὴν τεχνικὴν κατασκευὴν τοῦ ψηφιδωτοῦ.

Οὕτω διὰ τῆς πλήρους ὑπομονῆς βαθμιαίας ταύτης ἐρεύνης καὶ μελέτης τῶν λεπτομερειῶν τοῦ σημαντικωτάτου τούτου μνημείου τῆς Βυζαντινῆς τέχνης ἀπαρτίζεται κατὰ μικρὸν ἢ πλήρως εἰκὼν τῆς οἰκοδομικῆς τούτου ἱστορίας καὶ παρασκευάζεται ἀνταξία τοῦ κειμηλίου δημοσίευσις.

4. Ἐν Πάτραις ἐγένοντο διὰ τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἰω. Μηλιάδου ἔρευναι ἐντὸς ἀρχαίων φρεάτων, ἐπιβεβλημένα ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐν ἔτει 1911 κατὰ τὴν θεμελίωσιν οἰκίας καὶ ἐντὸς τῶν χωμάτων ἀρχαίου φρέατος εἶχεν εὑρεθῆ τεμάχιον ἀσπίδος φερούσης ἀνάγλυφον παράστασιν ἀμαζονομαχίας καὶ ἐχούσης κατὰ τὸν ὀμφαλὸν αὐτῆς Γοργόνειον. Τὸ τεμάχιον τοῦτο κατατεθὲν εἰς τὸ Μουσεῖον Πατρῶν ὑπὸ τοῦ φυλάξαντος αὐτὸ ἀρχιτέκτονος κ. Δ. Ἀνδρεοπούλου τῷ 1937 προσηρομόσθη ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ κ. Μηλιάδου εἰς τὸ πρὸ πενηνταετίας περίπου εὑρεθὲν ἐν Πάτραις καὶ οὐχὶ μακρὰν τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεως τῆς ἀσπίδος ἀγαλμάτιον Ἀθηνᾶς, ἀντίγραφον τῆς Ἀθηνᾶς Παρθένου τοῦ Φειδίου. Ἦτο ἄρα προφανὴς ἡ σημασία τοῦ τεμαχίου τῆς ἀσπίδος καὶ εὐλογος ὁ ἀρχαιολογικὸς πόνθος πρὸς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων τεμαχίων ταύτης.

Καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Hans Schrader, εἰδικῶς περὶ τοῦ Φειδίου ἀσχολούμενος καὶ ποθῶν νὰ ἴδῃ μετὰ πάντων ἡμῶν συμπληρουμένην τὴν Φειδιακὴν ἀσπίδα προσεφέρθη νὰ ἐνισχύσῃ καὶ οικονομικῶς τὴν ἔρευναν, ἀλλ' ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐνόμισε καθῆκον αὐτῆς ὅπως ἀναλάβῃ αὐτὴ τὴν δαπάνην καὶ διευκολύνη τὴν μελέτην τοῦ τε Ἑλληνος Ἐφόρου καὶ παντὸς ἐρευνητοῦ τῶν Φειδιακῶν ἔργων, μάλιστα δὲ τοῦ κ. Schrader.

Παρὰ τὴν δυσχέρειαν, τὴν ὁποίαν ἔρευναι φρεάτων δι' εἰδικῶν τεχνιτῶν μάλιστα κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν παρουσιάζουσιν ἀπὸ ἀπόψεως δαπάνης καὶ ἐξευρέσεως καταλλίλων προσώπων, διεξήχθη μετ' ἐπιμονῆς καὶ πολλῆς προσοχῆς ἢ ἐξερεύνησις δύο ἀρχαίων φρεάτων, γειτνιαζόντων πρὸς τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως τοῦ ἀγάλματος καὶ πρὸς τὸ φρέαρ τῆς εὑρέσεως τοῦ τεμαχίου τῆς ἀσπί-

δος, ἀναγομένων δὲ εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς αὐτοκρατορικοὺς χρόνους.

Ἄτυχῶς πλὴν τινων εὐτελῶν ἀγγείων πηλίνων τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ θραυσμάτων ἄλλων ὁμοίων ὡς καὶ τεμαχίων χαλκῶν ἀγγείων, δὲν ἀνευρέθη ἄλλο τεμάχιον τῆς ἀσπίδος.

Ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ θὰ συνεχισθῆ ἡ ἔρευνα ἐντὸς ἄλλων τινῶν φρεάτων ἀπώτερον κειμένων.

5. Ἐν Σικυῶνι ἐξηκολούθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐταιρείας διὰ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ὁρλάνδου.

Λόγῳ τῶν ὑφισταμένων περιστάσεων τῆς χώρας ἡ ἔκτασις τῆς ἐρέυνης ἦτο περιορισμένη, περιέλαβε δὲ αὕτη τὴν μερικὴν ἀναστήλωσιν καὶ ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν τοῦ ἀποκαλυφθέντος βουλευτηρίου ὡς καὶ τὴν ἀνακάλυψιν ψηφιδωτοῦ δαπέδου ἐν τῇ πεδιάδι.

Ἡ ἀναστήλωσις τῶν ὀρθοστατῶν τοῦ βουλευτηρίου καὶ ἡ μελέτη τῶν σφζομένων μερῶν αὐτοῦ παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν παρατηρήσεων περὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν αὐτοῦ λεπτομερειῶν, τὰς ὁποίας διεξοδικῶς περιγράφει ὁ ἀνασκάψας ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ. Τὸ οἰκοδόμημα εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ τοῦ ἐγγωρίου ἐρυθρωποῦ πώρου, σφζονται δὲ αὐτοῦ ἡ εὐθυνητήρια, ἡ κρηπίς ἐκ δύο στρώσεων, ἡ σειρὰ τῶν ὀρθοστατῶν καὶ μέρος τῶν ἐπ' αὐτῶν πλίνθων. Παρατηρήθη ἡ χρῆσις πειμόρφων συνδέσμων καὶ χρῆσις ἐγκαράκτων συνδυασμῶν γραμμάτων πρὸς καθορισμὸν τῆς θέσεως ἐκάστου ὀρθοστατοῦ καὶ ἐκάστου λίθου τοῦ τοιχοβάτου.

Ὡσαύτως παρατηρήθη ὅτι τῶν Ἴωνικῶν κιόνων, τῶν βασιζόντων ποτὲ τὴν ὀροφήν, ἡ βᾶσις ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς μόνον σπείρας καὶ μιᾶς ἀποθέσεως, πατεῖ δὲ ἐπὶ ἰδίου βατῆρος ἢ πλίνθου. Καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς λεπτομερείας ἀρχιτεκτονικὰς ἀναγράφει ὁ κ. Ὁρλάνδος συμφωνούσας πρὸς τὴν χρονικὴν περίοδον, εἰς τὴν ὁποίαν τίθεται τὸ βουλευτήριον τῆς Σικυῶνος ἦτοι εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ 3^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

Τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον, τετραγώνου σχήματος ἔχοντος πλευρὰν 2^μ, 80, εὐρέθη παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς ἀκροπόλεως, διατηρεῖται δὲ ἄρτιον.

Ἐν τῷ κέντρῳ τὸ ψηφιδωτὸν ἔχει ῥόδακα, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκφύονται ἀκτινοειδῶς ὀκτὼ ἐλικοειδεῖς πλοχοὶ διακλαδούμενοι καὶ καταλήγοντες εἰς ἀνθέμια καὶ φύλλα, τῶν ὁποίων οἱ συνδυασμοὶ πληροῦσι τὸ ὅλον πεδίον. Τὰ κοσμήματα ἀποτελοῦνται ἐκ φαιοχρόων ποταμίων ψηφίδων καὶ ἐλαχίστων ἐρυθρῶν, τὸ δὲ ἔδαφος πληροῦται διὰ λευκῶν ψηφίδων. Ἡ χάρις τῆς συνθέσεως καὶ ἡ ἀκριβεία τῆς ἐκτελέσεως ἀνακαλοῦσι τὴν διακόσμησιν Ἀττικῶν ἀγγείων μετὰ τοιούτων ἀνθεμωτῶν θεμάτων, παρέχουσι δὲ καὶ τὸ στήριγμα τῆς χρονολογήσεως τοῦ ψηφιδωτοῦ εἰς τοὺς περὶ τὸ 400 π. Χ. χρόνους.

6. Διὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Εὐστ. Στίκα ἐγένετο περιορισμένη ἔρευνα ἐν θέσει Τζαμὶ τῆς Σικυωνίας παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον. Ἡ ἔρευνα αὕτη προεκλήθη ἐκ τῆς τυχαίας εὐρέσεως χαλκῆς ἐνεπιγράφου πλακῶς καὶ χαλκοῦ ἀναθηματικοῦ τράγου κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον πρότινων ἐτῶν.

Ἡ σκαφὴ περιορίσθη εἰς ἓν μόνον ἐκ πολλῶν διαφαινομένων κτισμάτων ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἐπιμήκους λόφου ὑπερκειμένου τῆς δημοσίας ὁδοῦ παρὰ τὸ χάνι Κουτρομπῆ. Τὰ τε λείψανα τῶν οἰκοδομημάτων καὶ τὰ ἐγκατεσπαρμένα θραύσματα ἀγγείων μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἐκεῖ ὑπάρξεως ἀρχαίου συνοικισμού.

Τὸ ἀνευρεθὲν οἰκοδόμημα εἶναι τετράγωνον, ἔχον πλευρὰν 9^μ,50. Διασφῶνται δὲ ἐκ τῶν τοίχων αὐτοῦ ἡ εὐθυντηρία καὶ μία στρωσὶς μεγάλων τιτανολίθων τοῦ ἐγχωρίου μέλανος εἴδους, ἐπιμελοῦς ἐργασίας, ἀλλ' ἄνευ συνδέσμων. Ἡ χρονολόγησις τοῦ κτίσματος δύναται, κατὰ τὸν ἀνασκάψαντα, νὰ στηριχθῆ εἰς τὰ ἀνευρεθέντα τεμάχια ἀγγείων ἐξ ὠχροῦ πηλοῦ καὶ ἄνευ γανώματος, τιθέμενα πιθανῶς εἰς τὸ τέλος τῆς Ἑλληνιστικῆς περιόδου ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς Ῥωμαϊκῆς. Προορισμὸς τοῦ κτίσματος εἰκάζεται ὅτι ἦτο νὰ χρησιμεύῃ ὡς πύργος κατοπτεύσεως, διότι εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου καὶ δεσπόζει τῆς ὅλης περιοχῆς καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον ὁδοῦ.

Ἐκτὸς τῶν εὐτελῶν ἀγγείων εὐρέθη ἐκεῖ καὶ λείψανον λιθίου ἰγδίου.

Ἄλλη τις σκαφή γενομένη νοτίως τοῦ χωρίου Μάτσανι ἀπέδωκε μικρὰν πηλίνην πλάκα, φέρουσαν ἀνάγλυφον παράστασιν Σατύρου καὶ ἔχουσαν ἄνω ὀπὰς ἀναρτήσεως πιθανῶς ἔν τινι ἱερῷ Διονύσου.

Ὑπὸ εὐνοϊκωτέρας συνθήκας ἢ ἔρευνα αὕτη ἐπαναλαμβανομένη εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἀποδώσῃ σημαντικώτερα εὐρήματα.

7. Παρὰ τὸ χωρίον Βούρβουρα τῆς Κυνουρίας ὁ Καθηγητὴς κ. Κ. Α. Ρωμαῖος ἐξετέλεσε μικρὰν σκαφικὴν ἔρευναν εἰς ἡρειπωμένον ἐκκλησίδιον, παρὰ τὸ ὁποῖον ὑπόπτευε καὶ τὴν ὑπαρξίν ἀρχαίων λίθων.

Ἡ ἀνασκαφὴ ἀπέδωκε μαρμάρινον βωμίσκον φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀλέξανδρος καὶ Ἑλπίς εὐχὴν». Αὐτὸ τὸ ἐκκλησίδιον εἶναι τρίκογχος βασιλική, πιθανῶς τρουλλωτὴ, μήκους 8^μ,08 καὶ πλάτους 7^μ,56, ἀνήκει δὲ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Ρωμαίου, εἰς τὸν 11^{ον} ἢ 12^{ον} αἰῶνα. Ὅπισθεν τῆς ἀγίας τραπέζης διατηρεῖται ἐπὶ τῆς κόγχης εἰς ἀναβαθμὸς, ἐπιβίωμα συνθρόνου. Τὰ τεμάχια γλυπτῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν εἶναι μετρίως ἐργασίας.

Ἐκτὸς τοῦ ἐκκλησιδίου τούτου ἐβεβαιώθησαν εἰς τὰ περίξ περὶ τὰ 15 ἄλλα ἐκκλησίδια, διατηροῦντα λείψανα τοιχογραφιῶν, ἐν δὲ τῇ θέσει Ἀσκηταριὸ ἐντὸς σχισμῆς τοῦ βράχου ἀπεκαλύφθησαν καλαὶ τοιχογραφίαι, μετρίως διατηρούμεναι, ἔχουσαι τὰς ἐπιγραφὰς ἅγιος Νί(κ)ων, ἅγιος Ῥωμανὸς καὶ ἅγιος Δημήτριος τοῦ ὁποίου ἡ εἰκὼν ἀναμιμνήσκει, κατὰ τὸν κ. Ῥωμαῖον, τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ ψηφιδωτόν.

Πᾶσαι αἱ ἐνδείξεις πείθουσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἀξιολόγου μεσαιωνικοῦ χωρίου, ἐν ᾗ θέσει κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἔκειτο ἡ Τεγεατικὴ Φυλάκη.

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἀνασκαφικὸν ἔργον τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ

διαρρεῦσαν ἔθνικῶς τεταραγμένον ἔτος. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι εὐρύτερον διὰ τὰ ποικίλα ἐμπόδια, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἰκανὸν ὡς τεκμήριον ὅτι τὸ ἴδρυμα τοῦτο παρ' ὄλην τὴν ἔθνικὴν ἀνωμαλίαν παραμένει προσηλωμένον εἰς τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν.

Ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας ἐξεδόθη ὁ τόμος τῶν Πρακτικῶν διὰ τὸ ἔτος 1940.

Ἡ βιβλιοθήκη ἐπλουτίσθη δι' 122 νέων τόμων προερχομένων ἐξ ἀγορᾶς, ἀνταλλαγῆς καὶ δωρεᾶς, εἶναι δὲ εὐνόητον ὅτι διὰ τὴν παγκόσμιον ταραχὴν καὶ ἡ ἐπαύξησης τῆς βιβλιοθήκης ἡμῶν ὑπέστη τὸν ἐκ ταύτης ἀντίκτυπον.

Ἄλλὰ καὶ γενικώτερον ἡ Ἑταιρεία εὐρίσκεται μετ' ἄλλων ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων τῆς χώρας ἐν δυσχερεῖ ἀγῶνι, ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς καὶ πρὸς τὴν μεγάλην αὐτῆς ἀποστολήν καὶ πρὸς τοὺς ὀλίγους, ἀλλ' ἀφωσιωμένους αὐτῆς ὑπαλλήλους, λόγῳ τῆς εὐρυτέρας οἰκονομικῆς δυσχερείας τῆς χώρας.

Πρὸ τοιαύτης εὐρισκόμενον καταστάσεως τὸ Συμβούλιον καὶ ἵνα προλάβῃ μείζονας ἀπειλουμένους κινδύνους ἐνόμισεν ὅτι καθήκον εἶχε νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως δι' ἐκτενοῦς ὑπομνήματος εἰς τὰ ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἐθνικοῦ λαχείου ἀπορρέοντα δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας. Τὸ Συμβούλιον εἶναι εὐτυχὲς ἀνακοινοῦν σήμερον ὅτι, συνηγοροῦντος καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον τιμῶν τὴν ὑπερεκατονταετῆ δρᾶσιν τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἀναγνωρίζον ὅτι τὸ ἐκ τῶν προσόδων τοῦ λαχείου ἀποδιδόμενον ἔτησίως εἰς τὴν Ἑταιρείαν ποσὸν τῶν πεντακοσίων χιλιάδων δραχμῶν ἦτο καὶ καθ' ἑαυτὸ κατὰ πολὺ κατώτερον τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑταιρείας, ὑπὸ δὲ τὰς σήμερον κρατούσας γενικὰς συνθήκας τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ζωῆς ἀνεπαρκέστατον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἑταιρείας, προθυμότερα εἰσηγήθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ῥύθμισιν τοῦ

ζητήματος ἐπὶ δικαιότερων βάσεων, ἡ δὲ Κυβέρνησις ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀγομένη διαθέσεως ἀπεφάσισε νὰ ἐκδώσῃ τὸ ὑπ' ἀριθ. 516 Ν. Διάταγμα, δημοσιευθὲν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τεύχ. Α', ἀριθ. φύλλ. 319 τῆς 20ῆς Σεπτεμβρίου 1941.

Διὰ τοῦ Ν. Δ. τούτου ὀρίζεται ὅτι ἐφεξῆς θὰ ἀποδίδωνται ἔτησίως εἰς τὴν Ἑταιρείαν τὰ 10 ἑκατοστὰ ἐκ τῶν καθαρῶν εἰσπράξεων τῶν Κρατικῶν Λαχείων, ἐξαιρετικῶς δὲ κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1941 - 42 θέλει καταβληθῆ ποσὸν οὐχὶ κατώτερον τῶν δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Ἀνακοινοῦντες τοῦτο σήμερον εἰς τὴν Συνέλευσιν καθῆκον θεωροῦμεν, ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἐκφράσωμεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας τοῦ Συμβουλίου, διότι διὰ τῆς ὑποσχέσεως τῆς αὐξήσεως τῆς ἔτησίας ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑταιρείαν θὰ καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἐθνικοῦ ἔργου αὐτῆς καὶ θὰ συγκρατήσῃ ἀπὸ σοβαρωτέρου κλονισμοῦ ἴδρυμα, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα καὶ τὸ κῦρος εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένον μετὰ τῆς ὅλης ἐθνικῆς ἀνθρωπιστικῆς ὑποθέσεως.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἀπὸ τῆς ιδρύσεως αὐτῆς ἀποτελεῖ ἄσβεστον ἔστιαν τῆς ἱστορικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἐρεῦνης τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ἡ δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1938 ἐορτασθεῖσα ἑκατονταετηρίς τῶν εὐγενῶν τῆς Ἑταιρείας πνευματικῶν ἀγώνων κατέδειξε τὴν διεθνῆ ἀναγνώρισιν τῆς εὐστόχου ταύτης καθαρῶς ἐπιστημονικῆς σταδιοδρομίας.

Κατὰ ταῦτα πᾶσα ἠθικὴ καὶ ὕλικὴ ἐνίσχυσις τοῦ ἐθνικοῦ τούτου κέντρου ἀποβαίνει καθῆκον παντὸς Ἑλληνοῦ, ὅστις ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἐπιστήμης καθόλου, μάλιστα δὲ ἐν τῇ εὐοδώσει τῆς κατ' ἐξοχὴν ἐθνικῆς ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς μελέτης διαβλέπει μετὰ πεποιθήσεως τὴν εὐόδωσιν καὶ τὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ τοῦ μέλλοντος τῆς πατρίδος.

Ἡ Ἑλλάς, ἔχουσα τοιαύτην, οἷαν ἔχει, μοναδικὴν ἱστορίαν, εἶναι χώρα κατ' ἐξοχὴν ἱστορικὴ, ἡ δὲ ἔρευνα καὶ ἡ μελέτη μεγάλου παρελθόντος δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἐθνικὸν καθῆκον, ἀλλ' ἀστείρευτον πηγὴν διδασκαλίας καὶ θεμέλιον ἀκλόνητον τοῦ νεωτέρου

οἰκοδομήματος. Τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα δι' ὅλης τῆς ἱστορικῆς διαδρομῆς αὐτοῦ εἶναι ἐνιαῖον καὶ ἀδιαίρετον ὑπὸ ποικίλας φάσεις καὶ μεταπτώσεις, ἀποτελοῦν ἀδιάσπαστον συνέχειαν παραδόσεως. Ἡ βαρεῖα αὕτη παράδοσις τῆς Ἑλληνικῆς κληρονομίας ἀπαιτεῖ σεβασμὸν καὶ πλουτισμὸν δι' ἀνταξίων ἔργων, δὲν εἶναι δὲ ἡ ἀπόσπασις ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς παραδόσεως δι' ἀνοήτων νεωτερισμῶν μέσον πρὸς ἐθνικὴν εὐδοξίαν καὶ δῆθεν χειράφετον αὐτοτέλειαν, ἀλλ' ἐπιβάλλεται ἢ εἰς τὸ αἰώνιον Ἑλληνικὸν δαιμόνιον καὶ τὰ μεγάλα αὐτοῦ διδάγματα προσήλωσις καὶ ὁ ἐκ πασῶν τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορικῶν περιόδων ἀρυσμὸς ὠφελείας καὶ πλούτου ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ, πρὸς δημιουργίαν ἀξίου νέου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ βίου ἐμπνέοντος σεβασμὸν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

1. ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἔτους 1941 ἐνήργησα ἀνασκαφὴν παρὰ τὸ χωρίον Μοῦλκι τῆς Σαλαμίνας ἐπὶ τῶν δεξιᾶ τῆς πρὸς τὸ χωρίον Κατσηβίλα ὁδοῦ κειμένων ἐρειπίων ἐκκλησίας, κατὰ τὴν παράδοσιν τιμωμένης εἰς ὄνομα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Α΄. Περιγραφή τῶν ἀνασκαφέντων ἐρειπίων: Τὰ ἐν λόγῳ ἐρείπια ἀπετέλουν ὄγκον ἰκανῶς προέχοντα τοῦ ἐπιπέδου τῶν πέριξ ἀγρῶν, τεταμμένον δέ, ὑπὸ πυκνὴν βλάστησιν σχίνων, ὧν τὸ μέγεθος, ὡς παχυκόρμων δένδρων, προέδιδεν ἀπὸ μακρῶν χρόνων ἐρείπωσιν τοῦ μνημείου. Πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς διεκρίνοντο μέρος ἡμικυκλικῆς ἀψίδος, πρὸ αὐτῆς τὸ ἄνω μέρος ἐνὸς κατὰ χώραν ἰσταμένου μαρμαρίνου κίονος καὶ εἰς τὸ ΝΑ ἄκρον τῆς συστάδος τμήμα ὁμοίως ὀρθοῦ, ἀλλὰ παχύτερου λιθίνου κίονος.

Κατὰ πρῶτον ἠρεῦνησα τὴν θέσιν τοῦ νοτιοανατολικῶς ἰσταμένου κίονος· ἀπεδείχθη δὲ ὅτι οὗτος (ῦψ. ἐν ὄλῳ 1.40 καὶ διαμ. 0.45 μ.) ἴσταται ἀπλῶς ἐμπεπηγμένος ἐντὸς τοῦ ἐδάφους — ἄνευ βάσεως — καὶ ἐπομένως, ὅτι δὲν ἔχει ἄμεσον σχέσιν μετὰ τῶν ἐρειπίων. Μετὰ ταῦτα ἤρχισα συστηματικὴν ἔρευναν τῶν ἐρειπίων διὰ τομῆς ἀπὸ Δ πρὸς Α πρὸς γνῶσιν τῆς ἐκτάσεως τοῦ κτιρίου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐκεῖθεν ὁ χώρος ἦτο προσιτώτερος πρὸς ἀνασκαφὴν.

Μετὰ τὸν καθορισμὸν τῶν διαστάσεων τοῦ κτιρίου προέβην εἰς πλήρη ἀπελευθέρωσιν τούτου ἀπὸ τῶν χωμάτων. Οὕτως ἀπεκαλύφθη μικρὸν ναῦδριον εἰς σχῆμα ἐλευθέρου σταυροῦ, οὗτινος τὴν δεξιὰν κεραίαν καταλαμβάνει πλάγιον κλίτος, ἐκτεινόμενον καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ. Ἡ ἡμικυκλικὴ ἀψὶς τοῦ ναυδρίου ἐφάπτεται ἀμέσως ἐπὶ τῶν ἐγκαρσίων κεραίων τοῦ σταυροῦ, τὸ δὲ πλάγιον κλίτος συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ κυρίου διὰ διβήλου. Τὸ μῆκος τοῦ ναυδρίου εἶναι 6.20 μ., τὸ ὀλικὸν δὲ πλάτος του 7.35 μ. Ἡ εἴσοδος εἰς τὸ ναῦδριον ἐγίνετο διὰ δύο θυρῶν, μιᾶς εἰς τὸ μέσον τοῦ δυτικοῦ

σκέλους καὶ ἑτέρας ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τοίχου τοῦ δεξιοῦ κλίτους ἀπέναντι τοῦ διβήλου.

Ἐσωτερικῶς τοῦ δεξιοῦ τοίχου τοῦ δυτικοῦ σκέλους τοῦ ναυδρίου, εἰς ἀπόστασιν 1.30 μ. ἀπὸ τῆς γωνίας, εἶναι ἐντετοιχισμένη λιθίνη παραστάς (πλ. 0.55, ἐξέχουσα κατὰ 0.35 μ.), ἣτις προφανῶς ἐχρησίμευε διὰ τὸ ὑποβαστάζει ἐνισχυτικὸν τόξον, ἂν καὶ εἰς τὴν ἀντίστοιχον πλευρὰν δὲν εὐρέθη τὸ πάρισον τῆς παραστάδος. Εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐνταῦθα ἀντὶ παραστάδος κτιστῆς εἶχε χρησιμεύσει κίων ἐφαπτόμενος τοῦ τοίχου, διότι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο κατὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ χώρου ἀνευρέθησαν ἱκανὰ τεμάχια μαρμαρίνου κίονος, μὴ δυνάμενα νὰ ἐρμηνευθῶσιν ἄλλως.

Τὰ οὕτω περιγραφέντα ἐρείπια ἀνήκουν εἰς δύο περιόδους. Ἀρχικῶς τὸ ναῦδριον εἶχεν ἄπλοῦν σταυρικὸν σχῆμα, ἄνευ πλαγίου κλίτους. Κατεδαφισθείσης τῆς δεξιᾶς κεραίας τοῦ σταυροῦ, τὸ ναῦδριον ἀνφοδομηθῆ, προστεθέντος τοῦ δεξιοῦ κλίτους καὶ κατασκευασθέντος τοῦ διλόβου ἀνοίγματος. Τότε ὁ ἀνατολικὸς τοῖχος τῆς προσθήκης μετετοπίσθη κατὰ 0.60 μ. πρὸς τὰ ἔξω (πρὸς Α), οὕτω δὲ μεταξὺ τοῦ πλαγίου κλίτους καὶ τοῦ κεντρικοῦ παρενεβλήθη τοῖχος πᾶχ. 0.80 μ., ἀπολήγων εἰς παραστάδα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄρχεται τὸ δίλοβον ἀνοίγμα. Τοῦτο ἔχει πλάτος 1.40 μ., διὰ τοῦ κατὰ χώραν δὲ ἰσταμένου διαχωριστικοῦ κίονος (διαμ. 0.30 μ.), ἐμπεπηγμένου ἐντὸς τοῦ ἐδάφους, ἄνευ διαμέσου βάσεως, χωρίζεται εἰς δύο λοβοὺς ἴσου πλάτους (0.55 μ.). οὕτω δὲ τὸ ἀνοίγμα πρὸς τὸ πλάγιον κλίτος κατεσκευάσθη στενωτέρον τοῦ πλάτους τῆς ἀπέναντι κεραίας τοῦ σταυροῦ, ἐπιμηκυνθέντος διὰ τοῦτο τοῦ διαχωριστικοῦ τοίχου (τοῦ δυτικοῦ σκέλους) κατὰ 0.30 μ.

Τὸ δάπεδον τῆς ἐκκλησίας εὐρέθη κατεστραμμένον· εἰς τὸ ἱερὸν μόνον διετηρήθη τοῦτο καλλίτερον, ἐπεστρωμένον διὰ πλίνθων. Πρὸς στρωσίν τοῦ δαπέδου ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ τρία ἀρχαῖα ἰωνικὰ κιονόκρανα: τὸ ἓν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀψίδος, τὸ ἕτερον εἰς τὴν θέσιν τῆς ὠραίας πύλης καὶ τὸ τρίτον παρὰ τὴν παραστάδα τοῦ ἐνισχυτικοῦ τόξου. Ἐπίσης ἀρχαῖον μάρμαρον (ἐνεπίγραφος στήλη) εἶχε χρησιμοποιηθῆ ὡς οὐδὺς τῆς δυτικῆς θύρας.

Τὸ δάπεδον τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ εἰς μεταγενεστέραν ἐποχὴν, ὡς τοῦτο φαίνεται ἐκ τῶν σφραζομένων εἰς τὴν ἀψίδα δύο στρωμάτων τοιχογραφιῶν, ἀνυψώθη κατὰ 0.14 μ., ὅσον δηλαδὴ εἶναι τὸ ὕψος ἐνὸς συνθέντος ἰωνικοῦ κιονοκράνου, τοποθετηθέντος — τετάρτου τούτου — ἐντὸς τοῦ ὑψωθέντος δαπέδου τῆς ἀψίδος, ἀκριβῶς ὑπεράνω τοῦ προαναφερθέντος ἀρχαίου κιονοκράνου. Κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μεταγενεστερᾶς ἀνυψώσεως τοῦ δαπέδου, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν κιονοκρανῶν, εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ πηλοῦ ἔξ τορνήνσια, ἅτινα χρονολογοῦν τὴν τροποποίησιν τοῦ δαπέδου τοῦ ἱεροῦ καὶ τὴν δευτέραν τοιχογράφησιν εἰς τὰ τέλη τοῦ 13ου αἰ. Εἶναι λογικὸν νὰ δε-

χθῶμεν, ὅτι αἱ ἐργασίαι αὐταὶ εἶναι σύγχρονοι μὲ τὴν προσθήκην τοῦ πλαγίου κλίτους.

Β'. Τάφοι: Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀπεκαλύφθησαν πολλοὶ τάφοι. Ἐκ τούτων ὁ εἷς εὐρίσκεται εἰς τὴν προέκτασιν τοῦ δυτικοῦ σκέλους τῆς ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἀριστερὰν γωνίαν· ἔχει μῆκ. 1.85 καὶ πλ. 0.71-0.73 μ., εἶναι δὲ κατεσκευασμένος ἐκ μεγάλων πωρίνων πλακῶν, προσηρμοσμένων μεταξύ των κατὰ ὠραῖον ἰσοδομικὸν σύστημα. Ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ του κεῖται ὑπὸ τὸ θεμέλιον τῆς ἐκκλησίας, τὸ δὲ δάπεδόν του εὐρέθῃ ἐστρωμένον διὰ τετραγωνικῶν πλίνθων. Ὁ τάφος δὲν ἔφερε κάλυμμα, ἦτο δὲ πλήρης ὀστέων, ἄλλων συσσωρευμένων κατὰ τὴν δυτικὴν πλευρὰν καὶ ἄλλων κειμένων ἐκτάδην.

Εἰς τὴν ἀντίστοιχον θέσιν εὐρέθῃ ἕτερος τάφος, καμαρωτός, ἐκτεινόμερος πρὸς Α ὑπὸ τὸν τοῖχον καὶ συγκοινωνῶν μετὰ τῆς ἐκκλησίας διὰ στενῆς εἰσόδου μετὰ μιᾶς βαθμίδος. Ἔχει μῆκος. 2.20 μ. (μετὰ τῆς εἰσόδου 3 μ.), πλ. 0.90 καὶ ὕψ. 1.15 μ. Ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθῃσαν πολλὰ ὀστᾶ, δύο δακτύλιοι καὶ ἓν νόμισμα (τεσσαρακοντανούμιον). Ἀμφότεροι οἱ τάφοι εἶναι σύγχρονοι τῆς ἀρχικῆς οἰκοδομῆς, κτισθέντες ἵνα χρησιμεύσουν ὁ ἀριστερὰ πρὸς ταφὴν τῶν κτητόρων καὶ ὁ δεξιὰ ὡς ὀστεοθήκη (χωνευτήριον).

Δύο ἕτεροι τάφοι ἀπεκαλύφθησαν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, πρὸ τοῦ ἱεροῦ, ὁ εἷς ἐκτεινόμενος κατὰ τὸ πλάτος τῆς πλαγίας κεραίας καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὴν δεξιὰν ἀντίστοιχον θέσιν. Ἀμφότεροι (μῆκ. 2 μ., πλ. 0.40 - 0.50 μ.) εἶναι ἐκτισμένοι κάτω ἐκ κοινῆς ἀργολιθοδομῆς, ἄνω δ' ἐκ πωρολίθων· ἐκαλύπτοντο δ' ἐπιμελῶς ὁ ἀριστερὰ μὲν διὰ μεγάλων πῶρων, ὁ δεξιὰ δὲ δι' ὁμοίων πῶρων καὶ ψαμμιτικῶν πλακῶν.

Πέμπτος τάφος εὐρέθῃ εἰς τὸ μέσον τοῦ δυτικοῦ σκέλους τῆς ἐκκλησίας παρὰ τὴν εἴσοδον· οὗτος εἶναι μικροτέρων διαστάσεων καὶ εὐτελεστέρας κατασκευῆς ἢ οἱ δύο προηγούμενοι τάφοι. Πιθανῶς οἱ τρεῖς οὗτοι τάφοι χρονολογοῦνται εἰς τὴν πρὸ τῆς προσθήκης τοῦ πλαγίου κλίτους ἐποχὴν.

Δύο ἕτεροι τάφοι, εὐρεθέντες εἰς τὴν ἀριστερὰν κεραίαν, ἦσαν ἀπλῶς ἐσκαμμένοι ἐντὸς τοῦ ἐδάφους.

Ἀξιοπαρατήρητος εἶναι ὁ ὄγδοος τάφος, εὐρεθεὶς εἰς τὴν ΝΑ γωνίαν τοῦ πλαγίου κλίτους. Οὗτος εἶναι μικρῶν διαστάσεων (μῆκ. 1.20), ἐκτισμένος δι' ἀργολιθοδομῆς, ἐκαλύπτετο δὲ δι' ἀκανονίστων ψαμμιτικῶν πλακῶν· προσέτι ὁ τάφος οὗτος ἐσκέπετο ὑπὸ καμάρας ὑψουμένης ὑπὲρ τὸ δάπεδον τοῦ ναοῦ, ἐκτεινομένης δὲ πρὸς Δ μέχρι 2.55 μ. ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου, κατὰ μῆκος τοῦ ὁποῦ διήκει κτιστὸν βάθρον (πλ. 0.65 μ.), ὅπερ ὑπὸ τὴν καμάραν τοῦ τάφου εὐρύνεται εἰς 1.20 μ., τοῦ τάφου εἰσδύοντος ὑπὸ τοῦτο κατὰ 0.30 μ. Σφύζεται μόνον ὁ ἀριστερὸς ἐπικλινῆς τοῖχος τῆς καμάρας (εἰς ὕψ. 0.50, πᾶχ. 0.25 μ.). Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ τάφου τούτου ἠχρηστεύθη ἡ πλαγία θύρα, φραχθεῖσα· ὡς δὲ φαίνεται ἐκ τοῦ οὗτω προσδοθέντος εἰς τὸν τά-

φον ἐπισήμου χαρακτῆρος, οὗτος περιέκλειε τὸ λείψανον λίαν ἀγαπητοῦ μέλους — ἐντὸς τοῦ τάφου εὐρέθη ὁ σκελετὸς παιδίου — τῆς οικογενείας τοῦ δευτέρου ἢ ἄλλου τινὸς κατὰ τι μεταγενεστέρου κτήτορος.

Οἱ ἀνωτέρω περιγραφέντες τάφοι οὐδὲν ἄλλο περιεῖχον πλὴν τῶν ὀστέων. Εἰς ἕνατον ὅμως τάφον, ἔσκαμμένον ἔξω εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ΒΔ τῆς ἐκκλησίας, εὐρέθη μικρὸς χαλκοῦς σταυρὸς ἐκ δύο τεμαχίων, κλειομένων διὰ θηλυκωτῆρος (θήκη πρὸς φύλαξιν περιάπτου) (εἰκ. 1).

Γ'. Γλυπτά: Εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔγινε χρῆσις μαρμάρων τινῶν, πρὸ πάντων ἀρχαίων καὶ παλαιοχριστιανικῶν. Ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς μαρμαρίνων μελῶν εὐρέθησαν μόνον τεμάχια τῶν πεσίσκων τοῦ τέμπλου, τεμάχιά τινα πωρίνων ὑαλοστασίων, εἰς πώρινος σταυρὸς (πιθ. τοῦ τρούλλου) καὶ τεμάχιον πωρίνου κιλίβαντος (πιθ. ἐκ κόγχης ὑπεράνω τοῦ διβήλου). Οἱ πεσίσκοι τοῦ τέμπλου ἀνήκουν εἰς δύο ἐποχὰς — πιθανῶς ὁ εἰς προέρχεται ἐκ τῆς πρώτης περιόδου καὶ ὁ ἕτερος ἐκ τῆς δευτέρας, τοῦ τέλους τοῦ 13ου αἰῶνος.

Εἰκ. 1. Χαλκοῦς κλειόμενος σταυρὸς.

Ἐκ τῶν ἀρχαίων μαρμάρων εἰς κυβόσχημος βωμὸς καὶ ἐν θυμιατήριον εὐρέθησαν σχεδὸν κατὰ χώραν εἰς τὸ ἱερόν, χρησιμοποιοιθῆντες ὁ μὲν ὡς ἀγία τράπεζα, τὸ δὲ ὡς στήριγμα τῆς ἀκοιμήτου κανδήλας. Ἐν πώρινον κορινθιακὸν κιονόκρανον ρωμαϊκῶν χρόνων, ἀτυχῶς πολὺ ἐφθαρμένον, ἐχρησίμευσεν ὡς κιονόκρανον τοῦ διβήλου. Τέλος τρία ἰωνικὰ κιονόκρανα καὶ μία στήλη ἐχρησιμοποιοιθῆσαν, ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, εἰς τὸ δάπεδον καὶ εἰς

τὴν θύραν. Ἡ στήλη (ὑψ. 1.38, πλ. 0.47, πάχ. 0.11 μ.) ἀπολήγει εἰς ἀέτωμα, τῆς ἐνεπιγράφου δ' ἐπιφανείας προηγείται πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἀνάγλυφος παράστασις καὶ ἔπονται δύο στέφανοι ἐκ κλάδων ἐλαίας· ἀλλ' ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς διακρίνονται μόνον ὀλίγα γράμματα ἐκ τῶν πρώτων στίχων.

Ἐκ τῶν παλαιοχριστιανικῶν γλυπτῶν εὐρέθησαν: 1ον) Τεμάχια θωρακίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν ἀνήκει εἰς τὸν τύπον τῶν κοσμουμένων ὑπὸ πλαισίου περικλείοντος ρόμβρον ἐν μέσφ τεσσάρων τριγώνων· ὁ ρόμβρος πληροῦται διὰ ρόδακος τὰ δὲ τρίγωνα δι' ἀπιδίων· τὸ θωράκιον ἀνήκει εἰς κύκλον τέχνης συνεχίζοντα τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν. 2ον) Ἐν σύνθετον ἰωνικὸν κιονόκρανον μεθ' ἠνωμένου ἀπλοῦ ἐπιθήματος. Τὰ γλυπτὰ ταῦτα πιθανῶς ἀνήκουν εἰς τὸ αὐτὸ παλαιοχριστιανικὸν μνημεῖον, οὗτινος ἐκεῖ πλησίον εὐρέθη καὶ τεμάχιον

τῆς μαρμαρίνης ἀγίας τραπέζης. 3ον) Τέλος εὐρέθησαν δύο μικρὰ τεμάχια παλαιοχριστιανικῆς ἐπιταφίου ἐπιγραφῆς, κοσμουμένης μὲ σταυρὸν ἐν μέσῳ

Εἰκ. 2. Τεμάχια χριστιανικῆς ἐπιγραφῆς.

δύο ταῶν (σφύζεται μόνον ὁ εἰς φέρων ἄνω τῆς ράχεώς του σταυρὸν) (εἰκ. 2), δυναμένης δὲ ν' ἀναγνωσθῇ οὕτω :

[(ταῶς)] † (ταῶς)
 [Οἶκη] ΤΗ
 [ριον] Ἐ
 3. [πιφα] Ν Ι
 [ου (;) . . . .].

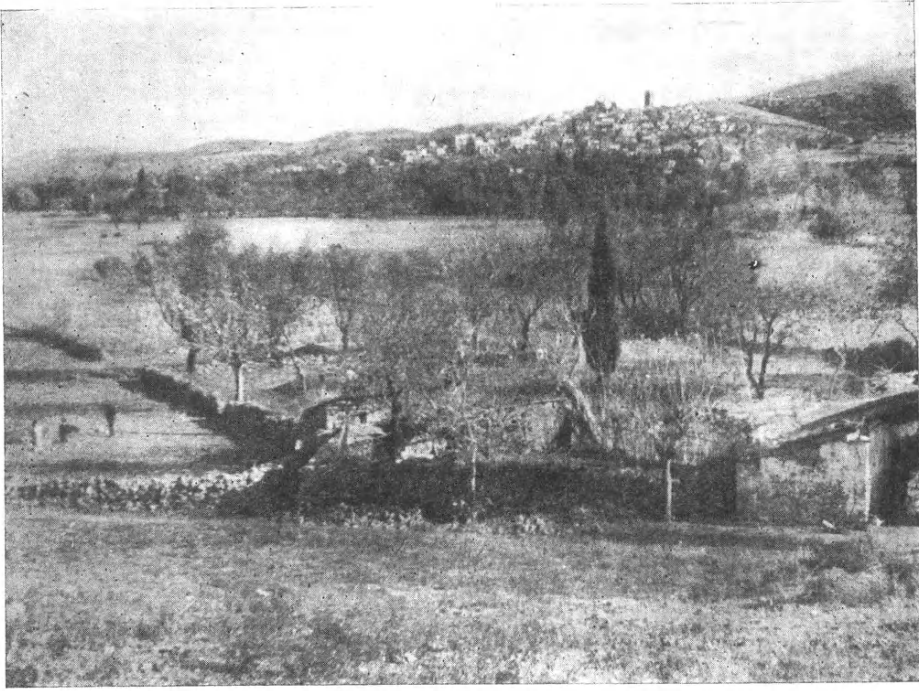
Ἐκ τῶν λοιπῶν εὐρημάτων σημειῶνω τοὺς ἐντὸς τοῦ δευτέρου τάφου εὐρεθέντας χαλκοῦς δακτυλίους (ἐκ τούτων ὁ εἰς φέρει ἄτεχνον παράστασιν μορφῆς ἐν μέσῳ δύο δένδρων, ὁ δ' ἕτερος τετράγωνον κοσμούμενον μὲ γραμ-

μικρὸν διηνηθισμένον κόσμημα), τὸν χαλκοῦν σταυρὸν καὶ τεμάχιά τινα βυζαντινῶν ἀγγείων.

Πάντα τὰνωτέρω γλυπτὰ καὶ εὐρήματα, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ γλυπτὰ, ἅτινα συνέλεξα ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς νήσου, προσωρινῶς καὶ μέχρις ἐξευρέσεως καταλληλοτέρου χώρου κατέθεσα εἰς αἴθουσαν τοῦ ἰσογείου τοῦ Δημαρχιακοῦ Καταστήματος Σαλαμῖνος, κατεχομένην νῦν ὑπὸ τῆς ἀντιτραχωματικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ ἄλλοτε ἐφυλάσσοντο γλυπτὰ τινα καὶ ἐπιγραφαί. Καὶ τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα, ὅσα ἀκόμη ἐσφύζοντο ἐρριμμένα εἰς τὸν περίβολον τοῦ Δημαρχείου, ἐπανετοποθέτησα ἐντὸς τῆς αἴθουσας, ἰδρύσας οὕτω μικρὰν συλλογὴν, τῆς ὁποίας συνέταξα καὶ περιγραφικὸν κατάλογον. Τὸν κατάλογον, μετὰ τῶν μικρῶν ἀντικειμένων τῆς συλλογῆς, παρέδωσα εἰς τὸν ἑκτακτον ἐπιμελητὴν ἀρχαιοτήτων Σαλαμῖνος.

Δ'. Συμπέρασμα: Τὴν ἀνασκαφὴν ἐνήρησα εἰς περιοχὴν, ἐνθα προφανῶς ἔκειτο μεσαιωνικὸν πόλισμα, πιθανῶς ἡ βυζαντινὴ Σαλαμῖνη. Κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους, ὡς μαρτυροῦν τὰνωτέρω σημειωθέντα γλυπτὰ (καὶ ἄλλα), εἰς τὴν περιοχὴν Μουλκίου - Κατηβίλας ὑπῆρχον ἀξιόλογα χριστιανικὰ μνημεῖα, μαρτυροῦντα τὴν ἐνταῦθα ὑπαρξίν ἀσικῆς ζωῆς. Ἀργότερον, ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἡ Σαλαμὶς φέρεται ἀναδεδειγμένη εἰς ἐπισκοπὴν, ἐπομένως διατελοῦσα ἐν τινὶ ἀκμῇ, ἣτις ὅμως μετὰ δύο αἰῶνας ἐξέλιπεν, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ὁσίου Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε», εὐρόντος τὴν νήσον «ἄοικον», ἐρημωθεῖσαν βεβαίως ὑπὸ τῶν πειρατῶν. Πρὸς προφύλαξιν μάλιστα ἀπὸ τούτων, ἀνατολικῶς τοῦ Μουλκίου, παρὰ τὸ μικρὸν χωρίον Κατηβίλα, ἐκτίσθη βίγλα (πύργος), ἣς σφύζονται εἰσέτι τὰ εἰρηπία καὶ ἦτις, μετὰ τῆς προσηγορίας «κατσή» (κακῆ), ἔδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὴν ἀνατολικῶς τοῦ Μουλκίου περιοχὴν (Κατηβίλα - Κακηβίγλα). Ἀλλὰ τὸ πλῆθος τῶν βυζαντινῶν ναῶν τῆς περιοχῆς Μουλκίου - Κατηβίλας μαρτυρεῖ, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐρήμωσιν ἡ ζωὴ ἐνταῦθα ἐπανήρχισε, διαρκέσασα καθ' ὅλην τὴν βυζαντινὴν περιόδον. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὅμως τὸ πόλισμα μετέπεσεν εἰς τουρκικὸν «Μοῦλκι» (= ὑποστατικόν).

Τὸ ἀνασκαφὴν ναῦδριον ἐκτίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας χιλιετηρίδος, διαρρυθμισθὲν πρὸς τὸ τέλος τοῦ 13ου αἰῶνος. Εἶναι δ' ἐκτισμένον ἐπὶ ἐδάφους πλήρους χαλίκων, ὡς οἱ περὶ ἀγροί, ἄνευ βαθείας θεμελιώσεως. Ἡ ἀνεπάρκεια τῶν ὑλικῶν μέσων δὲν ἐπέτρεψε τὴν διάνοξιν βαθειῶν τομῶν, πρὸς διαπίστωσιν τοῦ ἂν τὸ ἀνασκαφὴν μνημεῖον εἶναι ἐκτισμένον ἐπὶ τῆς θέσεως προϋπάρχοντος παλαιοχριστιανικοῦ τοιούτου, ἐκ τοῦ ὁποίου τυχὸν θὰ προέρχωνται τὰ εὐρεθέντα παλαιοχριστιανικὰ γλυπτὰ πάντως τὸ κτίριον τοῦτο πρέπει ν' ἀναζητηθῇ εἰς προσεχῆ ἔρευναν ἐν τῇ ὑπ' ὄψει περιοχῇ.

Εἰκ. 1. Ἐκποσίς τοῦ πεδίου τῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν θέσιν «Ἰτέα». Εἰς τὸ βάθος διακρίνεται τὸ χωριὸν Ἀὐλωνάριον.

2. ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΝ ΑΥΛΩΝΑΡΙΩ

Εἰς ἀπόστασιν 20' περίπου ΝΔ τοῦ χωρίου Ἀὐλωναρίου καὶ παρὰ τὸ 65 χιλιομέτρον δεξιὰ τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Ἄλιβερίου εἰς Κύμην κεῖται ἡ θέσις Ἰτέα, γνωστὴ ἤδη ἐκ τῶν αὐτόθι κατὰ καιροὺς εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν (βλ. IG XII 9, ὑπ' ἀριθ. 94. 95. 95α καὶ 124) (εἰκ. 1).

Τὸν Σεπτέμβριον 1941 εὐρισκομένη εἰς Ἀὐλωνάριον ἐπληροφορήθη, ὅτι εἰς τὴν ἄνω θέσιν ἐξακολουθοῦν νὰ εὐρίσκουν ἀρχαῖα καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὑπάρχουν διάφοροι ἀρχαῖοι λίθοι.

Μεταβάσα ἐπὶ τόπου διεπίστωσα, κατόπιν προχείρου ἐρεῦνης, ὅτι ἐπὶ τῶν τοιχαρίων, τοὺς ὁποίους οἱ χωρικοὶ εἶχον ἀνεγείρει πρὸς περίφραξιν τῶν κτημάτων των, ὑπῆρχον διάφορα ἀρχαῖα μαρμάρινα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ τεμάχια πωρίων κίωνων. Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν εἶχον εὐρεθῆ ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ Γεωργίου Φωκίτη. Οὗτος, ὡς ὁ ἴδιος μὲ ἐπληροφόρησε, σκάπτων πρὸ ὀκταετίας περίπου εἰς τὸν ἀγρόν του προσέκρουσεν ἐπὶ τοίχου μήκους δέκα περίπου μέτρων, ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἐντετοιχισμένη σειρὰ ὀλόκληρος σπον-

δύλων πωρίνων κιώνων. Ἐπιθυμῶν νὰ βελτιώσῃ τὴν ἀποδοτικότητα τοῦ κτήματός του ἤρχισε νὰ κατεδαφίξῃ τὸν τοῖχον. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἀμμοκο-
νίαμα, τὸ ὁποῖον συνεῖχε τὸ οἰκοδομικὸν ὑλικόν, ἦτο ἰσχυρότατον ἠναγκάσθη
νὰ κατατεμαχίσῃ τοὺς ἐντετοιχισμένους ἀρχαίους λίθους.

Ἡ ἐντεῦθεν προελθοῦσα καταστροφή εἶναι πρόδηλος, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκ
τυχαίου μόνον γεγονότος διεσώθησαν τὰ ἐναπομείναντα ἀρχαῖα λείψανα· θὰ
εἶχον δηλαδὴ ταῦτα πρὸ πολλοῦ πωληθῆ ὡς οἰκοδομικὸν ὑλικόν, ἐὰν
ὁ Φωκίτης εἶχεν εὔρει τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν. Ἐν ὄψει τοῦ προκειμένου
κινδύνου καὶ γενικῶς τῆς καθ' οἴουδήποτε ἄλλου τρόπου καταστροφῆς τοῦ
πολυτίμου διὰ περαιτέρω ἔρευναν ἀρχαίου ὑλικοῦ, ἠναγκάσθη, παρὰ τὰς
σημερινὰς συνθήκας, νὰ ζητήσω τὴν συνδρομὴν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑται-
ρείας, ἣν αὕτη προθύμως παρέσχε πρὸς ταχεῖαν ἔναρξιν δοκιμαστικῆς
σκαφῆς.

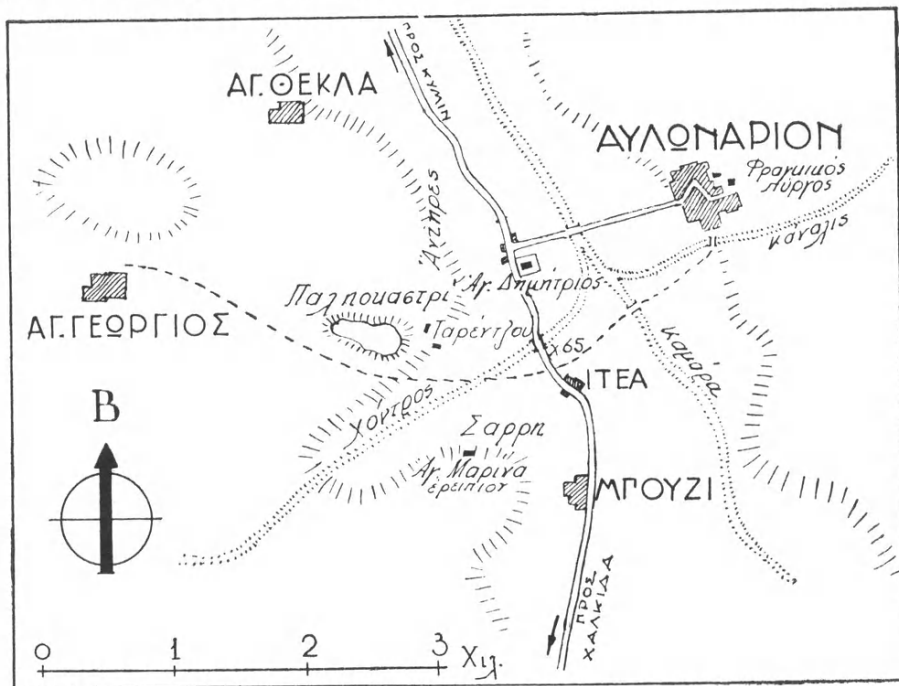
Τὴν περιοχὴν ταύτην ἠρχίσαμεν ἀνασκάπτοντες μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος
κ. Ἰ. Τραυλοῦ τὴν 31^{ην} Ὀκτωβρίου 1941. Αἱ ἐργασίαι διήρκεσαν ἐπὶ δεκαῆ-
μερον, χρησιμοποιοιμένων 10 ἕως 12 ἔργατῶν ἡμερησίως.

Ἡ κυρίως ἀνασκαφικὴ ἔρευνα ἐγένετο εἰς τὴν θέσιν Ἰτέα, ἠναγκάσθημεν
ὅμως, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους θέλομεν ἐκθέσει κατωτέρω, νὰ ἀνοίξωμεν με-
ρικὰς τάφρους παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ ἐπὶ τοῦ
λόφου «Παληοκαστρί». Ἐπὶ πλεόν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν, ἀπεκα-
λύφθησαν τυχαίως ὑπὸ χωρικῶν καλλιεργούντων τοὺς ἀγρούς των δύο ἀρχαῖοι
τάφοι. Ὁ εἰς εἰς τὴν θέσιν «Σαρρῆ» καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὴν θέσιν «Ἄντηρες»
(βλ. τέλος ἐκθέσεως).

Διὰ τὴν σαφεστέραν ἐπισκόπησιν τῆς περιοχῆς παρέχομεν τοπογραφικὸν
διάγραμμα (εἰκ. 2)· αἰσθητοποιεῖ καλύτερον τὴν μικρὰν κοιλάδα πρὸς Α τῆς
ὁποίας δεσπόζει τὸ γραφικὸν χωρίον Ἀὐλωνάριον, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου
σφύζεται καλῶς διατηρούμενος βενετικὸς πύργος. Ποία θὰ ἦτο ἡ μορφή τῆς
κοιλάδος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζωμεν. Βέβαιοι
εἶναι, ὡς διεπιστώσαμεν καὶ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν, ὅτι οἱ τρεῖς ὑπερχειλίζοντες
χείμαρροι, Κάναλις, Καμάρα καὶ Χόνδρος, ἔχουν ἐπιφέρει μεγάλην μεταβολήν.

1. Ἐρευναι ἐν «Ἰτέα». Αἱ πρῶται δοκιμαστικαὶ τάφροι, ὡς ἦτο φυσικόν,
ἠνοίχθησαν ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ Γεωργίου Φωκίτη κατὰ μῆκος καὶ καθέ-
τως τοῦ ὑπ' αὐτοῦ εὑρεθέντος καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον κατεδαφισθέντος τοίχου.
Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ οὐδὲν ἀξιοσημείωτον εὑρημα εἶχομεν, πλην ὀλίγων ἀρχιτε-
κτονικῶν μελῶν ἐντετοιχισμένων εἰς διίφορα μεταγενέστερα—βυζαντινὰ προ-
φανῶς—τοιχάρια. Σπουδαιότερα ἦτο ἡ κατὰ τὴν διάνοξιν τῶν τάφρων με-
λέτη τῶν διαφορῶν ἐπιχώσεων. Ὑπὸ τὴν νεωτάτην ἐπίχωσιν καὶ μέχρι βά-
θους 0,90μ. εὑρέθησαν τεμάχια μαρμάρων καὶ κεράμων στέγης ὡς καὶ θραύ-
σματα ἀγγείων ὑστέρων ρωμαϊκῶν καὶ βυζαντινῶν χρόνων. Ἐπειδὴ εἰς ὅλην

τὴν ἐπίχωσιν εὐρέθησαν ἄφθονα τεμάχια ἀσβέστου, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι τὰ ἐδῶ εὐρισκόμενα ἀρχαῖα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη μετεφέρθησαν ἐξ ἄλλου μέρους καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς νέας οἰκοδομὰς ὡς ἀπλοῦν οἰκοδομικὸν ὑλικὸν μετὰ παχυτάτου κονιάματος ἐξ ἀσβέστου. Ἡ μετὰ ταύτην ἐπίχωσις, μέχρι βάθους 1,30μ., ἦτο ἀμμώδης μετὰ μικρῶν χαλί-

Εἰκ. 2. Τοπογραφικὸν διάγραμμα τῆς περιοχῆς τοῦ Αὐλώναριου.

κων, σχηματιθεῖσα προφανῶς ἐκ τῆς προσχώσεως τῶν ὑδάτων τοῦ χειμάρρου. Εἰς τὴν βαθυτέραν ἐπίχωσιν, ἡ ὁποία κατέληγεν εἰς βάθος 1,90 περίπου καὶ ἡ ὁποία ἦτο ὀλιγώτερον τετραγαμμένη, εὐρέθησαν διεσπαρμένα ὄστρακά τινα ἀγγείων γεωμετρικῶν καὶ τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Εἰς τὸ βάθος τῶν 2,30μ. συνηντήσαμεν τὸ φυσικὸν βραχῶδες ἔδαφος.

Ἡ ἔρευνα ἐξηκολούθησε κατόπιν ἐντὸς τοῦ παρακειμένου κτήματος τοῦ Κωνσταντίνου Κουτσούκου. Ἐνταῦθα ἀπεκαλύφθησαν τελείως αἱ τέσσαρες πλευραὶ μεγάλου ὀρθογωνίου διαμερίσματος, ἐξωτερικῶν διαστάσεων 10,20X 12,65μ. Οἱ τοῖχοι, πάχους 0,65μ., εἶναι θεμελιωμένοι ἐπὶ σκληρᾶς ἐπίχωσεως σχηματιθεῖσης ἐκ τῶν προσχώσεων εἰς βάθος 1,40μ. ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. Μέχρι τοῦ βάθους τούτου ἡ ἐπίχωσις ἦτο λίαν τετραγαμμένη περιέχουσα τεμάχια ἀσβέστου καὶ κεράμων στέγης. Τὸ σφῶζόμενον

ὕψος τῶν τοίχων τοῦ ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος ποικίλλει μεταξύ 0,10 μ. καὶ 0,70 μ. εἶναι δὲ κτισμένοι οὗτοι ἐκ παντοίων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν ἐκ πώρου λίθου καὶ μαρμάρου καὶ συνδέονται μεταξύ των διὰ παχυτάτου κονιάματος ἐξ ἀσβέστου. Εἰς διάφορα σημεῖα πέριξ τοῦ ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος τὰ χρώματα περιεῖχον μέχρι τοῦ στερεοῦ ἀναμιξ γεωμετρικά, ἀρχαῖα καὶ βυζαντινὰ ὄστρακα. Οὐδαμοῦ ἀνευρέθησαν ἴχνη ἀρχαίων θεμελίων μολονότι ἡ ἔρευνα ἐγένετο εἰς ἀρκετὰ μεγάλην ἔκτασιν καὶ μέχρι τοῦ αὐτοφουῶς βράχου ὥστε εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι καὶ τὰ ἐδῶ εὕρισκόμενα ἀρχαῖα μετεφέρθησαν ἐξ ἄλλου μέρους.

Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων ἐνταῦθα ἀρχαίων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν, πολλὰ προσηρμόσθησαν εἰς ἄλλα διεσκορπισμένα εἰς τοὺς παρακειμένους ἀγρούς. Καὶ τὰ τελευταῖα ταῦτα, κατὰ πληροφoρίας, εἶχον ἀποσπασθῆ πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τῶν χωρικῶν ἀπὸ τοίχους τοὺς ὁποίους κατηδάρισαν.

Ὡς πρὸς τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνευρεθέντος ὀρθογωνίου διαμερίσματος δὲν δύναται προφανῶς νὰ δοθῆ ἀσφαλῆς ἐρμηνεία. Ἐπληροφορήθημεν ὅμως ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν κτημάτων, ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν καὶ ἐντὸς τοῦ ἀμπελῶνος τῶν κληρονόμων τοῦ Εὐαγγέλου Σταμούλη ἐσφύζοντο τὰ ἐρείπια ἐκκλησίας καὶ ὅτι ἐνταῦθα συχνὰ ἀνευρίσκονται τάφοι, τοὺς ὁποίους συμφῶνως πρὸς τὰς περιγραφὰς συμπεραίνομεν χριστιανικοῦς. Ὡστε λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν πιθανὴν χρονολόγησιν τῶν ὑφ' ἡμῶν ἀποκαλυφθέντων τοίχων (5 - 6 μ.Χ. αἰ.) δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, πέμπτον ἢ ἕκτον δηλαδὴ μ.Χ. αἰῶνα, ἰδρῦθη ἐνταῦθα παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ μετὰ διαφόρων προσκτισμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν οἱ ἀνευρεθέντες τοῖχοι.

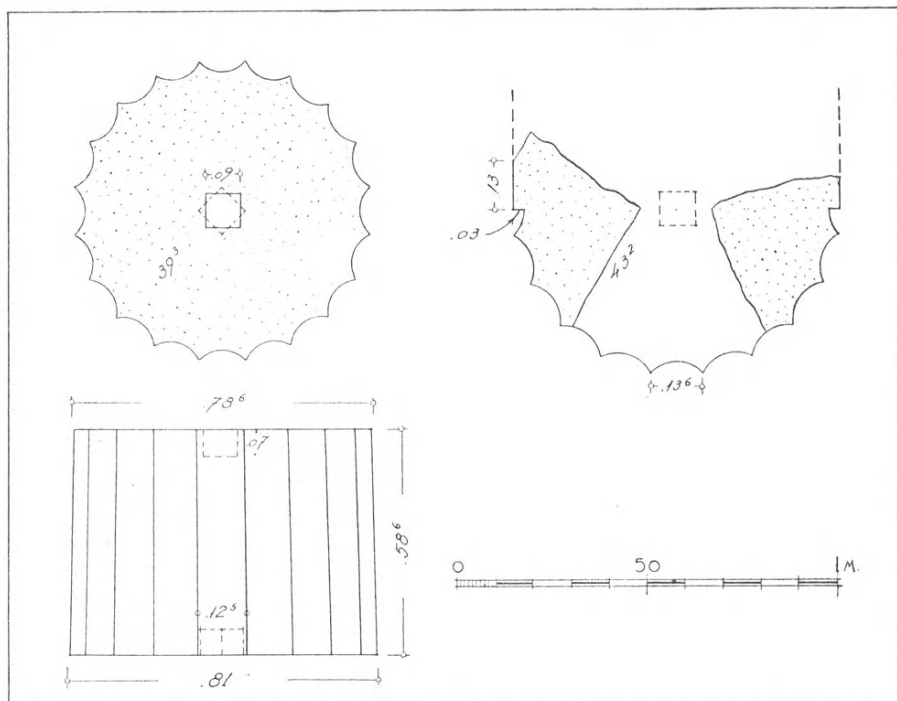
Ἡ ἐρείπωσις καὶ ἐγκατάλειψις τοῦ ἐν λόγῳ συγκροτήματος πρέπει νὰ συντελεσθῆ πρὸ τοῦ δεκάτου τρίτου μ. Χ. αἰῶνος.

Τοῦτο συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὴν μικρὸν ἐντεῦθεν ἀπέχουσαν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Δημητρίου (13ου αἰ.) (πρβ. Ἀρχεῖον Βυζ. Μνημ. τῆς Ἑλλάδος, Τόμ. Α, σελ. 42.) ὑπάρχουν ἐντετοιχισμένα πλεῖστα ἀρχαῖα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ὅμοια πρὸς αὐτά, τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν εἰς Ἰτέαν. Συγκεκριμένως ἀναφέρομεν φάτνωμα ἐντελῶς ὅμοιον πρὸς τὰ ἄλλα τέσσαρα ὑφ' ἡμῶν εὐρεθέντα· εἰς τὸν Ἀγ. Δημήτριον ἔχει χρησιμοποιηθῆ ὡς στυλοβάτης τοῦ τριβήλου ἀνοίγματος μεταξύ ἀρθηκος καὶ κυρίως ναοῦ.

Διὰ νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι τὸ εἰς τὸν Ἀγ. Δημήτριον ἐντετοιχισμένον ἀρχαῖον ὑλικὸν μετεφέρθη πράγματι ἐκ τῆς θέσεως Ἰτέα καὶ ὅτι ἡ ἐκκλησία αὕτη δὲν ἔχει κτισθῆ ἐπὶ ἀρχαίων ἐρειπίων, ὡς πολλάκις συμβαίνει, προέβημεν εἰς μικρὰν σκαφικὴν ἔρευναν. Τέσσαρες δοκιμαστικαὶ τάφοι εἰς βάθος 1,30 μ. ἠνοίχθησαν πλησίον καὶ εἰς διάφορα μέρη πέριξ τῆς ἐκκλησίας. Πανταχοῦ εὐρέθη βαθυτάτη ἐπίχωσις ἄμμου (0,30 ἕως 0,50 μ.) σχη-

ματισθεῖσα προφανῶς ὑπὸ τοῦ συγγάκτις ὑπερχειλίζοντος Χόνδρου. Οὐδὲν ἀπολύτως ἴχνος ἀρχαίου εὐρέθη.

Τὰ εἰς Ἰτέαν ἀνευρεθέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, πώρινα καὶ μαρμαρίνα, ὑπερβαίνουν τὰ ἑκατόν. Ἐξ αὐτῶν τὰ σημαντικώτερα, περὶ τὰ ἑβδομήκοντα, ἐσχεδιάσθησαν καὶ περιεγράφησαν λεπτομερῶς ἀνήκουν εἰς ἓνα τοῦλάχιστον

Εἰκ. 3. Ὁ ἀνευρεθεὶς ἀκέρατος δωρικός σφόνδυλος καὶ τεμάχια ἡμικίονος.

ναὸν καὶ διάφορα ἄλλα κτήρια, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ταφικά, χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος μέχρι καὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων.

Τὰ ἀρχιτεκτονικά, τὰ ὁποῖα πιστεύομεν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸν ναόν, εἶναι τὰ ἑξῆς.

1) Πώρινος σφόνδυλος δωρικοῦ κίονος μετὰ εἴκοσι ραβδώσεων, διατηρούμενος εἰς ἀρίστην κατάστασιν (εἰκ. 3 καὶ 4.) (ῦψ. 0,586, ἄνω διάμ. 0,786 κάτω διάμ. 0,81μ.). Εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἑδρας του φέρει λαξευμένην τετραγώνων ὀπὴν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἐμπολίων.

Ἐπίσης εὐρέθησαν πολλὰ τεμάχια ὁμοίων σφονδύλων, τῶν ὁποίων κατέστη δυνατόν νὰ μετρηθῇ τοῦλάχιστον ἡ διάμετρος ἔχουσα ὡς ἑξῆς: 0,76, 0,786, 0,81, 0,864, 0,902, 0,92, 0,946μ.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὕλικου καὶ τῆς αὐτῆς ἐργασίας εὐρέθησαν καὶ πολλὰ τεμάχια δωρικῶν ἡμικιόνων διαμέτρου 0,864μ. (εἰκ. 3).

2) Πώρινον δωρικὸν γεῖσον πολὺ κατεστραμμένον· ἀσφαλῶς μετρηθὲν πλάτος ὁδοῦ 0,125μ. καὶ πιθανὸν πλάτος προμόχθου, ὑπολογισθὲν ἐκ τῶν σφζομένων ἰχνῶν, 0,50. Διατηροῦνται ἴχνη ἐρυθροῦ χρώματος.

3) Πολλοὶ πώρινοι δόμοι φέροντες συνδέσμους διπλοῦ Τ (σφζόμενον ὕψ. 0,32, πλ. 0,87μ.).

4) Τεμάχια μαρμαρίνων ἀκροκεράμων φέροντα ἔκτυπα ἀνθέμια (πλ. 0,20μ.). Τοῦ αὐτοῦ ἀκριβῶς πλάτους εὐρέθησαν καὶ πολλὰ τεμάχια μαρμαρίνων καλυπτῆρων· ἐπίσης καὶ πολλὰ τεμάχια στρωτήρων.

5) Τέσσαρα τεμάχια μαρμαρίνων φατνωμάτων προερχόμενα ἐκ τοῦ αὐτοῦ κτηρίου. Ἄν καὶ αἱ διαστάσεις αὐτῶν εἶναι ἐντελῶς ὅμοιαι, ἐν τούτοις εἶναι φανερόν, ὅτι τὰ τέσσαρα τεμάχια ἀνήκουν εἰς τέσσαρα διάφορα φατνώματα, τῶν ὁποίων τὰς λεπτομερείας καὶ ἀκριβεῖς ἀρχικὰς διαστάσεις παρέχει τὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου ἐντετοιχισμένον φάτνωμα — (βλ. ἀνωτέρω καὶ εἰκ. 5 καὶ 6). Χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι ὁ οὐρανίσκος (πλευρᾶς 0,14) κατεσκευάσθη ἰδιαίτερος, ὡς συμβαίνει καὶ εἰς τὰ φατνώματα τοῦ Θεσείου. Κατὰ τὰς μακρὰς πλευρὰς αὐτῶν φέρουν ἀναθυρώσεις, συνεδέοντο δὲ μεταξύ των διὰ συνδέσμων σχήματος Π καὶ ὀριζοντίων γόμφων.

Λόγῳ τοῦ μεγάλου μήκους τῶν πλακῶν τῶν φατνωμάτων, φαίνεται, ὅτι ταῦτα ἐστηρίζοντο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ οἰκοδομήματος εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκον, ἄνευ δηλαδὴ μεσολαβήσεως δοκῶν. Ὡς ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν περίστασιν ναοῦ, τῆς ὁποίας τὸ πλάτος, ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ μέχρι τοῦ ἐπιστυλίου τῆς κιονοστοιχίας, ἦτο 1,84 μ. περίπου.

Εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν καὶ ὅλα τὰ ἀνωτέρω περιγραφέντα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, διότι αἱ μεταξύ των διαστάσεις συμφωνοῦν.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ προβῶμεν μετὰ μεγίστης πιθανότητος εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ σχήματος καὶ ὀρισμένων διαστάσεων αὐτοῦ.

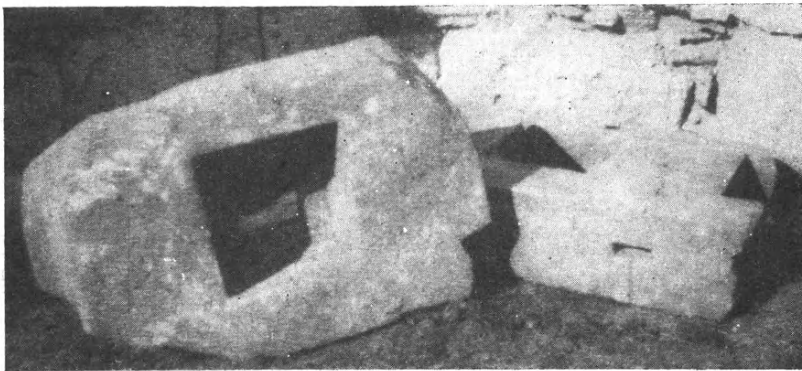
Ἐκ τοῦ γεῖσου μανθάνομεν, ὅτι τὸ πλάτος τῆς τριγλύφου ἦτο 0,50, τῆς δὲ μετόπης 0,75μ.: ἐπομένως τὸ μεταξόνιον, περιλαμβάνον δύο τριγλύφους καὶ δύο μετόπας, θὰ ἦτο 2,50μ. Ἐπίσης ἐκ τῆς τριγλύφου ἐξάγεται, ὅτι ἡ κάτω διάμετρος τῶν κίωνων θὰ ἦτο 0,97μ.: ὥστε ἡ μετρηθεῖσα διάμετρος 0,76μ. ἐπὶ ἀνευρεθέντος τεμαχίου σφονδύλου, θὰ ἦτο ἡ ἄνω διάμετρος τοῦ κίονος, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος μετὰ τοῦ κionoκράνου θὰ ἦτο 5,80μ. περίπου. Ἐκ τῶν φατνωμάτων βεβαιοῦται, ὅτι ὁ ναὸς ἦτο περίπτερος.

Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν, ὅτι εἰς τὴν στενὴν πλευρὰν αὐτοῦ εἶχεν ἕξ κίονας, ὅπερ πιθανώτατον, τὸ πλάτος κατὰ τὸν στυλοβάτην τῆς πλευρᾶς ταύτης πρέ-

πει νὰ ἦτο 13,10, τὸ δὲ πλάτος τοῦ σηκοῦ 7,38 μέτρα περίπου. Διὰ τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ τίποτε μετὰ βεβαιότητος. Ἐπειδὴ ὁμως, ὡς συνάγεται ἐκ τῆς τεχνοτροπίας τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ τῆς

Εἰκ. 4. Ἄνευρεθέντα κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀρχιτεκτονικὰ μέλη (ἀριστερὰ ὁ σφόνδυλος τῆς εἰκόνης 3).

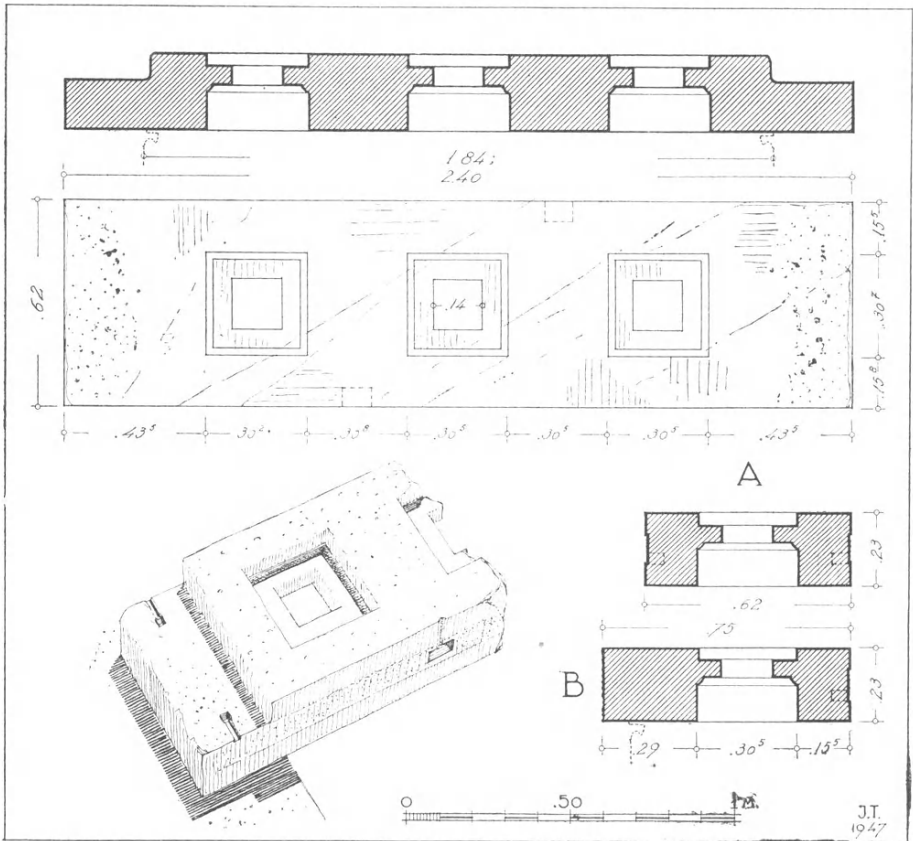
Εἰκ. 5. Δύο τμήματα ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων μαρμαρίνων φατνωμάτων.

χρησιμοποιήσεως συνδέσμων σχήματος Π, χρονολογοῦμεν αὐτὸν εἰς τὸν δεύ-
τερον ἡμισυ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι θὰ εἶχεν ἔνδεκα
κίονας κατὰ τὰς μακρὰς πλευρὰς καὶ ἐπομένως μῆκος κατὰ τὸν στυλοβάτην
25,60 μ. Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο καταλήγομεν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ἄλλα

παραδείγματα ἑξαστύλων περιπτέρων ναῶν τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (πρβ. Μητροῶν Ὀλυμπίας, ναὸν Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ναὸν τοῦ Διὸς ἐν Στρατῶ).

Ἐκ τῶν ἄλλων εὐρημάτων ἀναφέρομεν τὰ ἀξιολογώτερα.

1) Μαρμάρινα τεμάχια ἐτέρων φατνωμάτων κοιλότητος πλευρᾶς 0,42μ. Ὁ οὐρανίσκος κοσμεῖται διὰ μεγάλου στρογγύλου ρόδακος. Λόγῳ τῆς ἀρί-

Εἰκ. 6. Λεπτομέρειαι καὶ συμπληρώσεις τῶν φατνωμάτων τῆς εἰκόνης 3.

στης ἐργασίας των καὶ τῶν μεγάλων διαστάσεών των συμπεραίνομεν, ὅτι προέρχονται ἐκ σημαντικοῦ οἰκοδομήματος· ἀκόμη ὅμως εἶναι ἐνωρίς νὰ ἀποδώσωμεν καὶ τὰ φατνώματα ταῦτα εἰς τὸν ἀνωτέρω ἀναφερόμενον ναὸν (εἰκ. 7).

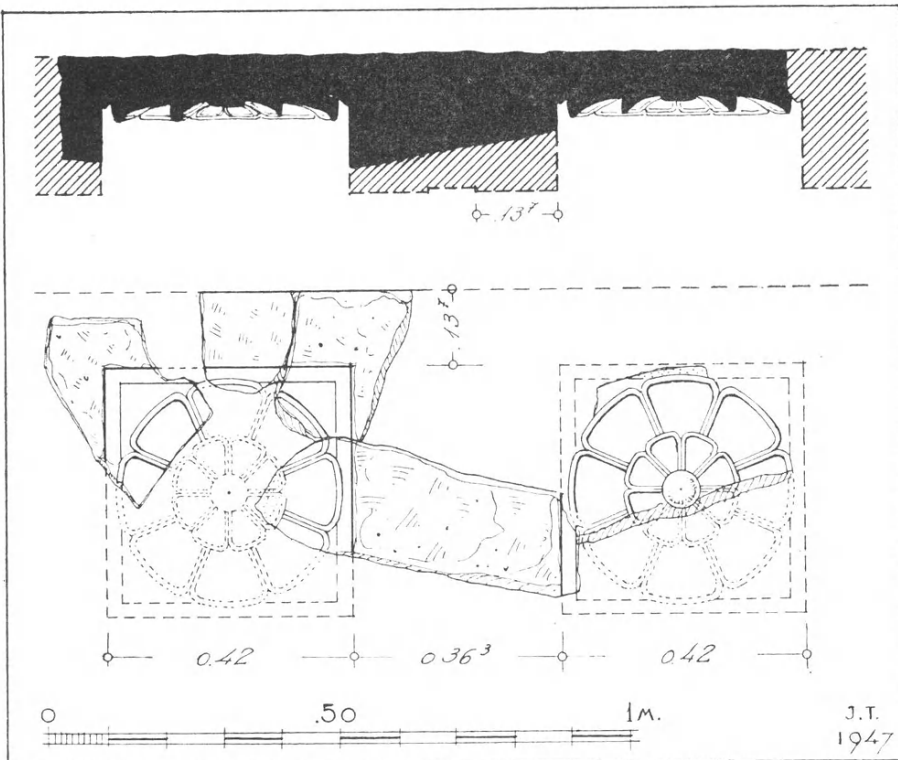
2) Μαρμαρῖνη ἰωνικὴ βάση παραστάδος καὶ ἕτερα κίονος μεγίστης διαμέτρου 0,74 καὶ ὕψ. 0,24μ. Ἔργασία ρωμαϊκῶν χρόνων.

3) Μικρὰ τεμάχια δωρικῶν κυματίων γείσων διατηροῦντα καὶ τὸν ἔγχρωμον διάκοσμον αὐτῶν.

4) Πολλὰ βαθμίδες μαρμαρίνοι. Μία ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸ ἔν ἄκρον τεθραυσμένη ἔχει μῆκος 2,32 μ. Ἄλλαι φέρουν ὑποτομῆν.

5) Θραύσματα πηλίνων κεράμων στέγης.

Εἰκ. 7. Ἄνευρεθέντα τμήματα φατνομάτων κοσμουμένων με ρόδακας.

6) Πολλὰ τεμάχια μαρμαρίνης θύρας, ἐφ' ἧς ἔκτυποι αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡλῶν (εἰκ. 8), (βλ. Jahrbuch 1911 σελ. 193 κ.έ.).

7) Μικρὸν γείσον (σφζ. μῆκ. 0,33) στεφόμενον ὑπὸ δωρικῶν κυματίων. Ἀριστερὰ σφζονται τὰ γράμματα ΕΥΣ. Δεξιὰ, εἰς ἀπόστασιν 0,205μ. φαίνεται ὅτι ἤρχιζεν ἕτερα ἐπιγραφή. Προφανῶς ἐπιτύμβιον.

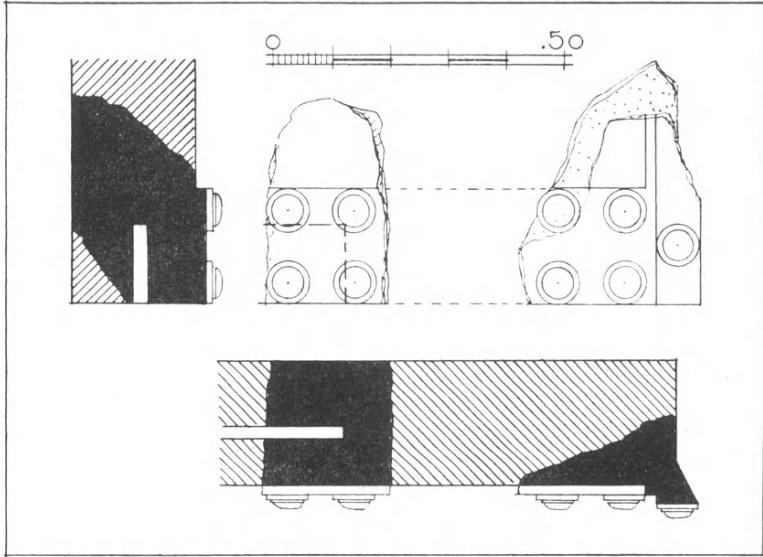
8) Τμήμα ἀρχαϊτικοῦ κυκλικῶν βωμίσκου. Σφζ. ὑψ. 0,20μ. Φέρει ἀνάγλυφον παράστασιν. Δεξιὰ, γυναικεία μορφή, βαδίζουσα πρὸς τὰ ἀριστερά, (σφζονται οἱ πόδες μέχρι τῶν μηρῶν) ἐνδεδυμένη ποδήρη χιτῶνα, ἔξαιρέμενον διὰ λεπτῶν κυματοειδῶν πτυχῶν, καὶ ἱμάτιον. Ἀριστερὰ σφζονται οἱ

πόδες γυμνῆς ἀνδρικήσ μορφῆσ. Παρίσταιται πιθανῶσ Ἐρμῆσ καὶ Νύμφαι. Ἔργασία ἐπιμεμελημένη. Μάρμαρον Πάρου.

9) Χάλκινος πους πτηνοῦ, νήσσης πιθανῶσ, μήκ. 0,10 μ. (εὐρέθη εἰς τὴν Δ γωνίαν τοῦ ὀρθογωνίου οἰκοδομήματος εἰς βάθος 0,90μ. περίπου). Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἐγγάρακτα κοσμήματα δηλοῦντα πτίλα ἔκτου π. Χ. αἰῶνος (εἰκ. 9).

Τὰ ἀρχαῖα λείψανα εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ θὰ ἦσαν πολὺ περισσότερα. Ὁ Μάτσος («Ἀθηνᾶ» τόμ. 11, 1899 σελ. 297) ἀναφέρει, ὅτι «αὐτόθι εὐρέ-

Εἰκ. 8. Ἄνευρεθέντα τμήματα μαρμαρίνης θύρας.

θησαν καὶ μεγάλοι πώρινοι λίθοι ὀρθογωνίου σχήματος, σπόνδυλοι δωρικῶν κίωνων πώρινοι ἀλημιμένοι καὶ μαρμαρίνη κεφαλὴ κόρης». Φαίνεται λοιπὸν ὅτι διεσπάρησαν χρησιμοποιοιθέντα ὡς οἰκοδομήσιμον ὑλικόν.

Ὅπωςδῆποτε καὶ τὰ ἡμέτερα μόνον εὐρήματα ἐπέβαλλον τὴν περαιτέρω ἐξερεύνησιν, διότι ἀποδεικνύουν, ὅτι τὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα, εἰς ἃ ἀνήκουν, δέον ν' ἀναζητηθοῦν εἰς τὴν ἐγγυτάτην περιοχὴν. Δυστυχῶσ ἠναγκάσθημεν διὰ τὰ ἀποφύγωμεν, λόγφ τῆσ καταστάσεωσ, εὐρυτέρας φύσεωσ ἐργασίαν νὰ διακόψωμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τὴν ἐρευναν, ἀρκεσθέντες εἰς τὴν περισυλλογὴν τοῦ ὑλικοῦ.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ Συλλογὴ εἰς Αὐλωνάριον, κανονικῶσ θὰ ἔπρεπε τὰ εὐρήματα νὰ μεταφερθοῦν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου· δυστυχῶσ εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ καὶ ὡσ ἐκ τούτου ἠναγκάσθη-

μεν νὰ τὰ μεταφέρωμεν πρὸς μείζονα ἐξασφάλισιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ὁ βωμίσκος (βλ. ἀνωτέρω ἀρ. 8) παρεδόθη ἐπὶ ἀποδείξει εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν διὰ νὰ μεταφερθῆ εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Χαλκίδος.

Τὸ ἐκ τῆς χορηγηθείσης πιστώσεως ὑπολειπόμενον μικρὸν ποσὸν διεθέσαμεν διὰ τὴν ἔρευναν σημείων τινῶν τῆς περιοχῆς πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κυρίου θέματος τῆς ἀνασκαφῆς μας.

2. Ἐρευναι ἐπὶ τοῦ λόφου «Παληοκαστρὶ».

Δυτικῶς τοῦ Αὐλωναρίου καὶ εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς περίπου τετάρτου ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου εὐρίσκεται ὁ λόφος Παληοκαστρὶ (εἰκ. 2).

Εἰκ. 9. (α-β) Ἄγγεϊα ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὴν θέσιν «Σαρρῆ», (γ) χάλκινος πούς πτηνοῦ.

Οἱ ἐντόπιοι τοποθετοῦν ἐδῶ τὴν ὑπὸ τοῦ Στράβωνος (X 448) καὶ Πανσανίου (IV, 2, 3) ἀναφερομένην Οἰχαλίαν. Εἶναι ἄγνωστον, πῶς ἐδημιουργήθη ἢ παράδοσις αὕτη, ἀφοῦ καὶ τῶν ἀρχαίων ἀκόμη αἱ περὶ τῆς πόλεως ταύτης πληροφορίαι δὲν συμφωνοῦν. Προφανῶς θὰ προῆλθεν ἐκ τῶν λογίων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὁπόθεν καὶ παρέλαβον οἱ ἐντόπιοι.

Ἐκ τῶν ἀσχοληθέντων μὲ τὴν τοπογραφίαν τῆς Εὐβοίας—παραδόξως ἐλάχιστοι—ὁ Ulrich (Reisen und Forschungen, τομ. II, σελ. 245) τοποθετεῖ τὴν Οἰχαλίαν μᾶλλον παρὰ τὸ Νεοχώριον, ὃ δὲ Παπαβασιλείου (ΠΑΕ 1912 σελ. 119 κ.έ.), παρὰ τὴν Κύμην. Ὁ Κ. Γουναρόπουλος (Ἱστορία τῆς νήσου Εὐβοίας, 1930 σελ. 122), ἀναφέρει ἀπλῶς τὰς διαφοροὺς ἐκδοχάς.

Τὴν πληροφορίαν τοῦ Στράβωνος «ἔστι δὲ καὶ Οἰχαλία κώμη τῆς Ἐρετρικῆς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρακλέους» διὰ τὴν τοποθέτησιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου λόφου ἐνίσχυσαν προφανῶς δύο γεγονότα ἢ ὑπαρξὶς ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἀρχαίου τείχους καὶ τὰ πο-

λυάριθμα ἀφ' ἑτέρου, ἴσως δὲ καὶ πλούσια, ἐνταῦθα εὐρήματα. (Κατὰ πληροφορίαν γέροντος χωρικοῦ εὐρέθη πρὸ ἐτῶν παρὰ τὴν ΒΑ κλιτὸν τοῦ λόφου τάφος περιέχων ἀφθονα χρυσᾶ κτερίσματα. Ἐκ τῆς περιγραφῆς συμπεραίνομεν, ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχε καὶ χρυσῆ προσωπίς· ἐπομένως ὁ τάφος ἦτο μυκηναϊκός).

Ὡς ἐβεβαιώθημεν ἐξ ἐπιτοπίου ἐξετάσεως, εἰς διάφορα σημεῖα περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου σφύζονται ἀρκετὰ λείψανα προϊστορικοῦ τεύχους. Ταῦτα πρὸ ὀλίγων ἀκόμη δεκαετηρίδων θὰ ἦσαν πολὺ περισσότερα, διότι ὁ Γεώργιος Φωκίτης γράφων κατὰ τὸ 1902 («Ἀθηνᾶ» τόμ. 14 σελ. 359) ἀναφέρει «κατὰ τὴν κορυφὴν τεύχος, ὅπερ ἐν τοῖς ἐπικινδύνοις μέρεσιν ἐνισχύετο διὰ πύργων, ὧν ἴχνη σφύζονται». Καὶ ταῦτα, κατὰ τὰς πληροφορίες, ἐχρησιμοποίηθησαν ὡς οἰκοδομήσιμον ὑλικόν.

Τὰ εὐρήματα εἰς τὰς κλιτῶς τοῦ λόφου ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι πολυάριθμα.

Δοκιμαστικὴν ἔρευναν ἐπεχειρήσαμεν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ λόφου, ὅπου ἀπὸ τοῦ μέσου περιήτου τοῦ ὕψους αὐτοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὑπάρχει τύμβος ἐκ φορητοῦ χώματος.

Κατὰ τὸ βόρειον μέρος τοῦ τύμβου ὁ Δημήτριος Γκιζελῆς, εἰς τὸν ὁποῖον, ἀνήκει ἡ περιοχὴ, μᾶς ἐδήλωσεν, ὅτι τὸ 1914 εὗρεν εἰς ἐλάχιστον βάθος ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν πενήκοντα ἀγγεῖα συσσωρευμένα ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως· διετηροῦντο εἰς ἀρίστην κατάστασιν, ἐλάχιστα δὲ μόνον ἐθραύσθησαν κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν καὶ ἐξ αὐτῶν προέρχονται τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εὐρισκόμενα ἀφθονα ὄστρακα.

Τὸ πλῆθος τῶν θραυσμάτων, τὰ ὅποια ἀνεύρομεν, βεβαίως τὴν πληροφορίαν τοῦ Γκιζελῆ, ὅτι τὰ ἀγγεῖα ἦσαν πολυάριθμα.

Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἔχουν μαῦρον γάνωμα καὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον βάσεις καὶ λαβαὶ κυλίκων. Ἄλλα εἶναι θραύσματα κοιλίας ἀγγείων μὲ ἀλακώσεις. Ἡ χρονολόγησίς των δὲν εἶναι εὐκόλος — τὸ μέγεθός των εἶναι μικρότατον — δυνάμεθα ὅμως νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς ἴσως δὲ καὶ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

Ἡ συσσωρευσις τόσων ἀγγείων ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἀποδεικνύει ἀσφαλῶς, ὅτι ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἢ τοῦ τύμβου ὑπῆρχεν ἱερὸν ἀκμάζον τουλάχιστον ἀπὸ τοῦ 4^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

Τὴν ὑπαρξιν προϊστορικοῦ συνοικισμοῦ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ἐπεβεβαίωσαν τὰ ὀλίγα εὐρήματα τῶν δύο τάφων, αἱ ὅποια ἠνοίχθησαν ἐπὶ τοῦ ἄνω τύμβου.

Ἡ σκαφὴ τῶν τάφων ἤρχισεν ἀπὸ τῆς περιφερείας πρὸς τὸ κέντρον τοῦ τύμβου εἰς μῆκος 5 - 6 μέτρων, πλάτος 2 μέτρων καὶ βάθος 3 περιήτου μέτρων.

Τὰ χόματα τῆς ἄνω ἐπιχώσεως, βάθους ἑνὸς καὶ ἡμίσεος περίπου μέτρου, ἦσαν τεταραγμένα καὶ περιεῖχον ἀναμίξ τεμάχια κοινῶν κεράμων καὶ μικρὰ ἀπολείσματα ὀψιανοῦ. Ἡ δευτέρα ἐπίχωσις περιεῖχε θραύσματα χειροποιήτων χονδροειδῶν κοινῆς χρήσεως προϊστορικῶν ἀγγείων. Μεταξὺ αὐτῶν εὐρέθησαν ἀρκετὰ τεμάχια ὀψιανοῦ καὶ ὀλίγα ὄστρακα μὲ ἐρυθρὸν γάνωμα ἄνευ ἄλλης διακοσμήσεως. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶναι πρωτοελλαδικά. (Εἰς τὴν ἐγγὺς περιφέρειαν — παρὰ τὸ χωρίον Κατακαλοῦ — ἔχει εὐρεθῆ θολωτὸς μυκηναϊκὸς τάφος (βλ. Γ. Παπαβασιλείου « Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων » 1910, σελ. 39).

Ἐξαντληθείσης τῆς πιστώσεως διεκόψαμεν τὴν ἀνασκαφὴν μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι μελλοντικὴ ἔρευνα θὰ ἀποδώσῃ ὄχι μόνον περισσότερα εὐρήματα, ἀλλὰ καὶ θὰ συμβάλῃ κατὰ πολὺ εἰς τὴν κατανόησιν τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς ἐν Εὐβοίᾳ, διὰ τὴν ὁποίαν ἐλαχίστας μόνον ἐξηκριβωμένας πληροφορίας ἔχομεν.

3. Τάφοι εἰς τὰς θέσεις « Σαρρῆ » καὶ « Ἀντιρες » :

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν μας εἰς τὴν θέσιν Ἰτέα, εὐρέθησαν τυχαίως ὑπὸ τῶν καλλιεργούντων χωρικῶν τάφοι εἰς δύο ἄλλας θέσεις τῆς περιοχῆς τοῦ Αὐλωναρίου. Εἶναι σημαντικοὶ καὶ ἐκθέτομεν εὐθύς κατωτέρω, διότι συμβάλλουν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ οἰκήσεως.

Ὁ πρῶτος εὐρέθη εἰς τὴν θέσιν Σαρρῆ, κειμένην ἀπέναντι καὶ πρὸς Ν τοῦ λόφου Παλαιοκαστρί, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Ἁγίας Μαρίνης (εἰκ. 2). Ἐν τῇ πληροφορίᾳ μετέβημεν ἀμέσως ἐπὶ τόπου· δυστυχῶς ὁ τάφος εἶχε καταστραφῆ ὡς εὐρισκόμενος πολὺ πλησίον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους καὶ τὰ ἀγγεῖα εἶχον συντριβῆ ὑπὸ τοῦ ἀρότρου. Ἐκ τῶν θραυσμάτων, τὰ ὁποῖα κατέστη δυνατόν νὰ περισυλλέξωμεν, συνεκολλήθησαν δύο σχεδὸν ἀκέραια ἀγγεῖα (εἰκ. 9) γεωμετρικῆς ἐποχῆς, ὡς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τοῦ σχήματος. Τὸ ἐν εἶναι ποτήριον μὲ κάθετον, πλατεῖαν λαβὴν καὶ ἔφερε γραπτὸν διάκοσμον — ἔχνη ὀριζοντίων γραμμῶν καστανοῦ χρώματος σφύζονται ἐπὶ τῆς λαβῆς — ὁ ὁποῖος κατέστη προφανῶς ἐξίτηλος (πρόχειρον παράδειγμα ὁμοίου ἀγγείου βλ. ἐν ΠΑΕ 1934, σελ. 37 εἰκ. 11). Πηλὸς ἐρυθροκίτρινος μετὰ μαρμαρυγῶν ὕψ. 0,11 μ. Τὸ ἄλλο εἶναι μελαμβαφὲς καὶ ἔχει σχῆμα σκύφου· παρὰ τὸ χεῖλος φέρει μαστοειδῆ ἀπόφυσιν· ἐπιπόλαιον γάνωμα, ὕψ. 0,09 μ. διαμ. 0,11. Τὸ σύνολον τοῦ περιεχομένου εἰς τὸν τάφον ἀγγείων ἦτο μεγαλύτερον. Δυστυχῶς τὰ χόματα εἶχον πολὺ μετακινηθῆ καὶ τὰ ἀγγεῖα καταθρυμματισθῆ, ὥστε ἡ περισυλλογὴ τῶν ἦτο ἀδύνατος. Τὸ νεκροταφεῖον φαίνεται ὅτι εἶναι ἀρκετὰ ἐκτεταμένον, διότι οἱ χωρικοὶ ἀνακαλύπτουν κατὰ καιροὺς τάφους εἰς σχετικῶς μεγάλην ἀκτῖνα ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου. Μελλοντικὴ ἔρευνα δύναται νὰ δώσῃ θετικώτερα ἀποτελέσματα.

Ὁ ἄλλος τάφος εὐρέθη εἰς τὴν θέσιν Ἐνθηρες (*εικ. 2*), ὅπως καλεῖται τὸ ὕψωμα ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἔχει εὐρεθῆ πρὸ ἐτῶν μιὰ ἀγωνιστικὴ ἐπιγραφή καὶ ἡ ἐπιθυμία στήλη μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν, Δημοστράτη (βλ. IG XII 9 ὑπ' ἀριθ. 93 καὶ 126). Ὁ τάφος εὐρέθη ἐντὸς τοῦ κτήματος τοῦ Δημ. Α. Γκιζελῆ καί, κατὰ τὰς πληροφορίας του, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ σημείου εἰς ὃ εὐρέθη ἡ ἄνω ἐπιθυμία στήλη· ἐκαλύπτετο μετὰ μεγάλας πηλίνας πλάκας, αἱ ὁποῖαι εἶχον τεθῆ μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας, οὐδὲν ὅμως ἀπολύτως κτέρισμα εὐρέθη ἐντὸς αὐτοῦ. Προφανῶς ἦτο βυζαντινῶν χρόνων.

Εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπίσης ἔχουν εὐρεθῆ μεγάλοι μαρμάρيني σαρκοφάγοι, τὰς ὁποίας οἱ εὐρόντες μετέφερον εἰς τὰς οἰκίας των καὶ χρησιμοποιοῦν δι' ἀποθήκευσιν ἐλαίου. Ἡδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν δύο ἐξ αὐτῶν· εἶναι λίαν ἐπιμήκεις καὶ δὲν ἔχουν οὐδεμίαν διακόσμησιν (ἡ ἐξωτερικὴ των ἐπιφάνεια εἶναι ἀκατέργαστος).

Ταμύναι - Οἰχαλία.

Ἐπισκοποῦντες τὸ σύνολον τοῦ τόπου καὶ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ εὐρήματα, δυνάμεθα νὰ προβῶμεν εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα.

Ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς εὐρέσεως εἰς τὴν θέσιν Ἰτέα πολλῶν ἀγωνιστικῶν ἐπιγραφῶν (βλ. ἀνωτέρω σελ. 1) εἰκάζομεν, ὅτι ὁ ναὸς τοῦ ὁποίου τὰ λείψανα ἀνεύρομεν ἀνήκει εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ἐφ' ὅσον βεβαίως δεχόμεθα, ὅτι καὶ οἱ οἰκοδομήσαντες τὸ παλαιοχριστιανικὸν συγκρότημα παρέλαβον τὸ ὕλικόν των ἐκ τοῦ αὐτοῦ σημείου.

Εἶναι γνωστὸν (Στράβων 447), ὅτι ἡ παρὰ τὴν Ἐρέτριαν πόλιν Ταμύναι ἦτο ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος· ὡς δὲ συνάγεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς IG XII 9, 91, ἀναφερούσης «ἐγκώμιον Ἀπόλλωνος», πρὸς τιμὴν του ἐτελοῦντο αἱ ἑορταὶ τὰ καλούμενα Ταμύνεια (πρβ. Nilsson Griech. Feste 176 καὶ σημ. 3).

Ποῦ ἔκειντο αἱ Ταμύναι; Τὰ εὐρήματα μᾶς πείθουν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἀνεσκάψαμεν.

Μεταξὺ Ἀλιβερίου καὶ Αὐλωναρίου τοποθετεῖ τὰς Ταμύνας ὁ W. Wallace εἰς τὴν ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαν μελέτην του (*Hesperia* vol. XVI N° 2 1942 σελ. 143). Ἄγνοῶν εἰσέτι τὰ ἀκριβῆ ἀποτελέσματα τῆς ἀνασκαφῆς καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτὸ κατόπιν μελέτης τῆς ἐπιγραφῆς IG XII 9, 241, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας προβαίνει εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν δήμων τῆς Ἐρετρίας.

Συμπληροῦντες τὴν γνώμην ταύτην προσθέτομεν, ὅτι μετὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡμετέρας ἀνασκαφῆς, αἱ Ταμύναι θὰ πρέπη ἴσως νὰ τοποθετηθῶν ἐτι πλησιέστερον τοῦ Αὐλωναρίου.

Ἐὰν μελλοντικὴ ἔρευνα ἀποδείξῃ βέβαιον τὴν εἰκασίαν μας περὶ τῆς

θέσεως τῶν Ταμυνῶν, τότε καὶ ἡ θέσις τῆς Οἰχαλίας ἐπὶ τοῦ λόφου Παληοκαστρὶ εἶναι περισσότερον πιθανή.

Κατὰ τὸν Ὅμηρον ὁ Εὐρυτος — βασιλεὺς τῆς αἰπεινῆς καὶ ὑψιπύργου Οἰχαλίας — ἀπέθανε βληθεὶς ἀπὸ τὰ βέλη τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ἐτόλμησε νὰ τὸν προκαλέσῃ εἰς τὸ τόξον· « χολωσάμενος γὰρ Ἀπόλλων ἔκτανεν, οὐνεκα μιν προκαλίζετο τοξάζεσθαι » (Ὀδυσ. 8,226 κ.έ.). Ὡστε δὲν εἶναι ἀπίθανον, ὅτι τὰ Ταμύνεια, ὅπως καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς τελούμενα Σεπτήρια, ἦσαν ἀγῶνες πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νίκης ταύτης τοῦ θεοῦ. Ἐτελοῦντο δὲ εἰς τὰς Ταμύνας, τὴν ἀκμάζουσαν πόλιν κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, ἀφοῦ τῆς γείτονος Οἰχαλίας ἐσφύζοντο πλέον μόνον λείψανα, ὡς ἀναφέρει ὁ Στράβων (ἔ.ἀ.).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων πορισμάτων γίνεται φανερόν, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ συστηματικὴ πλέον ἐξερεύνησις τοῦ τόπου, τοῦ ὁποίου ἤδη ἀρκετὰ σημεῖα προσδιωρίσαμεν. Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία θὰ παράσχῃ ἡμῖν καὶ πάλιν τὰ μέσα πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐρέυνης, ἡ ὁποία θὰ συμβάλῃ νὰ γνωρίσωμεν ἐν τμῆμα τῆς Εὐβοίας, διὰ τὴν ὁποίαν γενικῶς αἱ μέχρι τοῦδε γνώσεις μας εἶναι πολὺ πενιχραί.

3. ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αἱ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1941 γενόμεναι ἐργασίαι εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν τῆς Θεσσαλονίκης δὲν περιορίσθησαν μόνον εἰς ἐκκαφυκὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἀπέβλεψαν καὶ εἰς μελέτην οἰκοδομικῶν προβλημάτων τοῦ ναοῦ. Ἐπὶ πλέον λόγῳ τῆς καταστροφῆς, ἣτις ἐπῆλθεν εἰς τὸ κονίαμα τῆς προσόψεως ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ βομβαρδισμοῦ τῆς 10 Φεβρουαρίου τοῦ 1941 (εἰκ. 1),

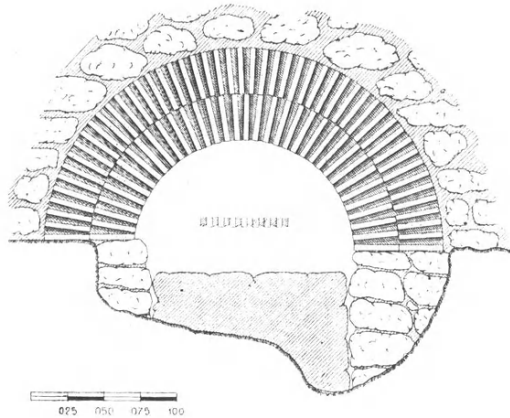

Εἰκ. 1. Ἐποψὶς τῆς καταστροφῆς τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῶν Ἰταλῶν τῆς 10 Φεβρουαρίου 1941.

κατέστη εὐχερεστέρα ἢ διάνοιξις ἐντοιχισμένων θυρῶν καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις τμημάτων τοίχων ἄνωθεν τῶν μεταγενεστέρων τουρκικῶν παραθύρων τοιουτοτρόπως ἀπεκαλύφθησαν λίαν ἐνδιαφέρουσαι Βυζαντιναὶ τοιχογραφίαι, τινὲς τῶν ὁποίων ἐφωτογραφήθησαν, ἐνῶ ἄλλων, μόνον ὅταν τὰ παράθυρα ἐπανέλθουν εἰς τὴν ἀρχικὴν των θέσιν, θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθοῦν ἱκανοποιητικαὶ φωτογραφίαι.

Εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρουσίας ἐκθέσεως αἰσθάνομαι ὑποχρέωσιν νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας πρὸς τὸν προϊστάμενον τῆς Ὑπηρεσίας Ἀναστηλώσεων καθηγητὴν κ. Ἄ. Ὁρλάνδον διὰ τὴν παρασχεθεῖσάν μοι

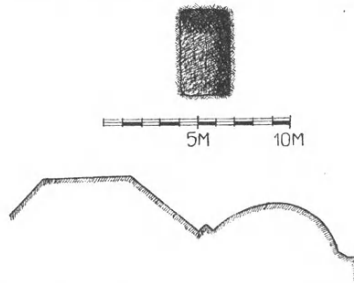
βοήθειαν κατὰ τὰς ἐργασίας, ἰδίως δὲ διότι μοὶ ἐπέτρεψε τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἰκριωμάτων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ, οὕτω δὲ ἠδυνήθην νὰ φωτογραφήσω τὸ μωσαϊκὸν τοῦ τρούλλου καὶ νὰ παρατηρήσω ἐκ τοῦ πλησίον

Εἰκ. 2. Καμάρα εἰς τὸ νότιον τμήμα τοῦ προαυλίου.

ἐνδιαφερούσας λεπτομερείας τοῦ ἔργου. Πρὸς τὸν ἀρχιτεχνίτην Ψαρρὸν ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου.

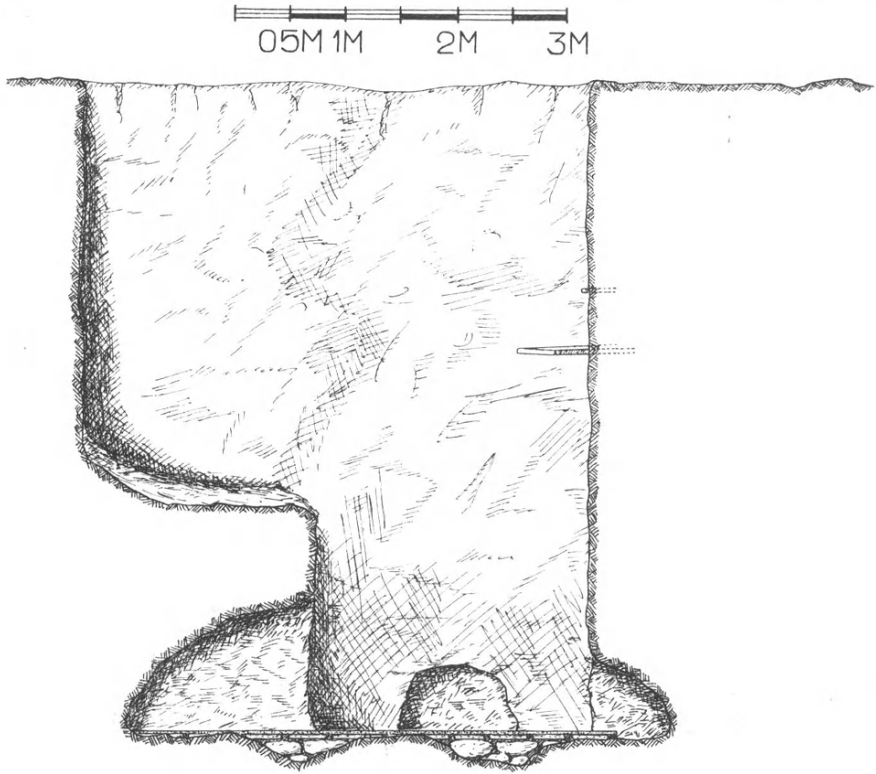
Λόγῳ τῆς ἔνεκα τοῦ πολέμου συντομίας τῆς ἐκθέσεως τοῦ 1940 παραθέτω σήμερον συμπληρωματικῶς μίαν ὄψιν τῆς καμάρας (εἰκ. 2), ἣτις

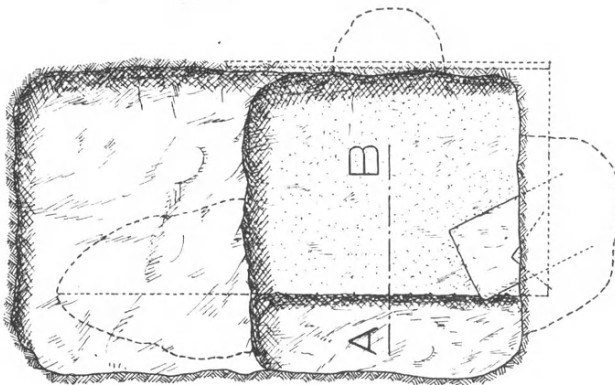
Εἰκ. 3 α. Θέσις τῆς ἀνασκαφῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸν ναόν.

παρέχει εἰκόνα τοῦ ἰδιαίτερου καὶ χαρακτηριστικοῦ τρόπου οἰκοδομήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (βλ. ΠΑΕ 1940, 24). Ἐπίσης ἀτοψιν (εἰκ. 3 α) καὶ (βλ. εἰκ. 3 β καὶ εἰκ. 3 γ) ὡσαύτως τομὴν τῆς εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ναοῦ ἐκτελεσθείσης ἀνασκαφῆς (ΠΑΕ 1940, 27). Τέλος σχέδιον κενταύρου ἐπὶ θραύσματος βυζαντινοῦ ἀγγείου (εἰκ. 4) κατὰ σχέδιον τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀνδρ. Ξυγγοπούλου (βλ. ΠΑΕ ὡς ἄνω).

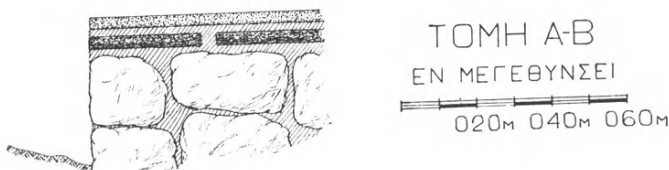
ΤΟΜΗ

ΚΑΤΟΨΙΣ

Εἰκ. 3 β. Τομή καὶ κάτοψις ἀνασκαφῆς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ναοῦ.

Εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ καὶ εἰς κατ' εὐθείαν ἐπέκτασιν τοῦ πέρυσιν ἀνευρεθέντος τοίχου, ὅστις εὐρίσκεται εἰς 17.50μ. περίπου ἀπόστασιν (βλ. ΠΑΕ 1940, 24) ἀπὸ δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ, ἀνέσκαψα καὶ ἀνεῦρον τὴν συνέχειαν τοῦ τοίχου τούτου κατὰ τὴν βορείαν ἄκρην τοῦ προαυλίου, ἐνῶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος εἶχον ἀνεῦρει τὸ νότιον τμήμα αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν

Εἰκ. 3 γ. Τμήμα ῥωμαϊκοῦ χτίσματος.

τοῦ τοίχου κατὰ μῆκος ἀπεκαλύφθη τμήμα 13 μ. Πρὸς βορρᾶν δένδρον εὐρισκόμενον εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ἠμπόδισε τὴν περαιτέρω ἀνασκαφὴν, πρὸ παντὸς ὅμως ἠμπόδισε αὐτὴν ὁ ἀναλημματικός τοίχος (βλ. εἰκ. 5 ἀριστερά), ὅστις θὰ ἠνάγκαζε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀνασκαφὴ εἰς μέγα βάθος. Ὁ ἀνευρεθείς τοίχος διακόπτεται ὑπὸ πύλης, τῆς ὁποίας διεσώθη ὁ μαρμαρίνος οὐδὸς (εἰκ. 5

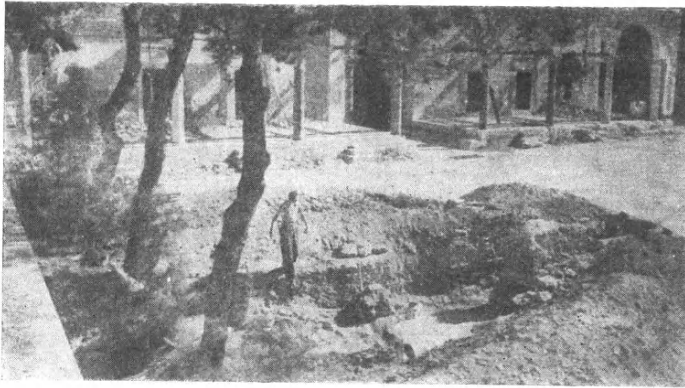

Εἰκ. 4. Θραῦσμα ἀγγείου μετὰ παραστάσεως πάλης Κενταύρου (Σχέδιον καθηγ. κ. Ἄνδρ. Ξυγγοπούλου).

εἰς τὸ κέντρον κάτω καὶ εἰς τὸ σχέδιον εἰκ. 6), διετηρήθη μάλιστα μικρὸν τμήμα ὀρθομαρμαρώσεως εἰς τὴν βορείαν πλευρᾶν. Εἰς τὴν ἔξωτερικὴν, τὴν δυτικὴν πλευρᾶν τοῦ τοίχου, διεσώθησαν τμήματα μαρμαρίνου περιζώματος, τὰ ὁποῖα εἶναι τοποθετημένα ἐπὶ μωσαϊκοῦ δαπέδου ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου ἄνευ διακοσμῆσεως· οὕτω διαπιστοῦται τὸ ἀρχικὸν ὕψος τοῦ προαυλίου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀνασκαφῆς κατὰ 1.50 μ. περίπου χαμηλότερον τοῦ σημερινοῦ ἐπιπέδου. Ἡ μερικὴ τοιλάχιστον ἀπομάκρυνσις

τοῦ διὰ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων ἐπ' ἀρκετοὺς ἴσως αἰῶνας συσσωρευθέντος χόματος θὰ συνέβαλε πολὺ εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ναοῦ καὶ θὰ συνετέλει ὥστε νὰ φανῇ οὗτος ραδιώτερος, ἀφοῦ ἐννοεῖται ἀποκαθίστατο καὶ εἰς τὸν γυναικωνίτην ἢ ἀρχικὴ μορφή τῆς στέγης. Εἰς 4. 50 μ. πρὸς νότον τῆς προαναφερθείσης πύλης ὑπάρχει ἄλλη πύλη, ἣς δὲν συνεπληρώθη ἢ ἀνασκαφή· ἐπιφυλάσσομαι κατὰ τὴν προσεχῆ ἀνασκαφὴν ν' ἀνασκάψω τὸ ὑπολειπόμενον κεντρικὸν τμήμα τοῦ τοίχου τούτου, τοῦ ὁποίου ἤδη ἔχουν ἐκσκαφῆ τὰ δύο πρὸς τὰ ἔξω τμήματα καὶ ὅπου πιθανῶς θὰ εὐρεθῇ ἡ κεντρικὴ πύλη.

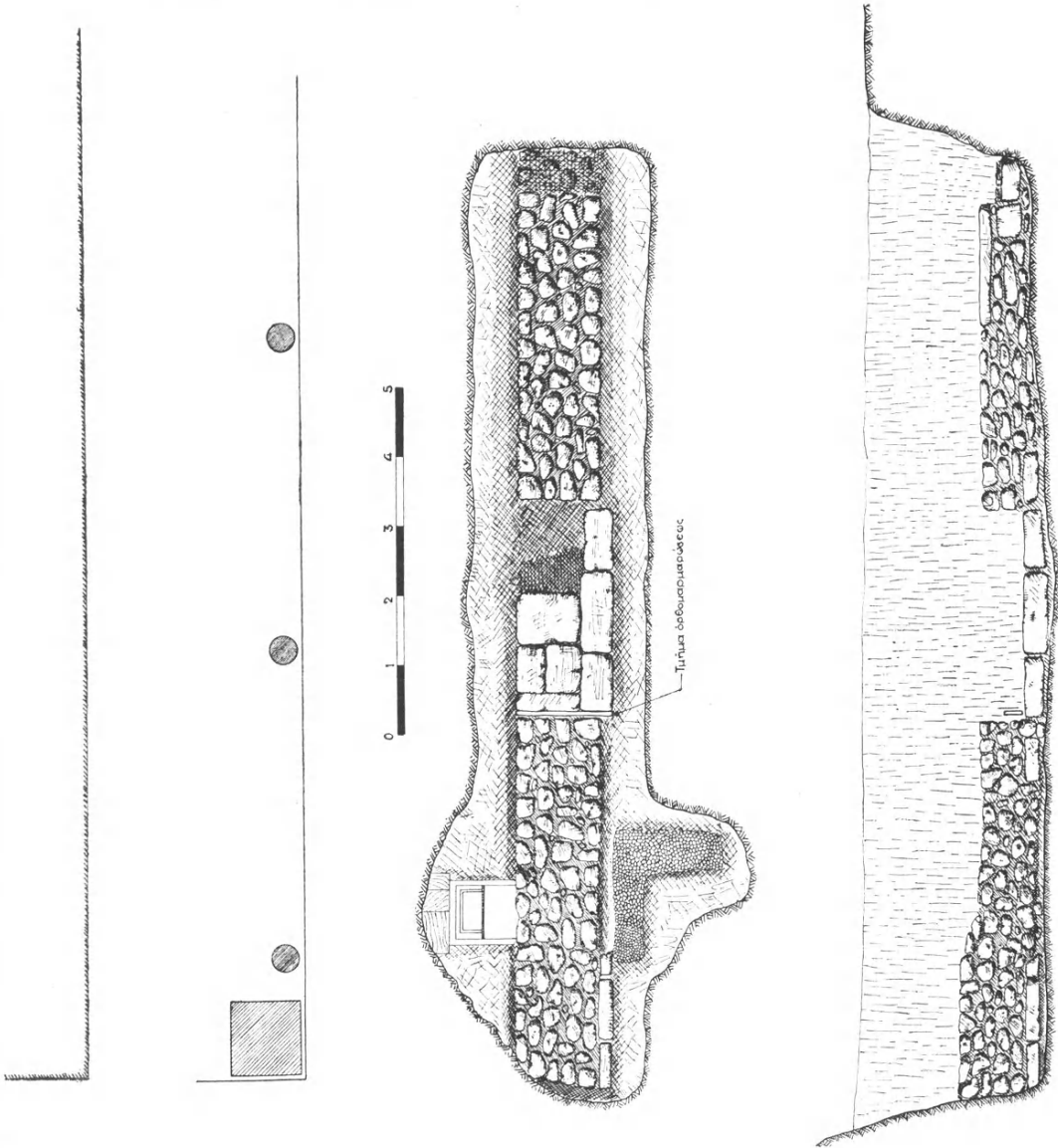
Εἰς τὴν βορείαν ἄκραν, πρὸς ἀνατολάς, ἔναντι τοῦ ναοῦ εὐρέθη βᾶσις ὀρθογωνίου παραστάδος Α (εἰκ. 6 καὶ λεπτομερῶς εἰς εἰκόνα 7) προσηρμο-

Εἰκ. 5. Ἡ ἐκσκαφὴ εἰς τὸ βόρ. τμήμα τοῦ τοίχου εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ.

σμένη πρὸς τὸν τοῖχον· εἰς τὸ κέντρον τῆς βάσεως διηγεῖτο τετράγωνος σιδηροῦς γόμφος, στερεούμενος διὰ χυτοῦ μολύβδου. Ὁ γόμφος οὗτος δηλοῖ ὅτι ἀρχικῶς ὑπῆρχεν ἐκεῖ καὶ τὸ μαρμαρίνον σῶμα τῆς παραστάδος, ὅπερ νῦν ἀπωλέσθη. Πρὸ τῆς παραστάδος πρὸς ἀνατολάς εὐρέθησαν τμήματα μαρμαρίνων πλακῶν δαπέδου. Τὰ ἐλάχιστα αὐτὰ ὑπολείμματα πείθουν ὅτι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας διερρυθμίσθη ὁ ὅλος περὶ τὸν ναὸν χώρος.

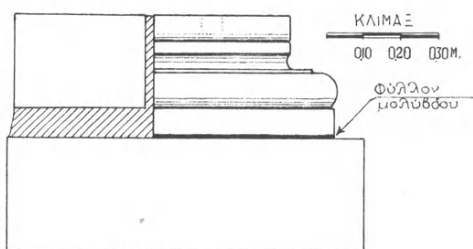
Εἰς τὴν εἰκόνα 5 διακρίνονται αἱ μόλις διανοιγόμεναι εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ πύλαι (ἢ μία δεξιὰ τῶν δύο ὀρθογωνίων (τουρκικῶν) παραθύρων, ἢ ἄλλη εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄκραν τῆς εἰκόνας ὅπου ὁ ἐργάτης ἐπὶ τῆς κλίμακος). Αἱ πύλαι αὐταὶ εἶχον ἐμφραχθῆ προφανῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων, εὐτυχῶς ὅμως αἱ τοιχογραφίαι, αἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὸ κοῖλον τῶν πυλῶν αὐτῶν, σφύζονται ἀρκούντως καλά. Εἰς τὸ τμήμα ὅμως τὸ εὐρισκόμενον πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἔχει ἀπομακρυνθῆ τὸ παλαιὸν κονίαμα, ὅπερ ἔφερε τὰς τοιχογραφίας, καὶ ἔχει ἀντικατασταθῆ διὰ νεωτέρου τουρκικοῦ.

Εἰκ. 6. Κάτοψις καὶ ὄψις ἀνασκαφῆς εἰς τὸ βόρειον τμήμα τῆς αὐλῆς.

Αἱ πύλαι ἐκτίσθησαν διὰ δύο τοίχων διαφόρου ἐποχῆς· ἕκαστος τοῖχος ἔχει περίπου πλάτος ὅσον τὸ ἥμισυ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ, ὁ παλαιότερος εἶναι ὁ πρὸς τὰ ἔξω, ὅστις πιθανὸν νὰ ἐκτίσθη, ὅταν παρεδόθη ὁ ναὸς εἰς τὴν

μωαμεθανικὴν λατρείαν, ὃ δὲ πρὸς τὰ μέσα, ὃ νεώτερος, πιθανὸν νὰ ἐκτίσθη κατὰ τὰς ἐπισκευὰς τοῦ 1907. Πρὸς τὸ παρὸν ἀπεμακρύνθη μόνον ὁ ἐξωτερικὸς τοῖχος, ὅστις μόνος καλύπτει τὰς τοιχογραφίας. Τῆς νοτίας πύλης τὸ νότιον τμήμα ἦτο κατεστραμμένον πιθανῶς ἤδη κατὰ τὴν ἐποχὴν, ὅτε ἐκτίσθη ὁ τοῖχος, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνη ἐκ τῆς θέσεως τῶν λίθων. Αἱ τοιχογραφίαι φθάνουν μέχρι τοῦ ἀκροτέρου σημείου πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν τοῖχον· ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου συνάγεται ὅτι ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους προστώων, τὸ ὁποῖον προφανῶς ἀντικατεστάθη μεταγενεστέρως διὰ τουρκικοῦ. Ἴσως τὸ ἀρχικὸν νὰ ἦτο ξυλόσκεπον καὶ πιθανὸν νὰ μὴ διέφερε

Εἰκ. 7. Πλαγία ὄψις τῆς βάσεως τῆς ὀρθογωνίου παραστάδος.

οὐσιωδῶς τοῦ σημερινοῦ· προφανῶς θὰ ἦτο καὶ εἰς χαμηλότερον ἐπίπεδον, ὥστε νὰ μὴ ἀποφράσσονται αἱ εἴσοδοι, ὡς συμβαίνει σήμερον.

Ἐκατέρωθεν τῆς κορυφῆς τοῦ τόξου εἰκονίζονται ζεύγη ὀσίων κατενώπιον εἰς δὲ τὸ κατώτερον τμήμα ὑπάρχουν δίσκοι (médaillons) μετὰ προτομῶν ἀγίων ἐπὶ κυανοῦ βάθους. Καὶ εἰς μὲν τὴν δεξιᾶν πύλην (πρὸς νότον) ὑπάρχουν ἀνδρικαὶ μορφαί, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν (πρὸς βορρᾶν), γυναικεῖαι, (εἰκ. 8 καὶ 9).

Ἐπιφυλασσόμενος νὰ πραγματευθῶ λεπτομερῶς περὶ αὐτῶν ἀργότερον, ὅταν δηλ. καταστή δυνατὸν νὰ ἀποκαλυφθῶν καὶ φωτογραφηθῶν πλήρως αἱ σφζόμεναι τοιχογραφίαι, περιορίζομαι πρὸς τὸ παρὸν ν' ἀναφέρω τὸ πόρισμα προχείρου μόνον μελέτης, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι αἱ τοιχογραφίαι εἶναι δύο ἐποχῶν. Αἱ παλαιότεραι εἶναι αἱ εὐρισκόμεναι ὑψηλότερον ἐντὸς τοῦ τόξου, ἔργα πιθανῶς τοῦ τέλους τοῦ 12ου αἰῶνος, ἐνῶ αἱ τοιχογραφίαι εἰς τοὺς δίσκους εἶναι μεταγενέστεραι κατὰ ἓνα περίπου αἰῶνα (εἰκ. 8 καὶ 9). Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ ὁ νάρθηξ καὶ ἄλλα τμήματα τοῦ ναοῦ ἔφερον παρεμφερῆ διακόσμησιν διὰ τοιχογραφιῶν (βλ. προχείρως Ο. Μ. Dalton, *Byzantine Art and Archaeology*, Oxford 1911, 286, 376). Εἰς τινὰ τμήματα, τῶν τοιχογραφιῶν, ἰδίως δὲ εἰς τὰ εὐρισκόμενα ἄνωθεν τῶν τουρκικῶν παραθύρων φαίνονται καταφανῆ ἀκόμη τὰ σημεῖα τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ 1890.

Ἔργασίαι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀπεμακρύνθη εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ ναοῦ τὸ κονίαμα καὶ ἀνεσηκώθησαν πλάκες τοῦ δαπέδου τοῦ γυναικωνίτου. Ἐκ τῆς ἐρεῦνης ταύτης διεπιστώθη ἡ ἀρχικὴ στέγη τῶν πλαγίων πλευρῶν τοῦ γυναικωνίτου· οὕτω ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐπικλινῆς στέγη, ὡς φαίνεται σαφῶς εἰς τὸ σχέδιον (*εἰκ. 10*), χαμηλοτέρα τῆς σημερινῆς· ὅθεν καὶ ὀλόκληρον τὸ ἄνω ἐξωτερικὸν τμήμα τοῦ τοίχου, τὸ διὰ διλόβων καὶ τριλόβων παραθύρων κοσμούμενον, εἶναι

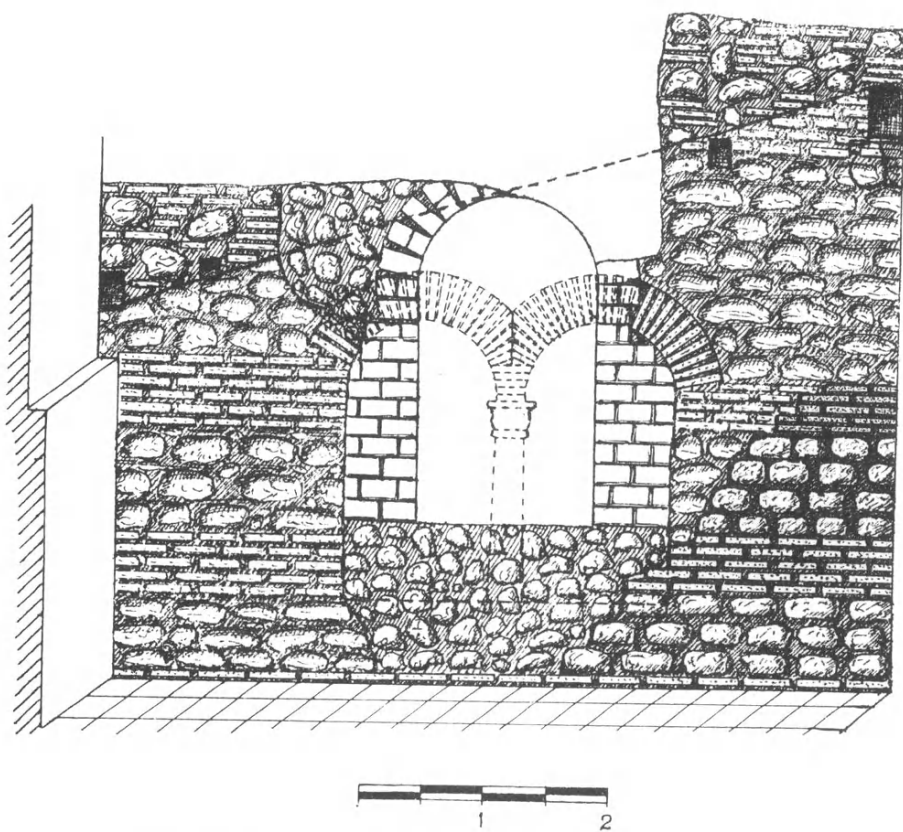
Εἰκ. 8. Κεφαλὴ Ὁσίας ἐντὸς τοῦ τόξου τῆς βορ. θύρας ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς.

Εἰκ. 9. Κεφαλὴ Ὁσίας ἐντὸς τοῦ τόξου τῆς βορ. θύρας ἐπὶ τῆς δυτ. πλευρᾶς.

προσθήκη μεταγενεστέρων βυζαντινῶν χρόνων. Ἐπίσης ἐπιστοποιήθη ὅτι ὁ τοῖχος τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τῶν πλευρῶν τοῦ γυναικωνίτου εἶχε δίλοβον παράθυρον, τοῦ ὁποίου σφύζονται αἱ ἀρχαὶ τῶν τόξων. Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς ἐξετάσεως τοῦ τοίχου διαφαίνονται σαφῶς διάφοροι οἰκοδομικαὶ περιόδοι. Ἡ παλαιότερα (*εἰκ. 10* δεξιὰ κάτω) συνέχεται ἀπολύτως πρὸς τὸ κύριον σῶμα τοῦ ναοῦ καὶ ἀποτελεῖ μετ' αὐτοῦ ἓν ἀδιάρρηκτον σύνολον· ὀλίγον διάφορον τρόπον οἰκοδομῆς, ἀλλ' ἀσφαλῶς σύγχρονος πρὸς τὸν

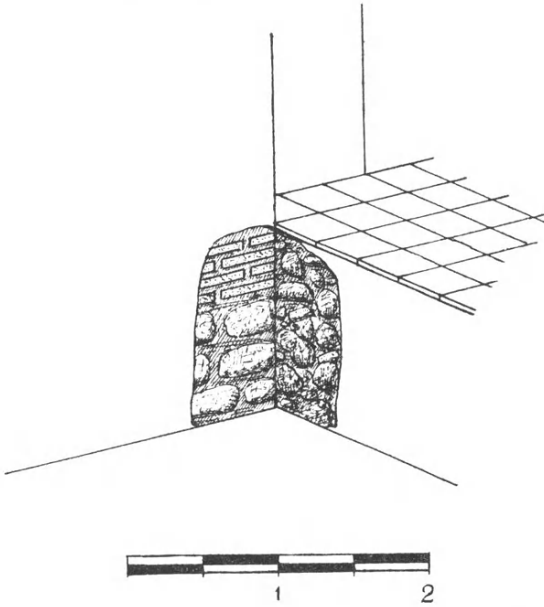
προηγούμενον, συναντῶμεν εἰς τὸ τμήμα τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὸ δίλοβον παράθυρον. Ἴσως ἐμεσολάβησεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ μικρὰ διακοπή κατὰ τὴν οἰκοδομήν, παρατηρεῖται δὲ ἔνεκα τούτου ἑλαφρὰ διαφορὰ εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ μυστηρίου καὶ χρησιμοποίησις λίθων λαξευμένων μετ' ὀλιγωτέρας ἐπιμελείας.

Εἰκ. 10. Ἡ πρὸς ἀνατολὰς ὄψις τοῦ βορείου γυναικωνίτου.

Τὸ τμήμα τοῦτο καταλήγει εἰς σαφῶς ἐπικλινῆ μορφήν διὰ τὰ δεχθῆ τὴν στέγην. Ὁ τοῖχος ὁ εὗρισκόμενος ἄνωθεν τοῦ τμήματος τούτου προσετέθη ὅτε ᾠκοδομήθη καὶ τὸ ἀνώτερον τμήμα τοῦ προαναφερθέντος πλαγίου τοῖχου. Τέλος κατὰ μεταρρυθμίσεις γενομένας ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὸ δίλοβον παράθυρον μετετράπη καὶ ἔλαβε τὴν μορφήν, ἣν ἔχει σήμερον. Τὰς αὐτὰς περίπου οἰκοδομικὰς μετατροπὰς διεπίστωσα εἰς ἀμφότερα τὰ ἄκρα τῶν ἀνατολικῶν πλευρῶν τοῦ γυναικωνίτου.

Ἐπὶ τὸ μέσον καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν τμήμα τοῦ γυναικωνίτου εἶναι ὑπερψωμένον ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὑπόλοιπον τμήμα αὐτοῦ κατὰ 1.15 μ. (εἰκ. 11). Ἐκ τῆς γενομένης ἐρεύνης διαπιστοῦται ὅτι ἡ ὕψωσις εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὀφείλεται εἰς μετατροπὴν τουρκικῶν χρόνων, ὅτε ἐγένετο καὶ ριζικὴ μεταρρύθμισις τῆς δυτικῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ, ἰδίως μάλιστα τοῦ τμήματος ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν γυναικωνίτην. Ὅτι εἶναι τουρκικῶν

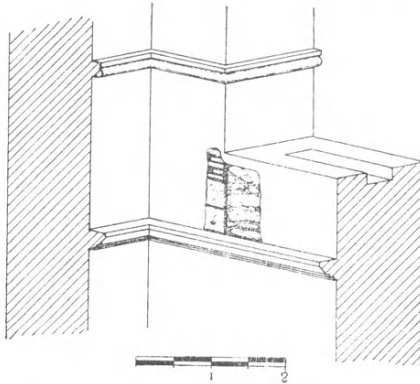
Εἰκ. 11. Βορ. - δυτικὴ γωνία τοῦ γυναικωνίτου, τὸ ὑψωμένον δεξιὰ τμήμα τῆς τουρκικῆς κατασκευῆς.

χρόνων προσθήκη φαίνεται ἐκ τοῦ χαρακτηριστικοῦ τρόπου οἰκοδομῆς (εἰκ. 11) καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπεφράχθη βυζαντινὸν παράθυρον πρὸς βορρᾶν. Κατὰ τὴν ὕψωσιν τοῦ δαπέδου ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν συμπληρωθῶν τὰ σχετικῶς μεγάλα κενά, τὰ σχηματιζόμενα ἐκ χθαμαλῶν θόλων τοῦ ἰσογείου, στάμνοι, θραύσματα αὐτῶν καὶ χῶμα καθιστῶντα τὸ δάπεδον ἐλαφρότερον. Ἐπιστοποιήθη συγχρόνως ὅτι οἱ τρεῖς κίονες τοῦ κέντρου τοῦ γυναικωνίτου θὰ ἦσαν ἀρχικῶς μεγαλύτεροι, διότι ὁ ὑποβαστάζων αὐτοὺς τοῖχος εἶναι τουρκικὸς (εἰκ. 12). Ἡ ἀρχικὴ θέσις τοῦ δαπέδου εἰς τὸν γυναικωνίτην καθ' ὅλην τὴν δυτικὴν πλευρὰν θὰ ἦτο προφανῶς κατὰ 0.70 μ. χαμηλότερα τῆς σημερινῆς· θὰ περιελάμβανε δὲ καὶ τὸ νότιον τμήμα τοῦ γυναικωνίτου τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ σήμερον χαμηλότερον

τοῦτο φαίνεται σαφῶς ἐκ τῆς τοιχοδομίας εἰς τὸ σημεῖον αὐτό. Κατὰ τὰς τουρκικὰς ἐπισκευὰς τὰ τόξα τῶν παραθύρων ἐσμικρύνθησαν κατὰ τι (περὶ τὰ 0,20 μ.) Ἀπεμάκρυνα ἐπίσης μεγάλα τμήματα κονιάματος ἐκ τῆς δυτικῆς προσόψεως τοῦ ναοῦ. Ἐκ τῆς ἀπομακρύνσεως ταύτης δύναται τις ν' ἀποκτήσῃ μίαν σαφεστέραν ἰδέαν τῆς διαρθρώσεως τῆς προσόψεως, ἀλλ' ὅμως ἄνευ πλήρους ἀπομακρύνσεως τοῦ κονιάματος ἐπὶ ὀλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας δὲν εἶναι δυνατόν εἰσέτι νὰ συμπληρωθῇ ἡ εἰκὼν καὶ νὰ ἐξαχθοῦν ὀριστικὰ συμπεράσματα.

Εἰς τὸ μωσαϊκὸν τῆς κόγχης, κατὰ παρατηρήσεις γενομένας παρὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Ευγγουπούλου, διεπιστώθη ὅτι ὁ σημερινὸς Χριστὸς ὁ καθή-

Εἰκ. 12. Νοτ. - δυτικὴ γωνία τοῦ γυναικωνίτου.

μενος ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας, ἀντικατέστησε παλαιότερον, τοῦ ὁποίου ἴχνη τῶν μηρῶν καὶ τῶν ποδῶν διακρίνονται σαφῶς μεταξύ τῶν γονάτων τῆς Παναγίας κάτωθεν τῆς δεξιᾶς Της χειρὸς καὶ τοῦ ἄκρου τοῦ μαφορίου Αὐτῆς. Ὁ ἀρχικὸς Χριστὸς ἐκάθητο πλαγίως. Διὰ τίνα λόγον ἀντικατεστάθη ὁ Χριστὸς παραμένει ἄγνωστον. Ὁ μεταγενέστερος, ὁ σημερινός, φαίνεται ἔργον τῶν μωσαϊστῶν τοῦ τρούλλου. Ἐκτενέστερον καὶ περὶ ἄλλων τινῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ μωσαϊκοῦ τούτου ἐλπίζω νὰ ἐπανέλθω ἄλλοτε.

Χάρης εἰς τὰ ἱκριώματα ἠδυνήθην νὰ φωτογραφίσω λεπτομερῶς ἐκ τοῦ πλησίον τὸ μωσαϊκὸν τῆς Ἀναλήψεως εἰς τὸν τρούλλον συγχρόνως δὲ κατεμέτρησα ἐπακριβῶς τοῦτον. Ἠδυνήθην οὕτω νὰ παρατηρήσω ἐκ τοῦ πλησίον τὴν τεχνικὴν τοῦ μωσαϊκοῦ καὶ νὰ πιστοποιήσω ὅτι καὶ ἐνταῦθα, μολοντί πρόκειται περὶ μεγάλης καμπύλης, τὸ μωσαϊκὸν κατεσκευάζετο τμηματικῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (π.χ. εἰς Ἀπόστολος, εἰς κορμὸς δένδρου, κ.λ.π.) καὶ μετὰ ταῦτα προσσηρόζετο ἐπὶ τοῦ τρούλλου, μετέπειτα δὲ συνεπληροῦντο τὰ κενὰ διὰ χρυσῶν ψηφίδων.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ

4. ΕΡΕΥΝΑ ΦΡΕΑΤΩΝ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

Πρὸ πεντηκονταετίας σχεδὸν εἶχεν εὐρεθῆ ἐν Πάτραις κατὰ τὸ ἀνατολικομεσημβρινὸν μέρος τῆς πλατείας τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων, ἔμπροσθεν τοῦ σημερινοῦ κληματογράφου Ζενίθ, ἐνδιαφέρον, ἂν καὶ ἀκέφαλον, ἀντίγραφον τῆς χρυσελεφαντίνης Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδίου, δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον ὑπὸ Cecil Smith ἐν B.S.A. III 1896 - 7, σελ. 121 κ.έ.

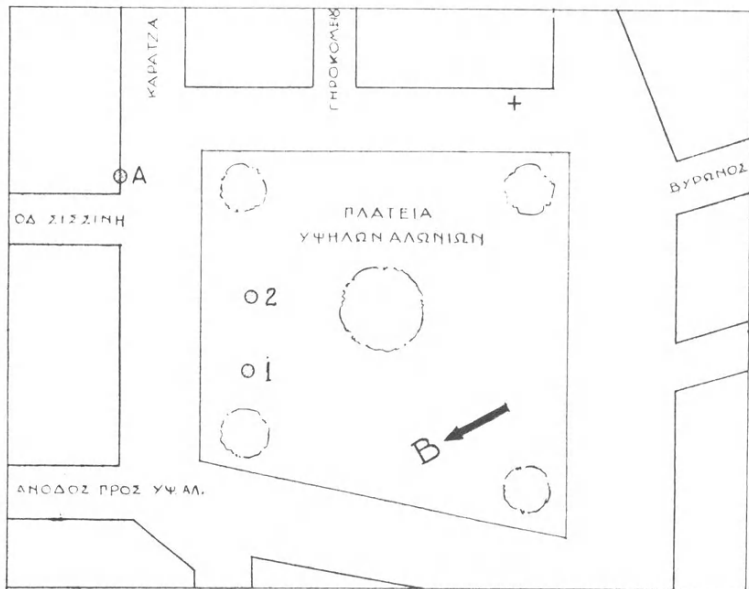
Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο, ἂν καί, ὡς διεσώθη, δὲν παρουσιάζει τὴν πληρότητα τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Βαρβακείου, προεκάλεσε τὴν προσοχὴν ἔκτοτε, κατὰ τοῦτο : ὅτι εἰς τὸ ἐλάχιστον σωζόμενον κάτω μέρος τῆς ἀσπίδος τῆς θεᾶς ἐφαίνετο ἡ ἀνάγλυφος μορφὴ μιᾶς κτυπημένης καὶ κατακειμένης Ἀμαζόνος, ἐλάχιστον ἀπομεινάριον τῆς ἀμαζονομαχίας τῆς ἀσπίδος τοῦ πρωτοτύπου, ἥτις, ὡς γνωστόν, λείπει ἐντελῶς ἀπὸ τὸ ἀντίγραφον τοῦ Βαρβακείου.

Ἔτη ἀργότερον, κατὰ τὸ 1911, ἀνεγειρομένης τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σισσίης καὶ πλατείας Ὑψηλῶν Ἀλωνίων ἀρ. 8 γωνιαίας οἰκίας Συναδινοῦ, ἡ θεμελίωσις τοῦ τοίχου τῆς προσόψεως ἔταμεν ἀρχαῖον φρέαρ, εἰς τὰ χῶματα τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχιτέκτων τῆς οἰκίας κ. Δ. Ἀνδρεόπουλος ἀνεῦρεν εὐμέγεθες μάρμαρον, τμῆμα μεγαλητέρου, μὲ ἀνάγλυφον ἀμαζονομαχίαν καὶ γοργόνειον κατὰ τὸ κέντρον. Ἡ θεΐσις τοῦ φρέατος τούτου — κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἰδίου ἀρχιτέκτονος — εἶνε ἀκριβῶς ὑπὸ τὸ παράθυρον, τὸ δεξιὰ τῆς κυρίας ἐξωτερικῆς εἰσόδου τῆς οἰκίας. Τὸ ἀνάγλυφον διεφύλαξε μετὰ πάσης στοργῆς ὁ κ. Ἀνδρεόπουλος ἐπὶ μακρὰ ἔτη καὶ τοῦ εἴμεθα λίαν εὐγνώμονες διὰ τοῦτο. Παρέμενεν ὅμως ἄγνωστον μέχρι τοῦ 1937, ὅτε ἰδρυθέντος ὑπ' ἑμοῦ τοῦ Μουσείου Πατρῶν, ἀνεγνωρίσθη ὡς τμῆμα τῆς ἀσπίδος τοῦ πατραϊκοῦ ἀντιγράφου τῆς Ἀθηνᾶς καὶ μεταφερθὲν προσηρμόσθη τελείως εἰς τὸ προϋπάρχον λείψανον.

Οὕτω τὸ ἀντίγραφον τῶν Πατρῶν προσλαμβάνει ἰδιάζουσαν σημασίαν, χάρις εἰς τὴν ἀνάγλυφον ἀμαζονομαχίαν τῆς ἀσπίδος του. Δυστυχῶς ὅμως, καὶ πάλιν ἡ ἀσπίς δὲν εἶνε πλήρης, λείπει δὲ ἰδίως τὸ πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ θεατοῦ μέρος, τὸ ὁποῖον λείπει κατὰ κακὴν σύμπτωσιν καὶ ἀπὸ τὴν ἀσπίδα Strangford τοῦ Λονδίνου. Ἡ ἐλπίς ν' ἀνεύρωμεν καὶ τὸ ὑπόλοιπον, ἦτο δελεαστικὴ. Τὸ διασωθὲν τεμάχιον εὐρέθη εἰς ἀπόστασιν 60 - 70 μέτρων ἀπὸ τοῦ σημείου εὐρέσεως τοῦ ἀγάλματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει καὶ ἐντὸς ἀρχαίου φρέατος. Ἦτο γνωστόν ὅτι εἰς τὴν πλατεῖαν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἀρχαῖα φρέατα, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ ἐρευνηθοῦν. Τὰ δὲ σήμερον ἐρευνηθέντα δύο, ἀπέχουν περὶ τὰ 50 μέτρα, ἀπὸ τοῦ ἀποδόσαντος τὴν ἀσπίδα καὶ πρὸς κατεύθυνσιν διάφορον ἐκείνης τοῦ μέρους τῆς εὐρέσεως τοῦ ἀγάλματος. Πλέον μεμακρυσμένα ὑπάρχουν ἀκόμη δύο ἢ τρία, ἀλλὰ ὑπὸ τὰς

σημερινὰς συνθῆκας ἢ ἔρουνά των ἀπαιτεῖ πολλὰς χιλιάδας δραχμῶν καὶ ἴσως θὰ εἶνε ἐξ ἴσου ἄκαρπος πρὸς τὴν σημερινήν, διότι τὰ φρέατα ταῦτα, ἀνοικτὰ ἄλλοτε, φαίνεται ὅτι πολλακίς ἠρουνήθησαν ὑπὸ περιέργων καὶ τέλος κατεχώσθησαν τελείως.

Τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐρευνηθέντα δύο φρέατα εὐρίσκονται εἰς τὴν ΒΑ πλευρὰν τῆς πλατείας τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων, ἀπέχοντα μεταξύ των 17 μέτρα. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἀπέχει 7,60μ. ἀπὸ τοῦ στηθαίου τοῦ κατὰ τὴν γωνίαν ταύ-

Διάγραμμα τῆς πλατείας Ὑψηλῶν Ἀλωνίων καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν φερούσων ὁδῶν.
+ Τὸ μέρος ὅπου εὐρέθη τὸ ἀντίγραφον τῆς Ἀθηνᾶς (1895)— Α τὸ μέρος ὅπου εὐρέθη τὸ τμῆμα τῆς ἀσπίδος (1911) ἐντὸς φρέατος. 1-2 τὰ ἐρευνηθέντα φρέατα (1941).

τὴν κηπαρίου τῆς πλατείας. Ἀμφότερα μετροῦν εἰς βάθος περὶ τὰ 14μ., ὅπου παρουσιάσθη ὕδωρ δυνάμενον ν' ἀντληθῇ. Προϋπάρχουσα ἀόριστος ὑπόνοια ὅτι πιθανὸν νὰ μὴ πρόκειται περὶ πραγματικῶν ποιοτικῶν φρεάτων, ἀλλὰ περὶ ἀεραγωγῶν καὶ φωταγωγῶν ὑπογείου σύριγγος, ἀπεδείχθη ἀβάσιμος. Εἰς τὴν ἄνω πόλιν τῶν Πατρῶν καὶ δὴ μετὰ τοῦ ἀρχαίου Ὁρδείου καὶ τοῦ νέου Νοσοκομείου, ὑπάρχει πράγματι ὑπόγειος σὺριγγὲς ρωμαϊκῶν χρόνων, μὴ ἐρευνηθεῖσα, δυστυχῶς, ἐπιμελέστερον, ἀλλ' αὕτη προφανῶς δὲν ἐφέρετο πρὸς τὴν πλατεῖαν τῶν Ὑψηλῶν Ἀλωνίων, ἀλλὰ μᾶλλον πιθανῶς πρὸς τὴν πλατεῖαν Ὀμοιοίας.

Ἄμφότερα τὰ ἐρευνηθέντα φρέατα ἔχουν ἄνοιγμα στομίου περὶ τὰ 0,50μ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον καλύπτεται ὑπὸ πλακὸς $1,20 \times 1,45$ μ. εἰς τὸ κέντρον τῆς ὁποίας ἡ ὀπὴ τοῦ στομίου καλυπτομένη ὑπ' ἄλλης πλακὸς $0,85 \times 0,50$ μ., τὸ δὲ δεύτερον καλύπτεται ὑπὸ ἄλλης πλακὸς $0,80 \times 0,70$ μ., χωρὶς νὰ ἔχη ἰδιαιτέρον λίθινον στόμιον. Ἄμφότερα εἶνε ἀδελφὰ καὶ σύγχρονα, ἀναγόμενα εἰς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς ρωμαϊκοὺς χρόνους, ἡ δὲ στενότης τοῦ ἀνοίγματος αὐτῶν ὀφείλεται εἰς τὴν θυμασίαν ἐπένδυσιν διὰ πηλίνων σωληνοειδῶν κυλίνδρων τὴν ὁποίαν ἔφερον, διήκουσαν ἀπὸ τοῦ στομίου μέχρι τοῦ πυθμένος καὶ σφζομένην ἐν πολλοῖς ἀκόμη σήμερον, ἰδίως εἰς τὸ δεύτερον φρέαρ.

Οἱ πήλινοι αὐτοὶ κύλινδροι, μήκους 0,50, τοποθετοῦνται ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, προσαρμοζόμενοι εἰς τὸ τοίχωμα τοῦ φρέατος καὶ δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ἐνὸς ἐνιαίου συνόλου. Ἐκαστος δακτύλιος φέρει ἐντομὴν διὰ νὰ τοποθετῇ τὸν πόδα του ἐκεῖνος ὅστις δι' οἰονδήποτε λόγον πρόκειται νὰ κατέλθῃ ἐντὸς τοῦ φρέατος. Εἰς τὸ ἄνω ὅμως μέρος ὑπάρχει πρὸς τὰ μέσα παχύτερα προεξοχή, ἣτις, ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐπικαθήμενον λεπτότερον κάτω μέρος τοῦ ἐπικειμένου δακτύλιου, ἀφίνει ἓνα γείσωμα — μίαν «πατούρα», ὅπως λέγεται εἰς τὴν τεχνικὴν γλῶσσαν — τὸ ὅποιον δίδει ὄψιν κλιμακωτὴν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ φρέατος. Ἡ «πατούρα» δὲ αὕτη ὑπάρχει ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν ἀναφερθεῖσαν ἐντομὴν, διὰ νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς διὰ τῶν χειρῶν ὁ κατερχόμενος. Ὀπωσδήποτε ἡ πηλίνη αὕτη ἐπένδυσις τῶν φρεάτων — ἐπιχωριάζουσα, καθὼς γνωρίζω, εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Πελοποννήσου — εἶνε τεχνικὸν ἔργον θεᾶς ἄξιον. Φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ κατασκευασθοῦν τοιοῦτοι σωλῆνες ἱκανῶς μεγαλυτέρας διαμέτρου. Εἰς τὴν γειτονικὴν τῶν Πατρῶν κωμόπολιν τῆς Κάτω Ἀχαΐας, τὴν ἀρχαίαν Δύμην, εἶδον ἄλλοτε τοιαύτης ἐπενδύσεως φρέαρ μεγαλυτέρου ἀνοίγματος, ἀλλ' ἐκεῖ οἱ πήλινοι δακτύλιοι δὲν ἦσαν μονοκόμματοι, ἀλλ' ἀποτελοῦντο ἀπὸ δύο τελείως προσαρμοζόμενα ἡμικυλινδρικὰ πέταλα.

Τὰ καθαρισθέντα δύο φρέατα δὲν εἶχον — δυστυχῶς — νὰ μᾶς προσφέρουν τίποτε ἐνδιαφέρον. Ἐξήχθησαν τέσσαρα σχεδὸν ἀκέραια οἰκιακῆς χρήσεως ἀσήμαντα ρωμαϊκὰ ἀγγεῖα, θραύσματα τριακοντάδος ἄλλης ὁμοίων, τμήματα δύο χαλκῶν ἀρκετὰ μεγάλων ἀγγείων, θραύσματα ρωμαϊκῶν λύχνων, ἀλλὰ τὸ ποθητὸν μύρμαρον δὲν ὑπῆρχε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΛΙΑΔΗΣ

5. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΣΙΚΥΩΝΟΣ 1941

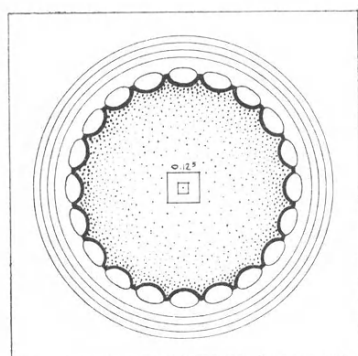
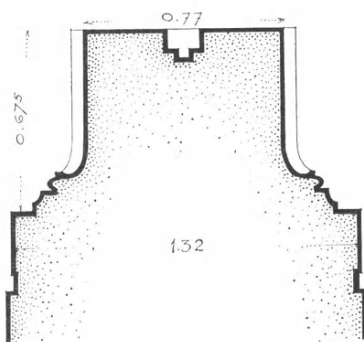
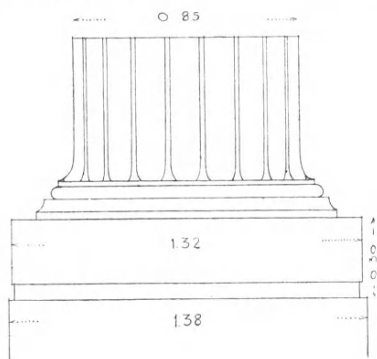
Λόγω τῶν ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας αἱ ἐφετιναὶ ἐν Σικυῶνι ἐργασίαι περιορίσθησαν τὸ μὲν εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ ἐν μέρει ἀποκαλυφθέντος Βουλευτηρίου, τὸ δὲ εἰς τὴν ἀποκάλυψιν νέου ψηφιδωτοῦ διαπέδου ἐν τῇ πεδιάδι.

Ἡ γενομένη ἀναστήλωσις τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ Βουλευτηρίου ἐπὶ μήκους 15 καὶ πλέον μέτρων διὰ τῆς ἄρσεως τῶν κατερριμμένων ὀρθοστατῶν αὐτοῦ, ἐπέτρεψε τὴν ἀρτιωτέραν του μελέτην.

Ὁ τοῖχος κατεσκευασμένος ἐκ τοῦ ἐγχωρίου ἐρυθρωποῦ πάρου συνίστατο α) ἐκ κρηπίδος ἀποτελουμένης ἐξ εὐθυνηρίας καὶ δύο ὑπὲρ αὐτὴν στρώσεων β) ἐξ ὀρθοστατῶν καὶ γ) ἐκ κανονικῶν λιθοπλίνθων. Καὶ ἡ μὲν εὐθυνηρία ἀποτελεῖται ἐκ κανονικῶν διποδιαίων τὸ μήκος λίθων (0.652) ὕψους 0.35, ἐχόντων ἀπλῶς λελεασμένην τὴν προσθίαν ἐπιφάνειαν, αἱ δὲ δύο ὑπεράνω αὐτῆς στρώσεις ἐκ λίθων τετραποδιαίων τὸ μήκος (1.31) ἐχόντων τὴν ἔξω ἐπιφάνειαν κεκοσμημένην διὰ βεβαθυσμένου (0.01) πλαισίου πλάτους 0.025. Τὸ ὕψος τῶν δύο τούτων στρώσεων εἶναι, τῆς μὲν κάτω 0.445, τῆς δὲ ἄνω ἦτοι τοῦ τοιχοβάτου 0.43. Ἐξέχει δ' ἡ κάτω στρώσις κατὰ 0.13.

Οἱ ἐπὶ τοῦ τοιχοβάτου βαίνοντες ὀρθοστάται, τετραποδιαῖοι καὶ αὐτοὶ τὸ μήκος (1.312) καὶ διποδιαῖοι τὸ πάχος (0.654) ἔχουσιν ὕψος 0.945, συνδεόμενοι ἄνω διὰ πειομόρφων συνδέσμων μήκους 0.31. Ὡς δὲ τῶν λίθων τῆς κρηπίδος οὕτω καὶ τῶν ὀρθοστατῶν ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια ἐκάστου λίθου ἔφερεν ὅμοιον βεβαθυσμένον πλαίσιον πλάτους 0.025, τῶν δὲ οὕτω σχηματιζομένων πινάκων ἡ ἐπιφάνεια ἐλαξεύθη οὕτως, ὥστε νὰ δημιουργῶνται ἐπτὰ καθ' ὕψος ἐλαφρότατα τονιζόμενα ὀριζόντια ταινία. Κατὰ τοὺς προσιόντας ἀρμούς φέρουσιν οἱ ὀρθοστάται ἀναθύρωσιν, πλάτους 0.08, τὴν δ' ἐσωτερικὴν των παρεῖαν ἔχουσι τελείως λελεασμένην, ἅτε ὄρατὴν καὶ αὐτὴν, ἐνῶ τῶν λίθων τῆς κρηπίδος ἡ ἐσωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶναι ἀνώμαλος, καθ' ὃ κεκαλυμμένη. Ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τῶν ὀρθοστατῶν διασφῆζει πλὴν τῶν συνδέσμων καὶ τὰ ἐκ τῆς μετακινήσεως τῶν ἄνωθεν πλίνθων προελθόντα μογλοβόθρια (Stemmlöcher), δι' ὧν ἐξακριβοῦται α) ὅτι καὶ αἱ πλίνθοι εἶχον μῆκος τεσσάρων ποδῶν καὶ β) ὅτι οἱ ἀνιόντες ἀρμοὶ των ἐδιχοτόμουν τὸ μήκος τῶν λίθων τοῦ τοιχοβάτου. Ὡσαύτως ἐκ σφζομένων ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας χαραγῶν συνάγεται, ὅτι τὸ πάχος τῶν πλίνθων ἦτο κατὰ 0.02 μικρότερον τοῦ τῶν ὀρθοστατῶν ἦτοι 0.63. Γνωστὰ κατὰ ταῦτα εἶναι αἱ δύο διαστάσεις τῶν πλίνθων, ἀγνώστου παραμένοντος τοῦ ὕψους. Ἰδιαιτέρου λόγου ἀξία εἶναι καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας ἐκάστου ὀρθοστάτου καὶ εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς ἔξω ἀκμῆς ἀπόστασιν καὶ δὴ κατὰ τὸ μέσον περιῖπου τοῦ μήκους των ὑπαρξίς

γραμμάτων χαραθθέντων πρὸς καθοδήγησιν τῶν τεκτόνων καὶ ὀριζόντων τὴν τάξιν ἐκάστου ὀρθοστάτου. Βλέπουσι δὲ τὰ γράμματα πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ λίθου καὶ χωροῦσιν ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, τοῦθ' ὅπερ μαρτυρεῖ καὶ τὴν φορὰν τῆς τοποθετήσεώς των. Εἶναι δὲ τὰ γράμματα ταῦτα κατὰ

ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΣΙΚΥΩΝΟΣ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑΙ ΤΩΝ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΙΟΝΩΝ

Εἰκ. 1. Ὅψις, τομὴ καὶ ἀπόψις τῶν κατωτάτων σφονδύλων τῶν ἐσωτερικῶν κίωνων τοῦ Βουλευτηρίου.

σειρὰν τὰ ἐξῆς ΤΚ, ΥΚ, ΦΚ, ΧΚ, ΨΚ, ΩΚ, ΑΙΚ, ΒΙΚ, ΓΙΚ. Ἡριθμημένοι ἐπίσης ἦσαν καὶ οἱ λίθοι τοῦ τοιχοβάτου (ἐφ' ἑνὸς τῶν ὁποίων σφίζονται τὰ γράμματα ΒΚΙ) οὐχὶ ὅμως καὶ οἱ τῶν κατωτέρων στρώσεων.

Ἡ ἐξέτασις τῶν δύο καὶ μόνων σωζομένων σφονδύλων τῶν ἐσωτερικῶν στηριγμάτων τοῦ κτηρίου ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ ἐξ ἀββεστολίθου κίονες τοῦ Βουλευτηρίου (εἰκ. 1) εἶχον τὸν κατώτατον αὐτῶν σφόνδυλον συμφυᾶ πρὸς τὴν βάσιν καὶ ὅτι ἔβαινον ἐπὶ μεγάλων τετραγῶνων πλίνθων (βατήρων) πλευρᾶς 1.32 γομφούμενοι ἐπ' αὐτῶν διὰ κυβικοῦ κατὰ τὸ κέντρον γόμφου. Τὸ ὀλικὸν ὕψος τοῦ βατήρος εἶναι 0.30, ἐπειδὴ ὅμως οὗτοι φέρουσιν εἰς τὸ κάτω μέρος ἐκά-

στης κατακορύφου πλευρᾶς ὑποτομὴν ὕψους 0.06, ἣτις προφανῶς ἐχρησίμευεν ἵνα σφηνοῦνται ἐν αὐτοῖς αἱ πλάκες τῆς στρώσεως, τὸ ὄρατόν ὕψος τοῦ βατηῆρος ἦτο μόνον 0.24. Γενομένης δὲ χωροσταθμῆσεως εὐρέθη ὅτι ἡ οὕτω καθορισθεῖσα ἐπιφάνεια τῆς στρώσεως συμπίπτει πρὸς τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν τοῦ τοιχοβάτου. Οἱ διασωθέντες δύο κατώτατοι σφόνδυλοι τῶν κίωνων (*εἰκ. 2*) ἔχουσι τὰς βάσεις Ἰωνικὰς ἀποτελουμένας ὅμως ἐκ δύο μόνον στοιχείων ἦτοι μιᾶς σπείρας ἄνω καὶ μιᾶς ἀποθέσεως κάτω. Ὁ ἀπλουστευμένος οὗτος τύπος Ἀττικῆς

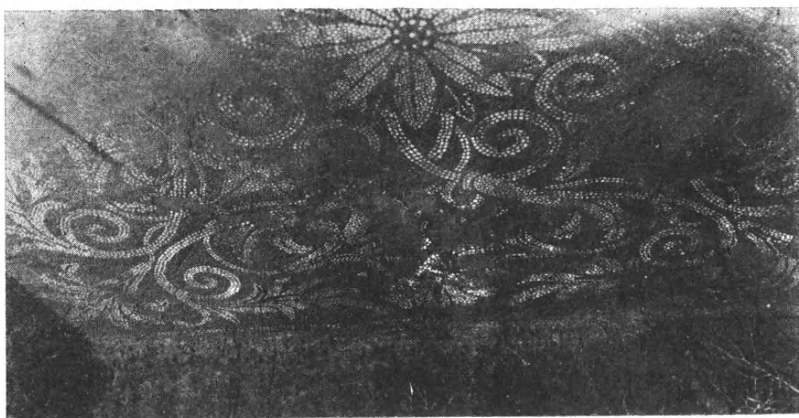
Εἰκ. 2. Εἰς τῶν διασωθέντων κατωτάτων σφονδύλων τῶν ἐσωτερικῶν κίωνων τοῦ Βουλευτηρίου.

Ἰωνικῆς βάσεως δὲν πρέπει νὰ ξενίσῃ ἡμᾶς ἀποβλέποντας εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐκτίσθη τὸ Βουλευτήριον ἦτοι εἰς τὸ ἀ'. ἡμισυ τοῦ 3^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Ὁ κορμὸς συνενούμενος δι' ἐλαφρᾶς καμπύλης (ἀποθέσεως) πρὸς τὴν βᾶσιν φέρει παραδόξως 20 μόνον ραβδώσεις, χωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων διὰ 0.019 πλατειῶν ταινιῶν. Ἐν τομῇ ὀριζοντίᾳ παρουσιάζουσιν αἱ ραβδώσεις καμπύλην χαρασσομένην διὰ τριῶν κέντρων (τοῦ λεγομένου σχήματος λαβῆς κανίστρου). Κάτω αἱ ραβδώσεις δὲν περατοῦνται, ὡς εἰς τὰ κλασικὰ μνημεῖα, ὀλίγον ὑπὲρ τὴν σπείραν ἀλλ' εἰσδύουσιν εἰς τὸ σῶμα τῆς βάσεως δημιουργουμένων ἐκεῖ ἀρυταινοειδῶν κοιλοτήτων (*εἰκ. 1*) συγχωρουμένων εἰς ἐσωτερικοὺς μόνον κίονας, διότι εἰς ἐξωτερικοὺς θὰ ἐπληροῦντο ὑετιῶν ὑδάτων, ἅτινα θὰ παρέ-

μενον ἐν αὐταῖς στάσιμα. Ὁ ἀμέσως ὑπὲρ τὸν κατώτατον σφόνδυλος ἐγομφοῦτο ἐπὶ τοῦ πρώτου δι' εἰδικοῦ γόμφου φέροντος προσηρητημένον καὶ μικρόν τι ἔμβολον (εἰκ. 1). Ἡ ἀπὸ ἀκμῆς εἰς ἀκμὴν διάμετρος τοῦ κάτω σφονδύλου εἶναι 0.85. Τὸ ὀλικὸν ἄρα ὕψος τῶν κίωνων θὰ ἐκυμαίνετο περὶ τὰ 8 μέτρα.

Τὸ δὲ ἐν τῇ πεδιάδι ἀποκαλυφθὲν **ψηφιδωτὸν δάπεδον (εἰκ. 3)** εὐρίσκεται κατὰ τοὺς πρόποδας σχεδὸν τῆς ἀκροπόλεως παρὰ τὴν πρώτην καμπὴν τῆς ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Κιάτον ἀμαξιτοῦ, ἐντὸς τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Χ. Καραμπέτσου. Ἐχει διαστάσεις 2.80×2.80 καὶ διατηρεῖται σχεδὸν ἄρτιον. Φέρει σύνθετον φυτικὴν διακόσμησιν ἀποτελουμένην ἐκ κεντρικοῦ ρόδακος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκφύονται 8 διαγωνίως βαίνοντες ἑλικοειδεῖς πλοχοὶ πολλαπλῶς δια-

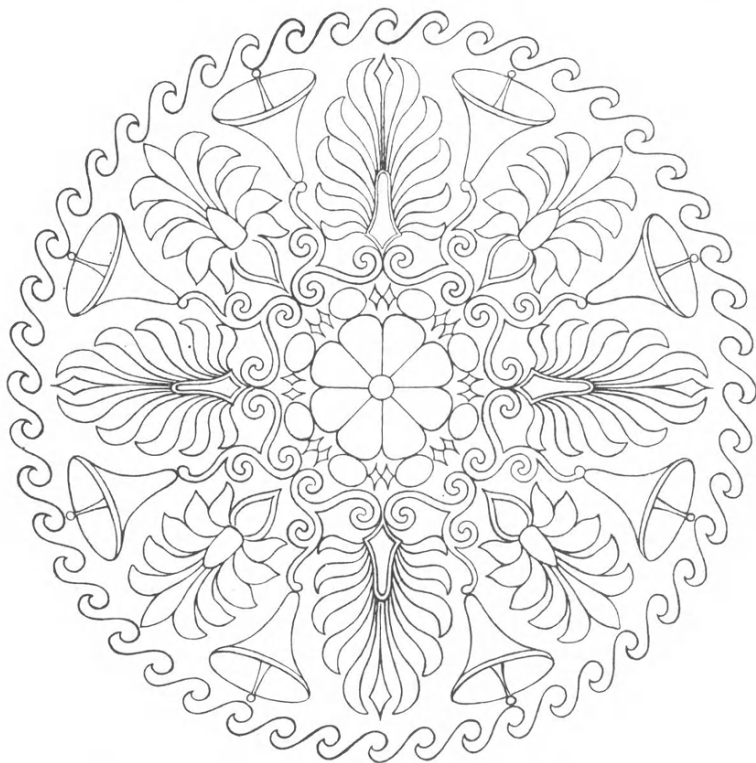
Εἰκ. 3. Ψηφιδωτὸν δάπεδον ἐν τῷ κτήματι Καραμπέτσου.

κλαδούμενοι καὶ καταλήγοντες κατὰ τὰς γωνίας καὶ τὸ μέσον ἐκάστης πλευρᾶς εἰς ἀνθέματα καὶ φύλλα περιτέχνως συνδεδυασμένα καὶ πληροῦντα τὸ ὅλον πεδῖον οὕτως, ὥστε ἐλάχιστον νὰ καταλείπεται κενὸν βάθος. Καὶ τὰ μὲν κοσμήματα ἀποτελοῦνται ἐκ λευκῶν ποταμίων ψηφίδων καὶ ἐλαχίστων ἐρυθρῶν, τὸ δὲ βάθος ἐξ ὁμοίων κυανομελαίνων. Ἡ σοφία καὶ ἡ χάρις τῆς συνθέσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως ἢ ἀκρίβεια ἐνθουμίζουσι μεγάλως τὰ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ Ἀττικῶν ἰδίᾳ ἀγγείων παρεμφερῆ φυτικὰ συμπλέγματα καὶ τάσσουν τὸ νέον ψηφιδωτὸν δάπεδον εἰς τοὺς περὶ τὸ 400 π. Χ. χρόνους.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ παραθέτω ἐνταῦθα ἀποκατάστασιν τοῦ σχεδίου ἐτέρου ψηφιδωτοῦ ἐκ θαλασσίων λευκῶν καὶ ὑπομελαίνων ψηφίδων δαπέδου, εὐρεθέντος πάλαι ἐν τῇ πεδιάδι, τεμαχισθέντος δ' ὑπὸ τῶν κατοίκων Βασιλικοῦ, ἵνα τὸ μεταφέρωσιν εἰς τὰς οἰκίας των, ἔνθα τὸ ἐχρησιμοποιοῦν ἵνα συντρίβωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὸν πρὸς ψεκασμὸν τῶν ἀμπελῶν χρησιμοποιούμενον

κρυσταλλικὸν θεϊκὸν χαλκόν! (ἀλογόπετρα). Περισυλλέξας ἐκ διαφόρων οἰκιῶν τὰ τεμάχια τοῦ εἰρημένου ψηφιδωτοῦ εἰς τὸ μουσεῖον Σικυῶνος, κατώρθωσα ν' ἀποκαταστήσω ἀσφαλῶς τὸ σχέδιον τοῦ ἐν τῷ μέσῳ κυκλοτεροῦς ἐμβλήματος (εἰκ. 4), ὅπερ ἀπετελεῖτο ἐξ ἑνὸς κεντρικοῦ ὀκταφύλλου ρόδακος περιβαλλομένου ὑπὸ ἀστραγάλου καὶ ὀκτῶ πέριξ αὐτοῦ ἐναλλὰξ διατεταγ-

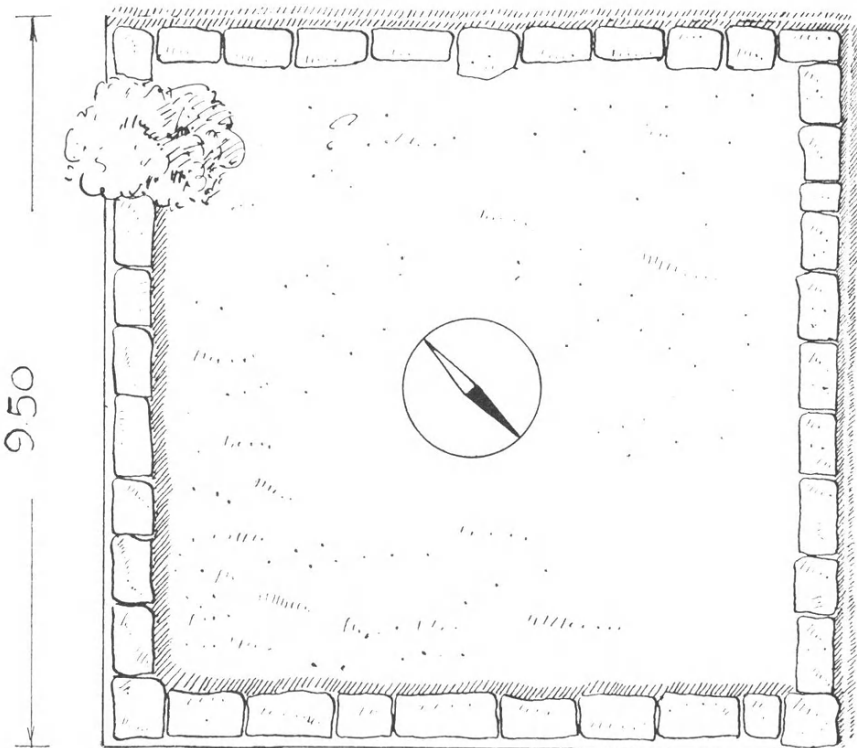
Εἰκ. 4. Ἀποκατάσεις ἐτέρου πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ συστάδι τῆς Σικυῶνος ἀνευρεθέντος ψηφιδωτοῦ δαπέδου.

μένων κλειστῶν καὶ ἀνοικτῶν ἀνθεμίων, τὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων κενὰ ἐπλήρουν ἄνθη κωδωνόσχημα ἐκφυόμενα ἀπὸ τῶν συστρεφομένων ἐλίκων, ἐφ' ὧν ἐπεκάθηντο καὶ τὰ ἀνθέμια. Ἡ ὅλη σύνθεσις περιεβάλλετο ὑπὸ σπειρομιαίνδρου. Τὸ σχέδιον τῶν ἀνθεμίων καὶ τῶν κωδωνοσχημῶν φύλλων καὶ ἢ ἐν γένει τεχνοτροπία τοῦ ἐμβλήματος τοποθετοῦσι τὸ ὑπ' ὄψει ψηφιδωτὸν εἰς τὸ πρῶτον ἡμῖς τοῦ 4^{ου} αἰῶνος.

6. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΘΕΣΕΙ «ΤΖΑΜΙ», ΤΗΣ ΣΙΚΥΩΝΙΑΣ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

Παρορηθεὶς ἐκ τῆς πρὸ τριετίας εὐρέσεως χαλκῆς ἐνεπιγράφου πλακῶς καὶ χαλκοῦ ἀναθηματικοῦ τράγου (παρ. Ἄ. Ὁρλάνδον Ἑλληνικά τ. 10 σ. 5 ἐ.)

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΣΙΚΥΩΝΙΑΣ

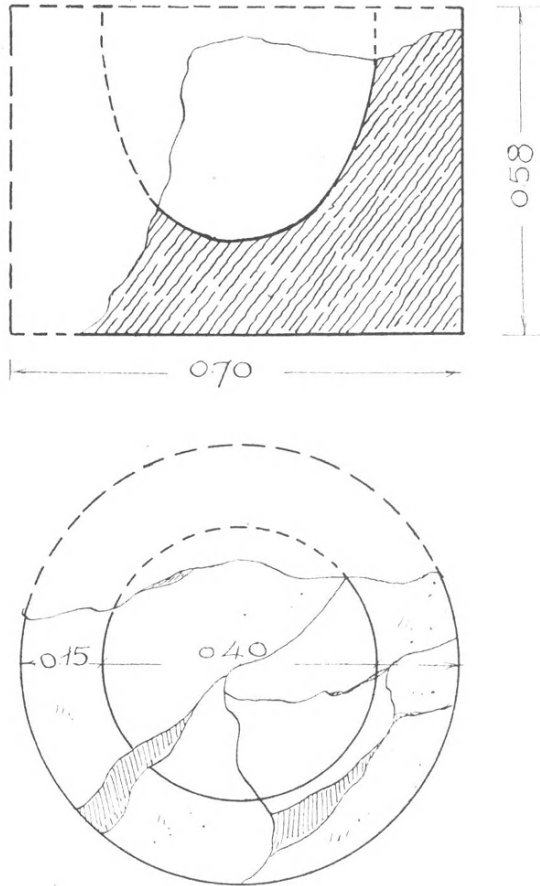

Εἰκ. 1. Θεμέλια πύργου ἐν θέσει «Ττζαμί» τῆς Σικυωνίας.

ἐν τοποθεσίᾳ τῆς Σικυωνίας ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν ἐντοπίων «Ττζαμί» κειμένη δὲ ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον, ἐπεχείρησα ἐφέτος, εὐμενεῖ ἐγκρίσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τὴν διὰ σκαφικῆς ἐρεῦνης ἀναζητήσιν τοῦ ἱεροῦ, ἐξ οὗ πιθανώτατα προέρχονται τὰ

ἄνωτέρω μνημονευθέντα χαλκᾶ εὐρήματα. Δυστυχῶς λόγῳ τοῦ προκεχωρηκότος τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς γενικῆς καταστάσεως τῆς χώρας, ἡ ἔρευνα ὑπῆρξε λίαν περιορισμένη καὶ οὐχὶ τόσο ἀποδοτικῆ, ὅσον ἀνεμένετο.

Κατὰ τὸ λέγειν τῶν χωρικῶν ἡ χαλκῆ ἐπιγραφὴ εὐρέθη ἐπὶ τοῦ στενοῦ καὶ ἐπιμήκους λόφου, ὅστις ὑπέρκειται τῆς παρακειμένης ὁδοῦ, παρὰ τὸ χάνι

Εἰξ. 2. Λίθινον ἰγδίον.

Κουτρομπῆ. Ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ λόφου τούτου ἀνεῦρον λείψανα ἱκανῶν κτηρίων ὡς καὶ θραύσματα ἀγγείων, ὧν τινὰ μετ' ἐπιμελοῦς γανώματος, ἅτινα μαρτυροῦσι τὴν ἐπὶ τοῦ λόφου ὑπαρξιν ἀρχαίου συνοικισμοῦ.

Δυστυχῶς ἡ ἐπίχωσις, ἣτις καλύπτει τὰ κτήρια, εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε ζδέησε νὰ περιορισθῶ εἰς τὴν ἀνασκαφὴν ἑνὸς μόνου μικροῦ κτηρίου.

Τοῦτο ἔχει σχῆμα τετράγωνον πλευρᾶς (9,50μ.) (*Εἰκ. 1*) διασφύζονται δὲ ἐκ τῶν 0,97μ. παχέων τοίχων του ἢ κατὰ 0,10μ. ἐξέχουσα εὐθυντηρία καὶ ἢ ἀμέσως ὑπεράνω αὐτῆς στρωσὶς (ῥψους 0,52μ.) ἀποτελούμεναι ἐκ μεγάλων πετρῶν τοῦ ἐγγχωρίου μέλανος τιτανολίθου, ἐπιμελοῦς ὅπωςδῆποτε ἐργασίας ἀλλ' ἄνευ συνδέσμων, τοῦθ' ὅπερ καθιστᾷ δυσχερῆ τὴν χρονολόγησιν τοῦ

Εἰκ. 3. Πήλινον πλακίδιον μετὰ παραστάσεως σατύρου.

μνημείου, ἥτις ἐν τούτοις δύναται νὰ ὑποβοηθηθῇ ἐκ τῶν εὐρεθέντων κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἀφθόνων θραυσμάτων ἀγγείων (ἰδίᾳ λοπάδων) ὧν τὰ πλεῖστα εἶναι ἐξ ὠχροῦ πηλοῦ ἄνευ γανώματος καὶ ἀνάγονται πιθανώτατα εἰς τὰ τέλη τῆς Ἑλληνιστικῆς ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνακαλυφθέντος κτηρίου ὅπερ σημειωτέον, προφανῶς λόγῳ τοῦ

τετραγώνου του σχήματος, ἐχαρκτηρίσθη ἀνέκαθεν ὑπὸ τῶν χωρικῶν ὡς τζαμί, παρατηρῶ τὰ ἑξῆς:

Ναὸς δὲν δύναται νὰ εἶναι λόγῳ τοῦ τετραγώνου του σχήματος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου θὰ πρέπη μᾶλλον νὰ χαρακτηρισθῆ *ὡς πύργος κατοπτεύσεως*.

Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐνισχύεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ κτήριο ἐνδύσκειται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἥτοι εἰς καίριον στρατηγικὸν σημεῖον καὶ θὰ ἐδέσποζε τῶν πέριξ ἐκτάσεων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἀπὸ Σικυῶνος εἰς Στύμφαλον ὁδοῦ. Ἄλλὰ καὶ τὰ γενόμενα εὐρήματα εὐτελῶν ἀγγείων κάλλιστα δύναται νὰ προέρχωνται ἐκ τῆς ἐν τῷ πύργῳ ἐδρευούσης ποτὲ φρουρᾶς. Πρὸς ὁμοίαν δὲ χρῆσιν θὰ προωρίζετο καὶ μέγα λίθινον ἰγδίον μετ' ἔλλειμφοειδοῦς κοιλότητος (*εἰκ. 2*), οὔτινος σφῆζονται σήμερον τέσσαρα τεμάχια.

Ἄλλη μικρὰ σκαφή ἐνεργηθεῖσα καθ' ὑπόδειξιν τοῦ χωρικοῦ Π. Νίκα πρὸς νότον τοῦ χωρίου Μάτσανι ἀπέφερεν ὡς εὐρημα μικρὸν πήλινον εἰδώλιον γηραιῶ σατύρου εἰκονιζομένου ἐν ἀναγλύφῳ ἐπὶ πλακὸς διαστάσεων $0,065 \times 0,125$ μ., τεθραυσμένης κατὰ τὴν κάτω δεξιὰν γωνίαν.

Ἡ μορφὴ (*εἰκ. 3*) βλέπει σχεδὸν κατ' ἐνώπιον εἶναι δὲ γυμνὴ τὸ κάτω ἥμισυ τοῦ σώματος, προγαστρω καὶ ἰθυφαλλική, τὸ δὲ ἄνω μέρος μετὰ τῆς κεφαλῆς κεκαλυμμένη δι' ἱματίου.

Δύο μικραὶ ὀπαὶ διατρυπῶσαι τὸ ἄνω μέρος τῆς πλακὸς μαρτυροῦσιν ὅτι τὸ προφανῶς ἀναθηματικὸν τοῦτο εἶδώλιον, ἦτο ἀνηρητημένον ἐν τινὶ ἱερῷ, πιθανώτατα τοῦ Διονύσου.

Τὸ εἶδώλιον μεταφερθὲν εἰς Ἀθήνας πρὸς καθαρισμόν, κατατεθήσεται προσεχῶς εἰς τὸ Μουσεῖον Σικυῶνος.

7. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΚΥΝΟΥΡΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

Θὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐρεύνης ἐν Κυνουρία τὴν ὁποίαν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία μοῦ ἀνέθεσε νὰ ἐνεργήσω κατὰ τὸ ἔτος 1940.

Λόγφ τῶν περιστάσεων ἀτυχῶς δὲν ἔγινε δυνατὸν νὰ ἀνασκάψω εἰς τοὺς τόπους, ὅπως ἐπρότεινα κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος πρὸς τὴν Ἐταιρείαν, νὰ συμπληρώσω δηλ. τὴν ἔρευναν εἰς τοὺς ὑπὲρ τὸν Ἄγ. Πέτρον Φονεμένους (Ἄθηνᾶ, τομ. Κ σ. 383 - 402) καὶ τὸν παρὰ τὴν Βέρβεναν ἀρχαῖον ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος Κνακεάτιδος. Ἐργάται δὲν εὐρίσκοντο μὲ ὅσονδήποτε ἡμερομίσθιον παρὰ μὲ τὸν ὄρον καὶ νὰ τροφοδοτηθοῦν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐργασίας. Διὰ τοῦτο ἠναγκάσθην νὰ περιορίσω τὴν ἀνασκαφικὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς πλησίον τοῦ γενεθλίου χωρίου Βούρβουρα τόπους, ὅπου ἐπέτυχα νὰ εὔρω μερικοὺς ἐργάτας καὶ εἶχα τὴν συναντίληψιν τοῦ ἐκεῖ ἀποσταλέντος ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας πρὸς συλλογὴν γλωσσικοῦ ὑλικοῦ ἑξαδέλφου μου Κ. Α. Π. Ρωμαίου.

Ἡμῖσιαν ὄραν δυτικῶς τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος χωρίου καὶ κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ χειμάρρου, ὅστις κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐλέγγοτο Ἀλφειὸς καὶ σήμερον Σαρανταπόταμος πρὸ 40 ἐτῶν ἀπεκαλύφθη τοῖχος ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου καλλιεργητοῦ καὶ 3 ἐπιτάφιοι ἐνεπίγραφοι στήλαι, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσα ἐν τῇ Ἄθηνᾶ τ. ΙΔ, σ. 3 - 36. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ μικρὰ ἐργασία τοῦ καλλιεργητοῦ ἀπέδωκε διὰ μίας τρεῖς ἀρχαίους λίθους ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ εὔρεθῇ καὶ ἄλλο ἀρχαῖον ὑλικὸν ἐντειχισμένον εἰς τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν. Πρὸς τοῦτο ἐνήργησα τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀποκάλυψιν τοῦ φυσικὰ ἐρειπωμένου ἐκκλησιδίου. Ἀλλὰ τὰ προσδοκηθέντα εὐρήματα δὲν ἦσαν πλούσια. Εἰς μαρμάρινος βωμίσκος μὲ τὴν ἐπιγραφὴν $\Lambda\Lambda\Xi\Lambda$ καὶ ὥραϊα ἐργασμένον ἐπύκτανον παραστάδος ἦσαν τὸ $\text{N}\Delta\text{P}\text{C}\text{C}$ ὄλον. Πολὺ σημαντικώτερον εὐρημα ἦτο τὸ ἀποκαλυφθὲν ἐκκλησιδίου. Εἶναι τρίκογχος μικρὰ βασιλική, πηλοσφραγισμένη, μήκους 8,08 καὶ πλάτους 7,56 μ. τοῦ $\text{KAI E}\Lambda\Gamma\text{I}$ φθὲν ἐκκλησιδίου. Εἶναι τρικογχος μικρὰ βασιλική, πηλοσφραγισμένη, μήκους 8,08 καὶ πλάτους 7,56 μ. τοῦ IC EYX νῶς τρουλιδίου. Εἶναι τρικογχος μικρὰ βασιλική, πηλοσφραγισμένη, μήκους 8,08 καὶ πλάτους 7,56 μ. τοῦ HN 11ου ἢ 12ου αἰῶνος, ὅπως πιστεύω. Ὅπισθεν τῆς Ἁγίας τραπέζης διατηρεῖται ἐπὶ τῆς κόγχης μονόβαθμον ἐπιβώμα συνθρόνου. Εἶναι ἡ ἐκκλησία τοῦ γνωστοῦ ἑλλαδικοῦ τύπου μὲ δύο κίονας καὶ παρέσχε συντρίμματα γλυπτὰ ἐκ τῶν διαζωμάτων καὶ θωρακίων μετρίως ἐργασίας. Πρὸς τούτοις ἐβεβαιώθησαν εἰς τὰ πέριξ περὶ τὰ 15 διάφορα ἐκκλησιδία διατηροῦντα λείψανα τοιχογραφιῶν. Πρόκειται περὶ σημαντικοῦ χωρίου μεσαιωνικοῦ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς ἣν κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα ὑπῆρχεν ἡ Τεγεατικὴ Φυλάκη. Καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶναι ὅτι κατὰ τὸ πλησίον Ἀσκηταρεῖο ἐντὸς σχισμῆς τοῦ βράχου ἀπεκαλύφθησαν καλὰ τοιχογραφία, μετρίως διατηρούμενα, μὲ τὰς σημαντικὰς ἐπιγραφάς: ἅγιος Νικ(κ)ων, ἅγιος Ρωμανός, ἅγιος Δημήτριος μὲ εἰκόνα ἐνθυμίζουσαν τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ μωσαϊκόν.

Βούρβουρα 27 Δεκεμβρίου 1941

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Α. ΡΩΜΑΙΟΣ

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1941

Τῆ 22α Ἰουνίου 1941 ἡμέρα Κυριακῆ καὶ ὥρα 10 1/2 π. μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 32 τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1941 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1940 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1940.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα. Γενομένης φανεραῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Στάμος Παπαφράγκος, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀριστ. Κούζης, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου καὶ Β΄ Γραμματεὺς ἡ Δις Εὐανθία Δουκάκη.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1940 ἡ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας οἱ κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Γ. Παπαϊωάννου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπίσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11^{ην} π.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας κ. Γεώργ. Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1940.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1941

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί ύπογεγραμμένοι αποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1941, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5 τῆς 6^{ης} Φεβρουαρίου 1942 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1941, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις:

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1941	Δρχ.	52.364.10
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1941	»	1.176.258.45
3) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ	»	483.362.05
4) Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	»	31.813.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>1.743.797.60</u>

β) Πίστωσις:

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1941	Δρχ.	661.235.25
2) Ἐπιστροφαὶ χρημάτων	»	31.813.—
3) Καταθέσεις εἰς τὸν ἐπ' ἀνοικτῶ παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ λογαριασμὸν τῆς Ἑταιρείας	»	936.856.35
4) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/1/42	»	113.893.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>1.743.797.60</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

α) Ἐσοδα.

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	604.628.55
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου	»	—
3) » ἀντίτιμον πωλουμένων δημοσιευμάτων	»	151.242.50
4) » ἐτησίας εἰσφορὰς ἐταίρων	»	2.565.—
5) » ποσοστὸν δυνάμει τοῦ AN 339/36 περὶ κρατικῶν λαχείων	»	250.000.—
6) » ἐκκαθάρισιν λ/σμοῦ πωλήσεως φωτογρ. δελτ. κλπ. »	»	37.919.—
7) » προκῦψαν καθαρὸν προῖον πωλήσεως φωτογρ. δελτ. χρήσεως 1940 (N. 4823)	»	1.047.60
8) » πώλησιν ἀχρήστου ὑλικοῦ καὶ ἐξ ἄλλων ἀπροβλέπτων ἐσόδων	»	121.628.—
9) » ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	7.227.80
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>1.176.258.45</u>

β) Ἐξοδα.

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	276.274.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	84.695.50
3) » » βιβλιοθήκης	»	44.326.60
4) » » ἐπισκευῶν καὶ ἐπιπλώσεων τοῦ μεγάρου . »	»	40.529.—
5) » » ἀνασκαφῶν καὶ μελετῶν	»	54.587.—
6) » δημοσιεύματα	»	16.062.50
7) » συνδρομὰς εἰς περιοδικὰ καὶ βιβλία ἀρχαιολ. »	»	8.250.—
8) » σύστασιν καὶ πλουτισμὸν βιβλιοθηκῶν Μουσείων »	»	8.100.—
9) » ἀπόδοσιν καθαρ. προϊόντος πωλήσ. φωτ. δελταρίων χρήσεως 1940	»	1.047.60
10) » διάφορα καὶ ἀπρόβλεπτα ἔξοδα	»	94.672.05
11) » ἀναλογοῦν ἀσφάλιστρον τῆ Ἐταιρεία κοιν. ἀσφαλ. »	»	10.705.—
12) » ὑπόλοιπον ἐκτάκτ. χορηγ. Δημοσίου δι' ἔορτασμὸν 100ρίδος	»	1.986.—
13) » διάφορα ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	»	20.000.—
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>661.235.25</u>
Περίσσ. ἐσόδων καὶ ἐξόδων Πρ/σμοῦ χρήσ. 1941 »		515.023.20
Σύνολον . . . »		<u>1.176.258.45</u>

Γ' Γενικός Ἰσολογισμός.*Α' Ἐνεργητικόν.*

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 7.176.184.05 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	113.893.—
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 80 μετ. Ἐθν. Τραπ., ἐξ ὧν 10 ἐκ δωρεᾶς Ρώμα. »	»	740.057.25
5) » 405 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4% Πάγιον	»	88.154.25
6) » 75 » » 1890, 5% Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7) » 121 » » 1907, 5%	»	8.315.20
8) » 235 » » 1914, 5% τῶν 500 ἑκατ.	»	546.601.65
9) » 1 » » 1893, 5% Κεφαλαιώσεως καὶ 1 ἀποδ. φράγκ. 140	»	640.—
10) » 30 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11) » 25 » » Προσφυγικοῦ, 7% 1924	»	183.047.50
12) » 4083 » » Α' Ἀναγκαστ. 1922, 6% 1/2, Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13) » Καταθέσ. ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »	»	1.083.069.75
14) » Προκαταβολὰς	»	1.932.—
15) » 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπ. τῆς Ἑλλάδος	»	180.000.—
16) » 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17) » 150 ὁμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ. 1923 »	»	52.733.60
18) » 155 » » Κτηματικῆς 1930 Λ.	»	1.355.874.—
19) » 95 » » 1927 Λ.	»	832.558.40
20) » 1000 » » Ἀπαλλοτρ. 1919, 1929, 1931	»	63.500.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>7.176.184.05</u>

Β' Παθητικόν.

Τὸ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 7.176.184.05, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) ἐκ τοῦ Κεφαλαίου τῆς Ἐταιρείας	Δρχ.	5.450.008.25
2) ἐκ τῆς μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων	»	108.313.80
3) ἐκ τῆς κεφαλοποιήσεως ἀντιτίμου πωλ. ἀκινήτων	»	1.290.153.20
4) ἐκ τῶν προσόδων κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου »	»	327.708.80
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>7.176.184.05</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942 ἀνῆρχετο εἰς δραχμὰς 7.176.184.05, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	113.893.—
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἑταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 80 μετ. τῆς Ἐθν. Τραπ., ἐξ ὧν 10 ἐκ δωρ. Ρώμα. »		740.057.25
5) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4%, Πάγιον, . . . »		88.154.25
6) » 75 » » » 1890, 5%, Σιδ. Λαρίσης . . . »		20.193.75
7) » 121 » » » 1907, 5%, Ἀμύνης . . . »		8.315.20
8) » 235 » » » 1914, 5%, τῶν 500 ἑκατ. . . »		546.601.65
9) » 1 » » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσεως καὶ 1 ἀποδ. φράγκ. 140	»	640.—
10) » 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11) » 25 » » » Προσφυγικοῦ, 7%, 1924 . . . »		183.047.50
12) » 4083 » » » Α' Ἀναγκαστ. 1922, 6. 1/2%, » Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου	»	328.268.20
13) » Καταθέσ. ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		1.083.069.75
14) » Προκαταβολὰς	»	1.932.—
15) » 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπ. τῆς Ἑλλάδος . . . »		180.000.—
16) » 210 » Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
17) » 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ., 1923 »		52.733.60
18) » 155 » » Κτηματικῆς, 1930 λιρῶν . . . »		1.355.874.—
19) » 95 » » » 1927 » . . . »		832.558.40
20) » 1000 » » Ἀπαλλοτρ. 1919, 1929, 1931 . . . »		63.500.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>7.176.184.05</u>

Περαίνουσα τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη τὴν προκειμένην διαχείρισιν, ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1941.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Φεβρουαρίου 1942.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ
ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1941

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Είσπρα- χθέντα	Διαφορὰ					
Κεφαλ.	Αριθ.				Ἐπί πλέον		Ἐπί ἔλαττον			
A'	1-15	Μερίσματα καὶ τόκοι	665662	604628	55	—	—	61033	45	
»	2-1	Μισθώματα	5000	—	—	—	—	5000	—	
»	3-1-2	Ἀντίτιμον Δημοσιευμάτων	24000	151242	50	127242	50	—	—	
B'	1-1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων	2700	2565	—	—	—	135	—	
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τῶν κρατ. Λαχ. δυνάμει τοῦ Α.Ν. 339/1936	500000	250000	—	—	—	250000	—	
Γ'	1-1	Ἐξ ἐκκαθαρίσεως λ/σμοῦ πω- λήσεως φωτογραφιῶν κλπ.	5000	37919	—	32919	—	—	—	
»	1-2	Ἐκ πωλῆσ. φωτ. δελτ. καθαρ. κέρδος (Νόμ. 4823) χρ. 1940	1047	60	1047	60	—	—	—	
»	2-1	Ἐκ πωλῆσ. ἀχρήστ. ὑλικοῦ καὶ ἄλλων ἀπροβλέπτ. ἐσόδων	75000	121628	—	46628	—	—	—	
»	2-2	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	7000	7227	80	227	80	—	—	
			1285409	60	1176258	45	207017	30	316168	45

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἄρθρου 3.
Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

- 1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς . . . . . Δρχ. 128750.—
- 2) Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας . . . . . » 2800.—
- 3) Εὐθ. Καστόρη. Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κλπ. 1879 . . . . . » 70.—
- 4) H. G. Lolling. Κατάλ. τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγρ. Μουσ. 1899 . . . . . » 180.—
- 5) Π. Καββαδία. Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογ. Ἐταιρείας. 1900 . . . . . » 70.—
- 6) Βασ. Δεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901 . . . . . » 150.—
- 7) Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγ. τῶν Ἀντικυθῆρ. 1902 . . . . . » 185.—
- 8) Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906 . . . . . » 600.—
- 9) Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβεράου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπόλ. 1908 . . . . . » 900.—
- 10) Χρ. Τσοῦντα. Αἱ Προϊστ. Ἀκροπ. Διμηνίου - Σέσκλου 1908 . . . . . » 6000.—
- 11) Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχ. τάφων 1910 . . . . . » 1425.—
- 12) Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογ. τοῦ Μουσ. Λυκοσοῦρας. 1911 . . . . . » 90.—
- 13) Γ. Π. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915 . . . . . » 120.—
- 14) Γ. Κ. Γαρδίκια. Μελετήματα ἀρχαιολογικά. 1915 . . . . . » 28.—
- 15) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Τοπογραφία τῶν Δελφῶν. 1912-17 . . . . . » 125.—
- 16) Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920 . . . . . » 375.—
- 17) Γ. Π. Οἰκονόμου. De profusionum receptaculis. 1921 . . . . . » 90.—
- 18) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ Ἀποτυμπανισμός. 1923 . . . . . » 320.—
- 19) Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928 . . . . . » 4039.50
- 20) Ἰω. Γ. Γενναδίου. Ὁ λόρδος Ἐλγιν. 1930 . . . . . » 875.—
- 21) Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931 . . . . . » 2500.—
- 22) Ἰωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931 . . . . . » 540.—
- 23) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935 . . . . . » 662.—
- 24) Κ. Κουρουνιώτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί). 1936 . . . . . » 348.—

Σύνολον . . . Δρχ. 151.242.50

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1942.

Ο ΑΝΑΤΑΞΗΡΩΝ ΤΩΝ ΤΑΜΙΑΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΕΛΤΣΟΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1941

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	Είδος εξόδων	Προϋπολογισθέντα	Μεταφερθέντα προς αναλήψεις πιστώσεων	Δαπανθέντα	Διαφορά επί ελλαιτον
A'	1-1-7 Μισθοί και επίδοματα	240240	— +36100	276274	66
»	2-1 *Έξοδα Γραφείων	99000	— —	84695 50	14304 50
»	3-1 *Έξοδα Βιβλιοθήκης	120000	— -40000	44326 60	35673 40
»	4-1 *Επισκευαί και επιπλώσεις του μεγάρου	15000	— +26000	40529	471
B'	1-1 *Ανασκαφαί και μελέται	110000	— —	54587	55413
»	1-2 *Ανασκαφαί 'Ιω. Μαρκοπούλου	19000	— —	—	19000
»	2-1 Δημοσιεύματα	100000	— —	16062 50	83937 50
»	2-2 *Αρχαιολογικοί τόποι και Μουσεία της Ελλάδος	5000	— —	—	5000
»	2-3 Ποσοστά συγγραφέων «Αρχαιολ. τόποι και Μουσεία της Ελλάδος	5000	— —	—	5000
»	3-1 Συνδρομαί εις περιοδ. και βιβλία αρχαιολ. Διδασκαλία	10000	— —	8250	1750
»	4-1	2000	— —	—	2000
Γ'	1-1 Προς σύστασιν και πλουτισμόν Βιβλιοθηκών Μουσείων κλπ. Νόμ. 4823	116413 80	— —	8100	108313 80
»	1-2 Προς απόδ. καθ. προϊόντ. εκ φ.δ. χρ. 1940	1047 60	— —	1047 60	—
»	2-1 Διάφορα έκτακτα και απρόβλ. έξοδα .	70729 45	— +30000	94672 05	6057 40
»	2-2 *Αναλογούν τη *Ετ. ασφάλ. κοιν. ασφαλ.	15000	— —	10705	4295
»	3-1 *Υπόλ. εκτ. χορ. Δημ. προς έορτ. 100δος	261978 75	— —	1986	259992 75
»	4-1 Διάφορα έξοδα παρελθουσών χρήσεων	20000	— —	20000	—
Δ'	5- Τακτικόν άποθεματικόν	75000	— +40000	—	22900
		1285409 60	92100	661235 25	624174 35

Ανάλυσις του κεφ. Β' άρθρου 1.

Ανασκαφαί.

	Πιστώσεις	
	Διατεθείσαι	Αδιάθετοι
1) 'Ιερῶς 'Οδοῦ	—	10000
2) 'Ελευσίνας	—	6000
3) Νέας 'Αγχιάλου	—	12000
4) Θεσσαλονίκης	17400	—
5) Δυτικῆς Μακεδονίας	—	12000
6) Βυζαντ. Νικοπόλεως	—	10000
7) Ρωμαϊκῆς Νικοπόλεως	—	10000
8) 'Αρχαίας 'Αχαΐας	—	10000
9) Χάνι Κουτρομπῆ	1805	2195
10) Σικυῶνος	2382	17618
11) Σπετσῶν	—	3000
12) Αἰλωναρίου Καρυστ.	15000	—
13) Μοῦλκι Σαλαμίνος	5000	—
14) Φρέατος Πατρῶν	5000	—
15) Κορωνίας Θηβῶν	—	10000
16) 'Ικαρίας	—	5000
17) Κυνουρίας	8000	—
	54587	107813

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων και ἐξόδων

A' *Έσοδα	Δοχ. 1.176258.45
B' *Έξοδα	» 661235.25
Περίσσευμα	Δοχ. 515023.20

ΧΡΗΣΙΣ 1941

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς 1938 . . . . . εἰς σώματα 500

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς				2) Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας							
Σειρὰ τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμὴ τόμου	Εἰσπραχθέν ποσὸν	Σειρὰ τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμὴ τόμου	Εἰσπραχθέν ποσὸν				
1885	1	750	—	750	—	1939	14	200	—	2800	—
1886	1	750	—	750	—						
1888	1	750	—	750	—						
1890	1	750	—	750	—						
1891	1	750	—	750	—						
1892	1	750	—	750	—						
1894	1	750	—	750	—						
1897	1	750	—	750	—						
1915	1	750	—	750	—						
1930	1	750	—	750	—						
1934-1935	1	750	—	750	—						
1936	1	750	—	750	—						
1937 Α'	2	1500	—	3.000	—						
1937 Β'	1	1000	—	1.000	—						
1937 Β'	52	1500	—	78.000	—						
1938	2	250	—	500	—						
1938	1	500	—	500	—						
1938	5	750	—	3.750	—						
1938	22	1500	—	33.000	—						
	97		—	128.750	—		14			2800	—

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας						
Αἰτίων ἀριθ.	Ἐπιγραφή συγγράμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Ἐισπραχθὲν ποσὸν		
1	Εὐθ. Καστόρχη. Ἱστορ. ἔκθ. τῶν πράξ. τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχ. Ἐτ. κλπ. 1879	1	70	—	70	—
2	H. G. Lolling. Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου. 1899	1	180	—	180	—
3	Π. Καββαδία. Ἱστορ. τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1900	1	70	—	70	—
4	Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901 . . .	1	150	—	150	—
5	Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθέρων. 1902	1	75	—	75	—
		1	110	—	110	—
6	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906	1	600	—	600	—
7	Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβεράου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7	1	900	—	900	—
8	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου 1908 . . .	7	600	—	4200	—
		2	900	—	1800	—
9	Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων 1910.	5	150	—	750	—
		3	225	—	675	—
10	Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογος Μουσείου Λυκοσούρας 1911.	1	90	—	90	—
11	Γ. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφ. Μακεδονίας 1915	2	60	—	120	—
12	Κ. Γ. Γαρδίκια. Ἀρχ. μελετήματα 1915 .	1	28	—	28	—
13	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Τοπογραφία Δελφῶν 1912-17.	1	50	—	50	—
		1	75	—	75	—
		2	50	—	100	—
14	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920. . .	1	75	—	75	—
		2	100	—	200	—
15	Γ. Π. Οἰκονόμου. De profusionum receptaculis 1921.	1	90	—	90	—
		1	80	—	80	—
16	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ Ἄποτυμπ. 1923	2	120	—	240	—
		6	225	—	1350	—
17	Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928.	5	337	50	1689	50
		2	500	—	1000	—
18	Ἰω. Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόρδος Ἐλγιν 1923	2	250	—	500	—
		1	375	—	375	—
		1	250	—	250	—
19	Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιαν. Θῆβαι 1931.	1	750	—	750	—
		1	1500	—	1500	—
20	Ἰωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου 1931.	5	60	—	300	—
		1	90	—	90	—
		1	150	—	150	—
	Ἄθροισμα	66			18682	50
21	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν 1935.	11	52	—	572	—
		1	90	—	90	—
22	Κ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς τῆς Ἐλευσίνος 1931 (ἀγγλιστί).	6	50	—	300	—
		1	48	—	48	—
	Ἄθροισμα	85			19692	50
Ἄνακεφαλαίωσις.						
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς			Δρχ.	128750	—
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας			>	2800	—
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας			>	19692.50	
	Σύνολον. . . . Δρχ.				151242.50	

Γ ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1937 α'	4
1937 β'	6
1938	62

Σύνολον 72

2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1848 IB' συνεδρ.	1
1949 ΙΓ' »	1
1859	1
1860	1
1861 Ιον	1
1862 Ιον	1
1863 Ιον	1
1864 Ιον	1
1865 Ιον	1
1866 Ιον	1
1867 Ιον	1
1868 Ιον	1
1869 Ιον	1
1870 Ιον	1
1934	1
1937	1
1938	2
1939	4

Σύνολον 22

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας

Αἰτίων ἀριθμ.	Ἐπιγραφὴ Συγγραμματος	Ἐξαριθ. τόμοι
1	Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ Ναυαγίου τῶν Ἀντικυθήρων. 1902 . . .	2
2	Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβερᾶου. Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7 . . .	2
3	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908 . . .	1
4	Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1
5	Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογος τοῦ Μουσείου Λυκοσούρας. 1911	1
6	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	1
7	Γ. Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1
8	Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόεδος Ἐλγιν 1930.	1
9	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	2
10	Κ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς τῆς Ἐλευσίνας. 1936	2
	Σύνολον	14

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1942

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1942 - 1944

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1942 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚῃ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 21^ῃ ΜΑΡΤΙΟΥ 1943

Κύριοι Ἐταῖροι,

Κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν ἐν τῷ καθιδρύματι τούτῳ ὁ πρῶτος λόγος τῆς ἐτησίας λογοδοσίας εἶναι ὁ περὶ τῶν καταφθιμένων, τῶν ὁποίων ὁ θάνατος ἠραίωνσε τὰς τάξεις τῶν συναγωνιστῶν ἐν τῇ ἐπιδιώξει τῶν μεγάλων σκοπῶν τοῦ ἐνδόξου τούτου ἐργαστηρίου τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας.

Ὁ Otto Kern, ὑπῆρξεν ὁ βαθὺς ἐρευνητὴς τῶν ἀρχαίων μυστηρίων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, ὁ σοφὸς ἐκδότης τῶν Θεσσαλικῶν ἐπιγραφῶν καὶ τοῦ πολυτίμου τόμου τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἱεροφάντου τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐμπνευσμένου κήρυκος τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος Karl Otfried Müller, τοῦ ὁποίου τὰ λείψανα κρύπτει φιλοστόργως ἡ Ἑλληνικὴ γῆ ἐπὶ τοῦ μεγαλωνύμου Κολωνοῦ ὡς σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς εὐγνώμονος ἀναμνήσεως πρὸς πάντα ὀλοψύχως ἀφοσιωθέντα εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ θαύματος, εἰλικρινῶς δὲ ἀγαπήσαντα τὸν ἔνδοξον τοῦτον τόπον καὶ τὰς νεωτέρας αὐτοῦ τύχας.

Μετὰ τῆς αὐτῆς στοργῆς ἐστράφη ὁ Kern πρὸς τὴν μελέτην τῆς

ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς συμπαθείας ἀπέβλεπε καὶ πρὸς τὴν νεωτέραν, διὰ τοῦτο ἡ μνήμη αὐτοῦ δὲν θὰ γηράσῃ παρ' ἡμῖν.

2. Ὁ Ἐρνέστος Fabricius ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν παράδοσιν τῶν καλῶν φιλελληνικῶν χρόνων, οὐδέποτε δὲ ὑπῆρξεν ἐν τούτῳ ἐπιφυλακτικός, ἀλλ' ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἐνεπνέετο ἐκ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τοῦ τόπου, ἔνθα αὕτη διεδραματίσθη, καὶ ἐκ τοῦ νεωτέρου ἀντικτύπου τοῦ ἀρχαίου πνεύματος. Ἀπὸ τῶν ὑπομνημάτων τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Λεβαδείας, διὰ τῶν ὁποίων ἐνεκαίνισε τὴν χρησιμωτάτην μελέτην τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἀπὸ τῆς ἀνευρέσεως καὶ ἀναγνώσεως τῆς περιφήμου νομικῆς ἐπιγραφῆς τῆς Γόρτυνος, τὴν ὁποίαν ἠρμήνευσε μετὰ πολλῆς εὐστοχίας, διεξήγαγε τὰς ἱστορικὰς του ἐρέυνας μετὰ τῆς αὐτῆς ἐμβριθείας εἴτε περὶ καθαρῶς ἱστορικὰ εἴτε περὶ τοπογραφικὰ ζητήματα ἀσχολούμενος.

Τὸ ζήτημα τῆς τοπογραφίας τῶν Θηβῶν ὀφείλει σημαντικὴν προαγωγὴν εἰς τὸν Fabricius, ἡ ἱστορικὴ ἐρμηνεία τῶν εὐρημάτων τοῦ παρὰ τὴν Ἀχρίδα Τρεβένιστε ὀφείλει εἰς αὐτὸν τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν ἐσυνέχισε μετὰ ταῦτα ὁ ἡμέτερος συνάδελφος κ. Κεραμόπουλλος. Αἱ περὶ τὸν Ῥωμαϊκὸν ἐν Γερμανίᾳ Limes ἔρευναὶ ὀφείλουσιν εἰς τὸν Fabricius πολῦτιμον ἐποπτεῖαν καὶ παρόρμησιν.

Ἐὰν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐμβριθείαν προσθέσωμεν καὶ τὸ ὄντως ἀγαστὸν ἦθος τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν εὐγενεστάτην φιλανθρωπίαν, οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον καὶ τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἡμῶν πατρίδι ἔχομεν ἀρτίαν εἰκόνα τοῦ ἐκλιπόντος ἀνδρὸς ὡς ἐπιστήμονος, ἀνθρώπου καὶ φίλου, ζηλευτὸν ὑπόδειγμα ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἐπιστήμης.

3. Πλήρης ἡμερῶν ἀπῆλθεν ἀφ' ἡμῶν ὁ μέχρις ἐσχάτων σφριγηλὸς πρεσβύτης Γεώργιος Σωτηριάδης, ὁμότιμος Καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας, ἐπὶ μακρὸν χρηματίσας Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων, σημαντικῶς δὲ δράσας καὶ ἐν τῇ

ἡμετέρᾳ Ἐταιρείᾳ καὶ ὡς σύμβουλος καὶ ὡς ἀντιπρόεδρος καὶ ὡς ἀνασκαφεύς. Ἐκ Σιδηροκάστρου ὀρμώμενος ὁ Γεώργιος Σωτηριάδης διετέλεσε δι' ὅλου τοῦ βίου αὐτοῦ ἀφωσιωμένος εἰς τὴν Μακεδονικὴν πατρίδα, ὑπηρέτησε δὲ ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸ νεαρὸν Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποίου ἐγένετο καὶ πρῦτανις πλεῖστον συντελέσας εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς ἐκείνης ἀκροπόλεως τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰ πρῶτα αὐτῆς ἔτη.

Τὸ ἀρχαιολογικὸν ἔργον τοῦ Γεωργίου Σωτηριάδου περιλαμβάνει ἀνασκαφὰς ἐν Θέρμῳ, ἐν Χαιρωνείᾳ, ἐν Δωδώνῃ, ἐν Μαραθῶνι καὶ ἀλλαχοῦ, διὰ τῶν εὐρημάτων δὲ αὐτοῦ διεφωτίσθη σημαντικῶς ὁ τε προϊστορικὸς καὶ ἱστορικὸς πολιτισμὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὡς καὶ πολλὰ τοπογραφικὰ ζητήματα συναφῆ πρὸς τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ ἐν Αἰτωλίᾳ, ἐν Ἀττικῇ, ἐν Σελλασίᾳ κ. ἄ. Τελευταῖον ἐπὶ πλείονας θερινὰς περιόδους ἠρεύνησεν ἀνασκαφικῶς τὸ Μαραθῶνιον πεδίον καὶ μετ' ἐπιμονῆς ἠσχολήθη περὶ τὴν τοπογραφίαν τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Μαραθωνίας τετραπόλεως, περὶ τῆς ὁποίας ἐδημοσίευσεν μελέτας καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἐταιρείας.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁ Γεώργιος Σωτηριάδης ἠγάπησεν ἐξαιρέτως τὴν Ἑλληνικὴν χώραν, ὠπλισμένως δὲ διὰ σιδηρᾶς ὑγείας καὶ ὀδοιπορικῶν καὶ ὀρειβατικῶν μένουσ ἐγνώρισεν ὅσον ὀλίγοι τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐνέπνευσεν εἰς πολλοὺς τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Φύσιν, ἣ ὁποία ἀπώλεσεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου ἓνα τῶν μάλιστα ἐνθουσιωδῶν θαυμαστῶν.

4. Ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας Ἀπόστολος Ἀρβανιτόπουλος ἔκλεισε τὴν ζωὴν αὐτοῦ μετ' ὀδυνηρὰν νόσον, κινουῦσαν τὴν συμπάθειαν ἡμῶν.

Διατελέσας ἐπὶ μακρὸν Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων συνέδεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετὰ σημαντικῶν εὐρημάτων ἐν Θεσσαλίᾳ, τὸ δὲ μουσεῖον τοῦ Βόλου συνεκροτήθη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς διὰ τῆς σκαπάνης αὐτοῦ. Ἡ ἀνασκαφικὴ αὐτοῦ ὀρμὴ ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε

ἐκ τῶν διαρκῶν συσσωρευομένων εὐρημάτων μόνον ὀλίγα σχετικῶς ἠδυνήθη νὰ πραγματευθῆ διεξοδικώτερον καὶ νὰ προσαγάγη ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μελέτην, καταλιπὼν τὰ ὑπόλοιπα εἰς ἄλλων τὴν ἔρευναν καὶ συστηματικὴν ἐκμετάλλευσιν.

Ἄφθονος ὑπῆρξεν ἡ ἐπιγραφικὴ συγκομιδὴ ἐξ ἄλλων τε τόπων τῆς Θεσσαλίας καὶ ἰδίᾳ ἐκ Γόννων, τῶν ὁποίων αἱ ἐπιγραφαὶ κατέλαβον πολὺ μέρος διαφόρων τόμων τῆς Ἀρχ. Ἐφημερίδος καὶ τῆς *Revue de Philologie*.

Σπουδαία ὑπῆρξεν ὡσαύτως ἡ ἀθόρα ἀνακάλυψις γραπτῶν ἐπιτυμβίων στηλῶν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Δημητριάδος, διὰ τῶν ὁποίων προσετέθη πλούσιον ὕλικόν πρὸς γνῶσιν τῆς βιοτεχνικῆς ζωγραφικῆς διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ τοπικοῦ νεκροταφείου. Ἡ ὁμαδικὴ αὕτη εὗρεσις ζωγραφικῶν μνημείων προεκάλεσε κατ' ἀρχὰς τοιαύτην ἔκπληξιν, ὥστε ὑπερετιμήθη ἡ ἱστορικὴ τούτων ἀξία ὑπὸ τοῦ εὐτυχοῦς εὑρετοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν κατ' ἀξίαν ψύχραιμον ἐκτίμησιν τὸ εὖρημα τῆς Δημητριάδος δὲν παύει νὰ ἔχη σπουδαίαν σημασίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ζωγραφικῆς τῶν Ἑλλήνων, ὅσην περίπου σημασίαν ἔχουσι διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πλαστικῆς καὶ τὰ ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεγάλην τέχνην. Ἐκτὸς τοῦ περιγραφικοῦ καταλόγου τοῦ μουσείου Βόλου τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀρβανιτοπούλου, ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐξέδωκεν ἐν ἰδίῳ τόμῳ δέκα ἐγχρώμους πίνακας μετ' ἐκτενοῦς περιγραφῆς τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

Τὸ ὅλον ἀνασκαφικὸν ἔργον τοῦ ἐκλιπόντος εὐρηται ἐγκατεσπαρμένον εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα καὶ τὰ Πρακτικά τῆς Ἑταιρείας, ἐφ' ὅσον κατέστη δυνατὸν ἔστω καὶ προχείρως νὰ γίνῃ τοῦτο προσιτόν.

Ὁ Ἀρβανιτόπουλος ὑπερμέτρως ἐπεκταθεὶς εἰς τὴν ἀνασκαφικὴν ἐξερεύνησιν τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐν τῷ ὑπερβολικῷ αὐτοῦ ζήλω ὑπερτιμήσας τὴν ἀντοχὴν τῆς ἐπιστημονικῆς ζωῆς, ἐτιμώρησεν ἑαυτὸν καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁρμὴν, στερήσας οὕτω καὶ ἑαυτὸν ἡρεμωτέρας ἐπιστημονικῆς ἀπολαύσεως καὶ τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον ἀφθονωτέρων προσωπικῶν παρατηρήσεων.

Παρά πάντα ταῦτα τὸ ὄνομα τοῦ Ἀποστόλου Ἀρβανιτοπούλου θὰ παραμείνῃ ἀρρήκτως συνδεδεμένον μετὰ γονιμωτάτης ἀνασκαφικῆς περιόδου τῆς Θεσσαλίας, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐνεκαίνισεν.

5. Ὁ Νικόλαος Μπαλᾶνος, ὁ μέχρι πρό τινων διευθυντῆς τῆς ἀναστηλώσεως τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπέθανε κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1942 ὑπερογδοηκοντούτης (1860-21.9. 1942), ἀφιερῶσας πᾶσαν τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος, ἐπὶ μακρὸν δὲ ἐνεργῶς μετασχὼν καὶ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐταιρείας ὡς μέλος τοῦ συμβουλίου αὐτῆς.

Τὸ ἔργον τοῦ Νικολάου Μπαλάνου ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὴν συντήρησιν καὶ ἀναστήλωσιν τῶν ἐνδόξων μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως, εἶναι δὲ προφανὲς ὅτι ἡ ἐξαιρετος θέσις τῶν μνημείων τούτων ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἰστορίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ ἐπέσυρε τὴν διεθνῆ ἐπιστημονικὴν προσοχὴν καὶ ἐπὶ τὸ ἔργον τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός. Πῶς διεξήγαγε τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ταύτην ὁ Μπαλᾶνος ἐξέθηκεν ὁ ἴδιος ἐν ἐκτενεῖ συγγράμματι, τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον γαλλιστί, ἔπειτα δὲ καὶ ἑλληνιστί, διὰ χρηματικῆς ἐνισχύσεως τῆς τε Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Τίνος δὲ γενικωτέρας ἀναγνωρίσεως ἠξιώθησαν οἱ κόποι τοῦ ἀνδρός δεικνύει ὁ ἔπαινος ὁ ἀπευθυνθεὶς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις πρό τινων ἐτῶν συνελθόντος διεθνοῦς συνεδρίου τῶν περὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἱστορικῶν μνημείων ἀσχολουμένων ἀρχιτεκτόνων καὶ τὸ δίπλωμα τοῦ ἐπιτίμου διδάκτορος τὸ ἀπονεμηθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Würzburg κατὰ τὰς ἐορτὰς τῆς τετρακοσιετηρίδος αὐτοῦ ὅτε τὸ αὐτὸ δίπλωμα ἀπενεμήθη διὰ δευτέραν φορὰν καὶ εἰς τὸν πολὺν Γουλιέλμον Dörpfeld.

Κατὰ προτροπὴν τοῦ ἀειμνήστου Καββαδία ἀσχοληθεὶς ὁ Μπαλᾶνος περὶ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἀρχαίων μνημείων συνετέλεσεν ἔργον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Ἑλλὰς ἀπέβη πρωτοπόρος ἐν τῇ ἀντιλήψει ταύτῃ καὶ συνετέλεσεν, ὅπως ἐγκαινισθῆ ἡ νέα περίοδος ἀναστηλώσεως τῶν ἀρχαίων μνημείων καὶ κατενεχθῆ θανάσιμον πλῆγμα κατὰ τῆς πρότερον κρατούσης ὀλεθρίας συνηθείας τῆς

ἀνακαινίσεως τῶν ἱστορικῶν μνημείων, μάλιστα δὲ τῶν μεσαιωνικῶν, τὰ ὅποια παρεμορφοῦντο διὰ τῶν ἀυθαιρέτων νεωτέρων παρεμβάσεων καὶ συμπληρώσεων.

Ἄμεσον ἐπακολούθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ παραδείγματος ὑπῆρξεν ὅτι καὶ ἄλλη μεγάλη ἀρχαιολογικὴ χώρα, ἡ Ἰταλία, ἔχουσα νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ αὐτὰ προβλήματα ἀπέναντι τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀρχαιολογικῆς κληρονομίας, ἤρχισε τὴν αὐτὴν σημαντικὴν ἐργασίαν ἀναστηλώσεως τῶν ἀρχαίων αὐτῆς μνημείων κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς ὑπ' αὐτῆς τεθείσας γενικὰς ἀρχὰς τῆς εὐλαβείας πρὸς τὰ περισωθέντα λείψανα καὶ τῆς αὐστηρᾶς ἀποχῆς ἀπὸ ὑπερμέτρων συμπληρώσεων καὶ παραμορφωτικῶν προσθηκῶν. Οὕτω δὲ διὰ τῶν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Ἐπιδαύρου ἀναστηλωτικῶν ἀρχιτεκτονικῶν ἔργων τοῦ Καββαδία καὶ τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀναστηλώσεων τοῦ Μπαλάνου ἐδόθη ὄθησις πρὸς παρόμοια ἔργα καὶ ἐν μουσεῖοις καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἀσχολουμένων μεγάλων ἐπιστημονικῶν ἐθνῶν καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Δελφοῖς καὶ ἐν Κυρῆνῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ἀπέβη δὲ κοινὸν κτῆμα τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης ὅτι σκοπὸς τελικὸς πάσης ἀρχαιολογικῆς ἀνασκαφῆς ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων εἶναι, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἡ ἀναστήλωσις τούτων καὶ ἡ διὰ ταύτης ἀνάκτησις τῆς ἀρχαίας ἐντυπώσεως.

Εἰς τὸ τοιαύτης εὐρυτάτης σημασίας ἀποτέλεσμα τοῦτο συνετέλεσαν καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ Νικολάου Μπαλάνου, ἐὰν δὲ ἐγεννήθησαν ἀντιρρήσεις ὡς πρὸς τινὰς λεπτομερείας τῆς ἐκτελέσεως, αὗται δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ βελτιώσωσι τὴν μέθοδον, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἄρῳσι τὸ κῦρος τῆς τεθείσης ἀρχῆς, ἀρχῆς ἣτις ὀφείλεται εἰς τὴν τιμητικωτάτην Ἑλληνικὴν πρωτοβουλίαν.

6. Ὁ Κωνσταντῖνος Γερογιάννης δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν ὑπαλληλικὴν ἀρχαιολογικὴν ἱεραρχίαν, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἄξιος λόγου ἀρχαιολογικὸς καὶ ἰδίᾳ μυθολογικὸς ἐρευνητὴς τοῦ ὁποίου αἱ περὶ τὰς παραστάσεις τῆς Γοργοῦς καὶ τῆς Μεδούσης μελέται ἐκίνησαν εὐρύτεραν προσοχὴν καὶ ἐπιδοκιμασίαν.

Γενόμενος μαθητὴς τοῦ Otto Benndorf ὁ Γερογιάννης καὶ ὑπηρετήσας ἐπὶ τινα χρόνον ὑπ' αὐτόν, μετέβη ἔπειτα εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ ὑπηρετήσεν ὡς ἀρχαιολογικὸς ὑπάλληλος ἐν τῷ μεγάλῳ τῆς πόλεως ἐκείνης Metropolitan Museum. Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα παρέμεινεν ἐνταῦθα ἰδιωτικῶς ἐργαζόμενος, ἅτε μὴ δυνηθεὶς νὰ καταλάβῃ ἀρχαιολογικὴν θέσιν διὰ τὴν ἔλλειψιν τυπικῶν προσόντων. Τῆς εὐρύτερας μορφώσεως τοῦ Γερογιάννη καρπὸς εἶναι ἡ φιλοσοφικὴ αἰσθητικὴ μελέτη περὶ ποιήσεως. Εἶχε δὲ ἀνακοινώσει ἄλλοτε καὶ ἐσκόπει νὰ δημοσιεύσῃ ἐκτενέστερον μελέτην περὶ τῆς ζωολατρείας ἐν Ἑλλάδι. — Χρηματίσας ἐπὶ τινα χρόνον ἀνώτερος διοικητικὸς ὑπάλληλος ἐν Ἡπείρῳ, ἔζησε τὸν ὑπόλοιπον χρόνον ἰδιωτεύων, ὑπέκυψε δὲ τελευταῖον εἰς τὴν πίεσιν τῶν στερησεων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἐφιάλτου.

7. Ἄλλὰ καὶ ἄλλους παρὰ τοὺς ἀρχαιολόγους διακεκριμένους ἐπιστήμονας καὶ ἄλλως ἐν τῇ πολιτείᾳ δράσαντας ἄνδρας ἀπώλεσεν ἡ Ἐταιρεία ἐκ τῆς χορείας τῶν Ἐταίρων αὐτῆς.

Τὸν ἄλλοτε ἐν Παρισίοις πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ καθηγητὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Παρισίων Νικόλαον Πολίτην τὸν σεβαστὸν Θεολόγον καὶ ἀφωσιωμένον φίλον τῆς Ἐταιρείας Ἰωάννην Μεσολωρᾶν, τὸν διαπρεπῆ καθηγητὴν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου καὶ πολλάκις πρόεδρον τῶν γενικῶν ἡμῶν συνελεύσεων Κωνσταντῖνον Ῥάλλην, τὸν ἐπιφανῆ πρόεδρον τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ νομικὸν Στάμον Παπαφράγκον, πολλάκις καὶ αὐτὸν προεδρεύσαντα τῶν γενικῶν συνελεύσεων ἡμῶν, τὸν διακεκριμένον νομικὸν Γεώργιον Δυοβουνιώτην, τὸν παλαιὸν ἡμῶν ἑταῖρον καὶ Σύμβουλον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου Γεράσιμον Μακρῆν, τὸν ἀφωσιωμένον εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐταιρείας Στρατηγὸν Ἰωάννην Δρόσον, τὸν διακεκριμένον πολιτευτὴν καὶ ἄλλοτε Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας, ἐξαίρετον ἐπιδείξαντα ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν ἀρχαιολογικῶν πραγμάτων καὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐταιρείας Ἰωάννην Μανέταν, τὸν ἀνώτατον Δικαστικὸν σύμβουλον καὶ ἀδιαλείπτως παρακολουθῆ-

σαντα τὰ τῆς Ἑταιρείας Γκίκαν Χρυσούλην, τὸν γνωστὸν νομικὸν Λυκοῦργον Σαρσέντην, τὸν ἀνώτερον ὑπάλληλον Γεώργιον Βουγιούκαν καὶ τὸν εἰς πολλοὺς Ἀθηναίους γνωστὸν καὶ ἀγαπητὸν πρόεδρον τῶν συμβολαιογράφων Ἡρακλέα Καρκούλιαν.

Συχνὰ ὑπῆρξαν τὰ πλήγματα τοῦ θανάτου, πολλοὶ δὲ ἀπῆλθον προώρως, ἀλλὰ πάντες ἀπεχωρίσθησαν ὑπὸ τὸ βᾶρος τῆς ἐθνικῆς πικρίας.

Ἀνασκαφικὸν ἔργον δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἐφέτος ἡ Ἑταιρεία, διότι τὸ 1942 ὑπῆρξεν ἔτος νεκρὸν καὶ δι' αὐτήν. Παρὰ τὴν ηὔξημένην ἀπόδοσιν ἐκ τῶν προσόδων τοῦ λαχείου καὶ τὴν οὕτω ἐπελθοῦσαν ἐνίσχυσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ, αἱ δαπάναι τῶν μετακινήσεων καὶ τῶν ἡμερομισθίων ἦσαν τόσον ὑπέρογκοι καὶ αἱ παρεμβαλλόμεναι δυσκολίαι τόσον δυσνίκητοι, ὥστε καὶ ἐὰν ἀνελαμβάνοντο ἐργασίαι τινὲς τὸ κατόρθωμα θὰ ἦτο μηδαμινὸν καὶ δυσανάλογον πρὸς τὰς δαπάνας καὶ τοὺς κόπους, ἱκανὸν δὲ μόνον, ὅπως αὐξήσῃ τὴν ἐθνικὴν ἀνίαν.

Ἄλλὰ παρὰ πᾶσαν ἔλλειψιν ἀνασκαφικῶν καὶ ἄλλων συνήθων εἰς ὁμαλὰς περιστάσεις δαπανῶν ὁ Προϋπολογισμὸς τῆς Ἑταιρείας κατηναλώθη ὀλόκληρος εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων, τῆς Ἑταιρείας προσαρμοσθεῖσης πρὸς πᾶσαν ἐκ τῶν ἐκάστοτε αὐξήσεων προερχομένην μισθολογικὴν ὑποχρέωσιν, ἵνα δυνηθῶσιν οὗτοι νὰ διεξαγάγῃσι νικηφόρως τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, ὅπως οὗτος ἀπειλητικώτατα ἐπεβλήθη κατὰ τὸ δεινὸν ὄντως ἔτος 1942 εἰς μέγιστον μέρος τοῦ ἔθνους. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ αἱ κανονικῶς ηὔξημένοι ἀποδοχαὶ δὲν ἐπῆρκουν εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ὑπαλλήλων, τὸ Δ. Συμβούλιον ὁμοφώνως ἀπεφάσισεν, ὅπως καὶ περαιτέρω ἔλθῃ εἰς οἰκονομικὴν αὐτῶν ἐνίσχυσιν ἐκ τῶν διαθέσιμων κεφαλαίων τοῦ ιδρύματος, πεποιθὸς ὅτι ἐκτελεῖ ἐπιβαλλόμενον στοιχειῶδες καθῆκον σωτηρίας ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἐκινδύνευσεν αὐτὴ ἡ ζωὴ ἐν μέσῳ τῆς ἐνσκηψάσης ἐπισιτιστικῆς θεομηνίας καὶ τῆς ἄνευ προηγουμένου κερδοσκοποῦ μανίας, καθ' ὃν

χρόνον ἄφθονα διενέμοντο τρόφιμα ὑπὸ τῶν μεγάλων πιστωτικῶν ἰδρυμάτων εἰς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῶν.

Δὲν ἔχομεν οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν, Κύριοι Ἐταῖροι, ὅτι πρᾶπτον ὡς ἔπραξε τὸ Συμβούλιον ἀνταπεκρίθη πλήρως καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν διάθεσιν, ἀπότοκον τῆς συναισθήσεως ὑπερτάτου καθήκοντος φιλανθρωπίας καὶ κοινωνικῆς ἀρετῆς καὶ ἀλληλεγγύης.

Τὸ διαρρεῦσαν ἔτος μετὰ τοῦ προπαρελθόντος χειμῶνος ὑπῆρξε χρονικὸν διάστημα στυγνῶν κινδύνων ζωῆς διὰ τὴν πνευματικὴν κυρίως τάξιν, τὴν ἀντιμετωπίζουσαν τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς διὰ τοῦ μισθοῦ αὐτῆς. Τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι ἡ τάξις αὕτη δὲν ἠτύχησε νὰ ἔχῃ τὴν ἐπικουρίαν, τῆς ὁποίας ἦτο ἀξία, ἀλλ' ἠγωνίσθη διὰ μέσου τῶν συμπληγᾶδων τῆς οἰκονομικῆς στενοχωρίας καὶ τῆς ἀγοραίας ἐκμεταλλεύσεως, ἵνα σωθῆ ἔκ τῆς λαίλαπος σχεδὸν μόνη καὶ ἀβοήθητος. Καὶ ὅτε δὲ ἐθεωρήθη εὐκαιρον, ὅπως ληφθῆ πρόνοια περὶ τῶν διανοουμένων, κατὰ τὴν κρατήσασαν ἔκφρασιν, ἐδηλώθη ὅτι τοιοῦτοι νοοῦνται οἱ λογοτέχνη!, ἀλλ' ὅτι κατ' ἐξαιρέσιν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπεκταθῆ ἡ ἔννοια καὶ εἰς ἄλλους ἐργάτας τοῦ πνεύματος καὶ δὴ καὶ ἐπιστήμονας.

Ἡ θεία πρόνοια ἃς προφυλάξῃ τὴν Ἑλλάδα, τοῦλάχιστον ἐν τῷ μέλλοντι, ἀπὸ τοιούτων ἀνακαλύψεων.

Καὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἐταιρείας ὁ πλουτισμὸς κατὰ τὸ ἔτος 1942 δὲν ὑπῆρξε σοβαρὸς διὰ τὰ γνωστὰ εἰς πάντας τοὺς ἐπιστήμονας κωλύματα. Ὑπῆρξαν βεβαίως εὐρύτεραι εὐκαιρία βιβλιομπορίας κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ τὰ προσφερόμενα βιβλία, περιωρισμένων ειδικοτήτων, ἀπηυθύνοντο μᾶλλον πρὸς τὸ εὐρύτερον κοινόν, παρὰ πρὸς ἐπιστημονικὰς βιβλιοθήκας, γενόμενοι δὲ εἰδικαὶ παραγγελίαι δὲν εἶχον συνέχειαν ἕνεκα ἀναστολῆς πωλήσεων εἰς τὰς πηγὰς τοῦ βιβλιομπορίου.

Σὺν τῷ χρόνῳ ἀντελήφθη καὶ ἡ Ἐταιρεία ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς προστασίαν τῆς εἰς δημοσιεύματα σημαντικῆς αὐτῆς περιουσίας, οὕτω δὲ ἀνέστειλε τὴν ἀθρόαν πώλησιν τῶν

δημοσιευμάτων τῆς καὶ προέλαβε τὴν θυσίαν τῶν συμφερόντων αὐτῆς εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς τοποθετήσεως ξένων, ἀθρόως καὶ ἀκόπως κτηθέντων, κεφαλαίων. Τὴν αὐτὴν δέ, ὡς γινώσκομεν, ὀρθὴν σκέψιν ἐφήρμοσαν καὶ ἄλλα ἰδρύματα, προλαβόντα ἐν καιρῷ τὴν ἐξάτμισιν τῆς περιουσίας των. — Κατὰ ταῦτα ἡ κίνησις τῆς βιβλιοθήκης ὑπῆρξε περιορισμένη, εἰσηλθὼν δὲ εἰς αὐτὴν ἐξ ἀγορῶν, ἀνταλλαγῶν ἢ δωρεῶν τόμοι ἐν ὄλῳ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα δύο.

Ἄλλὰ καὶ τὸ δημοσιευτικὸν ἔργον ἡμῶν ἀνεστάλη κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος, ἐξεδόθησαν δὲ μόνον τὰ Πρακτικά τοῦ ἔτους 1940, ἐν ᾧ παραμένουσιν ἀδημοσίευτα τὰ Πρακτικά τοῦ 1941, ἀναμένοντα, ὅπως δημοσιευθῶσι μετὰ τῶν ἐπομένων κατὰ τὴν ποθητὴν εὐκαιρίαν.

Ὡσαύτως ἐξεδόθη ὁ ἤδη ἐστοιχειοθετημένος πανηγυρικὸς λόγος τοῦ Γραμματέως «Τὰ ἑκατὸν ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας» ὁ ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὰς ἐν ἔτει 1938 ἑορτὰς τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐν τῷ Παρθενῶνι τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 1938. Ἡ ἀλματικὴ ὑψωσις καὶ τῶν τυπογραφικῶν δαπανῶν ἐπέβαλεν εἰς ἡμᾶς, ὅπως ἀποστῶμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς δημοσιεύσεως τοῦ λεπτομεροῦς ἀπολογισμοῦ τῆς ὡραίας ἐκείνης πανηγύρεως, ἡ ὁποία ἐπέστεψε τὸ ἑκατονταετὲς ἔργον τῆς Ἐταιρείας δι' ἀσυνήθους διεθνοῦς ἀναγνωρίσεως. Ἄλλ' ὅταν ἀποκατασταθῇ ἡ ἐθνικὴ τάξις καὶ ἐπανέλθῃ ἡ ἀκώλυτος ἄσκησις πασῶν τῶν δυνάμεων τῆς πατρίδος, ἡ δὲ Ἐταιρεία ἀναλάβῃ τὴν πορείαν αὐτῆς, πρῶτον μέλημα αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐν πάσῃ ἀκριβεῖα δημοσιεύσις τῶν ἑορτῶν, ἵνα τὸ χρονικὸν τοῦτο παραμένῃ ὡς στέφανος διὰ τὸ παρελθὸν καὶ ὡς κέντρον διὰ τὸ μέλλον. Τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα χρήματα εἶναι ἐν μέρει παρακατατεθειμένα, ἡ δὲ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία ἔχει ἀρχίσει, ἐὰν δὲ χρειασθῇ πρόσθετος δαπάνη θὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ χορηγήσῃ ταύτην ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἰδρύματος.

Ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐταιρείαν συμβάντων τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸ Συμβούλιον ἐπιθυμεῖ νὰ ἀνακοινώσῃ πρὸς τὴν Συνέλευσιν τὸ ἐκ μέρους τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου γεννηθὲν ζήτημα περὶ

τῆς φύσεως τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς Ἑταιρείας. Μετὰ μίαν σχεδὸν τριακονταετίαν ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἐλέγχου τῆς διαχειρίσεως τοῦ ιδρύματος ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ μετὰ τὴν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁμαλωτάτην διεξαγωγὴν τοῦ ἐλεγκτικοῦ τούτου ἔργου, αἴφνης ἡ ὑπηρεσία τοῦ ἐλέγχου τῶν ἐνταλμάτων ἀνεκοίνωσε πρὸς τὴν Ἑταιρείαν, ὅτι ἡ Ἑταιρεία εἶναι κατὰ τὴν νέαν ἀντίληψιν τῆς ὑπηρεσίας νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου καὶ οὐχὶ νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὡς ἐχαρακτηρίζετο μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ὡς χαρακτηρίζεται καὶ σήμερον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, στηριζομένου εἰς τὴν φύσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας ἀσκουμένου ἔργου, καὶ εἰς τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ Κράτος. Τὸ Συμβούλιον ἔχον πεποίθησιν εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς ἀντιλήψεως αὐτοῦ προέβη εἰς προσφυγὴν πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ διατήρησιν τοῦ ἰδιωτικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ἑταιρείας, διὰ τοῦ ὁποίου αὕτη τελοῦσα ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἀπηλλαγμένη ἄλλων δεσμευτικῶν περιορισμῶν τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ, ἠδύνατο πάντοτε νὰ ἐκτελῇ τὰ ἔργα αὐτῆς μετ' ὠφελείας καὶ σχετικῆς ταχύτητος, ὥστε νὰ φθάσῃ μέχρι σήμερον εἰς οἷα ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἔργα ἀντανανκλῶντα ἐφ' ὀλόκληρον τὸ ἔθνος.

Ἐὰν ἡ Ἑταιρεία ὑπέκειτο μέχρι σήμερον εἰς τὰς ὑποχρεώσεις δυσκινήτου λογιστικοῦ ὀργανισμοῦ, εὐλόγου εἰς μεγάλας χρηματικὰς διαχειρίσεις καὶ μεγάλας προμηθείας, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ κατορθώσῃ ὅσα κατώρθωσε καὶ εἰς ποσὸν καὶ εἰς ποιόν. Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ συστήματος τῆς δημοπρασίας π. χ. εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας θὰ ἐπέφερεν αὐτόχρημα καταστροφὴν εἰς ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι καύχημα διὰ τὴν ὅλην χώραν. Καθ' ὃν δὲ χρόνον αὐτὸ τὸ Κράτος προκειμένου περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀρχαιολογικῶν δημοσιευμάτων ἐξήρесе ταῦτα νομοθετικῶς τῶν λογιστικῶν δεσμεύσεων τῆς μειοδοσίας, ἵνα περισώσῃ αὐτὰ ἀπὸ τῆς ποιοτικῆς φθορᾶς, θὰ ἦτο ἀκατανόητον νὰ ὑποβληθῇ ἡ Ἑταιρεία εἰς τοιαύτην ποιοτικὴν καταστροφὴν, ἵνα περισωθῇ τὸ

κῦρος τοῦ λογιστικοῦ νόμου, τοῦ ὁποίου ἡ ἀποστολή ἔχει πολλῶν εὐρύτεραν σημασίαν.

Ἄλλὰ καὶ ἡ βελτίωσις τῶν ἀποδοχῶν τῶν ὑπαλλήλων, ἡ ὁποία ἐνδέχεται νὰ ἐπέδρασεν εἰς τὴν σκέψιν τοῦ ἐλεγκτικοῦ ὑπαλλήλου, δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην, διότι ἡ Ἐταιρεία, ἂν καὶ δὲν ἀποτελεῖ ἐπικερδῆ ἐπιχείρησιν, ἀλλ' ἀπλοῦν ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα, προσελθὸν ἐκ τῆς ἐλευθέρως βουλήσεως τῶν ιδιωτῶν, οἵτινες συνέστησαν αὐτό, μετὰ πάσης στοργῆς ἀπέβλεψε πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους αὐτῆς καὶ εἰς ἕκτακτον, σημαντικὴν διὰ τὴν περιουσίαν αὐτῆς δαπάνην, προέβη πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῶν, ὅπως προηγουμένως ἀνεπτύξαμεν. Τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου παρεχόμενα κατ' ἔτος χρήματα δὲν εἶναι βοήθημα τοῦ Κράτους, ἀλλ' ἀπόδοσις δικαιωμάτων οἰκονομικῶν τῆς Ἐταιρείας, ὀφειλομένων εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τοῦ ἰδίου αὐτῆς λαχείου μετὰ τῶν κρατικῶν λαχείων. Τοιαύτην δὲ σύμφωνον πρὸς τὰ πράγματα διατύπωσιν μεταχειρίζονται καὶ οἱ καθορίζοντες τὰ τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐταιρείας εἰς τὰ ἐκ τοῦ κρατικοῦ λαχείου κέρδη νόμοι, ῥητῶς ὁμιλοῦντες περὶ ἀποδόσεως. Ἄλλ' ἡ ἀπόδοσις δὲν εἶναι χορηγία.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἐνδεχομένην οἰκονομίαν, ἡ ὁποία θὰ προέλθῃ διὰ τῆς μειοδοτικῆς προμηθείας δύο χιλιάδων ὀκάδων καυσοξύλων ἢ δύο τόννων ἀνθρακίτου ἑτησίως ἢ δύο δωδεκάδων μολυβδοκονδύλων καὶ ἄλλων παρομοίων εἰδῶν, θὰ ἦτο πολὺ ἀτυχήσῃ ὁ λογιστικὸς νόμος ἐὰν ἦτο ἠναγκασμένος νὰ εἶναι τόσον μετριόφρων. Ἄλλως τε ἡ διαχείρισις τῶν χρημάτων τῆς Ἐταιρείας ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ὑπῆρξε κατὰ κανόνα τόσον φειδωλή, ὥστε νὰ προκαλῆ ἔνιστε παράπονα τῶν φρονούντων ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς πρέπει νὰ ἐξαντλῆται ἐκάστοτε καὶ νὰ μὴ καταλείπη περισσεύματα πρὸς κεφαλαιοποίησιν. Γνώμων δὲ τῆς τοιαύτης οἰκονομικῆς σωφροσύνης εἶναι ἡ διαχείρισις τῆς χρηματικῆς ἐνισχύσεως τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Ἐταιρείας, ἡ ὁποία οὐχὶ μόνον λαμπρότατα διεξήχθη ἐν μέσῳ διεθνoῦς συμμετοχῆς, ἀλλ' ἀφῆκε καὶ οἰκονομικὸν περιθώριον πρὸς συμπλήρωσιν δημοσιευμάτων τινῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ἐορτήν. Ἀρκεῖ δὲ

ἢ τρίτομος ἔκδοσις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος πρὸς πίστωσιν τοῦ πράγματος.

Τὰ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα, τὰ ἀφιερωμένα εἰς τὴν ἔρευναν καὶ τὴν θεραπείαν τῆς ἐπιστήμης, ἔχουσιν ἴδιον χαρακῆρα καὶ ὑψηλὴν ἀποστολήν, ἣ ὁποία ἐπιβάλλει εὐρύτητα ἀντιλήψεως, ἄνευ τῆς ὁποίας ταῦτα ἀσφαλῶς θὰ ἔβαινον πρὸς ἀστοχίαν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἔδρασε καὶ ἐπέτυχε ὅσα ἐπέτυχε κατὰ τὴν σταδιοδρομίαν αὐτῆς τὴν ὑπερεκατονταετῆ ὡς ἰδιωτικὸν σῶμα, ὡς τοιοῦτο δὲ ἐπέσυρε τὸν σεβασμὸν οὐχὶ μόνον τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστημονικῆς καὶ εὐρυτέρας κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ κόσμου — καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ εὔρε πάντοτε ἐστίαν ἐθνικῆς δράσεως καὶ ἐθνικῆς ὠφελείας ὑπερτάτης σημασίας.

Ἐὰν δὲ ἡ ἰδέα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐρεῦνης τῆς ἀληθείας εἶναι πάντοτε πολύτιμος διὰ τὰ ἔθνη καὶ ὀφείλεται εἰς αὐτὴν ἀνεπιφύλακτος ἐνίσχυσις ὑπὸ πάντων, ἡ σπουδαιότης τῶν ἐπιδιώξεων τούτων εἶναι χιλιάκις πολυτιμότερα κατὰ τὰς περιόδους τῶν ἐθνικῶν κρίσεων, ὅτε ὁ δαυλὸς τῆς γνησίας ἐπιστήμης φωτίζει τὸν σκοτεινὸν δρόμον τῆς ἀβεβαιότητος καὶ ὀδηγεῖ τὸ ἔθνος πρὸς τὴν εὐστάθειαν καὶ τὸν ἀξιοπρεπῆ ἐθνικὸν βίον, τὸν φέροντα μετὰ καρτερίας τὸν βαρὺν χειμῶνα τῆς πατρίδος καὶ προσηλωμένον μετὰ πεποιεῖσεως εἰς τὴν κατὰ φυσικὴν ἀκουλουθίαν ἐπερχομένην ἄνοιξιν.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1942

Α' ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15^η Φεβρουαρίου τοῦ 1942 ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος Κυριακῇ καὶ ὥρα 10 1/2 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ ἐκλέξωσι τότε Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1942 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1941 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ 1941.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα καὶ εἷς. Γενομένης φανεραῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀντώνιος Σταθάτος, Α' Γραμματεὺς ὁ κ. Κωνστ. Δ. Παπακωνσταντίνου καὶ Β', Γραμματεὺς ὁ κ. Ἐμμ. Χατζηδάκης. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1941, ἣ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχειρίσιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας καὶ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὸ ἔτος 1942 οἱ κ. κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Κ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπέισις μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11.30 π. μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας κ. Γεώργιος Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1941.

Β' ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Τῇ 22^α Φεβρουαρίου 1942 ἡμέρα Κυριακῇ κοὶ ὥρα 10^η π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς δευτέραν τακτικὴν συνέλευσιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Προέδρου τῆς Συνελεύσεως κ. Πουλίτσα καὶ προέβησαν κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ὁργανισμοῦ εἰς μυστικὴν διὰ ψηφοδελτίων ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν τριετίαν 1942 - 1944. Ἐψηφίσαν ἑταῖροι ἐβδο-

μήκοντα δύο ἐξελέγησαν δὲ μέλη τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν τριετίαν 1942-1944 οἱ κ. κ. Ἀντώνης Ἐμμ. Μπενάκης διὰ ψήφων 72 Γεώργιος Π. Οἰκονόμος διὰ ψήφων 72 Φιλώτας Παπαγεωργίου διὰ ψήφων 72, Γεώργιος Ν. Βέλτσος διὰ ψήφων 71, Σωκράτης Κουγέας διὰ ψήφων 71. Ἀναστάσιος Ὁρλάνδος διὰ ψήφων 70, Θεόφιλος Βορέας διὰ 69, Γεώργιος Ζαρίφης διὰ ψήφων 69 καὶ Νικόλ. Μπαλάνος διὰ ψήφων 69 Ἀντώνιος Κεραμόπουλλος διὰ ψήφων 68, Μιχαὴλ Βολονάκης διὰ ψήφων 67, Γεώργιος Σωτηρίου διὰ ψήφων 65 καὶ Ἀντ. Α. Χατζῆς διὰ ψήφων 63.

Συμπλήρωσις καὶ καταρτισμὸς τοῦ νέου Διοικ. Συμβουλίου.

Τὸ οὕτως ἐκλεχθὲν ὑπὸ τῶν ἐταίρων νέον Συμβούλιον συνελθὸν τῇ 27 Φεβρουαρίου 1942 εἰς συνεδρίαν πρὸς πλήρη καταρτισμὸν αὐτοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ Ὄργανισμοῦ ἐξέλεξε μέλη τοῦ Συμβουλίου τοὺς κ. κ. Κωνσταντῖνον Κουρουνιώτην, Κωνσταντῖνον Ρωμαῖον καὶ Σπυρίδωνα Μαρινᾶτον Ἀντιπρόεδρον δὲ τὸν κ. Ἀντώνιον Ἐμμ. Μπενάκην καὶ Γραμματέα τὸν κ. Γεώργιον Π. Οἰκονόμον.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1942

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί ύπογεγραμμένοι άποτελοϋντες την Ήξελεγκτικήν Ήπιτροπείαν τής Έταιρείας δια τὸ έτος 1942, προσκληθέντες δια τοϋ ὑπ' αριθ. 6 τής 6 Φεβρουαρίου 1943 έγγραφου τοϋ κ. Προέδρου, έπελήφθημεν τοϋ έλέγχου τής οικονομικῆς διαχείρισεως τής Έταιρείας τοϋ λήξαντος έτους 1942, εκ τῶν λογιστικῶν και ταμιακῶν βιβλίων τής όποιας έξάγονται τὰ έξῆς άποτελέσματα :

Μ Ε Ρ Ο Σ Α'

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εύρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1942	Δρχ.	113.893.—
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα γεν. Προϋπ/σμοϋ χρήσεως 1942 »		4.382.958.95
3) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ . . . . . »		4.197.446.95
4) Ἐπιστροφὰι χρημάτων ἐνταλμάτων προπληρωμῆς . . »		1.195.—
5) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, εἰσπραχθεῖσαι δόσεις . . . »		509.841.—
6) Δωρεαί, κληρονομίαι και κληροδοτήματα . . . . . »		18.461.70
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>9.223.796.60</u>

β) Πίστωσις :

1) Πληρωμαί εἰς Ἔξοδα γεν. Προϋπ/σμοϋ χρήσεως 1942 Δρχ.		408.631.65
2) Καταθέσεις εἰς τὸν ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ λογαρια- σμόν παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ . . . . . »		4.020.093.95
3) Ἐπιστροφὰι χρημάτων, τὰ μεταφερθέντα . . . . . »		1.195 —
4) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, τὰ δαπανηθέντα δι' ἀγορὰν εἰδῶν τροφίμων . . . . . »		2.002.575.—
5) Ὑποχρεωτικὰ δαπάναι, καταβληθεῖσαι ὑποχρεώσεις »		2.656.577.—
6) Δωρεαί, κληρονομίαι και κληροδοτήματα . . . . . »		18.461.70
7) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εύρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31/1/43 »		116.262.30
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>9.223.796.60</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

α) Ἐσοδα :

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	427.967.95
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου	»	50.500.—
3) » ἀντίτιμον δημοσιευμάτων	»	164.770.—
4) » » » ἀρχαιολ. τόποι καὶ μουσεῖα »	»	15.060.—
5) » ἐτησίας εἰσφορὰς τῶν ἐταίρων	»	20.220.—
6) » ποσοστὸν ἐκ τῶν κρατικῶν λαχείων. Ν. Δ. 516/1941 »	»	3.342.637.—
7) » διάφορα καὶ ἔκτακτα ἔξοδα	»	107.770.—
8) » ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	254.034.—
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>4.382.958.95</u>

β) Ἐξοδα :

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	269.379.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	76.076.70
3) » » βιβλιοθήκης	»	2.000.—
4) » ἐπισκευὰς μεγάρου καὶ ἐπιπλώσεις	»	8.965.—
5) » ἀνασκαφὰς καὶ μελέτας	»	—
6) » δημοσιεύματα	»	—
7) » ποσοστὰ συγγραφέων	»	—
8) » συνδρομὰς εἰς περιοδικὰ	»	—
9) » ἀνακοινώσεις καὶ διαλέξεις	»	—
10) » ὑπόλοιπον ἐκκαθαρίσεως μερίδος ὑπὲρ τῶν βιβλιοθηκῶν Μουσείων	»	—
11) » διάφορα ἔξοδα	»	39.893.95
12) » ἀναλογοῦν τῇ Ἐταιρείᾳ ἀσφάλιστρον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	»	11.887.—
13) » ἔξοδα ἐορτασμοῦ 100ετηρίδος τῆς Ἐταιρείας »	»	—
14) » » παρελθουσῶν χρήσεων	»	430.—
15) » ἔκτακτον καὶ τακτικὸν ἀποθεματικὸν	»	—
Σύνολον . . . Δρχ.		<u>408.631.65</u>
Περίσ. ἐσόδων καὶ ἐξόδων Πρ/σμοῦ χρήσ. 1942 »		<u>3.974.327.30</u>
Σύνολον . . . »		<u>4.382.958.95</u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.

α) Ἐνεργητικόν :

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 10.499.534.35 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς στοιχείων :

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	116.262.30
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 80 μετ. Ἐθν. Τραπ., ἐξ ὧν 10 ἐκ δωρεᾶς Ρώμα	»	740.057.25
5) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 % Πάγιον	»	88.154.25
6) » 75 » » 1890, 5 % Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
7) » 121 » « » 1907, 5 % Ἀμύνης	»	8.315.20
8) » 235 » » » 1914, 5 % τῶν 500 ἑκατ. »	»	546.601.65
9) » 1 » » » 1893, 5 % Κεφαλαιώσεως καὶ ἀπόδ. φράγκ. 140	»	640.—
10) » 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ	»	25.—
11) » 25 » » » Προσφυγικοῦ, 7 % 1924	»	183.047.50
12) » Προκαταβολὰς	»	1.932.—
13) » 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »	»	180.000.—
14) » 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	»	1.299.609.20
15) » 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ., 1923 »	»	52.733.60
16) » 155 » » Κτηματικῆς 1930 Λ.	»	1.355.874.—
17) » 95 » » » 1927 Λ.	»	832.558.40
18) » 1000 » » Ἀπαλλοτρ. 1931, 1929, 1919	»	63.500.—
19) » Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῆ Ἐθν. Τρ. »	»	578.007.95
20) » Ἐγγυοδοσίας	»	5.000.—
21) » Ὑποχρεωτικὰς δαπάνας	»	2.656.577.—
22) » Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοῦς	»	1.492.734.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

β) Παθητικόν.

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 10.499.534.35, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου	Δρχ.	9.096.067.35
2) » τῆς Μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων Ν. 4823	»	108.313.80
3) » » κεφαλαιοποιήσεως ἀντιτίμου πωλ. ἀκινήτων	»	1.290.153.20
4) Ἐξ ἐγγυοδοτῶν	»	5.000.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς δραχμὰς 10.499.534.35, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	116.262.30
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » ἀκίνητα κτήματα	»	17.847.50
4) » 80 μετ. τῆς Ἐθν. Τραπ., ἕξ ὧν 10 ἐκ δωρ. Ρώμα »		740.057.25
5) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4%, Πάγιον		88.154.25
6) » 75 » » 1890, 5%, Σιδ. Λαρίσης		20.193.75
7) » 121 » » 1907, 5%, Ἀμύνης		8.315.20
8) » 235 » » 1914, 5%, τῶν 500 ἑκατομ. »		546.601.65
9) » 1 » » 1893, 5%, Κεφαλαιώσεως καὶ 1 ἀπόδ. φρ. 140		640.—
10) » 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ		25.—
11) » 25 » » Προσφυγικοῦ, 1924, 7%		183.047.50
12) » Προκαταβολὰς		1.932.—
13) » 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος »		180.000.—
14) » 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταναστ., 1923 »		52.733.60
15) » 155 » » Ἐθν. Κτηματικῆς, 1930 Λ.		1.355.874.—
16) » 95 » » » 1927 Λ.		832.558.40
17) » 210 μετοχὰς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος		1.299.609.20
18) » 1000 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Ἀπαλ. 1931, 1929, 1919		63.500.—
19) » Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		578.007.95
20) » Ἐγγυοδοσίας		5.000.—
21) » Ὑποχρεωτικὰς δαπάνας		2.656.577.—
22) » Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοῦς		1.492.734.—
	Σύνολον . . . Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

Περαίνουσα τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνῃ τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους 1942.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαρτίου 1943

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ
ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄

ΔΩΡΕΩΝ, ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ, ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

Α΄ *Ἰω. Μαρκοπούλου κληροδότημα*α) *Χρέωσις Ταμείου :*

1) Εἰσπράξεις ἀπὸ ἔσοδα προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1942 Δρχ.	17.614.20
2) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθν. Τρ. »	847.50
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>18.461.70</u>

β) *Πίστωσις Ταμείου :*

1) Πληρωμαὶ εἰς ἔξοδα προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1942 Δρχ.	847.50
2) Καταθέσεις εἰς τὸν ἐν ὄψει λ/σμὸν παρὰ τῆ Ἐθν. Τρ. »	17.614.20
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>18.461.70</u>

Β΄ *Ἀνάλυσις ἐσόδων καὶ ἐξόδων.*α) *Ἔσοδα :*

1) Τοκομερίδια καὶ τόκοι . . . . . Δρχ.	17.476.10
2) Τόκοι παρελθόντων οικονομικῶν ἐτῶν . . . . . »	138.10
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>17.614.20</u>

β) *Ἔξοδα :*

1) Φύλακτρα Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κλπ. . . . . Δρχ.	834.—
2) Ἔξοδα παρελθόντων ἐτῶν . . . . . »	13.50
Περίσσευμα ἐσόδων καὶ ἐξόδων προϋπ/σμοῦ χρ. 1942 »	16.766.70
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>17.614.20</u>

Γ΄ *Γενικὸς ἰσολογισμὸς.*

Τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ κληροδοτήματος τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρ-
χετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς στοιχείων :

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » »	3.266.—
3) » 4083 ὁμολογίας δανείου Α΄ Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 % »	328.268.20
Σύνολον . . . Δρχ.	<u>672.743.70</u>

Τὸ δὲ παθητικὸν τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70,
ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ Κεφαλαίου δωρεῶν, κληρονομιῶν, κληροδοτημάτων.

Δ' Περιουσία τοῦ κληροδοτήματος Ἰ. Μαρκοπούλου.

Ἡ περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει	παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ	Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » » »			3.266.—
3) » 4083 ὀμολ. Ἐθν. Δαν. Α' Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 %			328.268.20
Σύνολον . . . Δρχ.			<u>672.743.70</u>

Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη καὶ τὴν προκειμένην διαχείρισιν τῶν Δωρεῶν, Κληρονομιῶν, Κληροδοτημάτων ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1942.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαρτίου 1943

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορὰ					
Κεφάλ.	Αρθρ.				Ἐπί πλέον	Ἐπί ἔλαττον				
A'	1-1-14	Μερίσματα καὶ τόκοι	541342	—	427967 95	—	—	113374	05	
»	2-1	Μισθώματα	1000	—	50500	—	49500	—	—	
»	3-1-2	Ἀντίτιμον Δημοσιευμάτων .	151000	—	179830	—	28830	—	—	
B'	1-1	Εἰσφοραὶ εἰαίρων	2500	—	20220	—	17720	—	—	
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων Ν. Δ. 516/1941 .	2000000	—	3342637	—	1342637	—	—	
Γ'	1-1	Ἐκ πωλῆς ἀχρήστ. ὕλικου καὶ ἄλλων ἀπροβλέπτ. ἐσόδων	40000	—	107770	—	67770	—	—	
»	1-2	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	5001	55	254034	—	249032	45	—	
			2740843	55	4382958	95	1755489	45	113374	05

Ἀνάλυσις τοῦ Κεφαλαίου Α', ἀρθρου 3.
Ἀντίτιμον δημοσιευμάτων.

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς	Δρχ.	116000.—
2) Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας	»	19500.—
3) Εὐθ. Καστόρη. Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κλπ. 1879	»	150.—
4) H. G. Lolling. Κατάλ. τοῦ ἐν Ἀθῆναις Ἐπιγρ. Μουσ. 1899	»	270.—
5) Π. Καββαδία. Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογ. Ἐταιρείας. 1900	»	300.—
6) Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901	»	1000.—
7) Βαλ. Στάη. Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγ. τῶν Ἀντικυθῆρ. 1902	»	400.—
8) Comptes rendus du congrès internat. d'argéologie, 1905	»	600.—
9) Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος. 1906	»	1500.—
10) Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβερᾶου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπ. 1906/7	»	2000.—
11) Χρ. Τσοῦντα. Αἱ Προῖστ. Ἀκροπ. Διμηνίου - Σέσκλου 1908	»	3000.—
12) Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχ. τάφων 1910	»	500.—
13) Κ. Κουρουνηώτου. Κατάλογ. τοῦ Μουσ. Λυκοσοῦρας. 1911	»	200.—
14) Γ. Π. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	»	200.—
15) Γ. Κ. Γαρδίκια. Μελετήματα ἀρχαιολογικά. 1915	»	100.—
16) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Τοπογραφία τῶν Δελφῶν. 1912/17 .	»	300.—
17) Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920	»	200.—
18) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ Ἀποτυμπανισμός. 1923	»	600.—
19) Ἀπ. Ἀρβανιτοπούλ. Γραπτ. Στήλ. Δημητριάδ.-Παγασ. 1928	»	5000.—
20) Γ. Ε. Μυλωνά. Ἡ Νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928 . . .	»	500.—
21) Ἰω. Γ. Γενναδίου. Ὁ λόρδος Ἐλγιν. κλπ. 1930	»	2500.—
22) Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	»	9000.—
23) Ἰωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου. 1931	»	750.—
24) Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀρχαιολο- γικῆς Ἐταιρείας κλπ. 1938	»	200.—
25) Ἀντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	»	14040.—
26) Κ. Κουρουνηώτου. Ἐλευσίς. Ὁδηγὸς τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τοῦ Μουσείου (ἀγγλιστί). 1936	»	1020.—
Σύνολον . . . . Δρχ.		179.830.—

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1942.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1942

ΠΡΟΥΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εξόδων	Προϋπολο- γισθέντα	Αναληρω- ματικά πιστώθεντα	Σύνολον μετά τὴν ἀναληρω- σιν πιστώσεων	Δαπανηθέντα	Πραγματο- ποιηθέντα					
Κεφ.άλ.	Αρθ.ο.											
Α'	1-7	Μισθοὶ καὶ ἐπιδόματα . . .	634176	—	702747	—	1339920	—	1339920	—	269379	—
»	2-1	Ἔξοδα Γραφείων	250000	—	205769	—	455769	—	455768	70	76076	70
»	3-1	Ἔξοδα Βιβλιοθήκης	250000	—	—	—	250000	—	152943	—	2000	—
»	4-1	Ἐπισκ. καὶ ἐπιπλ. τοῦ μεγάρ.	50000	—	—	—	50000	—	8965	—	8965	—
Β'	1-1	Ἀνασκαφαὶ καὶ μελέται . . .	300000	—	—	—	300000	—	—	—	—	—
»	2-1	Δημοσιεύματα	300000	—	—	—	300000	—	24893	—	—	—
»	2-2	» Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος	5000	—	—	—	5000	—	—	—	—	—
»	2-3	Ποσ. συγγρ. Ἀρχαιολ. τόποι καὶ Μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος	5000	—	—	—	5000	—	—	—	—	—
»	3-1	Συνδρ. εἰς περ. καὶ βιβλ. ἀρχ.	30000	—	—	—	30000	—	—	—	—	—
»	4-1	Διδασκαλία	10000	—	—	—	10000	—	—	—	—	—
Γ'	1-1	Πρὸς σύστ. καὶ πλουτ. Βιβλ. Μουσειῶν κλπ. Νόμ. 4823	108313	80	—	—	108313	80	—	—	—	—
»	2-1	Διάφ. ἔκτακτα καὶ ἀπρόβλ. ἔξ.	100000	—	961000	—	1061000	—	1002994	95	39893	95
»	2-2	Ἀναλ. τῆ Ἐτ. ἀσφ. κοιν. ἀσφ.	20000	—	32000	—	52000	—	51887	—	11887	—
»	3-1	Ἐπ. ἐκτ. χορ. Δημ. ἐορτ. 100δός	259992	75	—	—	259992	75	27407	—	—	—
»	4-1	Διάφορα ἔξοδα παρελθ. χρήσ.	20000	—	—	—	20000	—	430	—	430	—
Δ'	1-1	Ἐκτακτ. ἀποθεμ. μετεφερόθησ.	195361	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»	1-2	Τακτικὸν » εἰς Κεφ. Α' 1-1	200000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
			2740843	55	1901513	—	4246995	55	3065208	65	408631	65

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων

Α' Ἔσοδα	Δρχ. 4.332.958.95
Β' Ἔξοδα	» 408.631.65
Περίσσευμα	Δρχ. <u>3.974.327.30</u>

Σύγκρισις πραγματοποιηθέντων ἐσόδων
καὶ δαπανηθέντων ἐξόδων

ΧΡΗΣΙΣ 1942

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

- 1) Πρακτικά 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας 1940 . . . . . εις σώματα 800
 2) Τα 100 ἔτη τῆς ἐν 'Αθήναις 'Αρχαιολ. 'Εταιρείας Πανηγ. Λόγος
 τοῦ κ. Γ. Π. Οικονόμου . . . . . » » 1015

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ

1) 'Αρχαιολογική 'Εφημερίς				2) Πρακτικά 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας			
Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εισπραχθέν ποσόν	Σειρά τόμων	Πωληθέν- τες τόμοι	Τιμή τόμου	Εισπραχθέν ποσόν
1883	1	2000	2000	1908	1	500	500
1884	1	»	2000	1909	1	»	500
1885	1	»	2000	1910	1	»	500
1886	1	»	2000	1911	1	»	500
1887	1	»	2000	1912	1	»	500
1888	1	»	2000	1913	1	»	500
1889	1	»	2000	1914	1	»	500
1890	1	»	2000	1915	1	»	500
1891	1	»	2000	1916-1919	1	»	500
1892	1	»	2000	1920	1	»	500
1893	1	»	2000	1921	1	»	500
1894	1	»	2000	1922-1924	1	»	500
1895	1	»	2000	1925 1926	1	»	500
1896	1	»	2000	1927	1	»	500
1897	1	»	2000	1928	1	»	500
1898	1	»	2000	1929	2	»	1000
1999	1	»	2000	1930	2	»	1000
1900	1	»	2000	1931	3	»	1500
1901	1	»	2000	1932	2	»	1000
1902	1	»	2000	1933	1	»	500
1903	1	»	2000	1934	2	»	1000
1904	1	»	2000	1935	3	»	1500
1905	1	»	2000	1936	2	»	1000
1906	1	»	2000	1937	2	»	1000
1907	1	»	2000	1938	3	»	1500
1908	1	»	2000	1939	1	»	500
1909	1	»	2000	1940	1	»	500
1910	1	»	2000				
1911	1	»	2000		39		19.500
1912	1	»	2000				
1913	1	»	2000				
1914	1	»	2000				
1915	1	»	2000				
1916	1	»	2000				
1917	1	»	2000				
1918	1	»	2000				
1919	1	»	2000				
1920	1	»	2000				
1921	1	»	2000				
1922	1	»	2000				
1923	1	»	2000				
1924	1	»	2000				
1925-1926	1	»	2000				
1927-1928	1	»	2000				
1929	1	»	2000				
1930	1	»	2000				
1931	1	»	2000				
1932	1	»	2000				
1933	1	»	2000				
1934-1935	1	»	2000				
1936	1	»	2000				
1937 A'	2	»	6000				
1937 B'	2	3000	6000				
1938	1	3000	2000				
	56		116.000				

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας						
Αἰξῶν ἀριθ.	Ἐπιγραφή ἢ συγγραμματος	Πωληθέντα σώματα	Τιμὴ σώματος	Ἐισπραχθὲν ποσὸν		
1	Εὐθ. Καστόρχη. Ἱστορ. ἔκθ. τῶν πράξ. τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχ. Ἐτ. κλπ 1879	1	150	—	150	—
2	H. G. Lolling. Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου. 1899 .	1	270	—	270	—
3	Π. Καββαδία. Ἱστορ. τῆς Ἀρχ. Ἐτ. 1900	2	150	—	300	—
4	Βασ. Λεονάρδου. Ἡ Ὀλυμπία. 1901 . .	1	1000	—	1000	—
5	Βαλ. Στάη. Τὰ εὑρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀντικυθέρων. 1902	2	200	—	400	—
6	Comptes rendus du congrès international d'archeologie, 1905	1	600	—	600	—
7	Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος 1906.	1	1500	—	1500	—
8	Π. Καββαδία καὶ Γ. Καβερᾶου. Ἀνασκ. τῆς Ἀκροπόλεως. 1906/7	1	2000	—	2000	—
9	Χρ. Τσοῦνα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου 1908 . .	1	3000	—	3000	—
10	Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων 1910.	1	500	—	500	—
11	Κ. Κουρουνιώτου. Κατάλογος Μουσείου Λυκοσούρας 1911.	1	200	—	200	—
12	Γ. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφ. Μακεδονίας 1915	1	200	—	200	—
13	Γ. Κ. Γαρδία. Ἀρχ. μελετήματα 1915 .	1	100	—	100	—
14	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Τοπογραφία Δελφῶν 1912/17.	2	150	—	300	—
15	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον κλπ. 1920. . .	2	100	—	200	—
16	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁ Ἀποτυμπ. 1923	2	300	—	600	—
17	Ἄπ. Ἀρβανιτοπούλου. Γραπτὰ Στήλαι Δημητριάδος - Παγασῶν 1928	1	5000	—	5000	—
18	Γ. Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι 1928.	1	500	—	500	—
19	Ἰω. Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόρδος Ἐλγιν 1930	5	500	—	2500	—
20	Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιαν. Θῆβαι 1931.	2	2000	—	9000	—
21	Ἰωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου 1931.	1	5000	—	—	—
22	Ἰωσ. Χατζηδάκι. Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου 1931.	5	150	—	750	—
22	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρ. κλπ. 1938	1	200	—	200	—
	Ἄθροισμα	37			29270	—
23	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν 1935.	{ 10	50	—	500	—
		{ 10	52	—	520	—
		{ 3	240	—	720	—
		{ 41	300	—	12300	—
24	Κ. Κουρουνιώτου. Ὁδηγὸς τῆς Ἐλευσίνος 1936 (ἀγγλιστί).	{ 5	48	—	240	—
		{ 2	240	—	480	—
		{ 1	300	—	300	—
	Ἄθροισμα	109			44330	—

Ἀνακεφαλαίωσις.	
1	Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς . . . . . Δρχ. 116000.—
2	Πρακτικὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας . . . . . » 19500.—
3	Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας . . . . . » 44330.—
	Σύνολον. . . . Δρχ. 179830.—

Γ ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1898	1
1899	1
1937 β'	1
1938	2
Σύνολον	<u>5</u>

2) Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1934	1
1935	1
1936	1
1937	1
1938	1
1939	1
1940	56
Σύνολον	<u>62</u>

3) Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἑταιρείας

Ἀξῶν ἀριθμ.	Ἐπιγραφὴ Συγγράμματος	Ἐξαχθ. τόμοι
1	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908	2
2	Γ. Παπαβασιλείου. Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910	1
3	Γ. Ε. Μυλωνᾶ. Ἡ Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	1
4	Γ. Γενναδίου. Ὁ Λόρδος Ἔλγιν κλπ. 1930.	1
5	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολ. Ἑταιρείας (Πανηγ. λόγος). 1942	23
	Σύνολον . . .	<u>28</u>

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1943

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1943

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΑΛΑΝΟΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1943 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ. 20^η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1944

Κύριοι Ἐταῖροι,

Κατ' ἔθος παλαιὸν προτάσσοντες τὸ εὐλαβὲς μνημόσυνον, τὸ εἰς τοὺς ἀποθανόντας ἐταίρους ἀναφερόμενον, διπλὴν αἰσθανόμεθα θλίψιν καὶ διότι ἡμεῖς ἐστερήθημεν πιστῶν συναγωνιστῶν καὶ διότι ἐκεῖνοι ἀπῆλθον πλήρης τῆς ἐθνικῆς πικρίας, τῆς συνεχούσης πᾶσαν Ἑλληνικὴν ψυχὴν, δὲν ἐπεῖδον δὲ τὴν πραγμάτων τῶν μυχιῶν ἐλπίδων τῆς πατρίδος.

Ἐκ τῶν ἐπιτίμων ἐταίρων ἀπώλεσεν ἡ Ἐταιρεία τὸν Καθηγητὴν τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Φρειβούργου Walther Kolbe, ὁ ὁποῖος εἶχε τελευταῖον στενώτερον συνδεθῆ μετὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν ζητημάτων τῆς Ἀκροπόλεως διὰ τῆς προσωπικῆς του ἐρεῦνης περὶ τὴν οἰκοδομικὴν ἱστορίαν τοῦ Παρθενῶνος. Ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιγραφικῆς ἀφορμηθεὶς ἤδη κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν διαμονὴν του ὁ Kolbe προήγαγε διὰ προσωπικῶν του μελετῶν τὴν χρονολογίαν τῶν ἀρχόντων τῶν Ἀθηνῶν, ἐδημοσίευσεν ἔπειτα τὸν τόμον τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνίας ἐν τῇ μεγάλῃ συναγωγῇ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου, δι' ἄλλεπαλλήλων μελετῶν

συνέβαλεν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν σημαντικωτάτων ψηφισμάτων τοῦ Καλλίου καὶ τῆς μετ' αὐτῶν συνδεομένης οἰκονομικῆς μεταρρυθμίσεως τῶν Ἀθηνῶν ὡς καὶ τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως μνημείων, καὶ ἐδημοσίευσεν ἴδιον σύγγραμμα περὶ τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ Θουκυδίδου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπιγραφικῶν μνημείων. Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐπανειλημμένη διαμονὴ τοῦ Kolbe συνέδεσε τὸν ἄνδρα καὶ πρὸς τοὺς νεωτέρους τοῦ τόπου κατοίκους, διατηρεῖται δὲ πάντοτε ἀγαθωτάτη περὶ τοῦ ἥθους αὐτοῦ ἀνάμνησις.

Τοῦ Walther Judeich τὸ ὄνομα οὐδεὶς ἀσχολούμενος περὶ τὴν Τοπογραφίαν τῶν Ἀθηνῶν δύναται νὰ ἀγνοῇ οὔτε σήμερον οὔτε ποτὲ ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τὸ πολυτιμότατον αὐτοῦ σχετικὸν σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν τελευταίαν περιόδον τῆς ζωῆς του εἶχεν ἀποβῆ σχεδὸν ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τῆς ἐπιστημονικῆς του ὑπάρξεως.

Ὁ Judeich ἔδρασεν ὡς καθηγητῆς τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰένης, ὠφέλησε δὲ τὴν ἐπιστήμην καὶ δι' ἄλλου σημαντικοῦ συγγράμματος, τῶν Μικρασιατικῶν αὐτοῦ μελετῶν. Ἀνῆκε καὶ οὗτος εἰς τοὺς φίλους τοῦ ἡμετέρου τόπου, ὅσους εἶχε σχηματίσει ἢ εἰρηνικῆ περιόδου πρὸ τῆς ταραχῆς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν πνευμάτων, τῆς ἐπελθούσης διὰ τῆς παγκοσμίου λαίλαπος.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀπέθανεν ὑποκύψας προῶρως εἰς ὕπουλον νόσον ὁ ἐν τῷ Συμβουλίῳ ἀγαπητὸς ἡμῶν συνεργάτης Γεώργιος Ζαρίφης († 6-7-1943), γόνος ἐθνικῆς οἰκογενείας, μεγάλως συντελεσάσης εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως παρὰ τῷ ὑποδούλῳ Ἑλληνισμῷ καὶ εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν ἀναμενόντων τὴν ἀπελευθέρωσίν των ἀπὸ βαρέος ζυγοῦ ἀδελφῶν ἡμῶν. Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης ἔφερεν ἀξίως τὸ βῆρος τῆς κληρονομίας καὶ παρηκολούθει μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος πᾶν ἐθνικὸν ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα, ἔδειξε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ Συμβουλίῳ συνεργασίαν πᾶσαν προθυμίαν καὶ κατανόησιν διὰ τὰ ζητήματα τοῦ ἰδρύματος ἡμῶν.

Ὁ ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλοτε

σύμβουλος τῆς Ἑταιρείας Κωνσταντῖνος Δυοβουνιώτης, ἐπιφανῆς ἐπιστήμων καὶ ὑπερόχου ἤθους ἄνθρωπος, ἀπέθανε καταλείπων ὄντως κενὸν καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ καὶ ἐν παντὶ ἐπιστημονικῷ ἰδρύματι, ὅπου ἡ συνεργασία αὐτοῦ ὑπῆρξε πάντοτε ἀρμονικῆ διὰ τὴν ἡρεμίαν τῶν τρόπων καὶ γόνιμος διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς κρίσεως.

Ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, τοῦ ὁποῦ το ὄνομα καὶ τὸ ἔργον κατηύγασε τὸν νεοελληνικὸν Παρνασσόν, ἐξέλιπε μετὰ μακρὰν νόσον, ἣ ὁποία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἐκράτησεν αὐτὸν μακρὰν πάσης ἐθνικῆς ἐπικοινωνίας. Συνδυάζων ὁ ποιητῆς λογοτεχνικὴν εὐρυμάθειαν μετὰ θαυμαστῆς φαντασίας ἔφερε τὸν ἀετὸν αὐτοῦ ὑψηλὰ καὶ ἐκεῖθεν συνήρπασε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς του τὸν Ἑλληνικὸν καὶ τὸν ἀνθρώπινον καθόλου κόσμον, καὶ ἐξωγράφησε δι' ἀνεξιτήλων χρωμάτων τὴν ζωὴν. Γνώρισμα τῆς ὑπάρξεώς του ὑπῆρξεν ἡ μετριοφροσύνη καὶ ὁ ἄρτιος αὐτοῦ ἀνθρωπισμός, γνήσια χαρακτηριστικὰ τῆς εὐγενείας τῆς διανοίας του.

Τὸ ψυχραῖμον μέλλον θὰ κρίνῃ ἐμβριθεστερον τὸ εὐρὺ αὐτοῦ ποιητικὸν καὶ καθόλου λογοτεχνικὸν ἔργον καὶ μακρὰν πάσης ὑπερβολικῆς προσωπολατρικῆς διαθέσεως ἢ ἀντιθέσεως θὰ ἀπονεύμῃ εἰς τὸν ἐπιφανῆ ποιητὴν καὶ ἄνθρωπον τὴν προσήκουσαν θέσιν.

Ὁ Γεώργιος Χαριτάκης, Καθηγητῆς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν ἐπιστημῶν, ἀπέθανε προώρως ὑποκύψας εἰς ὀξεῖαν νόσον, ἐστερηθῆ δὲ ἡ Ἀνωτάτη Σχολὴ καὶ ἀρτίου ἐπιστήμονος καὶ ὠφελίμου διδασκάλου. Ἰδίαν ἔχων ἀνέκαθεν κλίσιν πρὸς τὰ ζητήματα τῶν βιβλιοθηκῶν εἶχε καὶ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ συνεργασθῆ μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Πολίτου διὰ τὴν τακτοποίησιν τῆς μοναδικῆς ἡμῶν ἀρχαιολογικῆς βιβλιοθήκης, βραδύτερον δὲ κατώρθωσε νὰ ὠφελήσῃ γενικώτερον τὰς βιβλιοθήκας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῶν βιβλιοθηκῶν, τοῦ ὁποῦ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ διετέλεσε πρόεδρος. Καὶ τὰ δημοσιεύματα τὰ σχετικὰ πρὸς τὰ βιβλιοθηκονο-

μικὰ ζητήματα, τὰ δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἡ ἐποπτεία ἢ ἀσκηθεῖσα ἰδίᾳ εἰς τὰς μακρὰν τοῦ κέντρου βιβλιοθήκας, ἀποτελοῦσιν ἀναμφισβήτητον πρόοδον διὰ τὰ παρ' ἡμῖν πράγματα καὶ τίτλον τιμῆς διὰ τὴν μνήμην τοῦ ἐκλιπόντος συνεργάτου καὶ φίλου.

Λύπην πολλὴν ἐπροξένησεν εἰς τὴν Ἐταιρείαν καὶ ὁ θάνατος τοῦ γνωστοῦ βιομηχάνου Ἰωάννου Φίξ, ὁ ὁποῖος παρὰ τὴν σύγχρονον ζωὴν ἐνδιεφέρετο καὶ διὰ τὸν ἀρχαῖον βίον, ἀπὸ πολλῶν δὲ ἐτῶν μετεῖχε τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Τὸν Διευθυντὴν τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου Κωνσταντῖνον Κωνσταντόπουλον δὲν ἀπώλεσε μόνη ἡ Ἑλληνική, ἀλλὰ καὶ ἡ διεθνὴς ἐπιστήμη τῆς νομισματολογίας καὶ ἰδίᾳ τῆς βυζαντινῆς σιγίλλιογραφίας. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ἀφιερωθεὶς εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον ὁ Κωνσταντόπουλος προσέφερεν εἰς αὐτὸ μακρὰς καὶ πολυτίμους ὑπηρεσίας ἰδίᾳ ἐν τῇ συντάξει τῶν περιγραφικῶν καταλόγων τοῦ Μουσείου παρὰ τὴν ἄλλην συστηματικὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν. Ἀφοσιωθεὶς δὲ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν μελέτην καὶ ἔρευναν τῆς Βυζαντινῆς νομισματικῆς ἑξαιρέτως διεκρίθη εἰς τὴν ἀναγνώρισιν καὶ ἐρμηνείαν τῶν μολυβδοβούλλων καὶ ἔδειξε διὰ πλειόνων μελετῶν τίνα σημασίαν ἔχουσι διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντινοῦ βίου, τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ, τὰ μολύβδινα ταῦτα σφραγίσματα, τῶν ὁποίων μετ' ἀσφαλείας καὶ ἀλαθίτου εὐστοχίας ἀνεγίνωσκε τὰς συντετημένους καὶ δυσαναγνώστους ἐπιγραφάς. Ὁ τόμος, τὸν ὁποῖον ἐδημοσίευσεν περὶ τῶν Βυζαντιακῶν μολυβδοβούλλων τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, εἶναι ἀψευδὴς μάρτυς τῶν ἐπιστημονικῶν τούτων ἀρετῶν τοῦ Κωνσταντοπούλου ὡς καὶ τῆς εὐρείας αὐτοῦ γνώσεως ὀλοκλήρου τοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν. Ἐτοιμάζων δὲ καὶ γενικὴν συναγωγὴν πάντων τῶν ἐκασταχοῦ εὐρισκομένων μολυβδοβούλλων εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπανορθώσῃ πλείστας ἐσφαλμένας ἀναγνώσεις καὶ ἐρμηνείας ξένων ἐκδοτῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ πολλοῦ Schlumberger, εἶναι δὲ ὄντως δυστύχημα ὅτι δὲν ἐπρόφθασεν νὰ περατώσῃ

τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῦτο, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπέβαινε καὶ αὐτοῦ καὶ τῆς πατρίδος τίτλος. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς πείρας καὶ περιουσίας ὀρμώμενος ἐξέδωκε πρό τινων ἐτῶν καὶ τὴν πλουσιωτέραν Συλλογὴν μολυβδοβούλλων, τὴν ὁποίαν εἶχε δωρήσει εἰς τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον ὁ ἀείμνηστος Ἀναστάσιος Κ. Π. Σταμούλης, ὁ ἐκ Σηλυμβρίας φιλογενέστατος Ἕλληνας.

Ἄλλὰ καὶ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης ἦτο ἐμβροθὴς γνώστης ὁ ἀείμνηστος συνάδελφος, ἀνήκει δὲ εἰς τοὺς πρώτους, οἱ ὁποῖοι μετ' ἐπιστήμης ἠσχολήθησαν, ἔστω καὶ ἐν παρόδῳ, περὶ τὴν Βυζαντινὴν τέχνην, ἐξέδωκε δὲ καὶ μικρόν, ἀλλ' ὠφελιμώτατον διὰ τοὺς τότε χρόνους ἐγχειρίδιον, κινήσαν τὴν προσοχὴν εὐρυτέρου κύκλου εἰς σημαντικὴν περίοδον τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν πολιτισμοῦ. Σημαντικὴ δὲ ὑπῆρξε καὶ ἡ περὶ τῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς τοῦ Ἰλισσοῦ πραγματεία τοῦ Κωνσταντοπούλου, ἡ ὁποία καθώρισε ταύτην ὡς τὸ Μαρτύριον τοῦ Λεωνίδα καὶ προωδοποίησε τὴν μετέπειτα εὐρεῖαν ἀνασκαφικὴν ἔρευναν καὶ ἐπιστημονικὴν δημοσίευσιν τοῦ συναδέλφου κ. Σωτηρίου.

Τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας, τὸ ὁποῖον ἔπληξε τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα κυρίως, ἔπληξε καὶ τὸ Νομισματικὸν Μουσεῖον διὰ τῆς βιαίας, λόγῳ τοῦ ἐπιβληθέντος ὀρίου, ἀπομακρύνσεως τοῦ μακαρίτου Κωνσταντοπούλου. Ἐκτοτε ὁ προῶρος ἀποσπασθεὶς ἐκ τῆς θέσεώς του ἐπιστήμων πλήρης πικρίας ἀπεμακρύνθη καὶ ἀπὸ πάσης ἀναστροφῆς καὶ διήγαγε τὸν βίον του παλαίων κατὰ τῶν νέων συνθηκῶν τῆς ζωῆς, διὰ τὰς ὁποίας δὲν ἦτο οἰκονομικῶς παρεσκευασμένος, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀνήκοντες εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον. Εἰς τὸν νέον τοῦτον τραχὺν ἀγῶνα, εὐρεθεὶς ἄοπλος, ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ καὶ ἐσβέσθη ἡρέμα ἀνὴρ ἐντιμότητος καὶ ἐπιστήμων ἀξιολογώτατος.

Ἄλλὰ καὶ τῆς Ἑταιρείας ἡ ὑπαρξις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκτέλεισιν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1943 νεκροφανὴς διὰ τὰς γνωστὰς εἰς πάντας ἐθνικὰς συνθήκας, τῶν ὁποίων ἀδημονοῦντες ἀναμένομεν τὴν μεταβολήν, ἵνα

καὶ ἡ Ἑταιρεία δυνηθῆ ἔν ποθητῇ εἰρήνῃ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἔνδοξον αὐτῆς ζωὴν μετ' εὐτυχούσης τῆς πατριδος.

Πάσχουσα καὶ ἡ Ἑταιρεία οικονομικῶς, ὅπως καὶ πᾶν ἴδρυμα πνευματικὸν καὶ ἰδανικόν, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι κερδοσκοπικόν, δὲν ἠδυνήθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1943 μῆτε ἀνασκαφὰς νὰ ἐκτελέσῃ, μῆτε τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτῆς δημοσιεύματα νὰ συνεχίσῃ, μῆτε τὴν βιβλιοθήκην αὐτῆς ἀξιολόγως νὰ πλουτίσῃ¹, ἀλλὰ περιορίσθη εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ὑπαρχόντων καὶ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών της.

Οἱ πόροι τῆς Ἑταιρείας ὑπῆρξαν ἡλαττωμένοι κατὰ τὰ ἐκ τῆς εἰς χρεόγραφα περιουσίας αὐτῆς εἰσοδήματα, τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας εἶναι μηδαμινά, διὰ τοῦτο δὲ καὶ δὲν εἰσπράττονται συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου.

Ἐν τῷ πνεύματι τῆς διασώσεως τῆς εἰς δημοσιεύματα περιουσίας τῆς Ἑταιρείας τὸ Συμβούλιον ἀνέστειλε τὴν πώλησιν τῶν συγγραμμάτων τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκδεδομένων, διότι ἐκρίθη σκοπὸν νὰ συντηρηθῆ ἢ εἰς εἶδος περιουσία αὕτη ὑπὲρ τῆς Ἑταιρείας, ἀντὶ νὰ συσσωρευθῆ εἰς ξένας ἀποθήκας πρὸς ἐπένδυσιν τοῦ διαρκῶς ἔξαμιζομένου χαρτίνου νομίσματος. Τὰ ἐκ τῶν δημοσιευμάτων αὐτῆς ἄλλως τε ἀποκομιζόμενα ἐκάστοτε κέρδη τῆς Ἑταιρείας οὐδέποτε ἐκάλυψαν τὰς δαπάνας αὐτῆς, οὐδ' ἀπέβλεψεν αὕτη ποτὲ μέχρι τοῦδε εἰς κέρδη, ἀλλ' εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἐπιστήμης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας καὶ μόνον δαπανᾷ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ διαθέσῃ, πιστὴ εἰς τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν παντὸς ἐπιστημονικοῦ καθιδρύματος.

Κατὰ ταῦτα ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἀντεπεξέρχεται σήμερον κατὰ τῶν δυσχερειῶν τῆς περιστάσεως ἔχουσα ὡς οικονομικὸν ἔρεισμα τὰ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀποδιδόμενα εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν καθαρῶν εἰσπράξεων τῶν Κρατικῶν Λαχείων χρηματικὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας λόγῳ τῆς συγχωνεύσεως

¹ Εἰς τὴν βιβλιοθήκην εἰσήχθησαν α) ἐξ ἀγορᾶς τόμοι 45 β) ἐξ ἀνταλλαγῆς τόμοι 6 καὶ γ) ἐκ δωρεᾶς τόμ. 13 ἦτοι ἐν ὅλῳ τόμοι 64.

τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων λαχείου αὐτῆς μετὰ τοῦ κρατικοῦ λαχείου ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ στόλου.

Εἶναι πρὸς τούτους προφανὲς ὅτι ἀφοῦ οἱ ἄλλοι σκοποὶ τῆς Ἑταιρείας ὡς ἐπιστημονικοῦ ιδρύματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελῶνται ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὀλόκληρος ὁ προϋπολογισμὸς αὐτῆς ἀφιερῶνται κυρίως καὶ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ μικροῦ προσωπικοῦ τῆς Ἑταιρείας. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν θὰ κατωρθοῦτο, ἐὰν δὲν ἐπῆρχετο αὔξησις τῆς παρὰ τοῦ Δημοσίου ἀποδόσεως, περὶ τῆς ὁποίας θὰ γίνῃ εὐθὺς ἀμέσως λόγος.

Ἐνθυμοῦνται ἴσως οἱ κύριοι Ἑταῖροι ἐκ τῆς περυσινῆς λογοδοσίας τοῦ Συμβουλίου ὅτι, μετὰ τὴν δρᾶσιν τῆς Ἑταιρείας ὡς ἰδιωτικοῦ σωματείου ἐπὶ μίαν καὶ πλέον ἑκατονταετίαν, ὅλως παραδόξως ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, χωρὶς οὐδὲν νὰ μεσολαβήσῃ γεγρονὸς μεταβάλλον τὰ πράγματα, ὅτι ἡ Ἑταιρεία εἶναι νομικὸν πρόσωπον δημοσίου δικαίου καὶ ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν νομικὴν ταύτην αὐτῆς ὑπόστασιν ὄφειλε νὰ ρυθμίσῃ τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς ζωὴν.

Τὸ Συμβούλιον ἔχον καθήκον νὰ προασπίσῃ τὸν ἀναμφισβήτητον καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἱστορίας τοῦ ιδρύματος ἀπορρέοντα νομικὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, προσέφυγεν εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας. Ἡ δημοσία διαδικασία τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας βασιζομένη εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν καὶ ἀναγνωσθεῖσαν μακρὰν καὶ ἀπολύτως εὐνοϊκὴν πρὸς τὴν ἄποψιν τῆς Ἑταιρείας εἰσήγησιν, ἀπέδειξεν ὅτι παρὰ τῷ ἀνωτάτῳ δικαστηρίῳ δὲν ἐγεννήθησαν ἀμφιβολίαι περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς νομικῆς προσωπικότητος τοῦ ἡμετέρου ιδρύματος. Ἐν τούτοις τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἐπειδὴ διὰ προγενεστέρας αὐτοῦ ἀποφάσεως εἶχε χαρακτηρίσει τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὡς δικαστικάς, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ἀπόφασιν τούτου, ἀλλ' ἔκρινε τύποις ἀπαράδεκτον τὴν προσφυγὴν τῆς Ἑταιρείας. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὸ Συμβούλιον ὀφείλει νὰ ἐξάρῃ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπικουρίαν τοῦ κ. Στεφάνου Στρέϊτ καὶ τοῦ κ. Δασκαλάκη καὶ νὰ ἐκφράσῃ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ διὰ τὴν πολύτιμον καὶ πεφω-

τισμένην ἀμφοτέρων υπεράσπισιν τῆς ἱστορικῆς ταύτης διὰ τὴν Ἐταιρείαν ὑποθέσεως.

Πρὸ τοιαύτης ἐκβάσεως εὐρεθεῖσα ἡ Ἐταιρεία καὶ κρίνουσα ὅτι ἐπιδιώξεις δικαστικῆς λύσεως θὰ ἐπεβράδυνε τὸν τερματισμὸν τῆς δημιουργηθείσης ἐκκρεμότητος, παρ' ὅλην δὲ τὴν προφανῶς εὐνοϊκὴν ἀναμενομένην ἔκβασιν, θὰ ἐπεβάρυνε τὸ ἴδρυμα καὶ δι' οἰκονομικῶν θυσιῶν — προετίμησε νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ διευθέτησιν τοῦ ἀπροσδοκῆτως γεννηθέντος ζητήματος.

Ὅντως δὲ ἡ πρόθυμος ἀρωγὴ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης συνετέλεσεν, ὥστε νὰ γίνουιν δεκταὶ αἱ ἀπόψεις τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς Κυβερνήσεως νὰ δημοσιευθῇ ὁ ὑπ' ἀριθ. 476 ἀναγκαστικὸς νόμος τῆς 10ης Αὐγούστου 1943, περιληφθεὶς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 260 φύλλον τοῦ Α' τεύχους τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 13ης Αὐγούστου 1943 καὶ φέρον τὸν τίτλον «περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας». Ὁ νόμος οὗτος ἔχει ἐξαιρετὸν σημασίαν διὰ τὸ ἡμέτερον ἴδρυμα οὐχὶ μόνον ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς νομικῆς αὐτοῦ προσωπικότητος, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ἄλλα τινὰ σημεῖα, ζωτικώτατα διὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ τὴν περαιτέρω δρᾶσιν αὐτοῦ.

Σημειωτέον ὅτι καὶ ἄλλοτε ἐρρυθμίσθησαν τὰ τῆς Ἐταιρείας διὰ τοῦ Νόμου 2448 τῆς 24 Ἰουνίου 1920, δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 29 Ἰουνίου 1920 φύλλον τοῦ Α' τεύχους τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τῷ νόμῳ ἐκείνῳ ἀνεγνωρίζετο ἡ Ἐταιρεία ὡς ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα, ἀλλ' οὐδεὶς ἐγένετο χαρακτηρισμὸς τῆς νομικῆς αὐτοῦ προσωπικότητος, διότι ἀσφαλῶς δὲν ἐφαντάζετο ὁ νομοθέτης ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ γεννηθῇ ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου προκειμένου περὶ ἰδιωτικοῦ ἰδρύματος ἀπὸ τοῦ 1837 λειτουργοῦντος ὡς τοιούτου, ἔχοντος ἰδίαν περιουσίαν καὶ διοικουμένου ὑπὸ τῶν ἐταίρων αὐτοῦ διὰ τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐκλεγομένου διοικητικοῦ συμβουλίου.

Ἦδη ὁ νεαρὸς νόμος 476 τοῦ 1943 ῥητῶς ὀρίζει ἐν ἀρθρῳ 1ῳ ὅτι «ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἀναγνωρίζεται

ὡς ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα καὶ εἶναι ὡς ἀφ' ἧς ἰδρῦθη, νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου». Ὡσαύτως ἐν τέλει τοῦ 2ου ἄρθρου, τὸ ὁποῖον διαγράφει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς καὶ συμφώνως πρὸς τὸν Ὁργανισμὸν αὐτῆς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἀναγράφεται ὡς ἐδάφιον 4 ὅτι «ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία οὐδεμίαν ἀσκει κρατικὴν διοίκησιν».

Τοῦ ἄρθρου 3 τὸ δεύτερον ἐδάφιον καθορίζει σαφῶς τὰ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἐταιρείας, ἥτις «διεξάγεται συμφώνως πρὸς τὸν Ὁργανισμὸν ταύτης, ἀποκλειομένης πάσης ἄλλης ἐλεγκτικῆς διατυπώσεως», ὀρίζεται δὲ πρὸς τούτοις ὅτι «ὁ ἐτήσιος ἀπολογισμὸς ὑποβάλλεται πρὸς τὴν Γεν. συνέλευσιν τῶν ἐταίρων, ἣτις εἶναι μόνη ἀρμοδία, ὅπως ἐγκρίνη αὐτόν, ἅτε τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀποτελούσης ἀρχῆθεν νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου»

Σημαντικὸν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐταιρείας εἶναι τὸ ἄρθρον 4, διότι σαφῶς καὶ ἀναντιλέκτως καθορίζεται ἐν αὐτῷ ἡ φύσις τῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἀποδιδόμενων εἰς τὴν Ἐταιρείαν ποσοστῶν ἐκ τῶν κερδῶν τῶν Κρατικῶν λαχείων. Εἶναι δηλ. ἡ Ἐταιρεία δικαιούχος ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων τῶν κρατικῶν λαχείων καὶ ὁ νέος νόμος ἀναγνωρίζει τοῦτο ὡς ἐξῆς: «ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἔνεκα τῆς συγχωνεύσεως τοῦ λαχείου αὐτῆς μετὰ τοῦ λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν ἐκ τούτου μετέπειτα προελθόντων Κρατικῶν λαχείων ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν λαχείων τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν οἰκείων νόμων ὀριζόμενον ποσοστὸν, ὅπερ ὅμως δὲν δύναται ὀπωσδήποτε νὰ εἶναι κατώτερον τῶν εἴκοσιν ἑκατοστῶν τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν Λαχείων».

Τὸ Δημοσίον ἐστηρίζετο πάντοτε εἰς τὴν ἐν ἔτει 1903 γενομένην συγχώνευσιν τοῦ ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων λαχείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας μετὰ τοῦ τότε ὑφισταμένου λαχείου τοῦ ἔθνι-

κοῦ στόλου καὶ ἐχορήγει εἰς τὴν Ἑταιρείαν ὠρισμένον κατ' ἔτος χρηματικὸν ποσὸν ἀντιπροσωπεῦον τὰ ὑπολογισθέντα εἰσοδήματα αὐτῆς ἐκ τοῦ συγχωνευθέντος ἀρχαιολογικοῦ λαχείου. Ἦτο δὲ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο σημαντικόν, ἀποτελούμενον ἐξ ὑγιοῦς νομίσματος. Ἀλλὰ τὸ δημόσιον ἀθετήσαν τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ τὴν ἐκ τριακοσίων χιλιάδων δραχ. ἑτησίαν χορηγίαν πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ἠλάττωσε τῷ 1909 διὰ νόμου εἰς τριάκοντα μόνον χιλιάδας δραχμῶν, τὸ δὲ ὑπόλοιπον, ὅπως αὐθαιρέτως, διεβίβασεν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, ἡ ὁποία οὐδὲν εἶχε πρὸς τοῦτο δικαίωμα. Ἐν τῷ μεταξὺ κατωρθώθη, ὅπως ἡ χορηγία αὕτη, ὅπως ἐσφαλμένως ἐξηκολούθει νὰ λέγεται, ἀναβιβασθῆ εἰς πενήκοντα χιλιάδας δραχμῶν ἑτησίως. Μόλις δὲ τῷ 1934 ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ ἀειμνήστου Π. Τσαλδάρη κατόπιν ἐκτενοῦς ὑπομνήματος τοῦ Συμβουλίου ἐκθέσαντος τὰ δικαιώματα τῆς Ἑταιρείας καὶ τὴν ἀδικον ἀπέναντι αὐτῆς στάσιν τοῦ Κράτους, ἐδέχθη ἡ Κυβέρνησις Ὑπουργοῦντος τῆς τε Προνοίας καὶ τῆς Παιδείας τοῦ κ. Ἰωάννου Μακροπούλου νὰ αὐξήσῃ τὸ χορηγούμενον εἰς τὴν Ἑταιρείαν ποσὸν ὅπερ, μετὰ τινὰς μικρὰς διακυμάνσεις, ἀνῆλθεν εἰς τὸ πάγιον ποσὸν τῶν πεντακοσίων χιλιάδων δραχμῶν ἑτησίως. Πρώτην δὲ φορὰν ἐν τῷ ῥυθμιστικῷ τοῦ λαχείου κοινωνικῆς προνοίας νόμῳ ἐγένετο τότε λόγος περὶ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑταιρείαν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐν τῷ ὑπομνήματι τοῦ Συμβουλίου φερομένην λεκτικὴν διατύπωσιν, ἥτις σαφῶς δηλοῖ ὅτι πρόκειται περὶ ὀφειλομένων, διότι οὐδεὶς ἀποδίδει ὅ,τι δὲν ὀφείλει.

Ἐκτοτε πάντες οἱ ῥυθμιστικοὶ τῶν λαχείων οἰκονομικοὶ νόμοι ὁμιλοῦσι περὶ ἀποδιδομένων εἰς τὸ ἡμέτερον καθίδρυμα ποσοστῶν ἐκ τῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν λαχείων καὶ ὑπονοοῦσι τὸ δικαίωμα τῆς Ἑταιρείας. Πρῶτος ὁ νεαρὸς νόμος 476 ὁμιλεῖ ἀπροκαλύπτως περὶ δικαιωμάτων τῆς Ἑταιρείας, τὰ ὁποῖα εἶχον δημιουργηθῆ πρὸ τεσσαράκοντα ὅλων ἐτῶν, ἀλλὰ τοσαύτας ὑπέστησαν ὀδυνηρὰς διὰ τὸ ἴδρυμα περιπετείας, παρασυρθέντα εἰς τὴν

δίνην προσωπικῶν ἀντιθέσεων καὶ αὐθαιρέτου κρατικῆς ἀντιλήψεως.

Παρὰ ταῦτα ὁ νεαρὸς νόμος καθώρισεν ὡς ἐλάχιστον ὄριον τῆς ἀποδόσεως τὰ εἴκοσιν ἑκατοστὰ τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν λαχείων ἀντὶ τῶν μέχρι τοῦδε χορηγουμένων δέκα ἑκατοστῶν, οὕτω δὲ ἐνισχύθη οἰκονομικῶς ἡ Ἐταιρεία κατὰ τὴν δυσχερεστάτην περίστασιν, καθ' ἣν οὐδένα ἄλλον πόρον ἔχει.

Ἐν τέλει ὁ εἰρημένος νόμος κατήργησε τὸν μνημονευθέντα παλαιότερον περὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας νόμον 2448 τοῦ 1920 ὡς καὶ τὰς ἀσυμβιβάστους πρὸς τὸν χαρακτῆρα τῆς νομικῆς προσωπικότητος τοῦ ιδρύματος νομικὰς διατάξεις περὶ προληπτικοῦ ἐλέγχου, αἵτινες καὶ προεκάλεσαν τὸ ὄλον ζήτημα, ἀλλὰ καὶ συνετέλεσαν, ἀκουσίως, εἰς τὴν ῥύθμισιν αὐτοῦ.

Τὸ Συμβούλιον λογίζει ἑαυτὸ εὐτυχές, διότι διηυθετήθη θεμελιῶδες ζήτημα ἀσφαλίζον τὴν αὐτοτέλειαν τῆς Ἐταιρείας καὶ τὰ ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν λαχείων δικαιώματα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμήν εἶναι τὰ μόνα στηρίγματα τῆς οἰκονομικῆς ὑποστάσεως τοῦ ιδρύματος. Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ εἰσόδημα τοῦτο θὰ ἀρκέσῃ πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν μισθολογικῶν ὑποχρεώσεων κυρίως, ἔπειτα δὲ καὶ πρὸς κάλυψιν στοιχειωδῶν τινῶν ἄλλων ἀναγκῶν. Ἡ διεύθυνσις τῶν Κρατικῶν λαχείων προβλέπει αὔξησιν τῶν εἰσπράξεων, ἐπομένως δὲ καὶ τῆς εἰς τὴν Ἐταιρείαν ἀποδόσεως, ὀφείλομεν δὲ νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ἀριστ. Πέππαν καὶ τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Δημοσίου Λογιστικοῦ κ. Καρακατσάνην διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἐταιρείαν προθυμίαν, ἣτις δεικνύει πόσον κατανοεῖται ἡ σημασία τοῦ ιδρύματος.

Σημειωτέον ὅτι πρό τινος χρόνου ἡ Ἐταιρεία ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἐκμετάλλευσις ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας, κινδυνεύομεν δέ, ἐὰν τοῦτο διαδοθῆ, νὰ θεωρηθῶμεν ὑπὸ τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ ὅτι πωλοῦμεν τὰ ἀνασκαπτόμενα ἀρχαῖα, ἐνῶ ἡμεῖς διαβιβάζομεν

ταῦτα εἰς τὰ Μουσεῖα τοῦ Κράτους ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς ἀπὸ μιᾶς καὶ πλέον ἑκατονταετίας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἄς εὐχηθῶμεν, ὅπως παρέλθῃ ταχέως ἡ ἐθνικὴ περίστασις καὶ τὰ ἐκ ταύτης προερχόμενα δεινά, ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς τὴν χώραν καὶ ἡ ἡρεμία καὶ ἡ ψυχραιμία σκέψις ἐν παντὶ ζητήματι.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἀνήκει ἐκ τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς δράσεως εἰς τὰ ἐθνικὰ ἰδανικὰ καθιδρύματα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τίτλους διὰ τὴν πατρίδα μονίμους καὶ ἀνεξιτήλους, ἐὰν δὲ ὁ οἰκονομικὸς τυφὼν, ὁ συνταράσσων τὰ πάντα, ἀπειλῇ καὶ τοὺς πνευματικούς τούτους φάρους, πᾶς τις ἐθνικῶς σκεπτόμενος καὶ κατ' ἐξοχὴν πᾶσα ἀληθῶς Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἔχουσι τὸ καθῆκον νὰ συντρέξωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τούτων, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι τὰ ἔθνη συντηροῦνται βεβαίως διὰ τῆς ὕλης, ἀλλὰ ζῶσι κυρίως διὰ τοῦ πνεύματος.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Τεύχος Α' 14 Αυγούστου 1943 ἀρ. φύλλ. 260

ΝΟΜΟΣ ὑπ' ἀριθ. 476

Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀπὸ 7 Ἀπριλίου 1943 Διάγγελμα τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον 1.

Ἡ ὑπὸ Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ παρεπιδημούντων ἀλλοδαπῶν φιλαρχαίων ἰδρυθεῖσα τὸ 1837 ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, ἧς ἡ σύστασις ἐνεκρίθη διὰ τοῦ ἀπὸ 15ης Ὀκτωβρίου 1837 Β. Διατάγματος, ἀναγνωρίζεται ὡς ἐπιστημονικὸν ἴδρυμα καὶ εἶναι ὡς ἀφ' ἧς ἰδρύθη νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἐποπτείαν τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας.

Ἄρθρον 2.

1. Σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας εἶναι ὁ ὀριζόμενος διὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ αὐτῆς τοῦ ἐψηφισμένου ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων καὶ ἐγκριμένου διὰ Διατάγματος, ἡ δὲ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἀπολαύει τῆς προστασίας τῶν κειμένων νόμων.

2. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου αὐτῆς καὶ μετ' ἔγκρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, ὅπου ἀπαιτεῖται ὑπὸ τῶν κειμένων περὶ ἀρχαιοτήτων νόμων, προβαίνει εἰς πᾶσαν ἀρχαιολογικὴν ἐργασίαν σχετικὴν πρὸς τὴν ἀνέυρεσιν, συντήρησιν, μελέτην καὶ δημοσίευσιν ἀρχαίων μνημείων κατὰ τὴν χρονικὴν ἔννοιαν ἣν ὀρίζει ἐκάστοτε περὶ τούτων ὁ Ὁργανισμὸς αὐτῆς.

3. Ὡσαύτως ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἐπιδιώκει τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἀρχαίου Ἐθνικοῦ Πολιτισμοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τῆς περὶ αὐτοῦ σπουδῆς διὰ παντὸς μέσου, ὅπερ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Συμβουλίου αὐτῆς ἦθελε θεωρηθῆ ἰσχυρὸν συντελεστικὸν πρὸς τοῦτο.

4. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία οὐδεμίαν ἀσκεῖ κρατικὴν διοίκησιν.

Ἄρθρον 3.

1. Τὰ τῆς διοικήσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ρυθμίζει ὁ ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν Ἑταίρων αὐτῆς συντεταγμένος, τροποποιούμενος ἢ συμπληρούμενος ἐκάστοτε ὑπ' αὐτῆς καὶ δι' ἀρμοδίου διατάγματος προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας ἐκδιδομένου, ἐγκρινόμενος ὄργανισμός αὐτῆς.

2. Ἡ οἰκονομικὴ διαχείρισις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας διεξάγεται συμφώνως πρὸς τὸν Ὄργανισμὸν αὐτῆς, ἀποκλειομένης πάσης ἄλλης ἐλεγκτικῆς διατυπώσεως, ὃ δὲ ἐτήσιος αὐτῆς ἀπολογισμὸς ὑποβάλλεται πρὸς τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῶν Ἑταίρων ἣτις εἶναι μόνη ἀρμοδία, ὅπως ἐγκρίνη αὐτόν, ἅτε τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀποτελούσης ἀρχῆθεν νομικὸν πρόσωπον ἰδιωτικοῦ δικαίου.

Ἄρθρον 4.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἔνεκα τῆς συγχωνεύσεως τοῦ λαχείου αὐτῆς μετὰ τοῦ λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν ἐκ τούτου μετέπειτα προελθόντων Κρατικῶν Λαχείων, ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Λαχείων τοῦ Κράτους κατὰ τὸ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν οἰκείων νόμων ὀριζόμενον ποσοστὸν, ὅπερ ὅμως δὲν δύναται ὀπωσδήποτε νὰ εἶναι κατώτερον τῶν εἴκοσιν ἑκατοστῶν τῶν καθαρῶν προσόδων τῶν Κρατικῶν Λαχείων.

Ἄρθρον 5.

Ὁ Νόμος 2448 τῆς 24 Ἰουνίου 1920 «περὶ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας» ὡς καὶ τὰ ἄρθρα 23 καὶ 26 τοῦ Νόμου ΓΤΟΔ' τῆς 10)22 Νοεμβρίου τοῦ 1919 καταργοῦνται καθ' ἃ ἀφορῶσι τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Αὐγούστου 1943
Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῆ
30 Μαΐου 1946

Τεύχος
Πρῶτον

Ἀριθ. φύλλου
186

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Πράξεις ὑπ' ἀριθ. 321

Συνεδρία τῆς 30 Μαΐου 1946

Περὶ κυρώσεως Νομοθετημάτων κατοχῆς ἀρμοδιότητος Διευθύνσεως Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἱστορικῶν μνημείων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ἔχον ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 2 καὶ 3 τῆς Σ. Π. 58/27-6-1945 «περὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν Νομοθετημάτων τῆς ξενικῆς κατοχῆς, τὸ ἄρθρον 4 τῆς ὑπ' ἀριθ. 78/1945 Σ. Π. περὶ παρατάσεως προθεσμιῶν τινων κλπ. τῶν ὑπ' ἀριθ. 24/1945, 58/1945, καὶ 59/1945 Σ. Π.» καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 2/1945 πρακτικὸν γνωμοδοτήσεως τῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 59736/1945 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, συσταθείσης Ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 τῆς ὑπ' ἀριθ. 58)45 Σ. Π. καὶ σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας ἀποφασίζει:

Α) Κυροῦνται ἐξ ὑπαρχῆς χαρακτηριζόμεναι ὡς ἐκδοθεῖσαι πρὸς συντήρησιν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ ἐπ' ὠφελεία ταύτης καθ' ὅσον ἢ ἐκδοσις αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀναγκαία διὰ τὴν ἀποκατάστασιν, συντήρησιν καὶ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς δημοσίας τάξεως καὶ τοῦ δημοσίου βίου τῆς χώρας, αἱ διατάξεις τῶν κάτωθι νομοθετικῶν διαταγμάτων καὶ νόμων:

1) . . . . .

14)N 476 (Φ. Ε. Κ. 260)1943) Περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

. . . . .

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἀθῆναι αὐθημερόν

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1943

Τῇ 21ῃ Μαρτίου 1943 ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 10 1/2 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. 32 τοῦ ὀργανισμοῦ ἐκλέξωσι τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1943, ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1942 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1942.

Παρήσαν ἑταῖροι τεσσαράκοντα τρεῖς. Γενομένης φανερᾶς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἄριστ. Κούζης, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Γ. Μπακαλάκης καὶ Β΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Χρῆστος Πέτρου Μεσογειῆς.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Γ. Μπακαλάκης ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1942, ἣ δὲ συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας οἱ κ. κ. Β. Αἰγινήτης, Ε. Κρητικός, Γ. Παπαϊωάννου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἄγγελος Σταυρόπουλος.

Διακοπίσης μετὰ ταῦτα τῆς συνεδρίας καὶ ἐπαναληφθείσης τὴν 11^{ην} π.μ. ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας κ. Γεώργ. Π. Οἰκονόμος ἀνεκοίνωσε τὴν ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1942.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1943

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Οί ύπογεγραμμένοι αποτελοῦντες τὴν Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπείαν τῆς Ἑταιρείας διὰ τὸ ἔτος 1943, προσκληθέντες διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7 τῆς 6 Φεβρουαρίου 1944 ἐγγράφου τοῦ κ. Προέδρου, ἐπελήφθημεν τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἑταιρείας τοῦ λήξαντος ἔτους 1943, ἐκ τῶν λογιστικῶν καὶ ταμιακῶν βιβλίων τῆς ὁποίας ἐξάγονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

Μ Ε Ρ Ο Σ Α'

Α' Χρηματικόν.

Ταμείον.

α) Χρέωσις :

1) Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Ἰανουαρίου 1943	Δρχ.	2.772.839.30
2) Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἔσοδα γεν. Προϋπ/σμοῦ χρήσεως 1943	»	21.441.057.95
3) Κρατήσεις Φόρου Καθαρᾶς Προσόδου	»	5.616.—
4) Προσωρινὸν ἄτοκον Δάνειον	»	3.500.000.—
5) Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶν λογαριασμῶν παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ	»	1.807.659.50
6) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, εἰσπραχθεῖσαι δόσεις	»	1.607.409.—
7) Ἔξοδα ἰδίας περιουσίας, ἀκρωθέντα ἐντάλματα	»	229.350.—
Σύνολον	Δρχ.	<u>31.363.931.75</u>

β) Πίστωσις :

1) Πληρωμαὶ εἰς Ἔξοδα γεν. Προϋπ/σμοῦ χρήσεως 1943 Δρχ.	28.841.094.50	
2) » φόρου Καθαρᾶς Προσόδου	» 5.616.—	
3) Καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶν παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ	» 1.233.419.95	
4) Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί, καταβληθεῖσαι δόσεις	» 114.675.—	
5) Ἔξοδα ἰδίας περιουσίας, ἐπιστραφέντα	» 229.350.—	
Δρχ.	<u>30.424.155.45</u>	
Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὑρεθὲν ἐν τῷ Ταμείῳ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943	»	939.776.30
Σύνολον	Δρχ.	<u>31.363.931.75</u>

Β' Ἀνάλυσις Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων.

α) Ἐσοδα :

1) Ἀπὸ μερίσματα καὶ τόκους	Δρχ.	42.209.95
2) » μισθώματα αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου	»	203.000.—
3) » ἑτησίαις εἰσφορὰς ἑταίρων	»	46.995.—
4) » δικαίωμα ἐκ κρατικῶν λαχείων, Ν.Δ. 516/941	»	20.759.953.—
5) » διάφορα ἔσοδα	»	388.900.—
	Δρχ.	<u>21.441.057.95</u>
Ἐλλειμμα Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1943	»	<u>7.400.036.55</u>
Σύνολον . . . . Δρχ.		<u><u>28.841.094.50</u></u>

β) Ἐξοδα :

1) Εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιδόματα	Δρχ.	19.338.534.—
2) » ἔξοδα γραφείων	»	5.695.147.—
3) » » βιβλιοθήκης	»	193.360.—
4) » συνδρομὰς εἰς ἐκδοθησόμενα περιοδικὰ κλπ.	»	30.000.—
5) » δικαστικά, ἀσφάλιστρα, φύλακτρα Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κλπ.	»	299.146.50
6) » ἀναλογοῦν τῇ Ἐταιρείᾳ ἀσφάλιστρον Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων	»	586.788.—
7) » ἔξοδα ἐορτασμοῦ 100ετηρίδος τῆς Ἐταιρείας	»	27.407.—
8) » ἔξοδα κεκλεισμένων χρήσεων	»	2.670.712.—
Σύνολον . . . . Δρχ.		<u><u>28.841.094.50</u></u>

Γ' Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.

α) Ἐνεργητικόν :

Τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 13.999.534.35 ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς :

1) Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ	Δρχ.	939.776.30
2) » τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	»	259.863.80
3) » 80 μετ. Ἐθν. Τραπεζῆς, (ἕξ ὧν 10 δωρεὰς Ρώμα)	»	740.057.25
4) » 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 % (Παγίου)	»	88.154.25
5) » 75 » » » 1890, 5 % Σιδ. Λαρίσης	»	20.193.75
6) » 121 » » » 1907, 5 % Ἀμύνης	»	8.315.20
7) » 235 » » » 1914, 5 % 500 ἑκατομ.	»	546.601.65
Εἰς μεταφορὰν Δρχ.		<u>2.602.962.20</u>

		Ἐκ μεταφορᾶς Δρχ.	2.602.962.20
8)	Ἀπὸ 1 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1893, 5 % καὶ ἀπόδειξιν φρ. 140 . . . . . »		640.—
9)	» 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ . . . . . »		25.—
10)	» 25 » » 1924, 7 % Προσφυγικοῦ »		183.047.50
11)	» προκαταβολὰς . . . . . »		1.932.—
12)	» 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »		180.000.—
13)	» 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος . . . . . »		1.299.609.20
14)	» 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταν. 1923, 6 % »		52.733.60
15)	» 155 » » Κτηματικῆς 1930, Λιρῶν . . . »		1.355.874.—
16)	» 95 » » » 1927, Λιρῶν . . . »		832.558.40
17)	» 1000 » » Ἀπαλλοτριώσ. 1931, 1929, 1919 »		63.500.—
18)	» ἀκίνητα κτήματα . . . . . »		17.847.50
19)	» ἐγγυοδοσίας . . . . . »		5.000.—
20)	» καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		3.768.40
21)	» περιουσία χρημ. διαχειρίσεως . . . . . »		7.400.036.55
		Σύνολον . . . Δρχ.	<u>13.999.534.35</u>

β) Παθητικόν :

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 13.999.534.35, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου . . . . . Δρχ.	9.096.067.35	
2)	» τῆς μερίδος ὑπὲρ τῶν Μουσείων Ν. 4823 . . . »	108.313.80	
3)	» τῆς κεφαλαιοποιήσεως ἀντιτίμου πωλ. ἀκινήτων . »	1.290.153.20	
4)	Ἐξ ἐγγυοδοτῶν . . . . . »	5.000.—	
5)	Ἐκ προσωρινοῦ ἀτόκου δανείου . . . . . »	3.500.000.—	
		Σύνολον . . . Δρχ.	<u>13.999.534.35</u>
Ἐκπίπτεται τὸ ποσὸν τοῦ ἀτόκου δανείου . . . . . »			3.500.000
		Ἐπόλοιπον . . Δρχ.	<u>10.499.534.65</u>

Δ' Περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας

Ἡ περιουσία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 13.999.534.35, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς:

1)	Ἀπὸ μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ . . . . . Δρχ.	939.776.30	
2)	» τὸ μέγαρον τῆς Ἐταιρείας . . . . . »	259.863.80	
3)	» 80 μετ. Ἐθν. Τραπεζῆς, (ἕξ ὧν 10 δωρεᾶς Ρώμα) »	740.057.25	
4)	» 405 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1889, 4 % (Πάγιον) . . . »	88.154.25	
		Εἰς μεταφορὰν Δρχ.	<u>2.027.851.60</u>

		Ἐκ μεταφορᾶς Δρχ.	2.027.851.60
5)	Ἀπὸ 75 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. 1890, 5 %	Λαρίσης . . . »	20.193.75
6)	» 121 » » » 1907, 5 %	Ἀμύνης . . . »	8.315.20
7)	» 235 » » » 1914, 5 %	500 ἑκατομ. . . »	546.601.65
8)	» 1 » » » 1893, 5 %	Κεφαλαιώσεις	
		καὶ ἀπόδειξιν φρ. 140 . . . . . »	640.—
9)	» 30 ὄμολ. Ἐθν. Δαν. Πατριωτικοῦ . . . . . »		25.—
10)	» 25 » » » 1924, 7 %	Προσφυγικοῦ . . . »	183.047.50
11)	» προκαταβολὰς . . . . . »		1.932.—
12)	» 180 μετοχὰς Κτηματικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος »		180.000.—
13)	» 210 » Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος . . . . . »		1.299.609.20
14)	» 150 ὄμολ. Δαν. Ἑλληνοβουλγ. Μεταν. 1923, 6 % »		52.733.60
15)	» 155 » » Κτηματικῆς 1930, λιρῶν . . . »		1.355.874.—
16)	» 95 » » » 1927, » . . . »		832.558.40
17)	» 1000 » » Ἀπαλλοτριώσ. 1931, 1929, 1919 »		63.500.—
18)	» ἀκίνητα . . . . . »		17.847.50
19)	» ἐγγυοδοσίας . . . . . »		5.000.—
20)	» καταθέσεις ἐπ' ἀνοικτῶ λ/σμῶ παρὰ τῇ Ἐθν. Τρ. »		3.768.40
21)	» περιουσία χρημ. διαχειρίσεως . . . . . »		7.400.036.55
		Σύνολον . . . Δρχ.	<u>13.999.534.35</u>
Ἐκπιπτόμενον τοῦ ἀτόκου δανείου . . . . . »			3.500.000.—
		Ὑπόλοιπον . . Δρχ.	<u>10.499.534.35</u>

Περαίνουσα τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη τὴν προκειμένην διαχείρισιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ επικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν τοῦ λήξαντος ἔτους 1943.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Φεβρουαρίου 1944

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄

ΔΩΡΕΩΝ, ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ, ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

Κληροδότημα Ἰω. Μαρκοπούλου

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ κληροδοτήματος τούτου δὲν παρουσίασε κατὰ τὴν χρῆσιν 1943 καμμίαν κίνησιν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας ἔπαυσεν ἡ εἰσπραξις τῶν τοκομεριδίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι δὲν ἐγένοντο ἀνασκαφαί, οὔτε ἄλλη τις δαπάνη.

Ἐπίσης οὔτε ἄλλη μερὶς τῆς περιουσίας ἐκινήθη.

Οὕτως ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ Κληροδοτήματος παραμένει ὁ καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν 1942 τοιοῦτος, ἦτοι:

Γενικὸς Ἰσολογισμὸς.

Τὸ Ἐνεργητικὸν τοῦ κληροδοτήματος τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἑξῆς:

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπέζῃ . . Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » . . »	3.266.—
3) » 4083 ὁμολ. Δαν. Α΄ Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 % . . »	328.268.20
Σύνολον . . Δρχ.	<u>672.743.70</u>

Τὸ δὲ Παθητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ κεφαλαίου τοῦ Κληροδοτήματος.

Περιουσία τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου.

Ἡ περιουσία τοῦ κληροδοτήματος τὴν 31 Δεκεμβρίου 1943 ἀνήρχετο εἰς Δρχ. 672.743.70, ἀποτελούμενη ἀπὸ τὰ ἑξῆς:

1) Ἀπὸ καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθν. Τραπέζῃ . . Δρχ.	341.209.50
2) » » κεφαλαίου » » » » . . »	3.266.—
3) » 4083 ὁμολ. Ἐθν. Δαν. Α΄ Ἀναγκ. 1922, 6 1/2 % »	328.268.20
Σύνολον . . Δρχ.	<u>672.743.70</u>

Ἐπίσης ἡ Ἐπιτροπεία προτείνει εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅπως ἐγκρίνη καὶ τὴν προκειμένην διαχείρισιν τῶν Δωρεῶν, Κληρονομιῶν καὶ Κληροδοτημάτων, ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν καὶ ἐπικυρώσῃ τὸν τε Ἰσολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους 1943.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Φεβρουαρίου 1944

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΜΙΛΤ. ΠΟΥΡΗΣ

ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΥ		Είδος εσόδων	Προϋπο- λογισθέντα	Εισπρα- χθέντα	Διαφορὰ		
Κεφάλ.	Αριθμ.				Ἐπί πλέον	Ἐπί ἔλαττον	
A'	1-1-14	Μερίσματα καὶ τόκοι . . .	541342	—	42209 95	—	499132 05
»	2-1	Μισθώματα	10000	—	203000	193000	—
»	3-1-2	Ἀντίτιμον Δημοσιευμάτων .	151000	—	—	—	151000
B'	1-1	Εἰσφοραὶ ἐταίρων	20000	—	46995	26995	—
»	2-1	Δικαιώματα ἐκ τῶν Κρατικῶν Λαχείων Ν. Δ. 516, 1941 .	9500000	—	20759953	11259953	—
Γ'	1-1	Ἐκ πωλῆσ. ἀχρήστ. ὑλικοῦ καὶ ἄλλων ἀπροβλέπτ. ἐσόδων	3100000	—	388900	—	2711100
»	1-2	Ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	241212	55	—	—	241212 55
			13563554	55	21441057 95	11479948	3602444 60

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Δωρεῶν Κληρονομιῶν καὶ Κληροδοτημάτων
Ἀπολογισμὸς Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου

Τὸ κληροδοτήμα δὲν παρουσιάζει καμμίαν κίνησιν κατὰ τὴν χρῆσιν 1943, οὔτε εἰς τὰ Ἔσοδα οὔτε εἰς τὰ Ἔξοδα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Ἰανουαρίου 1944.

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Χ Ρ Η Σ Ι Σ 1943

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ούδέν.

ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ » »

ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) *Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς.*

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1937 β'.	1

Σύνολον 1

2) *Πρακτικά Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας.*

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1913	1
1914	1
1915	1
1916/19	1
1920	1
1921	1
1922/24	1
1925/26	1
1939	1

Σύνολον 9

ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἀξίων ἀριθ.	Ἐπιγραφή Συγγράμματος	Ἐξαγ- θέντες
1	Χρ. Τσουντα. Αἱ προϊστορικαὶ Ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλου. 1908	1
2	Γ. Παπαβασιλείου. Περί τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων. 1910 . . .	1
3	Γ. Π. Οἰκονόμου. Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας. 1915	1
4	Βαλ. Στάη. Τὸ Σούνιον, 1920	1
5	Γ. Π. Οἰκονόμου. Derprofusionum receptaculis. 1921	3
6	Γ. Μυλωνᾶ. Νεολιθικὴ Ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι. 1928	2
7	Γ. Σωτηρίου. Αἱ Χριστιανικαὶ Θῆβαι. 1931	1
8	Ἄντ. Κεραμοπούλλου. Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν. 1935	2
9	Κων. Κουρουσιώτου. Ὁδηγὸς Ἐλευσίνας. 1936 (ἀγγλιστί)	1
10	Γ. Π. Οἰκονόμου. Τὰ 100 ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐται- ρείας. 1942 (Παναγ. λόγος)	1
	Σύνολον . . .	<u>14</u>

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ
1944

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1944

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η Α. Μ. Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ. ΒΕΛΤΣΟΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΒΟΛΟΝΑΚΗΣ

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΒΟΡΕΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΛΟΣ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΥΓΕΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΣ

ΦΙΛΩΤΑΣ ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Χ. ΧΑΤΖΗΣ

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ πρῶτος Διάδοχος τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος.

Edward Capps.— University Princeton N. J., U.S.A.

Waldemar Deonna.— Chemin des Fourches, par Chêne, Genève, Suisse.

Charles Dugas.— 13 Quai Saint-Clair, Lyon I, France.

Sam Eitrem.— Gimle Terrasse 3, Oslo, Norvège.

Fr. Freiherr Hiller von Gärtringen.— Ebereschental 11, Berlin-Westend, Deutschland.

Georg Karo.— Oberlin College, Oberlin U.S.A.

Sir Frederic Kenyon.— Kirkstead, Goldstone, Surrey, England.

William Miller.— Ὀδὸς Βησσαρίωνος 10, Ἀθήναι.

Gabriel Millet.— 6, Av. Paul Appell, Paris XIVe, France.

Biagio Pace.— Università, Roma, Italia.

Roberto Paribeni.— Via dei Prefetti 22, Roma, Italia.

Axel Persson.— Sturegatan 13, Uppsala, Suède.

Charles Picard.— 16 Av. de l'Observatoire, Paris VIe, France.

Frederik Poulsen.— Hambroes Allé 12, Hellerup, Dänemark.

Camillo Praschniker.— Universität, Wien I, Österreich.

Gerhart Rodenwaldt.— Holbeinstr. 53, Berlin. Lichterfelde-West, Deutschland.

Gaetano De Sanctis.— Via Santa Chiara 61, Roma, Italia.

Otto Walter.— Universität, Wien, Österreich.

Adolph Wilhelm.— Wasagasse 8, Wien IX. Österreich.

Ulrich Wilcken.— Nussbaumallee 24, Berlin - Charlottenburg 9, Deutschland.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

- Carlo Anti.**— R. Università, Padova, Italia.
- John Davidson Beazley.**— Holywell 100, Oxford, England.
- Helmuth Berve.**— Universität, München, Deutschland.
- Robert de Billy.**— France.
- Friedrich Wilhelm von Bissing.**— Oberaudorf a. Inn (Bayern), Deutschland.
- Carl William Blegen.**— University Cincinnati, Ohio, U.S.A.— Πλου-
τάρχου 9, Ἀθήναι.
- Eberhard Bruck.**— Niedenau 49 II, Frankfurt a. M. Deutschland.
- Heinrich Bulle.**— Konradstr. I, Würzburg, Deutschland.
- Ernst Buschor.**— Archäol. Seminar d. Universität, München,
Deutschland.
- Veselin Čaikanović.**— Gledstonova 22, Belgrade, Yougoslavie.
- Rhys Carpenter.**— Bryn Mawr College, Bryn Mawr, Penna, U.S.A.
- Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος.**
- H. Lamar Crosby.**— University of Pennsylvania, Philadelphia, U.S.A.
- Ludwig Curtius.**— Via Flaminia 318, Roma 25, Italia.
- R. M. Dawkins.**— Plas Dulas, Llandulas N. Wales.
- Robert Demangel.**— École française d'Archéologie, Διδότου 6, Ἀθήναι.
- Léopold Dor.**— 39 rue Scheffer, Paris XVIe, France.
- Βίκτωρ Δούσμανης.**— ὁδὸς Μενάνδρου 35, Ἀθήναι.
- Engelbert Drerup.**— St. Annastraat 149, Nijmegen, Holland.
- George W. Elderkin.**— II Haslet Ave. Princeton N. J., U.S.A.
- Giannino Ferrari.**— R. Università, Padova, Italia.
- Ernst Fiechter.**— Freiestr. 20 II, Zürich VII, Schweiz.
- Sir Edgar John Forsdyke.**— British Museum, London, W.C.1. England.
- Stanislaw J. de Gasiorowski.**— Ul. Jozefa Pilsudskiego 6, Cracovie,
Pologne.
- Ὁ Παναγ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος.**
- Jeanne Goekoop de Jongh.**— Willeminapark 15, Breda, Holland.
- Henri Grégoire.**— 45 rue des Bollandistes, Bruxelles, Belgique.

- Le R. P. Guillaume de Jerphanion.**— 7 Piazza S. Maria Maggiore, Roma, Italia.
- Edouard Herriot.**—Paris, Chambre des députés.
- Bert Hodge Hill.**—ὁδὸς Πλουτάρχου 9, Ἀθήναι.
- André Joubin.**—3 rue Michelet, Paris VIe, France.
- Hâmit Zübeyr Koşay.**—T. C. Kültür Bakanlıđı, Ankara, Turquie.
- Paul Koschaker.**—Winklerstr. 13, Berlin-Grunewald, Deutschland.
- Hubert Knackfuss.**—Franz Josef-Str. 28 III I, München, Deutschland.
- Pierre de La Coste Messelière.**—2 rue Lamennais, Paris VIIIe, France.
- Scarlat Lambrino.**—36e Strada Londra, Bucarest, Roumanie.
- Philippe Ernest Legrand.**—Bourges (Cher), 15 r. de la Chappe, Lyon, France.
- Louis E. Lord.**—Oberlin College - Oberlin Ohio U. S. A.
- Benjamin Dean Meritt.**—Institute for Advanced Study, Princeton, New Jersey, U.S.A.
- Ernst Meyer.**—Universität, Zürich, Schweiz.
- Kazimierz Michalowski.**—Brzozowa 12, Varsovie, Pologne.
- Mrs William Moore.**—4 East 54th St., New York City, U.S.A.
- Kurt Müller.**—Dahlmannstr. 10 I, Göttingen, Deutschland.
- Sir John Myres.**—13 Canterbury Road, Oxford, England.
- Martin Paul Nilsson.**—Bredgatan 25, Lund, Suède.
- Alfred Philipsson.**—Königstrasse 1, Bonn, Deutschland.
- Giulio Rizzo.**—Via Palestro 75, Roma 6, Italia.
- David Moore Robinson.**—Club Road 300, Baltimore Md., U.S.A.
- John Rockefeller Jr.**—Rockefeller Center, New York City N.Y. U.S.A.
- Otto Rubensohn.**—Dufourstrasse 42. Dufourhaus Basel, Schweiz.
- Martin Schede.**—Alte Schildowerstr. 77-78, Glienicke - Nordbahn, über Berlin - Hermsdorf, Deutschland.
- Hans Schrader.**—Taunusplatz 18 I, Frankfurt a. M. Deutschland.
- Henri - Arnold Seyrig.**—Grand Sérail, Beyrouth (Syrie).
- Theod. Leslie Shear.**—2 Battle Road, Princeton, New Jersey U.S.A.
- Antonio Sogliano.**—Via Carlo Altobelli 25, Napoli, Italia.
- Vittorio Spinazzola.**—Museo San Martino, Napoli, Italia.
- Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων.**
- Gorham Phillips Stevens.**—Ἀμερικανικὴ Σχολή, Σπενσίππου 52, Ἀθήναι.
- Josef Strzygowski.**—Würzburggasse 29, Wien. XIII/10, Deutschland.
- Hidenaka Tanaka.**—Imperial University, Kyoto, Japan.
- Percy Nevill Ure.**—University, Reading, England.
- René Vallois.**—43 rue Ausone, Bordeaux (Gironde), France.

Lincoln Mac Veagh.—Ἀμερικανικὴ Πρεσβεία, Ἀθήναι.

Alan John Bayard Wace.—University of Alexandria, Egypt.

Carl Watzinger.—Staufenstr. 7, Tübingen, Deutschland.

Carl Weickert.—Staatliche Museen, Am Lustgarten. Berlin C 2, Deutschland.

Arthur Maurice Woodward.—395 Fulwood Road, Sheffield, England.

Walther Wrede.—Deutsches Archäologisches Institut, Φειδίου 1, Ἀθήναι.

Gerard Mackworth Young.—Burleigh Court, Stroud, Glos., England.

ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Richard David Barnett.— 41, Ossington Street, London W. 2,
England.

Oscar Broneer.— American School of Classical Studies,
Σπυρίδου 52, Ἀθήναι.

Henri Ducoux.— Paris.

Thomas J. Dunbabin.— 44 Chalfont Road, Oxford, England.

Karl Kübler.— Γερμανία.

Paul Lemerle.— École des Hautes Études. Paris.

Ibraim Noshy.— Egyptian University of Cairo, Egypt.

Iwan Velkoff.— Musée National, Sofia, Bulgarie.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

Σημ. — Οί δι' άστερίσκου σημειούμενοι έταίροι είναι ισόβιοι.

1. * Ἀγγελόπουλος Θεόδωρος.
2. * Ἀθανασάκης Ἰωάννης.
3. * Αἰγινήτης Βασίλειος.
4. Ἀλεξάκης Χαρίλαος.
5. Ἀλεξόπουλος Θεοφάνης.
6. Ἀλεξόπουλος Νικόλαος.
7. * Ἀλιβιζᾶτος Ἀμίλας.
8. Ἀναγνωστόπουλος Ἰωάννης.
9. Ἀναγνωστόπουλος Νικήτας Κ.
10. Ἀναστασιάδης Ἀναστάσιος.
11. Ἀντωνιάδης Ἰωάννης
12. * Ἀξελὸς Ἰωάννης.
13. * Ἀποστολάκη Ἄννα.
14. Ἀποστολάκης Δημήτριος.
15. Ἀποστολίδης Χρῆστος.
16. Βαλάσης Θωμᾶς.
17. Βάλληγδας Πέτρος Γ.
18. Βασσενχόβεν Λουδ. Α.
19. Βαρούχα Χριστοδουλοπούλου Εἰρ.
20. * Βέλτσος Γεώργιος Νικολ.
21. Βελουδίου Μαρίκα
22. Βερδελῆς Νικ.
23. * Βερναρδάκης Κωνσταντῖνος.
24. * Βιζουκίδης Περικλῆς.
25. Βογιατζῆς Νέστωρ
26. * Βολονάκης Μιχαήλ.
27. * Βορέας Θεόφιλος.
28. Βουγιούκας Γεώργιος.
29. Γαλανὸς Σπυριδῶν.
30. Γαρδίκας Δ. Α.
31. Γεωργόπουλος Μελέτιος.
32. Γιαννόπουλος Δημήτριος.
33. Γιαννακόπουλος Γ. Π.
34. Γιαννουλάτου Ἀρτεμισία.
35. Δέγλερης Ἀλέξανδρος.
36. * Δηλιγιάννης Ἐπαμεινώνδας.
37. * Δημητριάδης Χρῆστος.
38. Διαμαντοπούλου Ἄγνη.
39. * Διαμαντόπουλος Ἀνδρέας.
40. * Διαμαντόπουλος Διονύσιος.
41. Διαμαντόπουλος Ἡρακλῆς.
42. * Δόσιος Κωνσταντῖνος.
43. Δουκάκη Εὐανθία.
44. Δραβίλλας Β. Γ.
45. Δραγάτης Ἀθανάσιος Ἰακ.
46. Δραγούμης Φίλιππος Στεφ.
47. * Ἐμπεδουκλῆς Γρηγόριος.
48. * Ἐμπειρῆκος Μιχαήλ.
49. * Ἐξαρχόπουλος Νικόλαος.
50. Ἐξαρχος Νικόλαος.
51. * Εὐαγγελίδης Δημήτριος.
52. * Ζέγγελης Κωνσταντῖνος.
53. * Ζηλήμων Ἀντώνιος.
54. * Ζωγράφος Γεώργιος.
55. * Ζωγράφος Κωνσταντῖνος.
56. Ἡλιόπουλος Παναγιώτης (†1944).
57. * Θεοδωράκης Γεώργιος.
58. † Θεόκλητος Καλαβρ. - Αἰγιαλείας.

59. Θεοφανείδης Βασίλειος.
 60. Θρεψιάδης Ἰωάννης.
 61. Ἰγγλέσης Σωτήριος.
 62. Ἰωαννίδης Ἰωάννης Γ.
 63. * Καβαλλιεράτος Ἄννινος Μιλτ.
 64. Καλιτσουνάκης Δημήτριος.
 65. Καλιτσουνάκης Ἰωάννης.
 66. Καλκάνης Μιχαήλ Ι.
 67. Καλλιγᾶς Μαρίνος.
 68. Καλογερόπουλος Διονύσιος.
 69. Κανελλόπουλος Παναγιώτης.
 70. Καντᾶς Ἡλίας.
 71. * Καντιάνης Νικόλαος.
 72. * Καπερώνης Νικόλαος.
 73. Καπρουλᾶς Γεώργιος.
 74. Καραβίας Ἰπποκράτης.
 75. Καραγιαννόπουλος Γεώργιος.
 76. Καραθανάσης Δημήτριος.
 77. * Καραθεοδωρῆ Κωνσταντῖνος.
 78. * Καρανδρέας Ἀπόστολος.
 79. * Καραχάλιος Θεμιστοκλῆς.
 80. Καρούζου Σέμνη Παπασπυρίδου.
 81. Καρούζος Χρῖστος.
 82. * Καστόρης Δημήτριος.
 83. * Κάτσανος Νικόλαος.
 84. Καψάλης Ἰωάννης.
 85. * Κεραμόπουλλος Ἀντώνιος.
 86. Κολλιναίτης Ἡλίας.
 87. Κολλιναίτης Σπυρίδων.
 88. Κοντῆς Ἰωάννης Δ.
 89. Κοντολέων Γεώργιος.
 90. Κοντολέων Νικόλαος.
 91. Κοσμόπουλλος Δημήτριος.
 92. * Κοτζιᾶς Νικόλαος.
 93. * Κουγέας Σαωκράτης.
 94. Κούζης Ἀριστοτέλης.
 95. Κουκουλῆς Φαίδων.
 96. * Κουρουγιώτης Κωνσταντῖνος.
 97. Κρασιώτης Ἰωάννης.
 98. * Κρητικός Εὐάγγελος.
 99. Κριεζῆς Ἀλέξανδρος.
 100. * Κριεζῆς Ἀνδρέας.
 101. * Κριεζῆς Ἐμμανουήλ.
 102. * Κριμπᾶς Ἀθανάσιος.
 103. * Κριμπᾶς Βασίλειος.
 104. Κριμπᾶς Ἡλίας.
 105. * Κυπαρίσσης Νικόλαος († 1944).
 106. Κυριαζῆς Ἀθανάσιος.
 107. * Κυριαζῆς Σπυρίδων.
 108. Κυριακός Ἰωάννης Π.
 109. Κωνσταντῖνου Ἰωάννα.
 110. Κώττα Βενετία.
 111. Κωττάκης Λεωνίδα.
 112. Λαμπίκης Βασίλειος.
 113. Λάππας Γεώργιος.
 114. Λεβεντέρης Νικ.
 115. * Λιβιεράτος Σπυρίδων.
 116. * Λιμπερόπουλος Παναγιώτης.
 117. * Λογοθέτης Κωνσταντῖνος.
 118. * Μαγιάσης Σωτήριος.
 119. Μακαρόνας Χαράλαμπος.
 120. * Μακκᾶ Ξανθίπη Π.
 121. * Μακρόπουλος Ἰωάννης.
 122. * Μαλιτζῆς Κωνσταντῖνος.
 123. * Μαντζούφας Ἀνδρέας († 1944)
 124. Μαντζούφας Γεώργιος.
 125. Μαντούδης Μιχαήλ.
 126. Μαριδάκης Γεώργιος.
 127. * Μαρινᾶτος Σπυρίδων.
 128. Μαρκεζίνης Σπυρίδων.
 129. * Μαρκόπουλος Βασίλειος.
 130. Μαυρομάτης Κ. Γ.
 131. * Μαυρούλιας Ἰωάννης.
 132. Μέγας Γεώργιος.
 133. Μεσολωρᾶς Παναγιώτης.
 134. Μηλιάδης Ἰωάννης.
 135. * Μητσόπουλος Χρῖστος.
 136. Μιράσγετζης Δημοσθένης.

137. * Μιχαηλίδης Μιχαήλ.
 138. * Μπαβαβέας Ἀδαμάντιος.
 139. Μπακαλάκης Γεώργ.
 140. * Μπαχαρίας Στυλιανός.
 141. * Μπενάκης Ἀντώνιος.
 142. * Μπένσης Βλαδίμηρος.
 143. * Μπέρτος Νικόλαος.
 144. * Μπουρνιᾶς Ἀντώνιος.
 145. Μυλωνᾶς Γεώργιος.
 146. Μυλωνᾶς Παῦλος.
 147. * Νεγροπόντης Μιλτιάδης.
 148. * Νικολαΐδης Λουδοβίκος.
 149. Νομικὸς Δημήτριος († 1944).
 150. * Νομικὸς Μᾶρκος.
 151. * Ξυγγόπουλος Ἀνδρέας.
 152. Οἰκονόμος Ἀλέξανδρος.
 153. * Οἰκονόμος Γεώργιος Π.
 154. Οἰκονόμου Ἄγγελος.
 155. Οἰκονόμου Ἰωάννης.
 156. * Ὀρλάνδος Ἀναστάσιος Κ.
 157. Πάλλας Δημήτριος.
 158. Παμπούκας Ἀπόστολος.
 159. Παναγιωτόπουλος Μιχαήλ.
 160. Πανοῦτσος Γ.
 161. Πανταζῆς Παναγιώτης.
 162. Πανταζόπουλος Ν. Γ.
 163. * Παντελίδης Ἐμμανουήλ.
 164. Παπαγεωργίου Φιλώτας.
 165. * Παπαδάκης Κωνσταντῖνος.
 166. * Παπαδάκης Νικόλαος († 1944).
 167. Παπαδημητρίου Ἰωάννης.
 168. * Παπαδόπουλος Θωμᾶς.
 169. Παπαηλιοῦ Χαράλαμπος.
 170. * Παπαθανασίου Πάνος.
 171. * Παπαϊωάννου Γεώργιος.
 172. * Παπαϊωάννου Ἰωάννης.
 173. Παπαϊωάννου Κωνσταντῖνος.
 174. Παπαϊωάννου Πάνος.
 175. Παπακωνσταντίνου Κωνστ. Δ.
 176. * Παπαμιχαήλ Γρηγόριος.
 177. * Παπανδρέου Πάνος.
 178. * Παπαντωνίου Ἀπόστολος.
 179. * Παπαντωνόπουλος Νικόλαος.
 180. * Παπαστράτος Ἐπαμεινώνδας.
 181. * Παπαστράτος Εὐάγγελος.
 182. * Παπαστράτος Ἰωάννης.
 183. * Παπαφλέσσας Γρηγόριος.
 184. * Παπαφλέσσας Ἰωάννης.
 185. * Παπαφλέσσας Κωνσταντῖνος.
 186. * Πεζόπουλος Ἐμμανουήλ.
 187. Πελεκανίδης Ἰωακείμ.
 188. * Πελεκίδης Εὐστράτιος.
 189. * Πεσματζίου Γεώργιος.
 190. Πετρακόπουλος Θεόδωρος.
 191. Πετρόπουλος Ἄγγελος.
 192. Πετρόπουλος Γεώργιος.
 193. Πέτρου Χρηῆτος († 1944).
 194. Πίστης Νικόλαος.
 195. * Πλυτᾶς Ἀμβρόσιος.
 196. Πολίτης Λῖνος Ν.
 197. Πολυγένης Ἰωάννης Κ.
 198. Πολυχρονιάδης Κωνσταντῖνος.
 199. Πορτοκάλης Ἀλέξανδρος.
 200. * Πουλίτσας Παναγιώτης.
 201. * Πουλόπουλος Ἀπόστολος.
 202. * Πουρῆς Μιλτιάδης.
 203. Πουρναρᾶς Κωνσταντῖνος.
 204. * Πρινάρης Κίμων.
 205. * Πῶπ Γεώργιος.
 206. * Ράλλης Γεώργιος Δ.
 207. Ράλλης Γεώργιος Μιλτ.
 208. * Ρινόπουλος Μιχαήλ.
 209. * Ροζάκης Σταμάτιος.
 210. Ρουμπάνης Γεώργιος.
 211. * Ρούνιος Κωνσταντῖνος.
 212. * Ροῦφος Κανακάρης Λουκάς.
 213. * Ρωμαΐδης Ἰωάννης.
 214. * Ρωμαῖος Κωνσταντῖνος.

215. Σαδούκας Χρῖστος.	238. Στίκας Εὐστάθιος.
216. Σακελλαρίου Γεώργιος.	239. * Στρεῖτ Γεώργιος.
217. Σάρρου Αἰμιλία.	240. * Σφήκας Δημήτριος.
218. * Σεργόπουλος Ἰωάννης.	241. Σωτηρίου Γεώργιος Α.
219. Σεφεριάδης Στυλιανός.	242. Τεγοπούλου Ἡλιοῦ Ἀλεξάνδρα.
220. * Σκάσσης Ἐρρίκος.	243. Τεγόπουλος Στυλιανός.
221. * Σκάσσης Θωμάς.	244. Τραυλὸς Ἰωάννης.
222. * Σκλαβοῦνος Γεώργιος.	245. * Τριανταφυλλίδης Περικλῆς.
223. * Σκοτίδας Εὐάγγελος.	246. Τρικούπης Σπυρίδων Κ. (†1944)
224. Σούλης Γεώργιος.	247. Τσακαλῶτος Ἀθανάσιος.
225. Σοφιανόπουλος Ἀθανάσιος.	248. * Τσακαλῶτος Πολύβιος.
226. * Σοφούλης Θεμιστοκλῆς.	249. * Τσιπούρας Δημήτριος.
227. * Σπυρόπουλος Παναγιώτης.	250. * Φιλαδελφεὺς Ἀλέξανδρος.
228. * Σταθακόπουλος Παναγιώτης.	251. Φίλων Ἀλέξανδρος.
229. * Σταθᾶτος Ἀντώνιος.	252. * Φουντούλης Δημήτριος.
230. * Σταμελλᾶτος Γεώργιος.	253. * Χαβιαρᾶς Νικήτας.
231. * Στάμος Ἰωάννης.	254. * Χαρίτος Ἰωάννης.
232. * Σταμούλης Μιλτιάδης.	255. * Χατζῆς Ἀντώνιος Χ.
233. * Σταυρόπουλος Ἄγγελος.	256. Χατζηδάκης Ἐμμανουήλ.
234. Σταυρόπουλος Κωνσταντῖνος	257. Χόνδρος Δημήτριος.
235. Σταυρόπουλος Σπυρίδων (†1944)	258. Χουδαβερδόγλους Σοφοκλῆς.
236. Σταυρόπουλος Φοῖβος.	259. * Χριστίδης Δημήτριος.
237. * Στεργιόπουλος Δημήτριος.	260. * Χριστόπουλος Μιχαήλ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1944 ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΑ ΥΠ' ΑΥΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗ 8^η ΙΟΥΛΙΟΥ 1945

Κύριε Ὑπουργέ,

Κύριοι Ἐταῖροι,

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ λογοδοσία τῆς Ἐταιρείας ἀπευθύνεται ἀποκλειστικῶς πρὸς τοὺς Ἐταίρους αὐτῆς μὴ δυναμένη ἀκόμη νὰ προσλάβῃ τὸν εὐρύτερον ἐκείνον χαρακτήρα, τὸν ὁποῖον εἶχε κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου χρόνους, ὅτε τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ιδρύματος ἀκωλύτως συντελούμενον καὶ προάγον τὴν διεθνή ἀρχαιολογικὴν ἐπιστήμην ἐκίνει καὶ τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ παγκόσμιον ἀρχαιολογικὸν ἐνδιαφέρον.

Τὸ ἔτος 1944 ἀποτελεῖ σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἔθνους, διότι κατ' αὐτὸ ἐξέπνευσεν ἡ σκληρὰ δι' ἡμᾶς καὶ ἐπονείδιστος διὰ τοὺς κατόχους δουλεία τῆς χώρας, ἐπῆλθε δὲ ἡ ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ περιόπου ἔτη μετὰ καρτερικότητος καὶ ἀκμαίου ἐθνικοῦ φρονήματος ἀναμενομένη καὶ παρασκευαζομένη ἐθνικὴ ἀπελευθέρωσις κατὰ τὴν 18^{ην} Ὀκτωβρίου τοῦ 1944.

Εἰς τὴν Γεν. Συνέλευσιν παρέστη ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ὀργανισμῶν καὶ τῆς Ἐθν. Παιδείας κ. Δημ. Σ. Μπαλάνος.

Κατὰ τὴν εὐλογημένην ἐκείνην ἡμέραν ἐπῆλθε καὶ ἡ κάθαρσις τοῦ ἄγους τῆς Ἀκροπόλεως διὰ τοῦ ἐξαφανισμοῦ τῶν βαρβαρικῶν σημαϊῶν, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν χρόνον τῆς δουλείας ἐμόλυναν τὸν ἱερὸν βράχον καὶ ἀπετέλεσαν αἰώνιον στίγμα διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀποτολμησάντων τὴν ἀνήκουστον ταύτην ἱεροσυλίαν λαῶν, λαῶν, οἱ ὅποιοι, καίπερ ἐναβρυνόμενοι διὰ τὴν βαθεῖαν μελέτην τῆς κλασσικῆς παιδείας, ἔνοπλοι γενόμενοι ἀπέδειξαν δι' αὐτῆς τε καὶ ἄλλων πράξεων ὅτι ὁ κλασσικὸς ἀνθρωπισμὸς οὐδὲν ὠφέλησε τὰς ψυχὰς των.

Ἄριστοτέλης (Πολιτικ. 1253α, 31 ἐ.) εἶπεν: "Ὡσπερ γὰρ καὶ τελεωθὲν βέλτιστον τῶν ζώων ὁ ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθὲν νόμου καὶ δίκης χεῖριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὄπλα. Καὶ κατωτέρω (1287α, 28 ἐ.) Ὁ μὲν οὖν τὸν νόμον κελεύων ἄρχειν δοκεῖ κελεύειν ἄρχειν τὸν θεὸν καὶ τὸν νοῦν μόνους, ὁ δ' ἄνθρωπον κελεύων προστίθησι καὶ θερίον!

Τοιούτων ἐνόπλων θηρίων ὑπέστη ἡ χώρα τὴν ἐπιδρομὴν ἐπὶ τρία καὶ ἡμισυ ἔτη καὶ ἀπὸ τοιαύτης καταστάσεως ἀπηλλάγη, ἀλλ' αἰσθάνεται ἀκόμη ὀδυνηρὸν τὸν ἀντίκτυπον τῆς μεγάλης ἐθνικῆς τρικυμίας, τὴν ὁποίαν διῆλθεν, ἀντίκτυπον οἰκονομικὸν καὶ πρὸ παντὸς ἠθικόν.

Ἡ οἰκονομικὴ καταστροφὴ τῶν νομικῶν προσώπων, ἡ προκληθεῖσα διὰ τοῦ νόμου τῆς σταθεροποιήσεως, ἔπληξε μετ' ἄλλων πολλῶν καὶ τὴν περιουσίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἡ ὁποία μετὰ βίον ἔνδοξον ἑκατὸν ὀκτῶ ὄλων ἐτῶν διεξάγει ἀγῶνα ζωῆς καὶ θανάτου.

Κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἡ Ἑταιρεία ἀναμιμνήσκειται μετ' εὐγνωμοσύνης τῆς ἀρωγῆς τῆς Κυβερνήσεως πρὸς σωτηρίαν τῶν εὐαρίθμων αὐτῆς ὑπαλλήλων, διότι, ἐπὶ τοῦ παρόντος, οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἐκπληρώσεως τῶν ἄλλων ἐθνικῶν σκοπῶν τοῦ ἰδρύματος.

Οὐχὶ δὲ μόνον ἡ ἐκτέλεσις ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν δὲν δύναται ἀκόμη νὰ συνεχισθῆ, ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐπιστημονικὴ μελέτη δύναται νὰ

ἀναληφθῆ ἀρτίως, ἐφ' ὅσον δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πλουτισμὸν τῆς μοναδικῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἡμῶν βιβλιοθήκης οὐδὲ δι' Ἑλληνικῶν βιβλίων καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς σημαντικὰς ἡμῶν ἐπιστημονικὰς δημοσιεύσεις, τῶν ὁποίων ἡ σπουδαιότης ἔχει διεθνῶς ἐκτιμηθῆ. Καὶ ὅμως δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἀναγέννησις τῆς Ἑλλάδος ἄνευ τῆς ἀναζωογονήσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸν γνώμονα τῆς ἠθικῆς ὑποστάσεως τῶν ἐθνῶν. Ἐὰν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀδυναμίαν τῆς κρατικῆς βοήθειας ἢ τὴν ἰδιωτικὴν ἀδιαφορίαν, πρὸς δὲ τούτοις εἰς τὴν βραδύτητα τῆς ἐξωτερικῆς ἐπικουρίας ἐν τῷ πνευματικῷ πεδίῳ, πρέπει νὰ ὀπλισθῶμεν μὲ ὑπομονὴν καὶ νὰ ἀναμένωμεν σχετικῶς μακροτέραν τὴν περίοδον τῆς νεκροφανείας, μέχρις οὗ καὶ πάλιν ἀναλάβωμεν πλήρη τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν. Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως νὰ ἐπέλθῃ ταχύτερον ἢ ἀνάρρως, ἀλλ' οὐδὲν δύναται ἀκόμη μετὰ βεβαιότητος νὰ λεχθῆ. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας θὰ προκαλέσῃ ζωηρότερον ἐνδιαφέρον ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ὑπὲρ τῆς συνεχίσεως τῆς μεγάλης αὐτῆς δράσεως.

Ὅτι δὲ ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι εὐρύτερον γνωστὴ ἀποδεικνύει ἡ ἤδη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δουλείας ἀναγγελθεῖσα εἰς ἡμᾶς διαθήκη τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀποθανόντος διακεκριμένου νομομαθοῦς Φοίβου Φαρμᾶ - Φαρμακοπούλου, ὁ ὁποῖος κατέστησε τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν γενικὴν κληρονόμον τῆς εἰς ξένα χρεόγραφα καὶ ῥευστὸν χρῆμα ἐκ λιρῶν αἰγυπτιακῶν περιουσίας του, ἐπάγων καὶ τινὰς ὑποχρεώσεις εἰς κληροδοτήματα καὶ ἀνατύπωσιν τοῦ πεντατόμου περὶ γάμου συγγράμματος τοῦ διαθέτου, τῶν ὁποίων ἡ ἔκτασις ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀντίστοιχον ἰκανότητα τῆς κληρονομίας θέλει ἐξετασθῆ ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῆ ἀξιόλογον οἰκονομικὸν περιθώριον καὶ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ διαθέτου ὀριζομένων βαρῶν τῆς κληρονομίας. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν διὰ τὰς κρατούσας παγκοσμίους οἰκονομικὰς συνθήκας ἤθελεν ἀποβῆ ἀσύμφορος εἰς τὴν Ἑταιρείαν ἡ ἀποδοχὴ τῆς γενναίας κληρονομίας ταύτης καὶ πάλιν ἡ Ἑταιρεία θὰ εἶναι

εὐγνώμων εἰς τὴν μνήμην τοῦ Φοίβου Φαρμά, διότι ζῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ παροικίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας τῆς Αἰγύπτου ἐσκέφθη νὰ καταστήσῃ γενικὴν αὐτοῦ κληρονόμον τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρείαν διαπιστῶν δι' αὐτῆς ταύτης τῆς πράξεως αὐτοῦ τὴν εὐρείαν φήμην τοῦ ἡμετέρου ιδρύματος καὶ τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν τοῦ ἐκλιπόντος διαπρεποῦς Ἑλληνοσ νομικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἄλλὰ πλὴν τῆς παντελοῦς ἐξαφανίσεως τῶν ἐκ τῆς περιουσίας αὐτῆς εἰσοδημάτων ἢ Ἀρχαιολογικῆ Ἑταιρείᾳ ὑπέστη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ τρέχοντος ἔτους βαρέα πλήγματα διὰ τῆς ἀνεπανορθώτου ἀπωλείας πλειόνων ἀρχαιολόγων καὶ ἄλλων ἐν τῷ ἰδρύματι συνεργατῶν, τινῶν μάλιστα διὰ σκληροῦ καὶ ἐθνικῶς ἐπονειδίστου θανάτου.

Κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1944 ἀπεβίωσε μετὰ μακρὰν νόσον ὁ Νικόλαος Κυπαρίσσης διατελέσας ἐπὶ μακρὸν Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων, Διευθυντῆς τῆς Ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας καὶ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ 1943 καθηγητῆς τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, στενώτερον δὲ συνδεθεὶς μετὰ τῆς Ἑταιρείας καὶ διὰ τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ ιδρύματος ἐπὶ πλείονας περιόδους.

Ὁ Νικόλαος Κυπαρίσσης ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τοῦ 1910, ἐξετέλεσε δὲ πλείονας ἀνασκαφικὰς ἐρεῦνας καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ Ἡλιδι καὶ ἐν Ἀττικῇ καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις, ὅπου εἶχε καταλήξει ὡς Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀκροπόλεως. Τὰ ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης Ἐφορείας γενόμενα ἐν Ἀθήναις τυχαῖα καὶ ἄλλα εὐρήματα ἀπετέλεσαν ὀλόκληρον συλλογὴν, ἢ ὁποία ἐπλήρωσε τὸ «Θησεῖον», ἔδωκε δὲ ἀφορμὴν εἰς πλείονας μελέτας τοῦ Κυπαρίσση εἴτε μόνου εἴτε ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλοδαπῶν συναδέλφων.

Ἦδη ἀπὸ τῶν φοιτητικῶν του χρόνων εὐφάνταστος καὶ ποιητικὸς ὁ Κυπαρίσσης ἠσχολήθη μετὰ ζήλου εἰς τὸ ζήτημα τῆς παραστάσεως ἀρχαίων Ἑλληνικῶν δραμάτων εἰς τὴν πρωτότυπον γλῶσσαν, μετέσχε δὲ καὶ ὁ ἴδιος εὐστόχως τῶν παραστάσεων ἐκεί-

νων, ἐμψυχώσας μετ' ἄλλων καὶ προαγαγὼν τὴν ὅλην ὠραίαν ἐκείνην κίνησιν, ἣ ὁποία ὑπῆρξεν ἀπότοκος τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Μιστριώτου. Τῆς ποιητικῆς διαθέσεως τοῦ Νικολάου Κυπαρίσση καρπὸς ἦσαν δύο ποιητικαὶ του συλλογαί, τῶν ὁποίων ἡ μία φέρει ὄνομα ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην τὴν μακρὰν αὐτοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ διαμονήν, τὴν παραγαγοῦσαν καὶ τὸν ὁδηγὸν τοῦ μουσείου καὶ τῆς Ἄλτεως τῆς Ὀλυμπίας.

Κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου ἀπεχαιρέτισε τὸν νεκρὸν ὁ Γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐταιρείας, τότε δὲ καὶ Κοσμήτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς.

Προῶρος ὅλος κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1944 ἐξέλιπεν ὁ νεαρὸς Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων καὶ πλήρης ἀγαθωτάτων ἐλπίδων Χρῆστος Πέτρου, ὑποκύψας εἰς ἀσθένειαν, τὴν ὁποίαν ἀπεκόμισεν ἐκτελῶν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθῆκον κατὰ τὴν Ἀλβανικὴν ἐναντίον τῶν Ἰταλῶν ἐκστρατεῖαν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἐφόρου Πέτρου κατελύπησε πάντας τοὺς ἀγαπῶντας τὸν ἀρχαιολογικὸν κλάδον οὐχὶ μόνον διὰ τὴν νεαρὰν τοῦ Πέτρου ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ θετικὰ αὐτοῦ ἐπιστημονικὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα προεδήλουν λαμπρὸν ἐργάτην τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, πρὸς δὲ τούτοις καὶ διὰ τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ ἦθος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ πάντοτε ἐπιζήλον συμπλήρωμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἰκανότητος. Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι οὔτε πολλοὶ εἶναι οὔτε εὐκόλως σχηματίζονται, ἡ λύπη ἡμῶν διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ χρηστοτάτου Πέτρου εἶναι ἐξαιρετικὴ.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλο πλῆγμα ὑπέστη ἡ ἀρχαιολογία διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Νικολάου Παππαδάκη, ἐπὶ μακρὸν χρηματίσαντος Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων ἐν Βοιωτίᾳ καὶ διὰ τῶν μελετῶν αὐτοῦ προαγαγόντος τὴν ἐπιστήμην.

Ὁ Νικόλαος Παππαδάκης ὑπῆρξεν οὐχὶ μόνον ἄριστος φιλόλογος καὶ ἀρχαιολόγος, ἀλλὰ καὶ ἄριστος ἄνθρωπος καὶ θερμότατος πατριώτης. Ἦδη ἡ ἐκπαιδευτικὴ δρᾶσις τοῦ Ν. Παππαδάκη ὡς γυμνασιάρχου ἐν τῇ ἀλυτρώτῳ Ἑλλάδι πρὶν εἰσέλθῃ οὗτος εἰς τὸν

ἀρχαιολογικὸν κλάδον, ἀναφέρεται ὑπὸ πάντων τῶν χρηματισάντων συνεργατῶν καὶ μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ γυμνασίῳ ὡς δρᾶσις ἀληθοῦς ἐθνικοῦ παιδαγωγοῦ μορφώσαντος πρὸ παντὸς Ἑλληνας καὶ μεταδόναντος πραγματικὴν Ἑλληνικὴν παιδεῖαν εἰς χώρας, αἱ ὁποῖα δὲν εἶχον ἀκόμη ἀπαλλαγῆ τῆς ἐπαχθοῦς ξένης κυριαρχίας. Ἡ μετέπειτα δρᾶσις αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ κλάδῳ καὶ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Θεσσαλονίκης φέρει τὴν σφραγίδα τῶν αὐτῶν ἀρετῶν καὶ χαρακτηρίζεται διὰ τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων. Αἱ ἀρχαιολογικαὶ καὶ ἰδίως ἐπιγραφικαὶ καὶ φιλολογικαὶ ἐργασίαι τοῦ Νικολάου Παπαδάκη καὶ περὶ Βοιωτικῶν καὶ περὶ Ἑρετρικῶν εὐρημάτων καταδεικνύουσι τὴν ἀρτίαν ἐπιστημονικὴν συγκρότησιν καὶ τὸν ἄσβεστον ζῆλον τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης τοῦ ἀνδρός, ἡ ὁποία πλεῖστα ἐδίδαξε καὶ πολλὰ διεφώτισε ἐπιστημονικὰ ἀρχαιολογικὰ καὶ ἐπιγραφικὰ ζητήματα.

Διὰ τοῦτο βαθέως λυπεῖται ὁ ἀρχαιολογικὸς κόσμος ὅταν ἄνδρες οἷος ὁ ἀείμνηστος Νικόλαος Παππαδάκης ἐκλείψωσιν.

Τέταρτον ἀρχαιολογικὸν πλήγμα, βαρύτερον καὶ τοῦτο, ὑπῆρξεν ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ παλαιοῦ καὶ εὐστόχου ἐργάτου τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἀγροῦ, τοῦ Κωνσταντίνου Κουρουνιώτου, διατελέσαντος Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων, Διευθυντοῦ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, Συμβούλου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, Διευθυντοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ τοῦ Ἐπιγραφικοῦ μουσείου καὶ τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας.

Νεώτατος εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν ὁ Κουρουνιώτης ἠδυνήθη ἐπὶ μακρὰ ἔτη νὰ ἐργασθῆ καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης καὶ ὑπὲρ τῆς διοικήσεως.

Ὑπῆρξαν δὲ πολλοὶ οἱ τόποι τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐρεύνης τοῦ ἀειμνήστου συναδέλφου καὶ αἱ Ἀθῆναι καὶ τὸ Κώτιλον καὶ τὸ Λύκαιον καὶ ἡ Λυκόσουρα καὶ ἡ Μῆλος καὶ τοῦ Μπέρεκλα καὶ ἡ Φιγάλεια καὶ τὰ Ἀντικύθηρα καὶ ἡ Ἐρέτρια καὶ ἡ Ὀλυμπία καὶ ἡ Ἱερά Ὀδὸς καὶ ἡ Χίος καὶ ἡ Νῦσα τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τελευταῖον κυριώτατα ἡ Ἐλευσίς, ἡ ὁποία ἀρρηκτως συνεδέθη μετὰ τοῦ

προσώπου τοῦ Κουρουνιώτου καὶ ἀποτελεῖ διὰ τὸν ὅλον αὐτοῦ ἐπιστημονικὸν βίον ἀκατάλυτον τίτλον. Διὰ τῶν ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν τοῦ Κουρουνιώτου ὁ ἱερός χώρος τῆς Ἐλευσίνος ἀνέκτησε τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ σημασίαν, διὰ δὲ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς προϊστορικῆς περιόδου τοῦ Τελεστηρίου ἐπεχύθη ἄπλετον φῶς εἰς τὴν ἱστορίαν, τῶν μυστηρίων καὶ τῶν σχετικῶν πρὸς τοῦτο κτισμάτων, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ θεωρούμενον πλῆρες λαμπρὸν σύγγραμμα τοῦ Noack νὰ ἀποβῆ πεπαλαιωμένον καθ' ὄρισμένα σημεῖα ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν δημοσίευσίν του. Ἡ ἀνασκαφὴ τῆς Ἐλευσίνος εἶναι ἀναμφισβητήτως μία τῶν σπουδαιοτάτων ἀνασκαφῶν τῶν τελευταίων χρόνων, ἡ δὲ ἀνάπτυξις αὐτῆς ὀφείλεται οὐχὶ ἀπλῶς εἰς τὴν Τύχην ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἐπίμονον ἔρευναν τοῦ Κουρουνιώτου καὶ τῶν συνεργατῶν του. Τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα ὀφείλονται βεβαίως εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν εὐνοιαν τῆς Ἀγαθῆς Τύχης, ἀλλ' ἡ ἐπιστημονικὴ αὐτῶν ἐπεξεργασία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀπονέμει εἰς αὐτὰ τὴν προσήκουσαν ἐπιστημονικὴν θέσιν καὶ καθιστᾷ τὴν σημασίαν αὐτῶν αἰσθητήν. Κατὰ τοῦτο δὲ τὸ σημεῖον ἢ τε Ἑλληνικὴ καὶ ἡ διεθνῆς ἐπιστήμη θὰ εἶναι πάντοτε εὐγνώμονες εἰς τὸν Κουρουνιώτην, διότι διὰ τῆς εὐστόχου αὐτοῦ ἐρμηνείας κατέστησε τὰ εὐρήματά του κοινὸν κτῆμα τῆς ἐπιστήμης, ἀσκῶν μετ' ἀσφαλείας καὶ νηφαλιότητος τὴν ἐδραϊαν ἐπιστημονικὴν του κρίσιν μακρὰν πάσης ὑπερβολῆς καὶ ἐπικινδύνων θεωριῶν ὡς γνήσιος ἐκπρόσωπος τῆς κατ' ἔξοχὴν θετικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης.

Ἡ κατ' ἀνάγκην περιορισμένη αὕτη ἀπεικόνισις τῆς ἐπιστημονικῆς θέσεως τοῦ αἰφνιδίως ἐκλιπόντος συναδέλφου εἶναι ἰκανὴ νὰ παραστήσῃ ποίαν ἀπώλειαν ὑπέστη ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ καὶ ποῖον παράδειγμα ἐπιστημονικῆς ἀποστολῆς καταλείπει οὗτος εἰς τοὺς νεωτέρους καὶ εἰς πάντας ἐκείνους, ὅσοι δὲν πιστεύουν ὅτι γράφουν τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία ἐξεδήλωσε τὴν θλίψιν αὐτῆς δι' ἐπικηδεῖον λόγου ἐκφωνηθέντος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου ἐξ' ὀνόματος αὐτῆς καὶ τῆς Ἀκαδημίας.

Εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ταύτας ἀπωλείας προστίθεται ἡ ἐξ ἴσου ὀδυνηρὰ ἀπώλεια τοῦ προώρως ἀποθανόντος ἐν Ἀλεξανδρεία μετὰ μακρὰν ἐπίμονον νόσον ἐπιτίμου ἡμῶν ἐταίρου καὶ ἐνθέρμου φίλου τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ θαυμαστοῦ τοῦ Πλάτωνος Παναγιώτου Ξ. Ἀριστόφρονος.

Ὁ ἀείμνηστος φίλος εἶχε θέσει ὡς σκοπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ τὴν ἀνασκαφὴν τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας καὶ τὴν παρὰ τὰ ἐρείπια τοῦ λίκνου τούτου τῶν νεωτέρων ὁμωνύμων ἰδρυμάτων ἀνοιχοδόμησιν μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων πρὸς στέγασιν διεθνοῦς κοινοῦ τῶν Ἀκαδημιῶν. Τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπεδίωξεν ὁ Ἀριστόφρων μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ παγκοσμίου πολέμου μετ' ἐπιμόνου ζήλου γενναιοτάτα δαπανῶν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας καὶ προήγαγε σημαντικῶς τὴν ἀποκάλυψιν ἀρχαίων ἐρειπίων κατὰ τὸν ἔνδοξον ἐκεῖνον τόπον.

Ὁ θάνατος ἔπληξε τὸν ἄνδρα, ἀλλ' ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι δὲν ἔπληξε καὶ τὴν ἐθνικῶς καὶ διεθνῶς σημαντικωτάτην ιδέαν, τῆς ὁποίας τὴν συνέχειαν εἶχεν ἐκεῖνος ζῶν προπαρασκευάσει, ἔχων σύμφωνον καὶ τὴν ἐμπνευσμένην αὐτοῦ σύντροφον Κυρίαν Ἰωάνναν Ἀριστόφρονος.

Κατὰ τὸ 1944 ἐξέλειπεν ὡσαύτως ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἐταῖρος Δημήτριος Νομικός, ἀνώτατος ὑπάλληλος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, κατὰ δὲ τὸ 1945 ὁ ἀνώτατος λειτουργὸς τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης Ἀνδρέας Μαντζούφας, ὁ Παναγιώτης Ἡλιόπουλος, διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁ δικηγόρος Μιχαὴλ Παναγιωτόπουλος, πάντες ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι φίλοι τῆς Ἐταιρείας, τῶν ὁποίων βαθῆως αἰσθανόμεθα τὴν ἔλλειψιν.

Ἄλλὰ τριῶν ἰσοβίων ἡμῶν ἐταίρων ὁ βίαιος θάνατος συνεκί-

νησε βαθύτατα τὴν ψυχὴν ἡμῶν, διότι γινόμενοι ἐπιφανεῖς πολῖται καὶ ὑπηρετήσαντες τὴν πατρίδα μετ' ἀνιδιοτελοῦς ἀφοσιώσεως, ὅπου ἕκαστος αὐτῶν εἶχε ταχθῆ, κατὰ δὲ τὴν διάρκειαν τῆς ἐθνικῆς δουλείας ἐπιδείξαντες ἀκλόνητον πατριωτικὴν πίστιν, ἐτιμωρήθησαν δι' αὐτὰς ταύτας τὰς ἐθνικὰς αὐτῶν ἀρετὰς διὰ σκληροῦ θανάτου ὑπὸ τρομοκρατικῆς σπείρας ἐξωμοτῶν καὶ ἀρνησιπατριδίων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον πατριωτικὸν πρόσχημα ἐστιγματίσαν δι' ἀνηκούστων ἐγκλημάτων τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν καὶ ἀπέβησαν ἀντάξιοι μαθηταὶ τῶν ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη κατατυραννησάντων τὴν Ἑλλάδα βαρβάρων κυριάρχων, τῶν διὰ φρικιαστικῶν ἐγκληματικῶν ὀργίων κατασπιλωσάντων τὸν ἀνθρώπινον πολιτισμόν.

Ὁ Ναύαρχος Ἀντώνιος Κριεζῆς, ὁ Πρόεδρος τοῦ ταμείου νομικῶν Σπυρίδων Σταυρόπουλος καὶ ὁ πρόην Ὑπουργὸς Σπυρίδων Τρικούπης, ἐξετελέσθησαν ὡς οἱ ἔσχατοι τῶν προδοτῶν, ἀλλ' ἀπέβησαν δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ μαρτυρικοῦ αὐτῶν θανάτου σύμβολα τῆς ἐθνικῆς ιδέας διὰ πάντας τοὺς πραγματικούς Ἕλληνας.

Τὰ εὐγενῆ ταῦτα θύματα μετ' ἄλλων ἀπειραρίθμων μαρτύρων ἔπεσαν ὑπὲρ πατρίδος καὶ εἶναι ἄξια τῆς τιμῆς τῆς ὀφειλομένης εἰς τοὺς ἐν πολέμῳ πίπτοντας.

Ἡ ἀνάμνησις τῆς θυσίας των ἀποτελεῖ διὰ πάντας ἡμᾶς πατριωτικὴν μυσταγωγίαν καὶ πηγὴν ἐνισχύσεως διὰ τοὺς ἀγῶνας τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑποστάσεως.

Αἰωνία αὐτῶν ἡ μνήμη!

Μετὰ τὸν ἐθνικὸν τοῦτον σεισμόν, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἀνετράπη ἐκ βάθρων ὅλη ἡ ἐσωτερικὴ οἰκονομία τῆς χώρας καὶ ἐκλονίσθη ἡ ἐξωτερικὴ αὐτῆς δύναμις, ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπιβραδυνθῆ ἡ ἐσωτερικὴ οἰκονομικὴ ἀνάρρωσις ἐκ τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς ὡς καὶ ἡ ἀναστήλωσις τοῦ ἐθνικοῦ κύρους.

Ἐκ τῆς τοιαύτης δυσκόλου ἐθνικῆς περιστάσεως, καθ' ἣν πρότον μέλημα εἶναι αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν πολιτῶν καὶ ἡ ἐπιβίωσις τῆς φυλῆς, ἐγεννήθη ἡ ἀγωνιώδης προσπάθεια τῆς πνευματικῆς Ἑλλά-

δος, ὅπως συντηρήσῃ καὶ ἀναζωογονήσῃ τὰ ἐπιστημονικὰ καθιδρύματα, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε σημαντικώτατα συνέβαλον εἰς τὴν ἀγαθὴν φήμην τῆς πατρίδος.

Μεταξὺ τῶν ἐπιστημονικῶν τούτων ἰδρυμάτων καιρίαν καὶ περιφανῆ θέσιν κατέχει ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία. Ἡ ὑπερεκατονταετῆς αὐτῆς δρασίς, ἡ ὁποία κατέκτησε δι' αὐτὴν διεθνῶς ἐπίζηλον θέσιν, καθιστᾷ περιττὴν πᾶσαν περαιτέρω ἔξαρσιν τῆς ἀποστολῆς τῆς. Πῶς δὲ κατώρθωσεν ἡ Ἐταιρεία νὰ φθάσῃ εἰς τὴν διεθνῆ ταύτην περιωπὴν; Διὰ τῶν ἀπειραρίθμων αὐτῆς ἀνασκαφῶν, διὰ τῆς συγκροτήσεως ἀξιολογωτάτης ἀρχαιολογικῆς βιβλιοθήκης καὶ δι' ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ἀπαραίτητα εἰς πᾶσαν ἀρχαιολογικὴν βιβλιοθήκην τοῦ κόσμου.

Καὶ πρὸς ἀνασκαφὰς μὲν δὲν εἶναι ἀκόμη καιρός, ἀλλὰ παρίσταται ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, ὅπως συντηρηθῇ καὶ πλουτισθῇ ἡ βιβλιοθήκη, ἡ διὰ μόχθων καὶ πολλῆς δαπάνης συγκροτηθεῖσα, μόλις δὲ δι' 66 Ἑλληνικῶν βιβλίων ἀυξηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ τούτων ἐκ δωρεᾶς καὶ δι' ἀνταλλαγῆς.

Ἐπι ἐπιτακτικώτερον ἐπιβάλλεται ἡ ἐξακολούθησις τῶν ἐπιστημονικῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἐταιρείας καὶ μάλιστα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καὶ τῶν Πρακτικῶν, τὰ ὁποῖα ἐσταμάτησαν πρὸ τεσσάρων ἐτῶν.

Τὸ σπουδαιότερον καὶ θετικώτερον ἔργον πάσης ἐπιστημονικῆς ἐργασίας εἶναι τὸ δημοσιευτικόν, τὸ ὁποῖον δίδει συγκεκριμένην μορφὴν εἰς τὴν ἔρευναν καὶ ἀποτελεῖ τὸν φορέα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπικοινωνίας καὶ τὸν στῖβον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν γεννωμένων σκέψεων διὰ τοῦ εὐρέος ἐλέγχου τῶν εἰδικῶν. Ἡ ἔλλειψις δημοσιευμάτων θὰ ἐπιφέρῃ μείωσιν τοῦ ζήλου τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ θὰ ἀπειλήσῃ τὴν νέκρωσιν αὐτοῦ τούτου τοῦ πνεύματος τῆς ἐρέυνης.

Ὅπως ἔχει σήμερον ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Ἐταιρείας μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς περιουσίας αὐτῆς διὰ τοῦ γνωστοῦ νόμου, ἡ Ἐταιρεία δὲν εἶναι ἰκανή, ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην ἀποστολήν, τὴν ἐθνικῶς σημαντικωτάτην.

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν εἴμεθα εὐγνώμονες, διότι καταβάλλει τοὺς μισθοὺς τῶν ὀλίγων ἡμῶν ὑπαλλήλων, τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς στοργῆς ταύτης τοῦ Δημοσίου.

Ἄλλ' ἡ πνευματικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ζωὴ τοῦ ἰδρύματος εἶναι τουλάχιστον ἄλλο τόσον σπουδαία, θὰ ἦτο δὲ ἐπεῖγον, ὅπως ἐνισχυθῆ ὀικονομικῶς ἡ Ἑταιρεία, ἵνα δυνηθῆ βαθμιαίως νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἐπιστημονικὸν αὐτῆς ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀπηχεῖ πολὺ πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπηυθύνθημεν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀλλὰ δὲν ἦλθεν φαίνεται, ἀκόμη ἡ σειρὰ τῆς Ἑταιρείας καὶ δὲν γνωρίζομεν ἐπὶ πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀναμένωμεν. Αἱ δὲ ἀνάγκαι, ὡς κατέστη φανερόν, εἶναι ἐθνικῶς ἐπείγουσαι διὰ νὰ δείξῃ ἡ Ἑλλὰς ὅτι δὲν ἀπέθανε παρ' αὐτῆ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἐξ αὐτῆς γεννηθεῖσα καὶ ἐκπορευθεῖσα εἰς πάντα τὸν κόσμον. Ἐὰν παραστῆ ἀνάγκη τὸ Συμβούλιον θὰ ἀπευθύνῃ ἔκκλησιν εἰς πάντα δυνάμενον ἔν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ διατηρητέον ἐθνικὸν τίτλον καὶ διεθνὲς κεφάλαιον. Εὐκταῖον βεβαίως θὰ ἦτο, ὅπως ἡ ἐπίσημος Ἑλλὰς δείξῃ ἐγκαίρως ὅτι ἐκτιμᾷ τὰ ἐθνικὰ καὶ διεθνῆ ταῦτα ἐπιστημονικὰ κεφάλαια, διπλᾶ δὲ δίδει ὅστις ταχέως δίδει, *bis dat qui cito dat*, ἀλλ' ἐὰν ἡ εὐχή μας αὕτη δὲν πραγματοποιηθῆ δι' οἰονδήποτε λόγον, τότε καθίσταται ἀναπόφευκτος ἡ περιφορὰ τοῦ δίσκου πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἰδρύματος τούτου ἀπὸ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου, ὅστις θὰ ἀπετέλει μεγίστην ἠθικὴν ἀπώλειαν διὰ τὸ ἔθνος καὶ βαρυστάτην ἀδικίαν ἀπέναντι ἰδρύματος δι' ὅλης τῆς ὑπερεκατονταετοῦς αὐτοῦ ἱστορίας μόνον ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους ἐργασθέντος.

ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1944

Τῇ 20ῃ Φεβρουαρίου τοῦ 1944 ἡμέρα Κυριακῆ καὶ ὥρα 11 π.μ. συνήλθον οἱ ἑταῖροι εἰς τακτικὴν συνέλευσιν ἵνα, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ὁργανισμοῦ, ἐκλέξωσι τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνελεύσεως καὶ τὴν πενταμελῆ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐπιτροπεῖαν διὰ τὸ ἔτος 1944 ἀκούσωσι δὲ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ ἔτους 1943 ὡς καὶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ ἔτους 1943.

Παρήσαν ἑταῖροι πενήκοντα τρεῖς. Γενομένης φανεραῶς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὁ κ. Παναγιώτης Πουλίτσας, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Ἀριστοτέλης Κούζης, Α΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Λῖνος Ν. Πολίτης καὶ Β΄ Γραμματεὺς ὁ κ. Κυριάκος Μυλωνᾶς.

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Συνελεύσεως κ. Λῖνος Ν. Πολίτης ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως κατὰ τὸ ἔτος 1943, ἣ δὲ Συνέλευσις ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν διαχείρισιν ταύτην. Εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐξελέγησαν μέλη τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπεῖας οἱ κ.κ. Βασ. Αἰγινήτης, Εὐάγ. Κρητικός, Κωνσταντ. Δ. Παπακωνσταντίνου, Μιλτ. Πουρῆς καὶ Ἀγγελος Σταυρόπουλος.

Εἶτα ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως κ. Παναγ. Πουλίτσας ἐκάλεσε τὸν Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου, ὅπως προβῆ εἰς ἀνακοίνωσιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ συνταχθείσης ἐκθέσεως περὶ τῶν πεπραγμένων τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸ ἔτος 1943.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1944

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ
ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ Ἐξελεγκτικῆ Ἐπιτροπῆ λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ υποβάλωμεν Ὑμῖν τὸν Ἀπολογισμὸν τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1944 ἀπὸ 1/1 - 30/11/44 εἰς πληθωρικὰς δραχμὰς. Εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τοῦτον, κατόπιν τῆς μεταφορᾶς εἰς πίστωσιν τῶν Ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ χρήσεως 1944 μέρους ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀτόκου δανείου εἰς λίρας 6, ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντωνίου Ἐμμ. Μπενάκη πρὸς τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐταιρείαν, κατωρθώθη νὰ καλυφθῶσιν αἱ ὑπερβάσεις εἰς τὰ κονδύλια τῶν Ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ, αἵτινες κυρίως ἦσαν μισθοδοτικαὶ ὑποχρεώσεις. Οὕτως ὁ ἀπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων χρήσεως 1944 ἀπὸ 1/1 - 30/11/44 (ἤτοι 11 μῆνες) δὲν παρουσιάζει οὔτε ἔλλειμμα οὔτε περίσσευμα, ἀλλὰ χρέωσιν τοῦ Ἐνεργητικοῦ τῆς Ἐταιρείας ἐκ Δραχμῶν 122.959.040.021.794.20 καὶ ὑπόλοιπον Ταμείου Δραχ. 100.483.096.508.847.30 εἰς πίστωσιν τοῦ ἀτόκου δανείου τοῦ εἰς λίρας 6 κ. Μπενάκη Δραχ. 223.414.000.000.000.

Ἐπίσης υποβάλωμεν τὸν Ἰσολογισμὸν τῆς ἰδίας χρήσεως τῆς ἰδίας περιουσίας τῆς Ἐταιρείας εἰς πληθωρικὰς δραχμὰς. Ἐπ' αὐτοῦ ἔχομεν ν' ἀναφέρωμεν ὅτι ἡ συνέχισις τῶν ἐγγραφῶν εἰς πληθωρικὰς δραχμὰς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ μετὰ τὴν διατίμησιν τῆς νέας δραχμῆς. Διὰ τὸν καταρτισμὸν ὅθεν τοῦ Ἀπολογισμοῦ τῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρείας θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀπογραφή ἐπὶ νέων βάσεων καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ καταρτισθῇ ὁ Ἀπολογισμὸς καὶ νὰ συνεχισθῇ ἡ χρῆσις 1945, ἣτις θὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1944 καὶ θὰ περιλάβῃ 13 μῆνας. Κατὰ τὴν ὑποβολὴν δὲ τοῦ Ἰσολογισμοῦ νὰ ληφθῇ καὶ ἀπόφασις, σχετικὴ μὲ ἓνα ἕκαστον τῶν κάτωθι λ/σμῶν.

1) Ὁ Λ/σμός τοῦ Ἑνεργητικοῦ «Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ» παρουσιάζει ὑπόλ. καταθέσεων τὴν 30/11/44 Δραχ. 271.788.20. Τὸ ποσὸν τοῦτο μετατρεπόμενον εἰς νέας δραχμὰς ἐκμηδενίζεται, δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ παραμείνῃ εἰς πληθωρικὰς δραχμὰς. Δέον νὰ δοθῇ ἐντολὴ ἀποσβέσεως τοῦ ὑπολοίπου τῶν καταθέσεων διὰ τῆς μετατροπῆς εἰς νέας δραχμὰς. Ἐνδεχομένη δὲ ποτὲ εἴσπραξις τοῦ ποσοῦ τούτου τῶν καταθέσεων ἀπὸ τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς, θέλει ἀχθῆ ἐκ νέου εἰς τὸ Ἑνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας.

2) Ὁ Λ/σμός «Ἐξόδα» εἰς πληθωρικὰς δρ. 122.959.040.021.794.20 δέον, εἴτε ν' ἀποσβεσθῇ μὲ χρέωσιν τοῦ Κεφαλαίου ἢ, μετατρεπόμενος εἰς νέας δραχμὰς, νὰ μεταφερθῇ εἰς νέαν χρῆσιν, ὡς χρεωστικὸς λογαριασμὸς τοῦ Ἑνεργητικοῦ.

3) Ὁ Λ/σμός τοῦ Παθητικοῦ «Μερίς ὑπὲρ τῶν Μουσείων» καὶ ὁ λογαριασμὸς «Κεφαλαιοποιήσις ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων» μετατρεπόμενος εἰς νέας δραχμὰς ἐκμηδενίζονται, δὲν συντρέχει δὲ καὶ λόγος παραμονῆς τῶν εἰς μερίδας τοῦ Παθητικοῦ, ἐφ' ὅσον οὐδὲν πλέον ἀντιπροσωπεύουσιν.

Ἐπίσης δεδομένου ὅτι καὶ ἄλλων μερίδων τοῦ Ἑνεργητικοῦ, ὡς τῶν χροεογράφων καὶ τῶν ἀκινήτων τῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρείας ἢ ἀναγραφομένη εἰς τὰ βιβλία τιμῆ δὲν ἀντιπροσωπεύει πλέον τὴν πραγματικότητα, θὰ ἦτο σκόπιμον, ὅπως διὰ μιᾶς νέας ἀπογραφῆς γίνῃ νέα πραγματικώτερα ἐκτίμησις τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τῆς Ἐταιρείας, ἔστω καὶ εἰς κατωτέραν τιμὴν, ἵνα ὁ ἐν γένει ἀπολογισμὸς τῆς Ἐταιρείας, κατὰ τὸ δυνατόν, παρουσιάζει ἀληθῆ ἀντιπροσώπευσιν τῆς σημερινῆς καταστάσεως.

Συνημμένως οἱ σχετικοὶ πίνακες.

Ὅμοιως ὑποβάλλωμεν τὸν Ἀπολογισμὸν τοῦ προὑπολογισμοῦ τῶν Ἐσόδων καὶ Ἐξόδων χρήσεως 1944 τοῦ κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου, ὁ ὁποῖος ἀφῆκε μικρὸν περίσσευμα, ἀλλὰ μόνον λογιστικῶς.

Καὶ διὰ τὸν Ἰσολογισμὸν τοῦ Κληροδοτήματος, ὁ ὁποῖος παρουσιάζει εἰς τὸ Ἑνεργητικὸν τὰς μερίδας:

1) Καταθέσεις ἐν ὄψει παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ . . .	Δραχ.	345.468.—
3) Καταθέσεις Κεφαλαίου παρὰ τῇ Ἑθν. Τραπεζῇ . . .	»	3.266.—
3) Ὁμολογίαι Δανείου Ἀναγκ. Α' 1922, 6 1/2 % τεμ. 4803	»	328.268.20

Διερωτώμεθα ἂν ὑφίσταται Κληροδοτήμα Μαρκοπούλου. Καὶ περὶ αὐτῶν τῶν λ/σμῶν νὰ ληφθῇ ἀπόφασις.

Συνημμένως οἱ σχετικοὶ πίνακες.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ὀρθὸν θὰ ἦτο ἡ Συνέλευσις ν' ἀποφασίσῃ περὶ ἀναπροσαρμογῆς τῶν περιουσιακῶν στοιχείων πρὸς τὴν νέαν οἰκονομικὴν κατάστασιν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐκδοθησομένας ὁδηγίας περὶ ἀναπροσαρμογῆς τῶν Ἰσολογισμῶν τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν καὶ Ἐπιχειρήσεων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Μαρτίου 1945

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ

ΕΥΑΓΓ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ

ΑΓΓΕΛ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΣ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ

Κ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

TAMEION

Α΄ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΝ

Α΄ Χ Ρ Ε Ω Σ Ι Σ

1. Ὑπόλοιπον μετρητῶν εὐρεθὲν ἐν τῷ ταμείῳ τῆν 31/12/1943 . . . . . Δρχ.	939.776.30
2. Εἰσπράξεις ἀπὸ Ἑσοδα γεν. Προϋ)σμοῦ χρ. 1944 »	170.708.961.847.264.65
3. Ὅμολογίας Δαν. 1914, 500 ἑκατ. (25) . . . . . »	206.665.000.—
4. Προκαταβολάς . . . . . »	896.532.000.—
5. Ἐτοκον Προσ. Δάνειον . . . . . »	12.200.000.—
6. Ἀναλήψεις ἀπὸ καταθέσεις ἐπ' ἀν)κτῶ παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ . . . . . »	106.746.65
7. Μετοχὰς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (1) . . . . . »	58.200.—
8. Κέρδη καὶ ζημίας . . . . . »	27.583.647.600.—
9. Ἐτοκον προσ. Δάνειον . . . . . »	223.414.000.000.000.—
10. Προσωρινὸς Λ)σμὸς . . . . . »	223.414.000.000.000.—
11. Ἐξοδα . . . . . »	769.500.000.—
12. Ἑσοδα . . . . . »	7.000.000.—
	Δρχ. : Τρισ. 617.566.438.496.587.60

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΙΝΑΞ Α΄ Β΄ ΠΙΣΤΩΣΙΣ

1. Έξοδα Γενικοῦ Προϋπολογισμοῦ χρή- σεως 1944	Δρχ. 170.708.961.847.264.65
2. Όμολογίαι Δαν. 1914 τῶν 500 ἑκατομ. (25) . . . »	206.665.000.—
3. Προκαταβολαί . . . . . »	159.916.000.—
4. Άτοκον προσ. Δάνειον . . . . . »	15.700.000.—
5. Καταθέσεις παρὰ τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ . . . . . »	374.766.45
6. Κέρδη καὶ Ζημίαι . . . . . »	180.962.915.—
7. Άτοκον προσ. Δαν. . . . . »	223.414 000.000.000.—
8. Προσωρινὸν λ)σμὸν . . . . . »	122.959.040.021.794.20
9. Έξοδα . . . . . »	7.000.000.—
10. Έσοδα . . . . . »	769.500.000.—
	<u>517.083.341.987.740.30</u>
Ύπόλοιπον Ταμείου 30/11/44 . . . »	<u>100.483 096 508 847.30</u>
Δρ. : Τρισ.	<u><u>617.566.438 496.587.60</u></u>

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Χρήσεως 1944, ήτοι από 1/1 - 30/11 1944

"Ε σ ο δ α	Προϋπολογισθέντα	Εισπραχθέντα
Κεφ. Α' 1 - 1 - 14 Μερίσματα και τόκοι .	—	—
» 2 - 1 Μισθώματα αιθουσών μεγάλου	200.000.—	100 000.000.—
» 3 - 1 - 2 Αντίτιμ. δημοσιευμάτων	—	—
» Β' 1 - 1 Είσοφοι τών Έταίρων	17.000.—	25 500.450.—
» 2 - 1 Δικαίωμα τής Έτ. έκ των κρατ. Λαχείων .	105.783.000.—	195.763.854.—
» Γ' 1 - 1 Διάφορα και έκτακτα έξοδα	300.000.—	170 708.640.098.994.20
» 1 - 2 Έσοδα κεκλεισμένων χρήσεων	25 339.55	483.966.45
Σύνολον Δρχ.	106.325 339.55	170.708.961.847.264.65

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΞΟΔΩΝ
Χρήσεως 1944, ήτοι 1/1 - 30/11 1944

"Ε ξ ο δ α	Προϋ)σθέντα	Συμπληρωματικά πιστώσεις	Σύνολον πιστώσεων
Μισθοί	65.951.440.—	125 511 763.529.760.—	125.512.598.981.200 —
*Έξοδα γραφείων .	26.000.000.—	44.100.172.683.098.—	44.100.198.683.098.—
*Έξοδα βιβλιοθήκ.	200.000 —	—	200.000.—
*Επισκευαί και έπι- πλώσεις	50.000.—	—	50.000.—
*Ανασκαφαί	100.000.—	—	100.000.—
*Έξοδα δημοσιευμ.	52.000.—	—	52.000.—
Συνδρομαί εις πε- ριοδικά	30.000.—	—	30.000.—
Διδασκαλία	1.000.—	—	1.000.—
*Υπόλ. έκκαθαρίσ. Μουσείων	108 313.80	—	108.313.80
*Έξοδα διάφορα .	500.000.—	30.002.754.927.—	30.003.254.927.—
Ποσοστόν κοινων. άσφαλίσεων	1.800.000.—	1.066.927.998.803.—	1.066.929.798.803 —
*Υπόλ. χορηγ. Δη- μοσίου	232.585.75	—	232.585 75
*Έξοδα κεκλεισμ. χρήσεων	1.300 000.—	—	1.300 000.—
*Αποθεματικών . .	10.000.000.—	μετεφ. εις τό Α' 1 - 1	—
Σύνολον	106 325.339.55	170.708 866.966.588.—	170.709.732.791.927.55

Αθήναι τή 30/11/1944

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

<i>Δαπανηθέντα</i>	<i>Πραγματοποιηθέντα</i>	<i>Διαφορά επί ελάττων του συνόλου των πιστώσεων</i>
125.512.598.981.200.—	125.511.829.481.200.—	769.500.000.—
44.100.198.683.098.—	44.100.198.683.098.—	—
—	—	200.000.—
—	—	50.000.—
—	—	100.000.—
—	—	52.000.—
—	—	30.000.—
—	—	1.000.—
—	—	108.313.80
30.003.254.927.—	30.003.254.927.—	—
1.066.929.798.803.—	1.066.929.798.803.—	—
—	—	232.585.75
629.236.65	629.236.65	670.763.35
—	—	—
<u>170.709.731.347.264.65</u>	<u>170.708.961.847.264.65</u>	<u>770.944.662.90</u>
Εσοδα	δολ. :	170.708.961.847.264.65
Εξοδα	»	<u>170.708.961.847.264.65</u>
	»	—

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α',
Χρῆσις 1944

(Ίσολογισμὸς ἐξαγωγῆς εἰς Ἐπομένους

Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Ἐνεργητικὸν τῆς Ἐταιρείας τὴν 30/11/1944

1) Ταμείον	100.483 096.508.847.30
2) Μέγαρον τῆς Ἐταιρείας	259.863.80
3) Ἀκίνητα κτήματα	17.847.50
4) Μετοχ. Ἐθν. Τρ. τεμάχ. 79 (ἔξ ὧν 10 δωρ. Ρώμα)	681.857.25
5) Ὅμολογ. Δαν. 1889, 4 % Πάγιον τεμάχ. 405 .	88.154.25
6) » » 1890, 5 % Σιδηρ. Λαρίσ. τεμ. 75	20.193.75
7) » » 1907, 5 % Ἀμόνης τεμ. 121 . .	8.315.20
8) » » 1914, 5 % 500 ἐκ. » 235 . .	546.601.65
9) » » 1893, 5 % Κεφαλαιώσεως τεμ. 1 καὶ ἀπόδειξ. φρ. 140	640.—
10) » » Πατριωτικοῦ τεμ. 30	25.—
11) » » Προσφυγικοῦ 7 %, 1924, τεμ. 25	183.047.50
12) Μετοχαὶ Κτημ. Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος τεμ. 180	180.000.—
13) Ὅμολογ. Δαν. Ἑλ/βλγρικῆς Μεταν. 1923 τεμ. 150	52.733.60
14) » » Κτημ. πίστεως 1930 Λ. » 155	1.355.874.—
15) » » » » 1927 Λ. » 95	832.558.40
16) Μετοχαὶ Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος » 210	1.299.609.20
17) Ὅμολ. Δαν. Ἀπαλλοτρ. 1919, 1929, 1931 » 1000	63.500.—
18) Ἐγγυοδοσίαι	5.000.—
19) Καταθέσεις ἐπ' ἀν/ παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπέζῃ	271.788.20
20) Ἐξοδα προῦ/σμοῦ Χρ. 1944	122.959.040.021.794.20
Σύνολον Δρχ. :	<u>223.442.142.398.250.80</u>

Ἀθῆναι 30/11/1944

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπόμενοι εἰς Ἰσολογισμόν Ἐξαγωγῆς)

*Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Παθητικὸν τῆς Ἑταιρείας τὴν 30/11/1944*

1) Κεφάλαιον	9.096.067.35
2) Μερὶς Μουσείων (Ν. 4823)	108.313.80
3) Προκαταβολαὶ	736.614.068.—
4) Ἐγγυοδόται	5.000.—
5) Κέρδη καὶ Ζημίαι	27.395.284.648.45
6) Κεφαλαιοποιήσις ἀντιτίμου πωλήσεως ἀκινήτων	1.290.153.20
7) Ἄτοκον προσωρ. Δάνειον τῆς Ἑταιρείας £ 6.	223.414.000.000.000.—
Σύνολον Δραχ. :	
	<u>223.442.142.398.250.80</u>

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Υπόλοιπον μετρητών 31/12/1943 —
 Από Έσοδα Γενικού Προϋπολογισμού
 χρήσεως 1944 μέχρι 30/11/1944..... δρχ. 6.016.50
 Δρχ. 6.016.50

Απολογισμός χρήσεως 1944 (1/1—30/11/44) του Κληροδοτήματος

Τ α κ τ ι κ ά ε σ ο δ α	Προϋπολο- γισθέντα	Εισπρ)θέντα
Τακτικά έσοδα		
Κεφάλαιον Α'		
Άρθρον 1		
Τόκοι χρεογράφων		
Έδ. 1 Τόκοι 4083 όμολ. Δαν. Άν. 1922, 6½% . . .	—	—
» 2 Τόκοι καταθέσεων παρά τῆ Έθν. Τραπ. και τόκοι κεφαλαίου δρχ. 3266	1.700.—	—
Έκτακτα έσοδα		
Κεφάλαιον Β'		
Άρθρον 1		
Έσοδα παρελθουσών χρήσεων		
» 1 Τόκοι καθυστερούμενοι	5.000.—	6.016.50
Κεφάλαιον Γ'		
Κίνησις Κεφαλαίου		
Άρθρον 1		
» 1 Διαθέσιμον υπόλοιπον μέχρι 31/12/43	341.209.50	—
Σύνολον Δρχ.:	<u>347.909.50</u>	<u>6.016.50</u>
Έσοδα δρχ. 6.016.50		
Έξοδα » 1.758.—		
Περίσσευμα » <u>4.258.50</u>		

Άθῆναι 30/11/1944

Ο ΤΑΜΙΑΣ
 Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
 Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Χρῆσις 1944

Εἰς Ἔξοδα Γεν. Προϋ/σμοῦ χρήσ. 1944 μέχρι 30/11/44.....	δρχ. 1.758.—
» Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὑπόλοιπον τῶν ἐσόδων.....	» 4.258.50
	<u>Δρχ. 6.016.50</u>

Ἰω. Μαρκοπούλου.

Ἔξοδα	Προϋπολογισθέντα	Πραγματοποιθέντα
Τακτικὰ ἔξοδα Κεφάλαιον Α'		
ἄρθρον 1 Ἄνασκαφαι		
Ἐδ. 1 Δι' ἀνασκαφᾶς ἐν τῇ ἀρχ. ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν	—	—
» 2 Διὰ γραφικὴν ὕλην	—	—
» 3 Φύλακτρα, χαρτόσημα κλπ	3.200.—	—
» 4 Ἀμοιβὴ Λογιστοῦ τηροῦντος τοῦ βιβλίου τοῦ Κληροδοτήματος	—	—
Ἑκτακτα ἔσοδα Κεφάλαιον Β'		
ἄρθρον 1		
» 1 Τὰ καταβαλλόμενα εἰς τὴν Ἑταιρείαν δι' ἔξοδα διαχειρίσεως	—	—
ἄρθρον 2		
» 1 Ἔξοδα παρελθόντων ἐτῶν	—	—
Ἔξοδα παρελθουσῶν χρήσεων	8.500.—	1.758.—
Κεφάλαιον Γ'		
Κίνησις Κεφαλαίου		
» 1 Πλεόνασμα μεταφερόμενον εἰς χρῆσιν 1944 . .	336.209.50	—
	<u>347.909.50</u>	<u>1.758.—</u>

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΩΡΕΩΝ, ΚΛΗΡΟ

ΜΕΡΟΣ Β'.
Χρῆσις 1944

(*Ίσολογισμὸς ἐξαγωγῆς εἰς Ἐπομένους*)

*Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Ἐνεργητικὸν τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου τὴν 30/11/944.*

1) Κατάθεσις ἐν ὄψει παρὰ τῆ Ἐθνικῆ		
Τραπεζῆ	δρ.	345.468.—
2) Κατάθεσις Κεφαλαίου παρὰ τῆ Ἐθνικῆ		
Τραπεζῆ	»	3.266.—
3) Ὅμολογίαι Α' Ἄν. Δαν. 1922, 6.1/3%, τε- μάχια 4.083	»	328.268.20
	Σύνολον	677.002.20

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

‘Επόμενοι εις Ίσολογισμόν Ήξαγωγής)

*Τὰ ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι μερίδων ἀποτελοῦντα τὸ
Παθητικὸν τοῦ Κληροδοτήματος Ἰω. Μαρκοπούλου*

1) Δωρεαί, Κληρονομίαι καὶ Κληρο-		
δοτήματα	δρ.	677.002.20
	Σύνολον	» <u>677.002.20</u>

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΗΣΙΣ 1944

ΠΙΝΑΞ 6^{ος}

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α' ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ —

Β' ΠΩΛΗΘΕΝΤΑ —

Γ' ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΝΤΑ

1) *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς*

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1937 β'	1
1938	1
Σύνολον	<u>2</u>

2) *Πρακτικὰ Ἀρχαιολ. Ἐταιρείας*

Σειρὰ ἐτῶν	Ἀριθ. τόμων
1938	1
1939	1
1940	1
Σύνολον	<u>3</u>

3) *Διάφορα δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας*

Αἰτίων ἀριθμ.	Ἐπιγραφὴ Συγγραμματος	Ἐξαχθ. τόμοι
1	Ἄποστ. Ἀρβανιτοπούλου. Γραπταὶ Στῆλαι Δημητριάδος — Παγασῶν 1928	3
	Σύνολον . . .	<u>3</u>

Ἀθῆναι τῆ 30/11/44

Ο ΤΑΜΙΑΣ
Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
(1837 - 1944)

	<i>Δραχμαὶ</i>
1. <i>Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς</i> 1837-1938 (ΑΕ 1-77: πβ. πινάκιον παρὰ <Β. Λεονάρδω>, Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος λεύκωμα, σ.1-3). Σχῆμα 4ον.	
(Περίοδος Α΄) : τόμος 1-16 (1837-1860).	
1-7 (1837-1843): τεύχη α΄-ιβ΄, ιγ΄ (καὶ ιδ΄), ιε΄ (τεύχος ιϜ΄ ἴδιον δὲν ἐξε- δόθη), ιζ΄-κθ΄ 8-16 (1852-1860): τεύχη λ΄-νέ: πωλοῦνται τάδε τὰ τεύχη: α΄, β΄, γ΄, δ΄ ἕκαστον τεύχος	4.500
Περίοδος Β΄ : τόμος 17-21 (1862-1874).	
17 (1862): τεύχη α΄-ιβ΄ (τὰ τεύχη θ΄-ιβ΄ ἐξεδόθησαν τῷ 1863): ἕκαστον τεύχος	4.500
18-21 (1869): τεύχος ιγ΄ 19 (1870): τεύχος ιδ΄ 20 (1872): τεύχη ιε΄ καὶ ιϜ΄ (τὸ ιϜ΄ ἐξεδόθη τῷ 1873) 21 (1874): τεύχος ιζ΄ ἕκαστον τεύχος . . .	4.500
Περίοδος Γ΄ : τόμος 22-62 (1883-1923).	
22-62 (1883-1923): εἰς τόμος κατ' ἔτος, ἐκ τεσσάρων τευχῶν συγκείμενος· ἕκαστος τόμος.	100.000
Περίοδος Δ΄ : τόμος 63 κέ. (1924 κέ.).	
63-75 (1924-1936): 1924, 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927-1928 (εἰς ἓνα τόμον), 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934-1935 (εἰς ἓνα τόμον), 1936, εἰς τόμος κατ' ἔτος ἕκαστος τόμος	100.000
76 (1937): πανηγυρικὸς τόμος τῆς ἑκατονταετηρίδος εἰς δύο μέρη ἑκατὸν εἴκοσι περίπου τυπογραφικῶν φύλλων ἕκαστον μέρος	200.000
77 (1938)	100.000
2. <i>Ἐυσεβίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος τῆς τρίτης περιόδου ὑπὸ Ἀλε- ξάνδρου Λαμπροπούλου</i> τόμος 1ος: 1883-1887. Σχῆμα 4ον, σελίδες η΄ + στήλαι 550. 1902	8.000
3. <i>Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας</i> 1837-1941 (ΠΑΕ 1-96: πβ. πινά- κιον ἐν ΠΑΕ 1921, σ. 77-79).	
(Περίοδος Α΄) : τόμος 1-13 (1837-1848/9).	
1-3 (1837, 1837/8, 1838/9): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν <τῆς Α΄—Γ΄ συνεδριά- σεως> τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλλη- νιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 93. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
4 (1839/40): Πρακτικὰ τῆς Δ΄ συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολο- γικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 77. 1840. (Δὲν πωλεῖται).	—
5 (1840/1) Πρακτικὰ τῆς Ε΄ Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 87. 1841. (Δὲν πωλεῖται).	—
6 (1841/2): Πρακτικὰ τῆς Ζ΄ (γράφε: F΄) Γενικῆς συνεδριάσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. <Ἐκδοσις 1η>. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Σχῆμα 16ον, σελίδες 31. 1842. (Δὲν πωλεῖται).	—

	<i>Δραγμαὶ</i>
7-11 (1842/3-1846/7): Δὲν ἐξετυπώθησαν ἰδιαίτερος.	—
1-11 (1837-1846/7): Σύνοψις τῶν πρακτικῶν (τῆς Α' — ΙΑ' Γενικῆς συνεδριάσεως) τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας τῶν Ἀθηνῶν. (Ἔκδοσις 2α). Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 325, πίναξ 1. 1846 (1847). (Δὲν πωλεῖται)	—
12 (1847/8): Πρακτικά τῆς ΙΒ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 31. 1848 (Δὲν πωλεῖται)	—
13 (1848/9): Πρακτικά τῆς ΙΓ' Γενικῆς συνεδρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ. Σχῆμα 8ον, σελίδες 37. 1849 (Δὲν πωλεῖται)	—
(Περίοδος Β'): τόμος 14-25 (1858/9-1869/70).	
14 (1858/9): Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. Σχῆμα 8ον, σελίδες α' + 43. 1859 (Δὲν πωλεῖται)	—
15-25 (1859/60-1869/70): Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, 1859/60, 1860/1, 1861/2, 1862/3 (ἐξεδόθη τῷ 1864), 1863/4, (δὲν πωλεῖται), 1864/5 (δὲν πωλεῖται), 1865/6, 1866/7 (δὲν πωλεῖται), 1867/8, 1868/9, 1869/70. Σχῆμα 8ον. ἕκαστον τεῦχος	4.500
(Περίοδος Γ'): τόμος 26 κέ. (1870/1 κέ.).	
26-74 (1870/1-1919): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1870/1 (δὲν πωλεῖται), 1871/2, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1876, 1877 κέ.—1902, 1903 κέ.—1909 (δὲν πωλοῦνται), 1907 κέ.—1915, 1916—1919 (εἰς ἓνα τόμον). Σχῆμα 8ον. ἕκαστος τόμος	8.000
75-96 (1920-1944): Πρακτικά Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας 1920, 1921, 1922-1924 (εἰς ἓνα τόμον), 1925-1926 (εἰς ἓνα τόμον), 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941-1944. Σχῆμα 8ον. ἕκαστος τόμος	8.000
3Α. Ὁργανισμὸς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 16. 1848. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 16ον, σελίδες 8. 1876. (Τεῦχος 3ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1894. (Τεῦχος 4ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1896. (Τεῦχος 5ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 24. 1899. (Τεῦχος 6ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 41. 1912. (Δὲν πωλοῦνται)	—
4. Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Φυλλάδιον 1ον: 1851 (σελίδες 12, πίνακες 15· δὲν πωλεῖται), 2ον: 1852 (σελίδες 1α' + 22 + 5, πίνακες 8), 3ον: 1855 (σελίδες 60, πίνακες 4). Σχῆμα 4ον· τὸ φυλλάδιον ἐκάτερον	5.000
5. Πρακτικά τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεθθείου ἐπιτροπείας ἢ ἀναγραφὴ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεθθείου, γενομένη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Σχῆμα 4ον, σελίδες 21, πίνακες 8. 1853. (Δὲν πωλεῖται)	—
6. Ἐπιγραφαὶ Ἑλληνικαί, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι. Φυλλάδιον α' (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + 34, πίνακες 9. 1860	5.000
6Α. Ὁ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμος καὶ αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὸν ἐγκύκλιαι ὑπουργικαὶ καὶ ἄλλα τινά, ἐκδιδόμενα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πρὸς χρῆσιν τῶν κατὰ τὸ Βασιλεῖον ἀρχῶν καὶ αὐτῶν τῶν πολιτῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 43. 1872. (Δὲν πωλεῖται)	—

Δραχμαὶ

7. **Εὐθύμιος Καστόργης**: Ἱστορικὴ ἐκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος. Σχῆμα 8ον, σελίδες F + 130. 1879 . . . . . 4.500
- 7A. Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας. (Τεῦχος 1ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 124, 1887. (Τεῦχος 2ον), σχῆμα 8ον, σελίδες 126. 1906. (Δὲν πωλοῦνται) . . . . . —
8. **H. G. Lolling**: Κατάλογος τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐπιγραφικοῦ μουσείου τόμος 1ος: Ἐπιγραφαὶ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως, τεῦχος α': Ἀρχαῖκα ἀναθηματικαὶ ἐπιγραφαί. Σχῆμα 4ον, σελίδες η' + στήλαι 152 + η', πίναξ 1. 1899 . . . . . 18.000
9. **Π. Καββαδίας**: Τὸ ἱερόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ καὶ ἡ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 304, εἰκόνες 9, πίνακες 10, ὧν εἷς τοπογραφικός. 1900. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
10. **Π. Καββαδίας**: Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900. Σχῆμα 8ον, σελίδες 115. 1900 . . . . . 4.500
- 10A. <Βαλέριος Στάης>: Τὰ εὐρήματα τοῦ ναυαγίου τῶν Ἀνικυθίων (=AE 1902, στήλη 145-173/4), εἰκόνες 21, πίνακες 8 (παρένθετοι) + 11 . . . . . 7.500
11. *Comptes rendus du Congrès international d'archéologie, 1ère session: Athènes 1905*. Σχῆμα 8ον, σελίδες 400, μετ' εἰκόνων. 1905 . . . . . 9.000
12. Μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος· τόμος 1ος: Γλυπτὰ ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀκροπόλεως (συντάκται: **Καββαδίας, Καστριώτης, Κουρουνιώτης, Lechat, Δεονάρδος, Schrader, Schroeder, Στάης, Σωτηριάδης, Wolters**). Σχῆμα 4ον, σελίδες β' + στήλαι 118, πίνακες 36 (ἀρ. 1-33). 1906 . . . . . 40.000
13. **P. Cavvadias + G. Kawerau**: *Die Ausgrabung der Akropolis vom Jahre 1885 bis zum Jahre 1890*. — **Π. Καββαδίας + Γ. Καβερᾶν**: Ἀνασκαφὴ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τοῦ 1885 μέχρι τοῦ 1890. Ἑλληνιστὶ καὶ γερμανιστί. Σχῆμα φύλλου, στήλαι 150 + σελίδες 2, εἰκόνες 14, πίνακες 13. 1906/7 . . . . . 100.000
14. **Χρῆστος Τσουντας**: Αἱ προϊστορικαὶ ἀκροπόλεις Διμηνίου καὶ Σέσκλων. Σχῆμα 4ον, στήλαι ιF' + 432, εἰκόνες 312, πίνακες 47. 1908 . . . . . 100.000
15. **Γεώργιος Α. Παπαβασιλείου**: Περὶ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχαίων τάφων μετὰ παραστήματος Εὐβοϊκῶν ἐπιγραφῶν. Σχῆμα 4ον, στήλαι β' + 108, εἰκόνες 53, πίνακες 21. 1910 . . . . . 30.000
16. **Κωνσταντῖνος Κουρουνιώτης**: Κατάλογος τοῦ μουσείου Ἀντισσοῦρας. Σχῆμα 8ον, σελίδες 72, εἰκόνες 74. 1911 . . . . . 10.000
- 16A. <Βασίλειος Δεονάρδος>: Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος ἀναγραφή. Σχῆμα 4ον, σελίδες 4. 1912. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
- 16B. <Βασίλειος Δεονάρδος>: Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος λεύκωμα. Σχῆμα 4ον, σελίδες 8. 1912. (Δὲν πωλεῖται) . . . . . —
17. **Γεώργιος Π. Οἰκονόμος**: Ἐπιγραφαὶ τῆς Μακεδονίας· τεῦχος 1ον. Σχῆμα 4ον, σελίδες 40, εἰκόνες 29. 1915 . . . . . 15.000
18. **Γεώργιος Κ. Γαρδίκας**: Μελετήματα ἀρχαιολογικά. Σχῆμα 8ον, σελίδες 48. 1915 . . . . . 1.500
19. **Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλλος**: Τοπογραφία τῶν Δελφῶν· τεῦχος 1ον. Σχῆμα 8ον, σελίδες 113, εἰκόνες (παρένθετοι) 11, πίνακες 3. 1912-1917 . . . . . 5.000
20. **Βαλέριος Στάης**: Τὸ Σούνιον καὶ οἱ ναοὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἀθηνᾶς. Σχῆμα 8ον, σελίδες 55, εἰκόνες 14, πίνακες 5. 1920 . . . . . 5.000

	Ἀρχαίαι
21. Georgios P. Oikonomos · <i>De profusionum receptaculis sepulchralibus inde ab antiquissimis temporibus usque ad nostram fere aetatem usitatis</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 63, εἰκόνες 17. 1921	6.000
22. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλος · Ὁ ἀποτυμπανισμός, συμβολὴ ἀρχαιολογικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ποινικοῦ δικαίου καὶ τὴν λαογραφίαν. Σχῆμα 8ον, σελίδες 144, εἰκόνες 21, ὄν 7 παρένθετοι. 1923	10.000
23. Ἀπόστολος Σ. Ἀρβανιτόπουλος · <i>Γραπταὶ σιγλαὶ Δημητριάδος—Παγασῶν</i> . Σχῆμα 2ον, σελίδες 179, εἰκόνες 203, πίνακες παρένθετοι 7, πίνακες ἐν τέλει ἔγχρωμοι 10. 1928	150.000
24. Γεώργιος Ε. Μυλωνᾶς · <i>Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἐν Ἑλλάδι</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 174, εἰκόνες 86, πίνακες 2, γεωγραφικοὶ χάρται 3. 1928	25.000
25. Ἰωάννης Γ. Γεννάδιος · Ὁ Λόφος Ἐλγιν καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἀθήνας ἰδίως ἀρχαιολογήσαντες ἐπιδρομεῖς 1440—1837. Σχῆμα 8ον, σελίδες κΓ+ 257, πίνακες 5. 1930	25.000
26. Ἰωσήφ Χατζιδάκης · <i>Ἱστορία τοῦ Κρητικοῦ Μουσείου καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Κρήτῃ</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 74. 1931	6.000
26 A. Γεώργιος Σωτηρίου · <i>Χριστιανικαὶ Θῆβαι</i> (= AE 1929). Σχῆμα 4ον, σελίδες 256, εἰκόνες 270, πίνακες 5. 1931	100.000
27. (Γεώργιος Π. Οἰκονόμος) · <i>Τὸ ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἑκατονταετίαν 1837—1937, ἐν ἀλφαβητικῇ διατάξει</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 104. 1938	10.000

Νέα σειρὰ ἐκδόσεων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλον:
Ἀρχαῖοι τόποι καὶ Μουσεῖα τῆς Ἑλλάδος.

1. Ἀντώνιος Δ. Κεραμόπουλος · <i>Ὁδηγὸς τῶν Δελφῶν</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 144, εἰκόνες 100, χάρται 3. 1935	25.000
2. Κ. Κουρουπιώτης · <i>Eleusis. A guide to the excavations and the Museum</i> . Σχῆμα 16ον, σελίδες 127, εἰκόνες 71, χάρτης 1. 1936	25.000

Ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας πωλοῦνται καὶ τὰ ἑξῆς συγγράμματα :

1. Βασίλειος Λεονάρδος · <i>Ἡ Ὀλυμπία</i> . Σχῆμα 8ον, σελίδες 352, πίνακες 2. 1901	25.000
--	--------

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρείας ἰσχύουσι διὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτῆς (Λεωφόρος Πανεπιστημίου 22)· περὶ τῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας ἀποστολῆς τῶν ἀγοραζομένων παρακαλοῦνται νὰ φροντίζωσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Ἐξεδόθη ὁ παρὼν (96ος) τόμος τῆ 25ῃ Δεκεμβρίου 1947.